

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΣΜΠΕ)

ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ
ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ Β1 ΣΤΑΔΙΟΥ &
ΣΜΠΕ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ Β2 ΣΤΑΔΙΟΥ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ Τοπογράφος - Περιβαλλοντολόγος

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΑΘΑΝ. ΑΡΒΑΝΙΤΟΓΛΟΥ Πολ. Μηχανικός - Περιβαλλοντολόγος

ΣΠΥΡΟΣ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ Χωροτάκτης - Πολεοδόμος

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΡΙΕΡΗΣ Τοπογράφος - Πολεοδόμος - GIS

ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΡΒΕΛΑΣ Γεωλόγος - Περιβαλλοντολόγος

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΠΑΡΚΑ Βιολόγος

ΝΙΚ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Μηχανολόγος - Περιβαλλοντολόγος

Τ Ε Χ Ν Ι Κ Η Ε Κ Θ Ε Σ Η

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	4
A. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.2. ΣΤΟΧΟΙ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	5
1.3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	6
1.4. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ	6
1.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	7
1.5.1. Γεωμορφολογία	7
1.5.2. Κλιματολογικά στοιχεία	7
1.5.3. Ύδατα	8
1.5.4. Ακτές	8
1.5.5. Βιοποικιλότητα, αξιόλογα οικοσυστήματα, προστατευόμενες περιοχές	8
1.5.6. Πολιτιστικό απόθεμα	10
1.6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΧΟΟΑΠ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	11
1.7. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΟΑΠ	13
B. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	15
2.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	15
2.2. ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ, ΑΡΧΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΦΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	16
2.3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΕΤΗΤΗ	16
2.4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ	17
Γ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	18
3.1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	18
3.1.1. Νομικό Πλαίσιο Εκπόνησης ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ	18
3.1.2. Περιβαλλοντικό Νομικό Πλαίσιο	20

3.2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ.....	24
3.2.1. Προσδιορισμός και ανάλυση των στόχων του ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου	24
3.2.2. Συσχέτιση του ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου με διεθνείς, κοινοτικούς, εθνικούς και περιφερειακούς στόχους και στρατηγικές αειφόρου ανάπτυξης και περιβαλλοντικής προστασίας.....	26
3.2.3. Σχέση ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου με ευρύτερους άξονες ανάπτυξης – ανάδραση προς χωροταξικό – αναπτυξιακό – περιβαλλοντικό σχεδιασμό...	71

Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ 85

4.1. Α΄ ΦΑΣΗ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ.....	85
4.1.1. Περιβαλλοντικές πιέσεις.....	85
4.1.2. Πιέσεις στο αστικό περιβάλλον.....	87
4.1.3. Πιέσεις από την Ιόνια Οδό.....	88
4.2. Β΄ ΣΤΑΔΙΟ ΣΧΟΟΑΠ.....	90

Ε. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ 139

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΣΕΝΑΡΙΑ.....	139
5.1.1. Μηδενικό Σενάριο.....	141
5.1.2. 1ο Σενάριο – Ήπιας Παρέμβασης.....	143
5.1.3. 2ο Σενάριο – Έντονης Παρέμβασης.....	145
5.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ.....	148

ΣΤ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ..... 151

6.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	151
6.1.1. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.....	151
6.1.2. Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας.....	153
6.1.3. Δήμος Αμφιλοχίας.....	155
6.1.4. Δημοτική Ενότητα Μενιδίου.....	155
6.2. ΕΔΑΦΟΣ.....	156
6.2.1. Γεωμορφολογία.....	156
6.2.2. Γεωλογία.....	157
6.3. ΚΛΙΜΑ.....	161

6.4. ΥΔΑΤΑ	164
6.4.1. Υδρογραφικό δίκτυο.....	164
6.4.2. Ακτές.....	167
6.4.3. Αμβρακικός Κόλπος.....	169
6.4.4. Υπόγεια Ύδατα.....	170
6.5. ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ – ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....	171
6.5.1. Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2110001	172
6.5.2. Υγρότοπος Ramsar 3GR009.....	174
6.5.3. Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR2110004	175
6.5.4. Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού Κόλπου	177
6.5.5. Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Ι.Μ. Ρέθα – Ι.Μ. Λόγγος».....	178
6.5.6. Δασικές και Αναδασωτέες εκτάσεις	179
6.6. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ.....	180
6.6.1. Πληθυσμιακά Δεδομένα	180
6.6.2. Οικονομική δραστηριότητα – Απασχόληση	182
6.7. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ.....	184
6.7.1. Μνημεία Προϊστορικών και Ιστορικών Χρόνων.....	184
6.7.2. Μνημεία Βυζαντινών, Μεταβυζαντινών και Νεώτερων Χρόνων	185
6.8. ΤΟΠΙΟ	190
Z. ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.....	191
7.1. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	191
7.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	193
7.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ.....	201
H. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	207
8.1. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ	207
8.2. ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΔΕΙΚΤΕΣ	218

Θ. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	224
Ι. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ	225
ΙΑ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	229

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

A. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αφορά την εκτίμηση και αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) για τη Δημοτική Ενότητα Μενιδίου του Δήμου Αμφιλοχίας Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και εντάσσεται – αποτελώντας το κύριο μέρος της – στη διαδικασία της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ). Η εκπόνηση του ΣΧΟΟΑΠ αναμένεται να προσδιορίσει τις κατευθύνσεις της χωροταξικής και πολεοδομικής οργάνωσης σε όλη την έκταση της Ενότητας, βάσει της τοπικής, φυσικής και ανθρωπογενούς φυσιογνωμίας, των αρχών της βιωσιμότητας και της αειφορίας, αλλά και τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό.

Το πλαίσιο εκπόνησης της παρούσας Μελέτης καθορίζεται στο άρθρο 6 της ΚΥΑ 107017/2006, ενώ στο Παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 11 της ίδιας Απόφασης περιγράφεται αναλυτικά το περιεχόμενό της (Κεφάλαια και υποκεφάλαια). Η προαναφερθείσα Κοινή Υπουργική Απόφαση εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων».

1.2. ΣΤΟΧΟΙ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ

Αντικείμενο της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δημοτικής Ενότητας Μενιδίου είναι ο καθορισμός, εντός των διοικητικών ορίων της Δ.Ε., των κατευθυντήριων αρχών του πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού για τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη.

Οι ειδικότεροι, βασικοί της στόχοι είναι:

- η οικιστική οργάνωση των πόλεων και των οικισμών με βάση αντικειμενικά κριτήρια,
- η προστασία, ανάδειξη και συνοχή του περιαστικού και του εξωαστικού χώρου μέσω του ελέγχου και περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης,
- η διασφάλιση ενός επαρκούς επιπέδου κοινωνικών και τεχνικών υποδομών με βάση τις τωρινές και τις μελλοντικές πληθυσμιακές ανάγκες,
- η ισόρροπη και αρμονική ανάπτυξη των διπόλων «αγροτικός – αστικός χώρος» και «κατοικία – παραγωγικές δραστηριότητες»,
- η ανάδειξη και αναβάθμιση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.),
- η ελαχιστοποίηση των επιβαρύνσεων που προκαλεί η ανθρώπινη δραστηριότητα στο περιβάλλον, με έμφαση στα ευαίσθητα οικοσυστήματα.

1.3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ

Επίκεντρο του Σχεδίου είναι η διαμόρφωση ενός πρότυπου αναπτυξιακού μοντέλου, εναρμονισμένου με τις αρχές της βιωσιμότητας και της αειφορίας και προσαρμοσμένου στην ιδιαίτερη φυσιογνωμία του φυσικού και του κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης. Ειδικότερες, τελικές επιδιώξεις είναι:

- η εξειδίκευση των κατευθύνσεων του υπερκείμενου χωροταξικού σχεδιασμού στην περιοχή μελέτης,
- για τους οικιστικούς υποδοχείς: η εξέταση των ορίων τους, η οριοθέτηση ζωνών κατηγοριών χρήσεων γης, ο καθορισμός όρων δόμησης και ο υπολογισμός των αναγκών σε κοινωνικό και τεχνικό εξοπλισμό,
- για τις παραγωγικές δραστηριότητες: η οριοθέτηση ζωνών κατηγοριών χρήσεων γης ανά ομάδα παραγωγικών δραστηριοτήτων και ο προγραμματισμός των απαιτούμενων τεχνικών υποδομών για την υποστήριξη της λειτουργίας τους,
- η οριοθέτηση ζωνών προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, μέσω περιορισμού των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και χρήσεων.

1.4. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Κατά τη διάρκεια του Α' Σταδίου του ΣΧΟΟΑΠ, και με βασικό γνώμονα την εξειδίκευση των κατευθύνσεων υπερκείμενων μελετών – σχεδίων, και ειδικά του ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, συντάχθηκαν τρία εναλλακτικά αναπτυξιακά σενάρια για την περιοχή μελέτης:

Μηδενικό Σενάριο

Πρόκειται για σενάριο στασιμότητας και αποδοχής των διαφαινόμενων τάσεων στην περιοχή μελέτης. Τα προβλήματα που εμφανίζουν οι τομείς της φυσικής και κοινωνικό-οικονομικής πραγματικότητας δεν αντιμετωπίζονται και οι υφιστάμενες, θετικές και αρνητικές τάσεις διατηρούνται, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τους φυσικούς και ανθρωπογενείς πόρους. Επίσης, δεν προτείνεται καμία παρέμβαση για την οργάνωση της περιαστικής γης, την εκτός σχεδίου δόμηση και την αναβάθμιση του πολεοδομικού ιστού των οικισμών.

1^ο Σενάριο - Ήπιας Παρέμβασης

Το σενάριο αυτό προτείνει παρεμβάσεις σε περιορισμένη κλίμακα για τους παραγωγικούς τομείς (κυρίως στους ήδη ανεπτυγμένους – γεωργία και τουρισμός) και την οργάνωση του εξωαστικού και αστικού χώρου. Σκοπός του είναι ο περιορισμός των απωλειών από τις διαρθρωτικές μεταβολές που πλήττουν τον πρωτογενή τομέα, βασικά με την προώθηση καινοτόμων μορφών αγροτικών εκμεταλλεύσεων, σε συνδυασμό με την ενδυνάμωση του παραθεριστικού τουρισμού για τη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων. Δεν προβλέπει καμία ρύθμιση στην παραγωγική δομή, ενώ και η χωρική οργάνωση παραμένει σχεδόν χωρίς καμία ρύθμιση. Στον αστικό χώρο προτείνονται μόνο ελάχιστες παρεμβάσεις στα δίκτυα υποδομής και στους γενικούς όρους δόμησης των οικισμών.

2^ο Σενάριο – Έντονης Παρέμβασης

Το σενάριο έντονης παρέμβασης προτείνει όλες τις δυνατές παρεμβάσεις για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Δημοτικής Ενότητας. Στόχος του είναι η χωρικά ισορροπη ανάπτυξη της Δ.Ε. Μενιδίου, με έμφαση στις ήπιες μορφές τουρισμού (με επίκεντρα την τοπική πολιτιστική κληρονομιά και την εναλλαγή ορεινών, αγροτικών και παραλιακών τοπίων), στην αναδιάρθρωση των τοπικών παραγωγικών δραστηριοτήτων με σύγχρονα μέσα, στην εισαγωγή καινοτόμων δράσεων και δραστηριοτήτων στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας, μεταποίησης και τουρισμού, με έμφαση στη διασύνδεση των τομέων, καθώς και στη συγκράτηση του πληθυσμού των ορεινών και ημιορεινών περιοχών της Δ.Ε., περιλαμβάνοντας όλες τις απαραίτητες χωρικές ρυθμίσεις που απαιτούνται.

1.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ

Στο παρόν κεφάλαιο αναφέρονται συνοπτικά όλα τα στοιχεία που συνθέτουν τη φυσική πραγματικότητα της περιοχής μελέτης, με επισήμανση των αξιόλογων οικοσυστημάτων και λοιπών προστατευόμενων ή προστατευτέων περιοχών. Σκιαγραφείται με αυτόν τον τρόπο η οικολογική φυσιογνωμία της περιοχής μελέτης, καθώς και τα σχετικά προβλήματα, δυνατότητες, περιορισμοί και τάσεις μεταβολής.

Επίσης καθορίζονται και επισημαίνονται οι κρίσιμες τοπικές περιβαλλοντικές παράμετροι που απαιτείται να ληφθούν υπ' όψιν στο σχεδιασμό της μελλοντικής ανάπτυξης της Δ.Ε. Μενιδίου.

1.5.1. Γεωμορφολογία

Η παρουσία των ορεινών όγκων σε όλο το εύρος της Δημοτικής Ενότητας, ακόμη και προς την πλευρά της θάλασσας, δηλώνει τον ορεινό γεωμορφολογικό χαρακτήρα της περιοχής. Η γεωμορφολογία της ευρύτερης περιοχής του έργου, μπορεί να χαρακτηριστεί από έντονο ανάγλυφο, που διαμορφώνεται λόγω της γενικότερης δράσης των ρηγμάτων, και ένα καλά αναπτυγμένο υδρογραφικό δίκτυο. Το μέγιστο υψόμετρο της περιοχής μελέτης φτάνει τα 879 m από το επίπεδο της θάλασσας και είναι η κορυφή του όρους Μακρυνόρους που βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Δ.Ε. Σε συνέχεια του ορεινού χαρακτήρα της περιοχής, δεν συναντώνται αξιόλογες πεδιάδες. Διάσπαρτες πεδινές εκτάσεις και κοιλάδες εμφανίζονται κυρίως στα νότια και τα δυτικά, όπου τα υψόμετρα είναι χαμηλότερα (200-400m) και οι κλίσεις εμφανώς ομαλότερες.

1.5.2. Κλιματολογικά στοιχεία

Το κλίμα της ευρύτερης περιοχής μελέτης χαρακτηρίζεται συνήθως από θερμά καλοκαίρια, με πολλή υγρασία, και ήπιους χειμώνες στις χαμηλού υψομέτρου περιοχές. Στις ορεινές περιοχές κυριαρχούν κρύοι χειμώνες, με σχετικά δροσερά καλοκαίρια (ορεινού τύπου κλίμα). Η μέση θερμοκρασία στην περιοχή σύμφωνα ανέρχεται κοντά στους 18 °C (θερινή περίοδος: 27°C, χειμερινή περίοδος 9,5°C). Σε ό,τι αφορά τη

βροχόπτωση, οι πιο άνυδροι μήνες είναι ο Αύγουστος και ο Ιούλιος, ενώ μέγιστη βροχόπτωση 24ωρου παρατηρείται το Νοέμβριο και ο Δεκέμβριος εμφανίζει τις περισσότερες ημέρες βροχή (περίπου 19 ημέρες). Οι οικολογικά ξηρές ημέρες του έτους υπολογίζονται μεταξύ 150 και 200 (ξεκινούν τέλη Μαρτίου και τελειώνουν μέσα Οκτωβρίου), στοιχείο που καταδεικνύει ότι το βιοκλίμα της περιοχής μελέτης είναι ξηρό θερμομεσογειακό. Τέλος, αρκετά συχνά παρατηρούνται καταιγίδες (40 ημέρες το χρόνο, ενώ παγετοί εμφανίζονται περίπου 13 ημέρες το χρόνο και είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι για τις καλλιέργειες.

1.5.3. Ύδατα

Η περιοχή της Δ.Ε. Μενιδίου εντάσσεται σε δύο ευρύτερες Λεκάνες Απορροής: το μεγαλύτερο τμήμα της στη Λεκάνη Απορροής Αράχθου, και δύο μικρά τμήματά της στη Λεκάνη Απορροής Αχελώου (GR15). Ειδικότερα, η περιοχή μελέτης διαιρείται σε τέσσερις επιμέρους λεκάνες απορροής: δύο κατάντη του Όρους Μακρυνόρους που αποτελεί τον κύριο υδροκρίτη και δύο ανάντη αυτού. Σε ό,τι αφορά τα επιφανειακά ύδατα, δεν διέρχεται κάποιο σημαντικό ποτάμι με συνεχή ροή, ωστόσο απαντώνται πολλά ρέματα, τα οποία σχηματίζονται μεταξύ των διαφόρων βουνών, και εκβάλλουν στον Αμβρακικό κόλπο. Το κυριότερο ρέμα της Δ.Ε. (ρέμα Κατσούλη ή Μαντάνη) διασχίζει το κεντρικό και νότιο τμήμα της από τα ανατολικά προς τα δυτικά, ενώ στο βόρειο άκρο της δεσπόζει η παρουσία του μεγάλου ρέματος του Διπόταμου, που λειτουργεί ως φυσικό σύνορο της Δ.Ε. Μενιδίου, με την Π.Ε. Άρτας και την Περιφέρεια Ηπείρου.

1.5.4. Ακτές

Η Δ.Ε. Μενιδίου βρέχεται στα νότια από τον Αμβρακικό Κόλπο, με το συνολικό μήκος των ακτών της να φτάνει τα 4,5 km. Το μεγαλύτερο μέρος των ακτών αυτών είναι απόκρημνες, με πιο σημαντική εξαίρεση την ακτή του όρμου του Μενιδίου. Η συγκεκριμένη παραλία (παραλία Μενιδίου) συμπεριλαμβάνεται στο «Πρόγραμμα παρακολούθησης ποιότητας νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας», το οποίο, μεταξύ άλλων, προωθεί την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/7/ΕΚ, σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης. Οι μετρήσεις των τελευταίων χρόνων δείχνουν πως η ποιότητα των νερών της παραλίας είναι από «καλή» έως «εξαιρετική».

1.5.5. Βιοποικιλότητα, αξιόλογα οικοσυστήματα, προστατευόμενες περιοχές

Η έκταση της Δ.Ε. Μενιδίου καλύπτεται κυρίως από πυκνή και συνεχή, μακκία βλάστηση (αείφυλλοι, πλατύφυλλοι θάμνοι όπως πουρνάρι, αριά, κουμαριά κ.ά.). Με την άνοδο του υψομέτρου, εμφανίζονται ποικιλόμορφα δασικά οικοσυστήματα, με κυριότερα τα δάση του Θεριακησίου, της Χρυσοπηγής και της Φλωριάδος, όπου κυριαρχεί η πλατύφυλλη δρυς. Γενικά, η περιοχή μελέτης παρουσιάζει έντονα δασικό χαρακτήρα, καθώς περιλαμβάνει 55.000 στρ. δασών (51%) και 37.500 στρ. ημιορεινών και ορεινών

βοσκοτόπων (35%). Στην ευρύτερη περιοχή δεσπόζουν τα δημόσια δασικά συμπλέγματα «Δυτικού Βάλτου» (βόρεια και ανατολική περιοχή της Δ.Ε.) και «Ρουπακιάς – Μέγα Λόγγου» (ανατολική περιοχή της Δ.Ε.), οι εκτάσεις των οποίων εναλλάσσονται, κατά μείζονα λόγο, με ιδιωτικές καλλιεργούμενες εκτάσεις.

Σε ό,τι αφορά τις προστατευόμενες περιοχές, η Δ.Ε. Μενιδίου περιλαμβάνει τμήματα από την Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) του δικτύου Natura 2000, με την ονομασία « ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΑΡΑΧΘΟΥ, ΚΑΜΠΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ)» - GR2110001 και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του δικτύου Natura 2000, με την ονομασία «ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ» - GR2110004. Επιπρόσθετα, εντός των διοικητικών ορίων της περιοχής μελέτης, στο βορειοανατολικό άκρο της, περιλαμβάνεται και μία αμελητέα έκταση (≈32 στρεμμάτων ήτοι το 0,02% της έκτασης της Δ.Ε.) που αποτελεί τμήμα της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του δικτύου Natura 2000, με την ονομασία «ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΧΕΛΩΟΥ ΚΑΙ ΟΡΗ ΒΑΛΤΟΥ» - GR2110006. Τέλος, τμήμα της περιοχής μελέτης εντάσσεται στον υγρότοπο Ramsar με την ονομασία «ΚΟΛΠΟΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ» - 3GR009.

Η Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) GR2110001 καταλαμβάνει μια συνολική έκταση περίπου 600.000 στρεμμάτων, εκ των οποίων ένα πολύ μικρό μέρος (≈ 1.000 στρ.) ευρίσκεται εντός των ορίων της περιοχής μελέτης. Πρόκειται για ένα σημαντικό υγροβιότοπο (έναν από τους σημαντικότερους στον ελληνικό χώρο) με κύρια χαρακτηριστικά τα αβαθή θαλάσσια νερά του Αμβρακικού κόλπου, το σπάνιο σχηματισμό υγρότοπου του διπλού δέλτα, τις υφάλμυρες λιμνοθάλασσες που εμφανίζονται κατά μήκος όλης της ακτής του κόλπου, τους μοναδικούς γεωλογικούς σχηματισμούς των παράκτιων λουριδίων γης που περιβάλλουν τις λιμνοθάλασσες, τα υγρολίβαδα, τους αλμυρόβαλτους, και τις μεγάλες περιοχές που καλύπτονται από παρόχθια βλάστηση. Στο τμήμα της Ζώνης που βρίσκεται εντός της Δ.Ε., παρατηρούνται αξιόλογες παρόχθιες φυτοκοινωνίες που συνίστανται κυρίως σε μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες. Σημειώνεται ότι η ΕΖΔ δέχεται έντονες επιδράσεις από τις ανθρώπινες δραστηριότητες (αγροτική εντατικοποίηση, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εξορυκτικές δραστηριότητες, αντλήσεις υπογείων υδάτων κ.ά.).

Ένα μεγάλο κομμάτι της ανωτέρω Ζώνης, που περιλαμβάνει τις τρεις μεγάλες λιμνοθάλασσες (Τσουκαλιό, Ροδιά και Λογαρού), το βάλτο της Ροδιάς, εκτεταμένους αλμυρόβαλτους (Δέλτα Αράχθου) και πλημμυριζόμενες εκτάσεις στο Λούρο έχει κηρυχθεί Υγροβιότοπος Ραμσάρ Διεθνούς Σημασίας, (κωδικός 3GR009, «Κόλπος Αμβρακικού»). Ένα τμήμα της παραλιακής ζώνης της Δ.Ε. έχει χαρακτηριστεί ως Γ' ζώνη Ramsar, που συνιστά την εξωτερική, περιφερειακή ζώνη του προστατευόμενου υγρότοπου και η οποία δεν διέπεται από αυστηρούς περιβαλλοντικούς όρους (ήπια προστασία). Είναι, γενικά, προφανές πως το ενιαίο και σύνθετο οικοσύστημα που ορίζει ο Αμβρακικός κόλπος, θεωρούμενος συνολικά ως ένας μεγάλος υγροβιότοπος (ο μεγαλύτερος της χώρας), επηρεάζει άμεσα και τη Δ.Ε. Μενιδίου, αποτελώντας αναπόσπαστο κομμάτι του περιβαλλοντικού και τοπιολογικού χαρακτήρα του.

Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2110004 έχει συνολική έκταση περίπου 235.000 στρέμματα, εκ των οποίων ένα μικρό μέρος (≈ 300 στρ.) βρίσκεται εντός των ορίων της Δ.Ε. Μενιδίου. Η Ζώνη αυτή αποτελεί μια πολύ σημαντική περιοχή για διαχειριζόμενες πάπιες και χήνες, καθώς και για αναπαραγόμενα, διαβατικά και διαχειριζόμενα αρπακτικά και μεταναστευτικά παρυδάτια. Σημειώνεται ότι το φαινόμενο της λαθροθηρίας προκαλεί σοβαρές αρνητικές επιδράσεις στους πληθυσμούς των πτηνών.

Η ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου αποτέλεσε (Φεβρουάριος 2004) το αντικείμενο ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης, η οποία κατέληξε στην κήρυξη του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου (ΦΕΚ Δ 123/21-3-2008). Σύμφωνα με την ανωτέρω θεσμοθέτηση, ως εθνικό πάρκο ορίζεται μια περιοχή 1.300 km² περίπου (με ένα πολύ μικρό τμήμα της να περιλαμβάνεται στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Μενιδίου), για την οποία καθορίζονται αυστηροί περιβαλλοντικοί όροι και περιορισμοί, που διέπουν ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η ιχθυοκαλλιέργεια, η αλιεία, το κυνήγι και η κτηνοτροφία. Επιπρόσθετα, καθορίζεται στην ευρύτερη περιοχή, Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου, περιμετρικά του εθνικού πάρκου, στην οποία ανήκει σχεδόν το σύνολο της περιοχής μελέτης. Στη Ζώνη αυτή, οι περιβαλλοντικοί όροι που καθορίζονται είναι σαφώς πιο ήπιοι σε σχέση με την περιοχή του εθνικού πάρκου.

Τέλος, στο νοτιοανατολικό κομμάτι της περιοχής μελέτης υφίσταται έκταση που έχει χαρακτηριστεί (ΦΕΚ 972/Β/2003) ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής, με την ονομασία «Καταφύγιο Άγριας Ζωής Ι.Μ. Ρέθα – Ι.Μ. Λόγγος». Η συνολική θεσμοθετημένη έκταση φτάνει τα 34.000 στρέμματα (τα 20.000 περίπου εκ των οποίων ανήκουν στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Μενιδίου) και υπάγεται στο Δασαρχείο Αμφιλοχίας.

1.5.6. Πολιτιστικό απόθεμα

Γενικά, τα σημεία με προϊστορικό και ιστορικό αρχαιολογικό ενδιαφέρον που παρατηρούνται στη Δ.Ε. Μενιδίου, αφορούν οχυρωματικές θέσεις που, στα ιστορικά χρόνια (κυρίως 5ο – 2ο αι. π.Χ.) είχαν ιδιαίτερη σημασία για τις οχυρώσεις αρχαίων πόλεων της περιοχής. Τέτοιες θέσεις απαντώνται στις «Αγριλιές» Μενιδίου, στην «Παλιοκούλια» Μενιδίου, στην Καστριώτισσα, τη Φλωριάδα και το Θεριακήσι. Σημειώνεται ότι για κανένα από τα ανωτέρω μνημεία δεν έχει γίνει ειδική θεσμοθέτηση, ωστόσο προστατεύονται από το Ν. 3028/2002 «Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Σε ό,τι αφορά τη βυζαντινή περίοδο, στην Δ.Ε. Μενιδίου δύο πολύ σημαντικά μοναστήρια, με κεντρικό ρόλο στην ιστορία και τη λαογραφία της ευρύτερης περιοχής. Πρόκειται για τη Μονή Συγγενών και τη Μονή Δρυμοναρίου. Η Μονή Συγγενών είναι ένα κοιμητηριακό μοναστήρι με κελιά, χτισμένο τα υστεροβυζαντινά χρόνια, στις αρχές του 18ου αιώνα, βόρεια του οικισμού της Χρυσορράχης, αφιερωμένο στη Γέννηση της Θεοτόκου. Έχει χαρακτηριστεί Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο (ΦΕΚ 712/Β/1986), με ζώνη προστασίας 50 μέτρων. Η Μονή Δρυμοναρίου (ή Μονή Παναγιάς) είναι, επίσης, κοιμητηριακό μοναστήρι, χτισμένο τα υστεροβυζαντινά χρόνια, νότια του οικισμού της Φλωριάδας. Έχει χαρακτηριστεί Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο (ΦΕΚ 683/Β/1986), με ζώνη προστασίας 100 μέτρων.

Αναφορικά με θέσεις λαογραφικού ενδιαφέροντος νεώτερων χρόνων, ξεχωρίζει το Μετόχι του Κοσμά του Αιτωλού. Πρόκειται για ένα μετόχι χτισμένο τα νεότερα χρόνια (1987), πάνω στο δρόμο Χρυσορράχη – Φλωριάδα, ανάμεσα στις μονές Συγγενών και Παναγιάς. Η ανέγερσή του έγινε για λόγους σηματοδότησης μιας θέσης με ιδιαίτερη βαρύτητα για τους θρούλους της περιοχής, καθώς θεωρείται πως σε αυτό το σημείο μίλησε ο Κοσμάς ο Αιτωλός όταν επισκέφθηκε τη Φλωριάδα.

1.6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΧΟΟΑΠ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σε γενικές γραμμές, η αναλυτική περιγραφή του επιλεχθέντος αναπτυξιακού σεναρίου για τη Δ.Ε. Μενιδίου, που παρουσιάζεται στο Α' Στάδιο του ΣΧΟΟΑΠ, επιτρέπει την αξιολόγηση του από διαφορετικές οπτικές γωνίες, που αντιστοιχούν σε διαφορετικές περιβαλλοντικές συνιστώσες. Έτσι προκύπτουν, συνοπτικά, τα παρακάτω συμπεράσματα:

Βιοποικιλότητα – Χλωρίδα – Πανίδα: Σαφείς θετικές επιπτώσεις από την εισαγωγή αυστηρών περιορισμών στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας (με κυριότερο την απαγόρευση της δόμησης), την προστασία των παραρεμάτιων περιοχών με εκπόνηση μελετών οριοθέτησης, την απαγόρευση της άναρχης διάνοιξης αγροτικών οδών στον εξωαστικό χώρο και την ίδρυση Περιβαλλοντικού Πάρκου.

Έδαφος: Ισχυρά θετικές επιπτώσεις από την οριοθέτηση και προστασία όλων των ρεμάτων της Ενότητας, την προώθηση της καλλιέργειας βιολογικών προϊόντων με συνέπεια τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, την προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης τόσο των οικιακών απορριμμάτων όσο και των οργανικών γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων και τη σταδιακή κατάργηση των εν λειτουργία απορροφητικών βόθρων. Επιπρόσθετα, αντιμετώπιση του φαινομένου της κατασπατάλησης των εδαφικών πόρων, με την υιοθέτηση του μοντέλου της συμπαγούς πόλης, ιδιαίτερα στους στάσιμους οικισμούς.

Υδατικοί πόροι: Θετική επίπτωση από ενέργειες προς την κατεύθυνση της ορθολογικής αξιοποίησης του υδατικού δυναμικού (εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης), την προώθηση της καλλιέργειας βιολογικών προϊόντων με συνέπεια τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, της απομάκρυνσης των κοιμητηρίων από τους οικισμούς και της σταδιακής κατάργησης των εν λειτουργία απορροφητικών βόθρων, με αντικατάστασή τους από δίκτυα αποχέτευσης και λειτουργία Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων στο Μενίδι.

Ατμόσφαιρα – Κλίμα – Ενέργεια: Έμμεσες θετικές επιδράσεις στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στην εξοικονόμηση ενέργειας από την επιλογή του μοντέλου της «συμπαγούς πόλης» για τους οικισμούς (π.χ. λιγότερο ενεργοβόρες υποδομές, μείωση αναγκών συχνών μετακινήσεων με Ι.Χ. κλπ.), την προστασία, ανάδειξη και ενίσχυση του αστικού και περιαστικού πρασίνου και την προστασία των αστικών και περιαστικών περιοχών από τη διαμπερή και υπερτοπικού χαρακτήρα κυκλοφορία (ανακατάταξη των εντός οικισμών τμημάτων της Εθνικής Οδού «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό, ώστε να αυτή να αποκτήσει χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού).

Πληθυσμός – Ανθρώπινη υγεία: Ισχυρά θετικές επιδράσεις από την κατάργηση έντονων, τοπικών ασυμβατοτήτων χρήσεων γης (π.χ. κτηνοτροφικές μονάδες και κοιμητήρια εντός οικισμών) με την οργάνωση των χρήσεων, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις στις τεχνικές υποδομές (όπως εγκατάσταση αποχετευτικού δικτύου κ.ά.), αλλά και τις κοινωνικές υποδομές (στο πλαίσιο της κάλυψης των πολεοδομικών σταθερότυπων). Η άμεση γειτνίαση του νέου Αυτοκινητόδρομου της Ιόνιας Οδού με τους οικισμούς Συκούλα και Ελαιοχώρι, η διέλευση της γραμμής μεταφοράς υψηλής τάσης μέσα από οικιστικές περιοχές (Μενίδι, Συκούλα), αλλά οι γεωλογικές συνθήκες ασφάλειας στους οικισμούς Λαγκάδα και Βαλμάδα αντιμετωπίζονται από το ΣΧΟΟΑΠ ως σημαντικές απειλές για την υγεία του πληθυσμού και προτείνονται επαρκή μέτρα αντιμετώπισης.

Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία – Κοινωνικο-οικονομικό Περιβάλλον: Ισχυρά θετικές, πρωτογενείς και δευτερογενείς επιδράσεις από την οριστική οργάνωση των χρήσεων στο σύνολο της περιοχής μελέτης (εντός και εκτός οικισμών) ως ένα σταθερό, μακροπρόθεσμο υπόβαθρο οικονομικής δραστηριοποίησης. Ενίσχυση των παραγωγικών τομέων από κατευθύνσεις όπως η προστασία της γεωργικής γης από ασύμβατες χρήσεις και η διασύνδεση αγροτικής παραγωγής και μεταποιητικής δραστηριότητας. Ισχυρή αναπτυξιακή προοπτική για οικότουριστική δραστηριότητα μέσω των κατευθύνσεων ανάδειξης και προστασίας του φυσικού και πολιτισμικού πλούτου. Η βελτίωση του οδικού δικτύου θα επιδράσει ευεργετικά στην αναβάθμιση των μεταφορικών συνθηκών. Ενδεχόμενες αρνητικές επιδράσεις σε πρώτο επίπεδο από την απαγόρευση νέας χωροθέτησης ασύμβατων παραγωγικών χρήσεων ως συνέπεια του καθορισμού χρήσεων γης στον αστικό και τον εξωαστικό χώρο της (π.χ. μεταποιητικές μονάδες που δεν σχετίζονται με την τοπική παραγωγή, κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικισμών), καθώς και από τη θεσμοθέτηση περιορισμών στην παραγωγική δραστηριότητα σε συγκεκριμένες περιοχές (π.χ. προϋπόθεση μελέτης βοσκοϊκανότητας για την άσκηση εκτατικής βόσκησης σε συγκεκριμένες περιοχές, αποτροπή επέκτασης καλλιεργειών στις παραρεμάτιες περιοχές κλπ.).

Χρήσεις Γης – Αστικό Περιβάλλον: Ισχυρά θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Σχεδίου σε θέματα ασυμβατότητας χρήσεων γης και αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος. Σπουδαιότερη παρέμβαση ο καθορισμός ορίων για τους στάσιμους οικισμούς, στην κατεύθυνση της δραστηρικής αντιμετώπισης του φαινομένου της αστικής διάχυσης και η σταδιακή εξάλειψη των εστιών συγκρούσεων και ασυμβατοτήτων χρήσεων γης (π.χ. κοιμητήρια, κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικιστικών περιοχών κλπ.). Παράλληλα, σημαντικά θετικό αντίκτυπο από την προώθηση αστικών αναπλάσεων και δημιουργίας χώρων πρασίνου σε όλους τους οικισμούς, καθώς και από την πρόταση για ανακατάταξη των εντός οικισμών τμημάτων της Εθνικής Οδού «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό, ώστε να αυτή να αποκτήσει χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού.

Πολιτιστική – Ιστορική – Αρχιτεκτονική κληρονομιά: Ισχυρά θετικές επιδράσεις, καθώς για όλες τις θέσεις ιδιαίτερης αρχαιολογικής ή λαογραφικής σημασίας, είτε αυτές αποτελούν κηρυγμένα μνημεία, είτε απλά

έχουν εντοπισθεί αλλά όχι θεσμοθετηθεί, καθορίζονται Περιοχές Ειδικής Προστασίας, όπου αρμοδιότητα έχουν οι αντίστοιχοι φορείς του Υπουργείου Πολιτισμού. Παράλληλα, άμεσες θετικές επιπτώσεις από προτάσεις όπως η εκπόνηση έργων βελτίωσης οδών σύνδεσης ορεινών οικισμών και σημαντικών πολιτιστικών πόρων, η αποκατάσταση και αξιοποίηση ιστορικών κτιρίων αρχιτεκτονικής, λαογραφικής και πολιτιστικής σημασίας κλπ.

Τοπίο: Ισχυρά θετικές επιπτώσεις στην προστασία και την ανάδειξη του τοπίου από την εισαγωγή περιορισμών στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας και στις Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, όπου συγκεντρώνονται τα σπουδαιότερα τοπιολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης (αγροτικά, ορεινά, παραλιακά τοπία), την ανάδειξη δικτύου περιπατητικών διαδρομών, αλλά και από ειδικότερες δράσεις, όπως η ολοκλήρωση της αποκατάστασης του ανενεργού ΧΑΔΑ Μενιδίου, η απαγόρευση της ανεξέλεγκτης διάνοιξης αγροτικών δρόμων στον εξωαστικό χώρο κ.ά.

Συμπερασματικά, οι επιπτώσεις του συνόλου των προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ, σε σχέση με τους στόχους που έχουν τεθεί σε κάθε επίπεδο, αναμένονται, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, ισχυρά θετικές. Οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις μπορούν να συσχετισθούν με την εφαρμογή του Σχεδίου αφορούν περιβαλλοντικές επιδράσεις (π.χ. κατάληψη εδαφών, ατμοσφαιρική ρύπανση, απόθεση αποβλήτων) από νέα έργα και εγκαταστάσεις (π.χ. Ιόνια Οδός, Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων). Οι συγκεκριμένες αρνητικές επιπτώσεις εκτιμάται ότι δεν έχουν στρατηγικό χαρακτήρα, είναι τοπικής εμβέλειας, ενώ υπάρχει η δυνατότητα πλήρους αντιμετώπισής τους στο πλαίσιο του υποκείμενου σχεδιασμού ή σε μεταγενέστερα στάδια περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

1.7. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΟΑΠ

Οι κυριότερες δράσεις, στις οποίες εξειδικεύεται ο βασικός στόχος της παρούσας Μελέτης περί ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδίου, είναι συνοπτικά οι εξής:

- Πρόβλεψη σταδιακής απομάκρυνσης των ασύμβατων παραγωγικών δραστηριοτήτων, στις ζώνες (εντός και εκτός οικισμών), όπου από το Σχέδιο θεωρούνται μη επιτρεπόμενες, με προτεραιότητα στις κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικισμών, στις μεταποιητικές μονάδες μέσης – υψηλής όχλησης ή μη σχετιζόμενες με την τοπική παραγωγή στο δυτικό όριο της Δ.Ε., με την προϋπόθεση ότι θα μετεγκατασταθούν σε κατάλληλο, θεσμοθετημένο υποδοχέα (Επιχειρηματικό Πάρκο) σε όμορη Δ.Ε., και στις μονάδες υδατοκαλλιέργειας που λειτουργούν στην περιοχή μελέτης, με κατεύθυνση τη μετεγκατάστασή τους σε ΠΟΑΥ της ΠΑΥ Αμβρακικού.
- Εξειδίκευση, με καθορισμό συγκεκριμένης περιοχής, της κατεύθυνσης του Σχεδίου περί διερεύνησης της δυνατότητας χωροθέτησης ΠΟΑΠΔ Κτηνοτροφίας (Κτηνοτροφικού Πάρκου) σε συγκεκριμένη περιοχή της Δ.Ε., μετά από σύνταξη των απαιτούμενων μελετών (βοσκοϊκανότητας κλπ.)

- Διερεύνηση, με την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών σκοπιμότητας, της δυνατότητας εγκατάστασης βιώσιμων μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης οργανικών αποβλήτων, καθώς και μικρών υδροηλεκτρικών έργων στην περιοχή μελέτης.
- Εφόσον δεν είναι εφικτή η απομάκρυνση από τις οικιστικές περιοχές των γραμμών μεταφοράς υψηλής και υπερυψηλής τάσης, επέκταση της απαγόρευσης κάθε δόμησης σε ζώνη 50 m εκατέρωθεν των γραμμών και των πυλώνων της.
- Αύξηση της ελάχιστης απόστασης δόμησης από μη οριοθετημένα ρέματα, στα 25 μέτρα από την όχθη του ρέματος, τόσο για τις εντός, όσο και για τις εκτός σχεδίου περιοχές.
- Εκπόνηση εξειδικευμένων Μελετών Γεωλογικής Καταλληλότητας για τους οικισμούς Λαγκάδα και Βαλμάδα όπου έχουν παρατηρηθεί κατολισθητικά φαινόμενα, για τον καθορισμό των τμημάτων που είναι κατάλληλα για δόμηση ή κατάλληλα υπό προϋποθέσεις για δόμηση.
- Ενεργή αντιμετώπιση του ζητήματος της άμεσης επαφής του νέου αυτοκινητοδρόμου της Ιόνιας Οδού με τις οικιστικές περιοχές της Συκούλας και του Ελαιοχωρίου. Ειδικότερα, για το ζήτημα της ακουστικής ρύπανσης προτείνεται να τοποθετηθούν ηχοπετάσματα που θα παρεμβάλλονται μεταξύ της πηγής του θορύβου και των κατοικιών, ενώ για τη γενική προστασία των οικισμών, προτείνεται η δημιουργία μίας ζώνης προστασίας (buffer zone) πλάτους > 20m, παράλληλα των ορίων της οδού, όπου θα ελέγχονται οι σχετικές χρήσεις. Τέλος, ειδικά για την περιοχή του Ελαιοχωρίου, λόγω της άμεσης γειτνίασης των ορυγμάτων του αυτοκινητόδρομου με κατοικημένες περιοχές, προτείνεται η εφαρμογή της μεθόδου του ανοιχτού ορύγματος («Cut & Cover»), σε κατάλληλο μήκος και θέση ώστε να εξασφαλίζεται η αισθητική και λειτουργική συνέχεια του οικισμού στον εξωαστικό – περιαστικό χώρο.
- Άμεση, κατά προτεραιότητα, προώθηση από τον αρμόδιο φορέα (Δασαρχείο Αμφιλοχίας), της επίλυσης του ζητήματος της αποσαφήνισης του χαρακτήρα 2.000 στρεμμάτων περίξ του οικισμού του Μενιδίου, τα οποία, παρότι δεν έχουν χαρακτηριστεί αναδασωτέα, εντούτοις παραμένουν «δεσμευμένα» ως προς τη χρήση τους για οικιστική επέκταση του ανωτέρω οικισμού, λόγω σφάλματος στη σχετική θεσμοθέτηση (υπ' αριθμ. 2068/2000 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δυτικής Ελλάδος – ΦΕΚ 767/Α/2000).
- Προώθηση εργασιών ανάδειξης πεζοπορικής διαδρομής πολιτιστικού και λαογραφικού ενδιαφέροντος, που θα συνδέει τις Μονές Συγγενών και Δρυμοναρίου με ενδιάμεσο σταθμό το Μετόχι του Κοσμά του Αιτωλού, καθώς και περιπατητικής διαδρομής τουρισμού – αναψυχής (με διερεύνηση της δυνατότητας συμπλήρωσής της και με ποδηλατόδρομο), παράλληλα με την ακτογραμμή της περιοχής μελέτης, με έναρξη το νότιο όριο του οικισμού του Μενιδίου, πέρασμα από τη θέση του προτεινόμενου από το Σχέδιο Περιβαλλοντικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου, και κατάληξη στην οικιστική συγκέντρωση «Κατσούλι».

B. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Με την υπ' αριθμ. 90/2007 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του (πρώην) Δήμου Μενιδίου (νυν Δημοτική Ενότητα Μενιδίου Δήμου Αμφιλοχίας), κατόπιν διαγωνισμού που προκηρύχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3316/05, ανατέθηκε στο μελετητικό σχήμα «ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ – ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΧΩΡΟΤΑΚΤΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΙ ΜΗΧ/ΚΟΙ ΑΕ και δ.τ. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΕ – ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΣΣΑΣ – ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΡΒΕΛΑΣ» η εκπόνηση της Μελέτης «Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) ΔΗΜΟΥ ΜΕΝΙΔΙΟΥ».

Η Σύμβαση ανάθεσης της Μελέτης μεταξύ του ανάδοχου σχήματος και του (πρώην) Δήμου Μενιδίου υπεγράφη στις 18-1-2008 (αρ. πρωτ.: 293/18-1-2008). Διευθύνουσα Υπηρεσία της Μελέτης ήταν η Τ.Υ.Δ.Κ. του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Εν συνεχεία, βάσει των διατάξεων του Ν. 3852/2010, η Τ.Υ.Δ.Κ. Αιτωλοακαρνανίας εντάχθηκε στο Δήμο Ι.Π. Μεσολογγίου, οπότε νέα Διευθύνουσα Υπηρεσία της Μελέτης έγινε η Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου.

Με την υπ' αριθμ. 337/2011 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αμφιλοχίας, και μετά τη θετική γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Δ/σης Τεχνικών Έργων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Πράξη 10, παρ. 1/2-11-2011), εγκρίθηκε ο 1^{ος} Συγκριτικός Πίνακας της εν θέματι Μελέτης, δια του οποίου εγκρίθηκε η σύνταξη δύο (2) συμπληρωματικών Μελετών. Οι Μελέτες αυτές δεν απαιτούνταν από την ισχύουσα νομοθεσία την περίοδο προκήρυξης της αρχικής Μελέτης. Ειδικότερα, επρόκειτο για την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας, η οποία ανατέθηκε στο μελετητή ΛΑΜΠΡΟ ΚΑΡΒΕΛΑ και τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία ανατέθηκε στο μελετητή ΝΙΚΟΛΑΟ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟ. Η σχετική Συμπληρωματική Σύμβαση υπεγράφη στις 27-10-2014 (αρ. πρωτ. 22549/27-10-2014).

Μετά την υποκατάσταση των μελών της σύμπραξης «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΧΩΡΟΤΑΚΤΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΟΙ ΜΗΧ/ΚΟΙ ΑΕ και δ.τ. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΕ» και ΝΙΚΟΛΑΟ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟ από τους μελετητές ΧΡΗΣΤΟ ΚΟΥΡΙΕΡΗ (κατ. 02) και ΚΩΝ/ΝΟ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑ (κατ. 27), το μελετητικό σχήμα της εν λόγω Μελέτης είναι «ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ – ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΡΙΕΡΗΣ – ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΙΣΣΑΣ – ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΡΒΕΛΑΣ – ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ».

Η αρχική μορφή της παρούσας Μελέτης υπεβλήθη εμπρόθεσμα στις 15-1-2016, έλαβε βεβαίωση ποσοτικής και ποιοτικής επάρκειας από την επιβλέπουσα μηχανικό της Μελέτης (863/11-2-2016), ενώ η παραλαβή της εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 65/27-4-2016 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Αμφιλοχίας.

Το 2022, σε συνέχεια των αλλαγών που είχαν επέλθει σε βασικά δεδομένα της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου (χωροταξική, πολεοδομική, περιβαλλοντική νομοθεσία, κατάσταση περιοχής μελέτης), προέκυψε η ανάγκη επικαιροποίησής της (Β1 Στάδιο, ΣΜΠΕ) πριν την τελική προώθηση και θεσμοθέτηση. Στο πλαίσιο

αυτό, με την υπ' αριθμ. 130/20-6-2023 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Αμφιλοχίας, κατόπιν διαγωνισμού που προκηρύχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4412/2016, ανατέθηκε στο μελετητικό σχήμα «ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ – ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ» η εκπόνηση της Μελέτης «ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ – ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ Β1 ΣΤΑΔΙΟΥ & ΣΜΠΕ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΗ Β2 ΣΤΑΔΙΟΥ». Η Σύμβαση ανάθεσης της Μελέτης υπεγράφη στις 30-6-2023 (αρ. πρωτ.: 10261/30-6-2023). Διευθύνουσα Υπηρεσία της νέας Μελέτης είναι η Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών & Περιβάλλοντος Δήμου Αμφιλοχίας.

2.2. ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ, ΑΡΧΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΦΟΡΕΑΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Σε συνέχεια των τροποποιήσεων που επήλθαν στα Άρθρα 2 και 4 της υπ' αριθμ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β/2006), αρχικά με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/38181/2695/2022 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1923/Β/2022), εν συνεχεία με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/76515/5170/2022 ΚΥΑ (ΦΕΚ 3999/Β/2022) και τέλος με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/94750/6235/2023 ΚΥΑ (ΦΕΚ 5774/Β/2023):

- Αρχή Σχεδιασμού, καθώς και Φορέας του Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Μενιδίου, συνοδευτικό στοιχείο του οποίου αποτελεί και η παρούσα Μελέτη, είναι η Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών & Περιβάλλοντος του Δήμου Αμφιλοχίας (Ταχ. Διεύθυνση: Γ. Στράτου 5, Τ.Κ. 30500, Αμφιλοχία, dimamfil@otenet.gr).
- Σχετικά με την Αρμόδια Αρχή της παρούσας Μελέτης, αναφέρεται ότι η επιφάνεια που καταλαμβάνουν οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 εντός της Δ.Ε. Μενιδίου ανέρχονται σε ≈ 330 στρ. και αντιστοιχούν σε ποσοστό 0,003% (< 30%) επί της συνολικής της επιφάνειας (107.750 στρ.). Κατά συνέπεια, Αρμόδια Αρχή της παρούσας Μελέτης είναι η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου (Δ/ση: Ν.Ε.Ο. Πατρών Αθηνών 33, Τ.Κ. 26110).

2.3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΜΕΛΕΤΗΤΗ

Περιβαλλοντικός μελετητής του έργου και τελικός επιμελητής της παρούσας Μελέτης είναι ο ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ (Α.Μ. 24345, Κατ. 27, Τοπογράφος – Περιβαλλοντολόγος, MSc), μέλος του παραπάνω μελετητικού σχήματος, με έδρα τη Νέα Σμύρνη, Καισαρείας 37, ΤΚ 17122, ΤΗΛ.: 210-9357914, FAX: 210-4223625, e-mail: spetr@tee.gr.

Η επιστημονική ομάδα που συνέταξε την παρούσα Μελέτη απαρτίζεται από τους παρακάτω επιστήμονες, που αποτελούν στελέχη και συνεργάτες των συμπράττοντων γραφείων του μελετητικού σχήματος:

- ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ: Τοπογράφος – Περιβαλλοντολόγος, MSc
- ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Μηχανολόγος – Περιβαλλοντολόγος
- ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΓΛΟΥ: Πολιτικός Μηχανικός – Περιβαλλοντολόγος
- ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΠΑΡΚΑ: Βιολόγος, MSc

- ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΡΒΕΛΑΣ: Γεωλόγος – Περιβαλλοντολόγος
- ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΡΙΕΡΗΣ: Πολεοδόμος – GIS, MSc
- ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑΣ: Χωροτάκτης

2.4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αφορά στην εκτίμηση και αξιολόγηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προτεινόμενου Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης για τη Δημοτική Ενότητα Μενιδίου. Η σύνταξη της Μελέτης αποτελεί το κύριο στοιχείο μιας ευρύτερης διαδικασίας, που καλείται Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (ΣΠΕ), η οποία αφορά την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων συγκεκριμένων σχεδίων και προγραμμάτων. Η ΣΠΕ ως διαδικασία θεσμοθετήθηκε στην Ελλάδα με την ΚΥΑ 107017/28-8-2006 (ΦΕΚ 1225/Β/5-9-2006 - «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ»), στο πλαίσιο εναρμόνισης της Οδηγίας 2001/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων».

Κύριος στόχος της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ είναι η προώθηση της Βιώσιμης Ανάπτυξης παράλληλα με την υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος, μέσω της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, στο πλαίσιο της κατάρτισης και προώθησης σχεδίων και προγραμμάτων. Αυτό επιτυγχάνεται, κατά κύριο λόγο, μέσω της, επιβαλλόμενης από την Οδηγία, εκπόνησης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), ρόλος της οποίας είναι να περιγράψει και να εκτιμά τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις από την εφαρμογή ενός σχεδίου σε μια σειρά παραγόντων του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (χλωρίδα και πανίδα, έδαφος, ύδατα, αέρας, κλίμα, τοπίο, ακίνητη περιουσία και πολιτιστική κληρονομιά, ανθρώπινη υγεία), καθώς και την αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών των παραγόντων.

Όπως προαναφέρθηκε, ωστόσο, η εκπόνηση της ΣΜΠΕ αποτελεί το πρώτο χρονικά και κύριο, αλλά όχι το μόνο, βήμα της συνολικής διαδικασίας της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ), η οποία, εν συνεχεία, περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Διεξαγωγή διαβουλεύσεων
- Συνεκτίμηση της περιβαλλοντικής μελέτης και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη αποφάσεων και
- Παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόφαση, με σκοπό την τελική διασφάλιση ότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενσωματώνονται πλήρως στη διαδικασία του σχεδιασμού του χώρου.

Η παρούσα Μελέτη συντάσσεται με βάση την προαναφερθείσα ΚΥΑ (ΚΥΑ 107017/28-8-2006), τόσο σε ό,τι αφορά τη δομή, όσο και το περιεχόμενό της.

Γ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

3.1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

3.1.1. Νομικό Πλαίσιο Εκπόνησης ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ

Σύμφωνα με το Νόμο 2508/1997 «Περί Βιώσιμης Οικιστικής Ανάπτυξης των Πόλεων και Οικισμών», τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια / Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ) αποτελούν το 1ο επίπεδο οικιστικής οργάνωσης και πολεοδομικού σχεδιασμού για τον αστικό και τον περιαστικό χώρο, όπως αυτά εναρμονίζονται με τις αρχές και κατευθύνσεις του αναπτυξιακού προγραμματισμού και του χωροταξικού σχεδιασμού. Επίσης, η οικιστική οργάνωση και ο πολεοδομικός σχεδιασμός πρέπει να είναι σύμφωνοι με τους όρους προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με τις αρχές της πολεοδομικής επιστήμης και τους γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους, μέσα στους οποίους περιλαμβάνεται και η διαφύλαξη της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας (Άρθρο 1, παρ. 2).

Εξειδικεύοντας τα παραπάνω, το αντικείμενο ενός ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ δεν είναι άλλο από τη θέσπιση ρυθμίσεων των χώρων εντός και εκτός των σχεδίων των πόλεων και των οικισμών, με τρόπο ώστε να εξισορροπούνται οι ανάγκες οικιστικών επεκτάσεων και πολεοδομικής οργάνωσης, με τις απαιτούμενες ρυθμίσεις προστασίας του εξωαστικού χώρου. Μία από τις πιο σημαντικές συνέπειες των παραπάνω αρχών είναι η οργάνωση των μικρών οικισμών – που μέχρι τη θεσμοθέτηση ενός ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ γίνεται μεμονωμένα, χωρίς να προκύπτει από κάποιο γενικότερο σχεδιασμό -, η οποία πλέον εντάσσεται σε ευρύτερα οικιστικά σύνολα, είτε μιας μεγαλύτερης πόλης, είτε σε πλέγματα μικρών οικισμών. Με αυτόν τον τρόπο η οικιστική τους οργάνωση εναρμονίζεται πιο αποτελεσματικά με τους γενικότερους στόχους και προτεραιότητες του χωροταξικού – πολεοδομικού σχεδιασμού και τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ένα ΣΧΟΟΑΠ εκπονείται στο σύνολο της έκτασης ενός Ο.Τ.Α. (Δημοτική Ενότητα Μενιδίου), εφόσον αυτή δεν περιλαμβάνει οικισμό με πληθυσμό μεγαλύτερο των 2.000 κατοίκων (σε αυτή την περίπτωση η Μελέτη θα ονομαζόταν ΓΠΣ). Η διαδικασία εκπόνησης του Σχεδίου καθορίζεται από το άρθρο 5 του Ν. 2508/97 και τα άρθρα 3 και 4 του Ν. 1337/83, ενώ οι προδιαγραφές για τη σύνταξή της εξειδικεύονται με την Αποφ. ΥΠΕΧΩΔΕ 9572/1845/2000.

Με βάση το παραπάνω νομικό πλαίσιο, μια Μελέτη ΣΧΟΟΑΠ αποτελείται από δύο στάδια:

Το πρώτο στάδιο – που στην περίπτωση του ΣΧΟΟΑΠ Μενιδίου έχει ήδη εκπονηθεί και εγκριθεί – περιλαμβάνει την καταγραφή και ανάλυση των στοιχείων που συνθέτουν τη φυσική και κοινωνικο-οικονομική υπάρχουσα κατάσταση της περιοχής μελέτης. Τα στοιχεία αυτά συνίστανται σε: χωροταξικά δεδομένα, πολεοδομικά στοιχεία, δημογραφικές τάσεις, τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τεχνικές –

κοινωνικές υποδομές, πολιτιστικά – πολιτισμικά χαρακτηριστικά, φυσικά διαθέσιμα και χρήσεις γης. Επίσης, λαμβάνονται υπ' όψιν οι υφιστάμενες πολιτικές και τα αναπτυξιακά προγράμματα που υλοποιούνται ή πρόκειται να υλοποιηθούν στην περιοχή μελέτης. Η ανάλυση των παραπάνω στοιχείων δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα τόσο της υπάρχουσας κατάστασης, όσο και των τάσεων μεταβολής της, των δυνατοτήτων, των αδυναμιών και των προβλημάτων της. Η λήξη του πρώτου σταδίου σημαίνεται με την Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Ο.Τ.Α. της περιοχής μελέτης, με την οποία εγκρίνεται η παραλαβή του πρώτου σταδίου και επιλέγεται το εναλλακτικό σενάριο με βάση το οποίο θα δομηθεί το δεύτερο στάδιο της Μελέτης.

Κατά το δεύτερο στάδιο, γίνεται λεπτομερής επεξεργασία των δεδομένων, με βάση το σενάριο που επιλέχθηκε, τη διαβούλευση που προηγήθηκε και τις κατευθύνσεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ώστε να προκύψει η τελική, συγκεκριμένη αναπτυξιακή πρόταση για το μέλλον του Ο.Τ.Α. Τα περιεχόμενα αυτού του σχεδίου διαμορφώνονται ως ακολούθως:

Κεφάλαιο Π-1: Δομικό Σχέδιο Χωρικής Οργάνωσης της Δ.Ε.

Παρουσιάζεται το πρότυπο οικιστικής ανάπτυξης και χωρικής οργάνωσης της Ενότητας, σε σχέση και με το ευρύτερο περιβάλλον του. Αναφέρονται τα βασικά προγραμματικά μεγέθη, σε επίπεδο Δ.Ε. και οικισμών, όπως αυτά προέκυψαν μετά από συνεκτίμηση του προγραμματικού πλαισίου, των ενδογενών δυνατοτήτων που σχετίζονται με τους ανθρώπινους πόρους της περιοχής μελέτης, των σχέσεων των οικισμών και των ρόλων τους στο οικιστικό δίκτυο, καθώς και των βασικών αρχών οργάνωσης του αστικού, του περιαστικού και του εξωαστικού χώρου.

Κεφάλαιο Π-2: Οργάνωση Χρήσεων Γης και Προστασία Περιβάλλοντος Ο.Τ.Α.

Παρουσιάζονται οι χωρικές ρυθμίσεις σε όλη την επιφάνεια του Ο.Τ.Α., οι οποίες περιλαμβάνουν τον καθορισμό, βασικά, των παρακάτω περιοχών:

- Περιοχές Ειδικής Προστασίας και Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης
- Περιοχές οικιστικής ανάπτυξης (θεσμοθετημένων ή προς θεσμοθέτηση)
- Ζώνες παραγωγικών δραστηριοτήτων, εφόσον τεκμηριώνονται σχετικές ανάγκες

Κεφάλαιο Π-3: Γενική Πολεοδομική Οργάνωση και Ρύθμιση των Οικισμών και των λοιπών Πολεοδομούμενων Περιοχών

Παρουσιάζονται οι κατευθύνσεις και τα προγραμματικά μεγέθη της πολεοδομικής αναβάθμισης των θεσμοθετημένων οικιστικών υποδοχέων και της αντίστοιχης οργάνωσης των προς πολεοδόμηση περιοχών. Εξειδικεύονται οι αντίστοιχες δράσεις και πολεοδομικές παρεμβάσεις (π.χ. αναπλάσεις) που θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής, όπως αυτή καθορίζεται από το αστικό περιβάλλον.

Κεφάλαιο Π-4: Πρόγραμμα ενεργοποίησης του ΣΧΟΟΑΠ

Περιέχονται οι προτάσεις σχετικά με την ίδρυση φορέα εφαρμογής του Σχεδίου, τις τυχόν απαιτούμενες ειδικότερες μελέτες, τα αναγκαία έργα και παρεμβάσεις, καθώς και τις αναγκαίες θεσμικές ρυθμίσεις. Επίσης, αναφέρονται οι εμπλεκόμενοι φορείς για την υλοποίηση των παραπάνω δράσεων, μαζί με τα αντίστοιχα χρονοδιαγράμματα, τους προϋπολογισμούς και τις δυνητικές πηγές χρηματοδότησης.

Υπόβαθρο

Η Μελέτη του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου εκπονείται, βάσει των προδιαγραφών, σε ψηφιακό υπόβαθρο κλίμακας 1:50.000 προέλευσης Γ.Υ.Σ. και ορθοφωτοχάρτες του Υπουργείου Γεωργίας κλίμακας 1:5.000, περιόδου λήψης 1996-1999. Επικουρικά, χρησιμοποιήθηκαν οθροανηγμένες δορυφορικές εικόνες, έτους λήψης 2007. Ως προβολικό σύστημα αναφοράς χρησιμοποιείται το ΕΓΣΑ '87.

3.1.2. Περιβαλλοντικό Νομικό Πλαίσιο

Εισαγωγή – Προστατευόμενες Περιοχές

Το προσφορότερο μέσο για τη διατήρηση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της φυσικής κληρονομιάς, ήτοι της βιοποικιλότητας του πλανήτη, αποτελεί – πλέον – για τη διεθνή κοινότητα ο θεσμός της ίδρυσης προστατευόμενων φυσικών περιοχών. Πρόκειται για περιοχές που οριοθετούνται σαφώς και στην έκτασή τους οι ανθρώπινες δραστηριότητες είτε απαγορεύονται, είτε περιορίζονται με κριτήρια περιβαλλοντικής προστασίας.

Διαχρονικά, εμφανίζονται τρεις τρόποι θεώρησης του προβλήματος της προστασίας της φύσης:

1. Προστασία και διατήρηση ενός είδους (π.χ. Σύμβαση φαλαινοθηρίας-Ουάσιγκτον, 1946).
2. Παγκόσμια προσέγγιση στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου (π.χ. σύμβαση Ραμσάρ, 1971)
3. Με την προστασία των ειδών, μέσω της προστασίας των οικοσυστημάτων (π.χ. σύμβαση Βέρνης, 1979)

Η διάρθρωση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας

Το θεσμικό πλαίσιο για την κήρυξη οικολογικά σημαντικών στοιχείων, με στόχο την προστασία, διατήρηση, διαχείριση και ανάδειξή τους είναι μια διεργασία που λαμβάνει χώρα σε τρία, κυρίως, επίπεδα: Παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό.

- **Παγκόσμιο/Διεθνές επίπεδο:** Περιλαμβάνει τις Διεθνείς Συμβάσεις και Συνθήκες που έχουν κυρωθεί από την ενδιαφερόμενη χώρα, με κύριο το ρόλο της κατευθυντήριας γραμμής ανάπτυξης των εθνικών πολιτικών περιβαλλοντικής προστασίας. Ενδεικτικά παραδείγματα: Σύμβαση Ramsar (1971), για την προστασία υγροτόπων διεθνούς σημασίας, Σύμβαση της Βαρκελώνης (1976), για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση, Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (Φλωρεντία, 2000), για την προαγωγή της προστασίας, της διαχείρισης και του σχεδιασμού του τοπίου.

- *Ευρωπαϊκό επίπεδο:* Περιλαμβάνει Οδηγίες και Κανονισμούς του Κοινοτικού Δικαίου που υπερισχύουν της εθνικής νομοθεσίας, και ισχύουν από την ημερομηνία εφαρμογής τους, χωρίς να απαιτείται για την ισχύ τους πράξη κύρωσης από τις χώρες – μέλη. Ενδεικτικά παραδείγματα:

Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Περί της διατηρήσεων των άγριων πτηνών» (2-4-1979). Η οδηγία αυτή, που υιοθετήθηκε τον Απρίλιο του 1979, αλλά τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 1981, αποτέλεσε την πρώτη σημαντική Κοινοτική οδηγία για τη θεσμοθέτηση περιοχών, με στόχο την προστασία της πανίδας, αλλά και τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος. Σκοπός της οδηγίας ήταν η λήψη μέτρων από τα κράτη – μέλη, ώστε να διατηρηθούν και να διαφυλαχθούν οι πληθυσμοί των άγριων πτηνών που ζουν φυσικά και σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος, και ιδιαίτερα εκείνων που απειλούνται με εξαφάνιση, είναι ευπαθή στις μεταβολές των οικοτόπων τους ή χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας λόγω της ιδιομορφίας των οικοτόπων τους. Το 2009 κωδικοποιήθηκε και αντικαταστάθηκε από την Οδηγία 2009/147/ΕΚ.

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Περί της διατηρήσεων των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (21-5-1992). Η οδηγία αυτή εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως ανταπόκριση στη διακήρυξη της Συνδιάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών στο Ρίο την ίδια χρονιά, αποτελώντας μια θεσμική απάντηση στον άμεσο κίνδυνο εξαφάνισης πολλών ειδών και υποβάθμισης – αλλοίωση της σύνθεσης των οικοσυστημάτων. Ο σκοπός της είναι «να συμβάλλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών – μελών όπου εφαρμόζεται η συνθήκη». Ως το πιο κατάλληλο μέσο για την επίτευξη του προαναφερόμενου σκοπού, η οδηγία εισηγείται τη δημιουργία ενός συνεκτικού δικτύου προστατευόμενων περιοχών (Natura 2000), δηλ. ενός ευρωπαϊκού, οικολογικού δικτύου, που αποτελείται από περιοχές με την ονομασία «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης – ΕΖΔ» (Special Areas of Conservation) και από τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας που έχουν καθορισθεί από τα κράτη – μέλη, βάσει των διατάξεων της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ.

- *Εθνικό επίπεδο:* Πρόκειται για τις νομοθετικές πράξεις του Εθνικού Δικαίου (Νόμοι, Προεδρικά Διατάγματα, Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις, Υπουργικές Αποφάσεις κλπ.).

Η βασική Εθνική νομοθεσία που σχετίζεται με την περιβαλλοντική προστασία εμπίπτει σε τρεις διαφορετικούς τομείς άσκησης της δημόσιας πολιτικής: τη δασική, την περιβαλλοντική και τη χωροταξική πολιτική. Η αρχή της προστασίας του περιβάλλοντος εντάχθηκε στο Σύνταγμα της Ελλάδας το 1975, με το σχετικό άρθρο 24 να ορίζει ως βασική υποχρέωση του κράτους την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της χώρας. Το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε κατά τη Ζ' Αναθεώρηση του Συντάγματος (2001), όπου ορίστηκε ότι τα μέτρα αυτά λαμβάνονται στα πλαίσια της αειφορίας, υιοθετώντας με αυτό τον τρόπο τις αρχές της Συνδιάσκεψης του Ρίο.

Δασική Νομοθεσία: Ο πρώτος εξειδικευμένος Νόμος του εθνικού δικαίου για την προστασία της φύσης, και σε επίπεδο προστατευόμενων περιοχών, έρχεται το 1937, με τον Αναγκαστικό Νόμο 856/1937. Ο Νόμος

αυτός προέβλεψε την ίδρυση μέχρι πέντε «Εθνικών Δρυμών» σε ολόκληρη την ηπειρωτική χώρα, ενώ καθορίστηκαν οι βασικές αρχές για την προστασία και διαχείριση των Εθνικών Δρυμών. Το 1969, ο Ν. 856/1937 ενσωματώνεται στο Δασικό Κώδικα (Ν.Δ. 86/1969), ο οποίος, με την τροποποίησή του με το Ν.Δ. 996/1971, προβλέπει, εκτός των Εθνικών Δρυμών, τη δυνατότητα θεσμοθέτησης δύο ακόμα ειδών προστατευόμενων περιοχών: τα «Αισθητικά Δάση» και τα «Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης». Εξάλλου, σε επίπεδο προστασίας της πανίδας, με το Ν. 177/75 (όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2637/98) εισάγονται οι θεσμοθετήσεις «Καταφύγια Θηραμάτων» (από το 1998 «Καταφύγια Άγριας Ζωής»), «Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές» και «Εκτροφεία Θηραμάτων». Τέλος, με το Ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας», προβλέπεται ότι οι προστατευόμενες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων και των υδροβιότοπων, τίθενται κάτω από ειδικό προστατευτικό καθεστώς που ισχύει για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις.

Περιβαλλοντική Νομοθεσία: Εκτός του άρθρου 24 του Συντάγματος του 1975, βασικός Νόμος – πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος είναι ο Ν. 1650/1986, ο οποίος ορίζει την προστασία του περιβάλλοντος ως απαραίτητη προϋπόθεση «ώστε ο άνθρωπος, ως άτομο και ως μέρος του κοινωνικού συνόλου, να ζει σε ένα υψηλής ποιότητας περιβάλλον, μέσα στο οποίο προστατεύεται η υγεία του και ευνοείται η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του». Ο Νόμος αυτός αντικαταστάθηκε ουσιαστικά από το Ν. 3937/2011 («Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις»), ο οποίος αποτελεί το ισχύον νομοθέτημα που ρυθμίζει πλέον τις εθνικές προστατευόμενες περιοχές, καθώς και τον τρόπο θεσμοθέτησης και διαχείρισής τους.

Γενικότερα, το πνεύμα του Νόμου είναι η οργάνωση όλων των θεσμοθετήσεων που αφορούν προστατευόμενη περιοχή φυσικού περιβάλλοντος στον ελληνικό χώρο σε ένα Σύστημα και ο ενοποίηση της προσέγγισης των τρόπων κήρυξης και διαχείρισής τους. Ειδικότερα, η ένταξη μιας περιοχής στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών απαιτεί συγκεκριμένη, κατά περίπτωση, διαδικασία, κεντρικό ρόλο στην οποία παίζει η τεκμηρίωση της οικολογικής σημασίας και των προστατευτέων αξιών, που γίνεται μέσω της σύνταξης είτε Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ), είτε ειδικής έκθεσης. Κατά τη διαδικασία των ΕΠΜ, μάλιστα, όπως προβλέφθηκε αργότερα με το Ν.4685/2020, κάθε προστατευόμενη περιοχή χωρίζεται σε συγκεκριμένες ζώνες βάσει οικολογικής σημασίας, σε καθεμία από τις οποίες ισχύουν προκαθορισμένες επιτρεπόμενες χρήσεις, με μικρότερους ή αυστηρότερους περιορισμούς. Τέλος, ο Νόμος απαιτεί τη σύνταξη σχεδίων διαχείρισης, συνοδευόμενα από σχέδια δράσης, για κάθε περιοχή του Συστήματος, τα οποία θα καθορίζουν τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας, προκειμένου για τη διατήρηση των αντικειμένων που προστατεύονται.

Χωροταξική Νομοθεσία: Το 1999 εκδόθηκε ο Ν. 2742/1999 («Χωροταξικός σχεδιασμός και αιεφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις»), με τον οποίο, όπως τροποποιήθηκε και από το «Νόμο της Βιοποικιλότητας» (Ν. 3937/2011), ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα διοίκησης και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών. Σε επίπεδο βασικών αρχών, η πρώτη προσέγγιση έγινε από το Ν. 1650/1986.

Το 1999 όμως, η εξειδίκευση των θεμάτων αυτών έφερε την εισαγωγή της έννοιας των «Φορέων Διαχείρισης» ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ενώ καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους και ο τρόπος λειτουργίας τους. Σε άλλες περιπτώσεις, δίνεται η δυνατότητα η διαχείριση των προστατευόμενων να ανατίθεται σε δημόσιες υπηρεσίες ή άλλα νομικά πρόσωπα (π.χ. οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, ΑΕΙ κλπ.).

Τέλος, με το Ν. 4685/2020, το σύνολο της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας μεραφέρεται σε κεντρικό επίπεδο (Υπουργείο Περιβάλλοντος), με την ίδρυση του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ). Στο νέο αυτό φορέα θα υπάγονται πλέον οι (πρώην) Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ως Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (Μ.Δ.Π.Π.).

Κατηγορίες Προστατευόμενων Περιοχών στην Ελλάδα

Συνοψίζοντας, σύμφωνα με τις ειδικές υποχρεώσεις για την προστασία της φύσης που απορρέουν από τις σχετικές Διεθνείς Συμβάσεις, αλλά και από τη διαμόρφωση μιας ενιαίας ευρωπαϊκής πολιτικής για τη φύση (κυρίως μέσω της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ), η προστασία περιοχών σε κατηγορίες άρχισε να διαμορφώνεται ως κρατική πολιτική από το 1937 και εξελίσσεται μέχρι σήμερα. Από τη συσχέτιση της νομοθεσίας σε όλα τα επίπεδα, προκύπτουν οι εξής κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα:

Διεθνές επίπεδο

- Υγρότοποι διεθνούς σημασίας σύμφωνα με τη σύμβαση Ramsar
- Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Πρωτόκολλο 4)
- Βιογενετικά Αποθέματα (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βιογενετικών Αποθεμάτων)
- Αποθέματα Βιόσφαιρας (Πρόγραμμα UNESCO για τον άνθρωπο και τη βιόσφαιρα)
- Περιοχές Παγκόσμιας Κληρονομιάς (Σύμβαση UNESCO για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς)
- Περιοχές στις οποίες έχει απονεμηθεί το Ευρωδίπλωμα (Συμβούλιο της Ευρώπης)
- Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (Important Bird Areas)

Ευρωπαϊκό επίπεδο

- Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ – SPA) (Οδηγία 79/409/ΕΟΚ, ΚΥΑ ΗΠ/37338/1807/Ε103/10 και Ν. 3937/2011)
- Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ – SAC) (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και Ν. 3937/2011)

Εθνικό επίπεδο (Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών – Ν. 3937/2011)

- Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης
- Περιοχές προστασίας της φύσης
- Φυσικά πάρκα, που υποδιαιρούνται σε

- α. Εθνικά Πάρκα (όπου εντάσσονται οι Εθνικοί Δρυμοί του Ν. 996/71)
- β. Περιφερειακά Πάρκα (όπου εντάσσονται οι Περιοχές Οικοανάπτυξης του Ν. 1650/86)
- Καταφύγια Άγριας Ζωής (ως περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών)
- Προστατευόμενα τοπία και Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί (όπου εντάσσονται τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους του Ν. 1465/50, τα Αισθητικά Δάση και τα Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης του Ν. 996/71).

Σημειώνεται ότι, στις αρχές του 2022, παρουσιάσθηκε και αργότερα εισήχθη στην ελληνική νομοθεσία, ένας επιπρόσθετος θεσμός προστατευόμενων περιοχών, με την ονομασία «Περιοχές Άνευ Δρόμων» (ΠΑΔ). Ο συγκεκριμένος χαρακτηρισμός, που θεσμοθετείται με Υπουργική Απόφαση, αφορά την εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος υψηλής περιβαλλοντικής προστασίας σε «παρθένους» ορεινούς όγκους της χώρας. Ειδικότερα, για αυτές τις περιοχές, προβλέπεται η απαγόρευση διάνοιξης νέων δρόμων, καθώς και η δημιουργία άλλων τεχνητών επεμβάσεων, που μεταβάλλουν ή αλλοιώνουν το φυσικό περιβάλλον.

3.2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ

3.2.1. Προσδιορισμός και ανάλυση των στόχων του ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου

Οι Μελέτες ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ αποτελούν σημαντικά εργαλεία του Χωροταξικού Σχεδιασμού – μια έννοια η οποία εισήχθη στην ελληνική νομοθεσία με το Ν. 2742/1999 (παρότι Συνταγματική επιταγή ήδη από το 1975). Σύμφωνα με το Νόμο αυτό, βασικοί στόχοι του Χωροταξικού Σχεδιασμού είναι, σε γενικές γραμμές:

- Η προστασία και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, η διατήρηση των οικολογικών και πολιτισμικών αποθεμάτων και η προβολή και ανάδειξη των συγκριτικών γεωγραφικών, φυσικών, παραγωγικών και πολιτιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας.
- Η ενίσχυση της διαρκούς και ισόρροπης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της χώρας και της ανταγωνιστικής παρουσίας της στον ευρύτερο ευρωπαϊκό, μεσογειακό και βαλκανικό της περίγυρο και
- Η στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο σύνολο του εθνικού χώρου και ιδίως στις περιοχές που παρουσιάζουν προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, έντονων κοινωνικών διαφοροποιήσεων και περιβαλλοντικής υποβάθμισης, καθώς και στις περιφερειακές και απομονωμένες περιοχές ή σε άλλες περιοχές που παρουσιάζουν μειονεκτικά χαρακτηριστικά λόγω της γεωγραφικής τους θέσης.

Με βάση τις παραπάνω κατευθύνσεις, οι Μελέτες ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ θέτουν επιμέρους, πιο συγκεκριμένους, τεχνικούς στόχους, που αφορούν:

- την οικιστική οργάνωση των πόλεων και των οικισμών με βάση αντικειμενικά, πληθυσμιακά και πολεοδομικά κριτήρια,

- την προστασία, ανάδειξη και συνοχή του περιαστικού και του εξωαστικού χώρου μέσω του ελέγχου και περιορισμού της εκτός σχεδίου δόμησης, αλλά και της διοχέτευσης της οικιστικής πίεσης σε υφιστάμενους ή νέους, ρεαλιστικά καθορισμένους, οικιστικούς υποδοχείς,
- τη διασφάλιση ενός επαρκούς επιπέδου κοινωνικών και τεχνικών υποδομών με βάση τις υφιστάμενες και τις προβλεπόμενες πληθυσμιακές ανάγκες,
- την ισόρροπη ανάπτυξη και την άμβλυση πιθανών συγκρουσιακών σχέσεων και ασυμβατοτήτων χρήσεων στα δίπολα «αγροτικός – αστικός χώρος» και «κατοικία – παραγωγικές δραστηριότητες»,
- την ανάδειξη και αναβάθμιση των σημαντικότερων πόλων του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, όπως είναι οι παραδοσιακοί πυρήνες των οικισμών, τα σημαντικά μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς κλπ.,
- τη δραστική ελαχιστοποίηση των επιβαρύνσεων που προκαλεί η ανθρώπινη δραστηριότητα στο περιβάλλον, με έμφαση στα ευαίσθητα οικοσυστήματα με σημαντικά οικολογικά χαρακτηριστικά.

Σε ό,τι αφορά το ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου, στόχος είναι η δόμηση ενός βιώσιμου, αναπτυξιακού μοντέλου για την περιοχή μελέτης, όχι απλά φιλικό αλλά πλήρως εναρμονισμένο με την περιβαλλοντική και την πολιτισμική / λαογραφική της φυσιογνωμία. Παράλληλα, σημειώνεται η ευθυγράμμιση – συμφωνία της αναπτυξιακής πρότασης του ΣΧΟΟΑΠ με τις επιταγές των υπερκείμενων πλαισίων σχεδιασμού (ΓΠΧΣΑΑ, ΕΠΧΣΑΑ, ΠΠΧΣΑΑ).

Σημαντικοί άξονες – κλειδιά του προτεινόμενου μοντέλου είναι:

- Οργάνωση των χρήσεων γης στο σύνολο της περιοχής μελέτης (αστικός και εξωαστικός χώρος), με στόχο τον περιορισμό φαινομένων άναρχης δόμησης εκτός σχεδίου (όχι έντονων, πάντως) και ασύμβατων χρήσεων γης (κατά κανόνα κτηνοτροφική δραστηριότητα σε οικιστικές και περιαστικές περιοχές, και διάσπαρτες μεταποιητικές μονάδες στον εξωαστικό χώρο). Στην κατεύθυνση αυτή υιοθετείται το πρότυπο της «συμπαγούς πόλης», όπως προβλέπεται από το ΓΠΧΣΑΑ, κατά το οποίο αποφεύγεται η κατασπατάληση των εδαφικών πόρων, εξυγιαίνεται η σχέση πόλης – υπαίθρου, προστατεύεται το περιβάλλον και η συνέχεια του τοπίου, περιορίζεται το κόστος των υποδομών και ενδυναμώνεται η έννοια της κοινωνικής συνεκτικότητας.
- Εξασφάλιση της κάλυψης, με χρονικό ορίζοντα το 2031, των τωρινών και των μελλοντικών αναγκών του πληθυσμού για γη προς αξιοποίηση (κατοικία, παραγωγικές δραστηριότητες κλπ.) και για τεχνικές και κοινωνικές υποδομές. Αναβάθμιση του οικιστικού ιστού και σκόπευση στη λειτουργικότητα της χωρικής συσχέτισης παραγωγικών ζωνών και ζωνών κατοικίας, με βάση τις ανάγκες της καθημερινής μετακίνησης, εργασίας και κατοικίας του πληθυσμού και στη βελτίωση των συνθηκών ποιότητας εξυπηρέτησεων και ανέσεων, ιδιαίτερα στους ορεινούς οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας προς αναστροφή της πληθυσμιακής τους αποψίλωσης. Στην ίδια κατεύθυνση, ενθάρρυνση της αξιοποίησης – ενσωμάτωσης του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος και προώθηση προγραμμάτων αστικών

αναπλάσεων, με επίκεντρο τους οικιστικούς πυρήνες, τα κτίρια και τα ειδικά μορφολογικά στοιχεία που είναι συνδεδεμένα με την ιστορία και τη λαογραφική φυσιογνωμία των οικισμών.

- Προστασία του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος της Δ.Ε. Μενιδίου με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη των ιδιαίτερων οικολογικών, τοπιολογικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών που διαμορφώνουν τη φυσιογνωμία της περιοχής μελέτης. Ιδιαίτερη μέριμνα δίδεται στην ακεραιότητα του ορεινού τοπίου, στις διάσπαρτες θέσεις λαογραφικού ή αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στον εξωαστικό χώρο (π.χ. Μονές Συγγενών και Δρυμοναρίου) και στην προστασία των ευαίσθητων παραλιακών περιοχών και των περιοχών που γειτνιάζουν με το Εθνικό Πάρκο του Αμβρακικού Κόλπου.
- Απελευθέρωση και ενίσχυση των τοπικών αναπτυξιακών δυναμικών σε όλους τους παραγωγικούς τομείς. Έμφαση στη διάχυση και τη δικτύωση της ήπιας τουριστικής δραστηριότητας (περιηγητικός τουρισμός, αγροτουρισμός κλπ.) σε ευρεία τμήματα της περιοχής μελέτης που διαθέτουν αξιόλογα, ορεινά τοπία, αλλά και θέσεις αρχαιολογικού και λαογραφικού ενδιαφέροντος. Ενίσχυση της αγροτικής και της μεταποιητικής δραστηριότητας τοπικών προϊόντων (κυρίως βρώσιμης ελιάς) και ανάδειξη των προοπτικών σύνδεσής τους με το τοπικά προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, στη βάση της δημιουργίας ενός χωρικού δικτύου με ζώνες ήπιας αγροτικής και τουριστικής ανάπτυξης. Ενίσχυση των αναπτυξιακών προοπτικών της ευαίσθητης παραλιακής ζώνης της περιοχής μελέτης, με διαχωρισμό επιμέρους ζωνών που απαιτούν ιδιαίτερη προστασία από την ανθρώπινη δραστηριότητα.

3.2.2. Συσχέτιση του ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου με διεθνείς, κοινοτικούς, εθνικούς και περιφερειακούς στόχους και στρατηγικές αειφόρου ανάπτυξης και περιβαλλοντικής προστασίας

Στη συνέχεια παρατίθεται το πλέγμα των περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών στόχων και στρατηγικών που έχουν τεθεί σε ευρωπαϊκό, διεθνές, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, με το οποίο πρέπει να είναι εναρμονισμένη η Μελέτη ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου.

Διεθνής, Κοινοτική και Εθνική περιβαλλοντική – αναπτυξιακή πολιτική

Το 1972 πραγματοποιήθηκε στη Στοκχόλμη η Σύνοδος του ΟΗΕ για το περιβάλλον, η οποία αποτέλεσε τον πρώτο σημαντικό σταθμό για την εδραίωση του περιβάλλοντος ως παγκόσμιο θέμα συζήτησης και ανησυχίας. Είκοσι χρόνια αργότερα (1992), διεξήχθη στο Ρίο της Βραζιλίας η Παγκόσμια Διάσκεψη του ΟΗΕ για την Αειφόρο Ανάπτυξη, η οποία μέχρι και σήμερα θεωρείται συνάντηση – ορόσημο για την οργανωμένη, διεθνή αντιμετώπιση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών προβλημάτων. Η Διάσκεψη του Ρίο έφερε τα θέματα του περιβάλλοντος στο προσκήνιο, συνδυάζοντας τα με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, έννοια που μέχρι τότε σχετιζόταν περισσότερο με την ισόρροπη σχέση οικονομίας και κοινωνίας. Δέκα χρόνια αργότερα, στην Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Γιοχάνεσμπουργκ, 2002), εκτιμήθηκε η πρόοδος στην επίτευξη των στόχων που τέθηκαν στο Ρίο, ενώ

είκοσι χρόνια αργότερα (2012) πραγματοποιήθηκε και πάλι στο Ρίο νέα Παγκόσμια Διάσκεψη του ΟΗΕ («Ρίο+»), με αντικείμενο την επανατοποθέτηση των αξόνων προσέγγισης της βιώσιμης, αειφόρου ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο (Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης). Οι Στόχοι αυτοί, διαχωρισμένοι ανά θεματικό επίπεδο, αφορούσαν τη Βιώσιμη Κατανάλωση και Παραγωγή, τα Βιώσιμα Αγαθά – Νεολαία και Εκπαίδευση, την Κλιματική Βιωσιμότητα, την Καθαρή Ενέργεια, τη Βιοποικιλότητα, το Νερό, τις Υγείες Θάλασσες και Ωκεανούς, τα Υγιή Δάση, τη Βιώσιμη Γεωργία, τις Πράσινες Πόλεις, τις Επιχορηγήσεις – Επενδύσεις, τους Νέους Δείκτες Προόδου, την Πρόσβαση σε Πληροφορία, τη Δημόσια Συμμετοχή, την Πρόσβαση σε Υπηρεσίες Περίθαλψης, την Περιβαλλοντική Δικαιοσύνη για τους φτωχούς και τους περιθωριοποιημένους και τη Βασική Υγεία. Σύμφωνα με μια αποτίμηση του ΥΠΕΚΑ (2014), τα βασικά σημεία της συμφωνίας του Ρίο ήταν τα εξής:

- Η «πράσινη οικονομία» αποτελεί σημαντικό μέσο για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης και την αποδοτικότερη χρήση των πόρων.
- Τα κράτη ενθαρρύνουν την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών και εταιρικής ευθύνης από τις επιχειρήσεις, ιδιαίτερα τις βιομηχανικές, αναγνωρίζοντας την προστιθέμενη αξία των επιχειρήσεων στην προσπάθεια για επίτευξη της «πράσινης οικονομίας».
- Υιοθέτηση θεματικών στόχων και δεκαετούς πλαισίου Προγραμμάτων για τη Βιώσιμη Παραγωγή και Κατανάλωση.
- Έναρξη διακυβερνητικής διαδικασίας ανοιχτής στους κοινωνικούς εταίρους με σκοπό τη διαμόρφωση στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης.
- Έναρξη διακυβερνητικής διαδικασίας για την ανάπτυξη αποτελεσματικής Στρατηγικής Χρηματοδότησης για την Αειφόρο Ανάπτυξη, με σκοπό την κινητοποίηση πόρων και την αποτελεσματική αξιοποίησή τους.

Εξάλλου, στη Διάσκεψη της Χιλιετίας της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ (Νέα Υόρκη, 2000), υιοθετήθηκαν 5 θεματικοί τομείς προτεραιότητας για δράση: νερό, ενέργεια, υγεία, γεωργία και βιοποικιλότητα, καθώς και 8 Ελάχιστοι Στόχοι Χιλιετίας για την Ανάπτυξη: α) καταπολέμηση της φτώχειας και του υποσιτισμού, β) καταπολέμηση του αναλφαριθμισμού, γ) αναβάθμιση του ρόλου των γυναικών, δ) μείωση της παιδικής θνησιμότητας, ε) βελτίωση της υγείας παιδιών σε μικρή ηλικία, στ) καταπολέμηση του HIV, της ελονοσίας και άλλων λοιμωδών νόσων, ζ) περιβαλλοντική βιωσιμότητα και η) προώθηση των εταιρικών σχέσεων για την ανάπτυξη.

Περνώντας στο κοινοτικό επίπεδο, πρέπει να αναφερθεί εισαγωγικά ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρείται διεθνώς ένας πρωτοπόρος θεσμός σε θέματα περιβαλλοντικής προστασίας, κυρίως στα επίπεδα της διατήρησης των οικοσυστημάτων και των φυσικών πόρων, καθώς και της τεχνολογικής εξέλιξης και καινοτομίας. Η ενίσχυση και διεύρυνση του παραπάνω οικοσυστημικού και τεχνολογικού πλεονεκτήματος της Ε.Ε. αντικατοπτρίστηκε πλήρως στην αναπτυξιακή στρατηγική της για τη δεκαετία 2010-2020, την

«**Ευρώπη 2020**», η οποία συντίθεται από 5 θεματικούς στόχους (απασχόληση, καινοτομία, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη, κλίμα – ενέργεια), με ορίζοντα το 2020. Στον πυρήνα της στρατηγικής «**Ευρώπη 2020**» βρίσκονται:

- Η αποδέσμευση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων.
- Η αποτελεσματικότερη διαχείριση των πόρων (κατά την εξόρυξη, μεταφορά, μεταποίηση, κατανάλωση και διάθεση αποβλήτων).
- Ο μετασχηματισμός της οικονομίας κατά την παραγωγή και την κατανάλωση (επανασχεδιασμός προϊόντων, μείωση, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, υποκατάσταση, αποτίμηση των πόρων).

Οι 3 αλληλοϋποστηριζόμενες προτεραιότητες της Στρατηγικής είναι οι εξής:

1. Έξυπνη Ανάπτυξη: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία.
2. Διατηρήσιμη Ανάπτυξη: προώθηση αποδοτικότερης, πιο ανταγωνιστικής και πιο πράσινης οικονομίας στη χρήση των πόρων.
3. Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς: προώθηση μιας οικονομίας με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Στο πλαίσιο των παραπάνω προτεραιοτήτων, οι πρωταρχικοί στόχοι που τίθενται από την Ε.Ε. είναι:

- Το 75% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών πρέπει να έχει απασχόληση.
- Το 3% του ΑΕΠ της Ε.Ε. πρέπει να επενδύεται σε Έρευνα & Ανάπτυξη.
- Επίτευξη των στόχων 20-20-20 ως προς το κλίμα και την ενέργεια (συμπεριλαμβανομένης της αύξησης σε 30% του ποσοστού μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν).
- Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση πρέπει να είναι μικρότερο του 10% και τουλάχιστον 40% των νέων πρέπει να έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ο αριθμός των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια.

Στις 11 Δεκεμβρίου 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία**, μια δέσμη πρωτοβουλιών, με σκοπό να τεθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση σε τροχιά προς την πράσινη μετάβαση, και απώτερο στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η δέσμη περιλαμβάνει αλληλένδετες πρωτοβουλίες που καλύπτουν το κλίμα, το περιβάλλον, την ενέργεια, τις μεταφορές, τη βιομηχανία, τη γεωργία και τη βιώσιμη χρηματοδότηση. Οι σημαντικότερες είναι οι εξής:

- Νέο ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα, μέσω του οποίου τα κράτη μέλη της ΕΕ δεσμεύονται να μειώσουν τις καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, με απώτερο στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.

- Νέα Στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, με τελικό στόχο να καταστεί η ΕΕ μια κοινωνία ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και πλήρως προσαρμοσμένη στις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής έως το 2050.
- Νέα Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 με στόχο να συμβάλει στην ανάκαμψη της βιοποικιλότητας της Ευρώπης έως το 2030. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται, αφορούν, μεταξύ άλλων, την επέκταση των προστατευόμενων χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών στην Ευρώπη και την αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων μέσω της μείωσης της χρήσης και της επικινδυνότητας των φυτοφαρμάκων.
- Νέα Βιομηχανική Στρατηγική της ΕΕ που βασίζεται στη στήριξη του ρόλου της βιομηχανίας ως επιταχυντή και καταλύτη αλλαγής, καινοτομίας και ανάπτυξης και επιδιώκει να δώσει τη δυνατότητα στην ευρωπαϊκή βιομηχανία να ηγηθεί του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού, ώστε να καταστεί η παγκόσμια κινητήρια δύναμη για τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα και την ψηφιοποίηση.
- Νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, με στόχο την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων και τη μετάβαση προς κυκλικά συστήματα στην παραγωγή και την κατανάλωση.
- Απαλλαγή του τομέα της ενέργειας από τις ανθρακούχες εκπομπές, με στήριξη της ανάπτυξης και την υιοθέτησης καθαρότερων πηγών ενέργειας, όπως η ανανεώσιμη υπεράκτια ενέργεια και το υδρογόνο, προώθηση της ενοποίησης των ενεργειακών συστημάτων σε ολόκληρη την ΕΕ και αναθεώρησης της ισχύουσας νομοθεσίας για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των στόχων τους για το 2030.
- Νέα Δασική στρατηγική της ΕΕ για το 2030, η οποία βασίζεται στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα, αποτελεί βασικό μέρος των προσπαθειών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 και σκοπεύει στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών πτυχών της βιώσιμης διαχείρισης των δασών. Τα σημαντικότερα μέτρα περιλαμβάνουν την προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, την παροχή οικονομικών κινήτρων στους ιδιοκτήτες και διαχειριστές δασών ώστε να υιοθετήσουν φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές, τη βελτίωση του μεγέθους και της βιοποικιλότητας των δασών, συμπεριλαμβανομένης της φύτευσης 3 δισεκατομμυρίων νέων δέντρων στην ΕΕ έως το 2030

Παράλληλα, ήδη από το 2001 (με αναθεώρηση το 2005), και σε συνέχεια των διεθνών διεργασιών και διασκέψεων, έχει εγκριθεί η **Στρατηγική της Ε.Ε. για την Αειφόρο Ανάπτυξη**. Σύμφωνα με αυτή, οι στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν κατά τη χάραξη αναπτυξιακών στρατηγικών αφορούν:

- Την εξέταση των κλιματικών αλλαγών, με γενικό στόχο τον περιορισμό των κλιματικών αλλαγών και των επιπτώσεών τους στην κοινωνία.
- Την προαγωγή της καλής δημόσιας υγείας και τη βελτίωση της προστασίας έναντι των κινδύνων που απειλούν την υγεία.
- Την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών, με γενικό στόχο τη δημιουργία ευνοϊκών προς την κοινωνική ενσωμάτωση κοινωνιών.
- Την καλύτερη διαχείριση των φυσικών πόρων, με γενικό στόχο τη διασφάλιση της ικανότητας της γης να ευνοεί τη ζωή σε όλη της την πολυμορφία, την τήρηση των ορίων των φυσικών πόρων του πλανήτη και την προαγωγή της βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης ώστε να αποσυνδεθεί η οικονομική ανάπτυξη.
- Την αύξηση της βιωσιμότητας των μεταφορών, με γενικό στόχο τη διασφάλιση ότι τα συστήματα μεταφορών ανταποκρίνονται στις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες της κοινωνίας ελαχιστοποιώντας παράλληλα τις ανεπιθύμητες επιπτώσεις τους στην οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον.
- Την καταπολέμηση της φτώχειας στον πλανήτη και την προαγωγή της ανάπτυξης, με γενικό στόχο την ενεργό προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης σε όλο τον κόσμο και τη διασφάλιση ότι οι εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι συμβατές με την αειφόρο ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο καθώς και με τις διεθνείς δεσμεύσεις της.

Σε επίπεδο περιβαλλοντικών δράσεων, οι προτεραιότητες και οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης οργανώνονται στα «**Προγράμματα Δράσης για το Περιβάλλον**». Ειδικότερα, το 7^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (ΠΔΠ) ολοκληρώθηκε το 2020 και το Μάρτιο του 2022 εγκρίθηκε το 8^ο ΠΔΠ, το οποίο είναι ευθυγραμμισμένο με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και θα διαρκέσει έως το τέλος του 2030. Οι θεματικοί στόχοι του έχουν ως εξής:

- Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής για την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030.
- Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Προώθηση μιας οικονομίας της ευημερίας που θα επιστρέφει στον πλανήτη περισσότερα από όσα παίρνει.
- Επιδίωξη μηδενικής ρύπανσης, μεταξύ άλλων και σε σχέση με τις επιβλαβείς χημικές ουσίες.
- Προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας.
- Σημαντική μείωση των κύριων περιβαλλοντικών πιέσεων που σχετίζονται με το αποτύπωμα υλικών και κατανάλωσης της ΕΕ.

Σε εθνικό επίπεδο, οι προτεραιότητες της εθνικής περιβαλλοντικής πολιτικής, όπως αναφέρονται στο **Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης** του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο του **Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ)** που θεσπίστηκε με το Ν.4635/2019 ως ένα ολοκληρωμένο σύστημα

σχεδιασμού, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, είναι οι εξής:

1. Κύμα ανακαινίσεων. Περιλαμβάνει τις δράσεις ενεργειακής εξοικονόμησης στα κτίρια.
2. Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ.
3. Ηλεκτροκίνηση. Έμφαση στις δημόσιες μεταφορές (ηλεκτρικά λεωφορεία) και τα ταξί.
4. Δράσεις για την προστασία της Φύσης, της Βιοποικιλότητας και των Δασών.
5. Απολιγνιτοποίηση. Έμφαση στη στήριξη επενδύσεων με κατάλληλα κίνητρα, που θα προσδώσουν ισχυρή και βιώσιμη αναπτυξιακή δυναμική σε τομείς όπως η καθαρή ενέργεια, η βιομηχανία, ο βιώσιμος τουρισμός, η τεχνολογία, η εκπαίδευση.
6. Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.
7. Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων. Στόχος είναι η δραστική μείωση της υγειονομικής ταφής, με παράλληλη ενίσχυση των ανώτερων βαθμίδων της πυραμίδας ιεράρχησης των αποβλήτων, η παύση λειτουργίας και η αποκατάσταση των υπολειπόμενων χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων και η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, ενώ έμφαση δίνεται και στην επεξεργασία των βιοαποβλήτων και την ενεργειακή αξιοποίηση των απορριμμάτων που εφαρμόζεται σε όλη την Ευρώπη.

Παράλληλα, το 2022 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα** του νέου ΕΣΠΑ με τίτλο «**Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021-2027**», το οποίο σχεδιάστηκε στο πλαίσιο της στρατηγικής της χώρας για τον Τομέα Περιβάλλοντος σε εναρμόνιση με το Στόχο Πολιτικής 2 του ΕΣΠΑ 2021-2027 για την προώθηση μιας πιο πράσινης Ευρώπης. Στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος, που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής, είναι:

- Η προώθηση της ενεργειακής μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας και η χρήση ΑΠΕ για ελαχιστοποίηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η πρόληψη και η διαχείριση κινδύνων που συνδέονται τόσο με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, αλλά και με τις ανθρώπινες παρεμβάσεις στα οικοσυστήματα.
- Η αστική αναζωογόνηση με έμφαση στο δομημένο και φυσικό αστικό περιβάλλον.
- Η βιώσιμη πολυτροπική αστική κινητικότητα – μικροκινητικότητα.
- Η ικανοποίηση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ στην διαχείριση των στερεών αποβλήτων και υδάτων, ενσωματώνοντας τις παραμέτρους της κυκλικής οικονομίας.
- Η διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων.

Κλίμα – Κλιματική Αλλαγή

Το **2009**, πραγματοποιήθηκε στην **Κοπεγχάγη η Διάσκεψη του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή**, στην οποία συνομολογήθηκε ότι η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη πρέπει να συγκρατηθεί κάτω από τους 2 βαθμούς Κελσίου, σε σχέση με τα επίπεδα της προβιομηχανικής εποχής, προκειμένου να αποφευχθούν, ή έστω να μετριαστούν, οι πλέον επικίνδυνες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Επιπλέον,

σε συνέχεια των Διασκέψεων του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή στο Cancun (Μεξικό) το 2010, στο Durban (Νότια Αφρική) το 2011, και στη Ντόχα (Κατάρ) το 2012, συμφωνήθηκε η παράταση της ισχύος της **Συμφωνίας του Κιότο** για ακόμη οκτώ χρόνια, έως το 2020. Συγκεκριμένα, η νέα συμφωνία υποχρεώνει 35 βιομηχανοποιημένα κράτη να μειώσουν τις εκπομπές αερίου του θερμοκηπίου, με κάθε κράτος να επιλέγει τους στόχους του για το 2020. Το Δεκέμβριο του 2015 πραγματοποιήθηκε στο **Παρίσι η Διάσκεψη για το Κλίμα (COP21)**, η οποία μετά από δεκατρείς ημέρες έντονων διαπραγματεύσεων κατέληξε στην υιοθέτηση της οικουμενικής συμφωνίας για το κλίμα. Βασικός στόχος της συμφωνίας, που έγινε δεσμευτικός το Νοέμβριο του 2016 με την επικύρωση της Συμφωνίας από τις 55 χώρες που είναι υπεύθυνες για το 55% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, είναι ο περιορισμός της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας της γης κάτω από τους 2° C, στα επίπεδα του 1,5° C. Τέλος, το Νοέμβριο του 2021 ολοκληρώθηκε η **26η Διάσκεψη του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή (COP26)** στη **Γλασκώβη**, στην οποία τα συμμετέχοντα κράτη συμφώνησαν, μεταξύ άλλων, στην ανάγκη συνέχισης των προσπαθειών για τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας σε 1,5°C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα, στην ανάγκη σημαντικής μείωσης των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην επιτάχυνση της διάδοσης χρήσης/παραγωγής «καθαρών» μορφών ενέργειας και της υιοθέτησης μέτρων ενεργειακής απόδοσης, σε συνδυασμό με την σταδιακή μείωση της παραγωγής ενέργειας από άνθρακα και άλλα ορυκτά καύσιμα.

Σε κοινοτικό επίπεδο, στο πλαίσιο της **Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας**, το 2021 εγκρίθηκε ο κανονισμός που θεσπίζει το **Ευρωπαϊκό Νομοθέτημα για το Κλίμα**, ο οποίος μετέτρεψε την πολιτική φιλοδοξία της επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, σε νομική υποχρέωση για την ΕΕ. Με την έκδοσή του, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεσμεύτηκαν να μειώσουν τις καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Οι κύριες δράσεις που περιλαμβάνει ο κανονισμός είναι η χαρτογράφηση του ρυθμού μείωσης των εκπομπών έως το 2050, ώστε να εξασφαλιστεί προβλεψιμότητα για τις επιχειρήσεις, τους ενδιαφερόμενους φορείς και τους πολίτες, η ανάπτυξη συστήματος για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου, καθώς και η διασφάλιση οικονομικά αποδοτικής και κοινωνικά δίκαιης πράσινης μετάβασης.

Στο πλαίσιο της θέσπισης του Ευρωπαϊκού Νομοθετήματος για το Κλίμα από την ΕΕ, στο τέλος του 2019 θεσμοθετήθηκε σε ΦΕΚ (4893/Β/2019) το **Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)**: ένα Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας, που περιλαμβάνει ένα αναλυτικό οδικό χάρτη για την επίτευξη συγκριμένων Ενεργειακών και Κλιματικών Στόχων έως το έτος 2030, περιλαμβάνοντας προτεραιότητες και μέτρα πολιτικής σε ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και οικονομικών δραστηριοτήτων. Οι βασικοί στόχοι που θέτει το ΕΣΕΚ για το 2030 είναι:

- η αύξηση του Μεριδίου των ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας σε 35%.
- η εκμηδένιση του Μεριδίου Λιγνίτη στην Ηλεκτροπαραγωγή.

- η μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 42% σε σχέση με το 1990 και σε 56% σε σχέση με το 2005.
- η μείωση της τελικής κατανάλωσης ενέργειας κάτω από τα επίπεδα του 2017.

Οι σημαντικότεροι άξονες του εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού, μέσω των οποίων δύναται να επιτευχθούν οι ανωτέρω στόχοι που έχει θέσει η χώρα, είναι η μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενη ενέργεια, η μεγιστοποίηση της διείσδυσης των ΑΠΕ και η επίτευξη σημαντικής μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂).

Το 2022, με την ψήφιση του **Εθνικού Κλιματικού Νόμου** (Ν.4936/2022), και στο πλαίσιο της προσέγγισης του (ευρωπαϊκού) στόχου της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050, θεσπίστηκαν αυστηρότεροι ποσοτικοί στόχοι αναφορικά με τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (2030: μείωση κατά 55% σε σχέση με το 1990, 2040: μείωση κατά 80% σε σχέση με το 1990), ενώ οι στόχοι και η πορεία επίτευξής τους θα επανεξετάζονται κάθε πέντε χρόνια, αρχής γενομένης από το τέλος του 2024.

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των συνεπειών της Κλιματικής Αλλαγής, και συνέχεια Απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από τον Απρίλιο του 2013, εκπονήθηκε στη χώρα μας από το ΥΠΕΝ, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών και την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), η πρώτη **Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ)**, η οποία ολοκληρώθηκε και θεσμοθετήθηκε τον Απρίλιο του 2016 (ΦΕΚ 149/Α/2016). Με το ίδιο νομοθέτημα, προγραμματίστηκε η κατάρτιση των Περιφερειακών Σχεδίων για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΣΠΚΑ) μαζί με τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία για την υποβολή τους. Ο πρωταρχικός σκοπός της ΕΣΠΚΑ είναι να συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της χώρας αναφορικά με τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή και στη δημιουργία των προϋποθέσεων ώστε οι αποφάσεις να λαμβάνονται με βάση τη σωστή πληροφόρηση και με μακροπρόθεσμη στόχευση, αντιμετωπίζοντας τους κινδύνους και αξιοποιώντας τις ευκαιρίες που πηγάζουν από την κλιματική αλλαγή. Σύμφωνα με το Ν.4936/2022, η ΕΣΠΚΑ καλύπτει χρονική περίοδο δέκα τουλάχιστον ετών, αξιολογείται τουλάχιστον ανά πενταετία από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και αναθεωρείται, εφόσον απαιτείται, έπειτα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή. Βασικοί στόχοι της ΕΣΠΚΑ είναι:

- η βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων μέσω της απόκτησης πληρέστερων πληροφοριών και επιστημονικών δεδομένων σχετικών με την προσαρμογή,
- η προώθηση της ανάπτυξης και εφαρμογής περιφερειακών/τοπικών σχεδίων δράσης σε συμφωνία με την παρούσα στρατηγική,
- η προώθηση δράσεων και πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς με έμφαση στους πιο ευάλωτους,

- η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής και
- η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας.

Σε Περιφερειακό επίπεδο, με την με αρ. 76/19-12-2022 Απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου εγκρίθηκε το **Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**. Στόχος του Σχεδίου είναι «ο προσδιορισμός και η ιεράρχηση των απαραίτητων μέτρων και δράσεων προσαρμογής της Περιφέρειας στις επερχόμενες κλιματικές αλλαγές». Για το σκοπό αυτό στο πραγματοποιήθηκε ανάλυση τάσεων για τις κυριότερες κλιματικές μεταβλητές, με βάση κλιματικές προβολές από διεθνώς αναγνωρισμένα περιοχικά κλιματικά μοντέλα για βραχυπρόθεσμο (2011-2030), μεσοπρόθεσμο (2031-2050) και μακροπρόθεσμο (2081-2100) χρονικό ορίζοντα. Οι κλιματικές μεταβολές εκτιμήθηκαν σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές της περιόδου 1986-2005 (περίοδος αναφοράς). Αναφορικά με την περιοχή μελέτης, η Δ.Ε. Μενιδίου περιλαμβάνεται σε δύο τομείς προτεραιότητας ως προς τη λήψη μέτρων έναντι της κλιματικής αλλαγής: Στις ορεινές δασικές εκτάσεις (περιοχές 1^{ης} προτεραιότητας) και στις παράκτιες περιοχές με θερινό τουρισμό (περιοχές 2^{ης} προτεραιότητας).

Παράλληλα με τα ανωτέρω, σε χωροταξικό επίπεδο, και προκειμένου για την ένταξη της προώθησης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε ένα πλαίσιο αειφόρου ανάπτυξης εξειδικευμένο για τον ελληνικό χώρο, το 2008 θεσμοθετήθηκε το **Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας** (ΦΕΚ 2464/Β/2008 και ΦΕΚ 85/Α/2010). Σκοπός του η διαμόρφωση πολιτικών χωροθέτησης έργων ΑΠΕ, η καθιέρωση κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης που θα επιτρέπουν αφενός τη δημιουργία βιώσιμων εγκαταστάσεων ΑΠΕ και αφετέρου την αρμονική ένταξή τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, καθώς και η δημιουργία ενός αποτελεσματικού μηχανισμού χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ώστε να επιτευχθεί ανταπόκριση στους στόχους των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών. Αναφορικά με την περιοχή μελέτης, η Δ.Ε. Μενιδίου δεν αποτελεί περιοχή προτεραιότητας για την εγκατάσταση αιολικών μονάδων, καθώς το εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό δεν είναι ικανοποιητικό. Στην ευρύτερη περιοχή της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας συναντάμε την Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας 2, όπου περιλαμβάνονται οι Δ.Ε. Αποδοτίας, Πλατάνου και Θέρμου. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αναφερθεί πως, σε περίπτωση χωροθέτησης αιολικών μονάδων στην περιοχή μελέτης, από το Ειδικό Πλαίσιο ορίζονται ελάχιστες αποστάσεις από οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους, παραγωγικές δραστηριότητες, περιοχές του δικτύου Natura 2000, παραδοσιακούς οικισμούς κλπ. Τέλος, αναφέρεται ότι για τους ΟΤΑ που δεν αποτελούν περιοχές προτεραιότητας για την εγκατάσταση αιολικών μονάδων, το μέγιστο ποσοστό κάλυψης εδαφών από αιολικές εγκαταστάσεις δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% ανά ΟΤΑ (0,66 τυπικές ανεμογεννήτριες/1.000 στρέμματα). Ως προς τις υπόλοιπες ανανεώσιμες μορφές ενέργειας (υδροηλεκτρική ενέργεια, ηλιακή ενέργεια, βιομάζα και γεωθερμική ενέργεια), για τις οποίες και καθορίζονται από το

Ειδικό Πλαίσιο κριτήρια χωροθέτησης των εγκαταστάσεών τους, αναφέρεται ότι η Δ.Ε. Μενιδίου παρουσιάζει ορισμένα ελκυστικά χαρακτηριστικά για τη χωροθέτηση μικρών φωτοβολταϊκών πεδίων, ενδεχόμενα, μικρών υδροηλεκτρικών μονάδων (λόγω του πυκνού υδρογραφικού δικτύου, απ' όπου απουσιάζει ωστόσο κάποια σημαντική μόνιμη ροή), καθώς και μικρών μονάδων παραγωγής ενέργειας από την καύση βιομάζας (λόγω σημαντικής καλλιέργειας βρώσιμης ελιάς).

Τέλος, σε περιφερειακό επίπεδο, μία από τις αναπτυξιακές επιλογές που τίθενται για την Περιφέρεια από το **Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**, όπως αυτό αναθεωρήθηκε το 2020 (ΦΕΚ 845/Δ/2020), είναι «η αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και η αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού (μεταφορά φυσικού αερίου, κοιτάσματα υδρογονανθράκων κ.α.) ώστε να ενισχυθεί η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.»

Ατμοσφαιρική Ρύπανση

Οι στόχοι για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε κοινοτικό επίπεδο τέθηκαν αρχικά από την Οδηγία 2001/81/ΕΚ με χρονικό ορίζοντα το 2010, ενώ το 2005, Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (COM (2005) 44), επικαιροποίησε την **Ευρωπαϊκή Θεματική Στρατηγική για την Ατμοσφαιρική Ρύπανση**, με άξονες τη βελτίωση της κοινοτικής νομοθεσίας για το περιβάλλον και την ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα στις συναφείς πολιτικές. Οι βασικοί στόχοι που τίθενται, με χρονικό ορίζοντα το 2020, και βάση την κατάσταση που επικρατούσε το 2000, είναι οι εξής:

- Κατά 47% μείωση της απώλειας προσδόκιμου επιβίωσης εξαιτίας έκθεσης σε σωματίδια.
- Κατά 10% μείωση των περιπτώσεων οξείας θνησιμότητας εξαιτίας του όζοντος.
- Μείωση των πλεονασμάτων όξινων επικαθίσεων κατά 74% και 39% στις δασικές ζώνες και στις επιφάνειες γλυκών νερών αντιστοίχως.
- Κατά 43% μείωση των ζωνών στον οποίων τα οικοσυστήματα παρατηρείται ευτροφισμός.

Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα **«Καθαρός αέρας για την Ευρώπη»** του 2013 επιβεβαίωσε τον στόχο να επιτευχθεί η ταχύτερη δυνατή πλήρης συμμόρφωση με τα ισχύοντα πρότυπα ποιότητας του αέρα σε όλη την ΕΕ και έθεσε νέους στόχους πολιτικής που αφορούν τον ατμοσφαιρικό αέρα για το 2030: Μείωση των επιπτώσεων στην υγεία κατά 52% και μείωση της έκτασης των οικοσυστημάτων που υπερβαίνει τα όρια ευτροφισμού στο 35%. Τα αντίστοιχα μέτρα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- Πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των υφιστάμενων ελέγχων και πηγών: βιομηχανικές εκπομπές, οικολογικός σχεδιασμός και κινητά μηχανήματα εκτός των οδικών.
- Πρόταση οδηγίας για τις μεσαίου μεγέθους μονάδες καύσης.
- Μέτρα για τη μείωση των εκπομπών αμμωνίας από τη γεωργία.
- Έλεγχος των εκπομπών από τις θαλάσσιες μεταφορές.

Ειδικότερα μέτρα που αφορούν τις εκπομπές ρύπων από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνουν:

- Την αύξηση της χρήσης ΑΠΕ χωρίς καύση (όπως η ηλιακή, η αιολική ή η υδροηλεκτρική ενέργεια)
- Τη συμπαραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας,
- Την αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας (π.χ. δίκτυα μικρής κλίμακας και παραγωγή ηλιακής ενέργειας από εγκαταστάσεις στη στέγη των χρηστών),
- Την τηλεθέρμανση και τηλεψύξη,
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, την απαγόρευση καύσης στερεών καυσίμων.

Σε εθνικό επίπεδο, το 2021 εγκρίθηκε το **Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης** (ΦΕΚ 182/Β/2021) βάσει του οποίου προβλέπονται μέτρα για τη μείωση των εθνικών εκπομπών ορισμένων ατμοσφαιρικών ρύπων για τα έτη 2020 έως 2029 και από το 2030 και μετά, για τους ρύπους διοξειδίου του θείου (SO₂), οξειδίων του αζώτου (NO_x), πτητικών οργανικών ενώσεων εκτός του μεθανίου (NMVOC) αμμωνίας (NH₃) και λεπτών αιωρούμενων σωματιδίων (ΑΣ_{2,5}). Οι στόχοι του Προγράμματος στον τομέα της ενέργειας περιλαμβάνουν την αύξηση του μεριδίου ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, την απόσυρση λιγνιτικών μονάδων παραγωγής και διασύνδεση αυτόνομων νησιωτικών συστημάτων, τη βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και την αύξηση του μεριδίου του φυσικού αερίου στη βιομηχανία και στον οικιακό – τριτογενή τομέα.

Στερεά Απόβλητα

Οι νέες κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής πολιτικής για τα απόβλητα σχετίζονται με τις εισροές πόρων στην οικονομία, την αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων και με στρατηγικές για τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη διαχείριση των αποβλήτων. Επιπλέον, αναγνωρίζονται, όλο και περισσότερο, οι δυνατότητες που δίνονται από τα οικονομικά εργαλεία και κίνητρα για την επίτευξη στόχων περιβαλλοντικής πολιτικής, επιπλέον των παραδοσιακών ρυθμίσεων, καθώς και η αναγκαιότητα εφαρμογής της ευθύνης του παραγωγού και της συμμετοχής του ρυπαίνοντα στο κόστος διαχείρισης των αποβλήτων, ώστε να προάγεται η πρόληψη και γενικότερα η ανώτερη ιεραρχικά διαχείριση προς μείωση του περιβαλλοντικού κόστους. Το ανωτέρω πλαίσιο θεσμοθετήθηκε κατά κύριο λόγο με την **Οδηγία 2008/98/ΕΚ** για τα απόβλητα, με την οποία διευκρινίζονται έννοιες και εισάγονται νέες αρχές στα θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης των αποβλήτων, διατηρώντας, ταυτόχρονα, τις βασικές υποχρεώσεις που απορρέουν από ισχύουσες ειδικότερες οδηγίες. Η ορθολογική αντιμετώπιση της διαχείρισης αποβλήτων, σύμφωνα με την ανωτέρω Οδηγία, δεν έγκειται στη μοναδικότητα μιας ορθής λύσης, όπως της ανακύκλωσης ή της ανάκτησης ενέργειας, αλλά στη συμπληρωματικότητα των δράσεων με γνώμονα την αειφορική διαχείριση των πόρων.

Το 2018, με την **Οδηγία 2018/851/ΕΚ** εγκρίθηκαν οι νέοι κανόνες της ΕΕ για τα απόβλητα, με τους οποίους τέθηκαν συγκεκριμένοι στόχοι για όλα τα κράτη μέλη, όπως:

- Επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση του 55% των αστικών απορριμμάτων έως το 2025, του 60% έως το 2030 και του 65% έως το 2030.
- Μείωση της υγειονομικής ταφής σε ποσοστό χαμηλότερο του 10% έως το 2035, με άξονα τη χωριστή συλλογή για τα απόβλητα από χαρτί, μέταλλα, πλαστικά και γυαλί, έως το 2025, καθώς και των βιολογικών αποβλήτων.
- Ανακύκλωση του 65% των απορριμμάτων συσκευασίας κατά βάρος έως το 2025, και του 70% έως το 2030.

Σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας, η Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα ενσωματώθηκε με το **N.4042/2012** στο εθνικό δίκαιο. Ο Νόμος αυτός ενοποιεί και εκσυγχρονίζει τη νομοθεσία διαχείρισης όλων των ρευμάτων αποβλήτων, αποσαφηνίζοντας κάποιες σημαντικές έννοιες και διατάξεις, όπως τον ορισμό και τον αποχαρακτηρισμό του αποβλήτου, δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και στη «διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού», ενώ θέτει και σαφέστερες απαιτήσεις για όλον τον κύκλο διαχείρισης των αποβλήτων, αποσκοπώντας στην ενθάρρυνση της πρόληψης παραγωγής και της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων, στη σημαντική ώθηση της ανακύκλωσης και εν γένει της ανάκτησης των αποβλήτων, στη λογική της προώθησης της κυκλικής οικονομίας και της αποδοτικότερης διαχείρισης των πόρων.

Παράλληλα, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο πολιτικής και δράσεων του ΥΠΕΝ ανήκει και η αντιμετώπιση διαχρονικών προβλημάτων στη διαχείριση αποβλήτων, με αιχμή την ολοκλήρωση του προγράμματος εξάλειψης της ανεξέλεγκτης διάθεσης αστικών αποβλήτων σε ΧΑΔΑ και την αντιμετώπιση προβληματικής λειτουργίας εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων, πρακτικές που αφενός οδηγούν σε υποθέσεις καταγγελίας ενώπιον του ΔΕΕ αφετέρου, και κυρίως, στερούν από την ανάπτυξη της χώρας φυσικούς και οικονομικούς πόρους.

Το **Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΕΣΣΠΔΑ)** δημοσιεύθηκε στο τέλος του 2014. Ο βασικός στόχος του είναι η ανάπτυξη μιας συντονισμένης προσέγγισης για τη δημιουργία των συνθηκών για μικρότερη κατανάλωση πρώτων υλών και τον μετασχηματισμό των καταναλωτικών προτύπων, με απώτερο σκοπό την επίτευξη της σταδιακής μείωσης στην παραγωγή αποβλήτων. Ειδικότερα, το ΕΣΣΠΔΑ έθεσε στο επίκεντρο την έννοια της πρόληψης ως προτεραιότητα στη διαχείριση των αποβλήτων, όπως αυτή μεταφράζεται στη μείωση:

1. της ποσότητας των αποβλήτων, μέσω επαναχρησιμοποίησης ή παράτασης της διάρκειας ζωής των προϊόντων,
2. των αρνητικών επιπτώσεων των παραγόμενων αποβλήτων στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία,
3. της περιεκτικότητας των υλικών και των προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες.

Οι δε γενικοί στόχοι που τίθενται είναι οι εξής:

- Βελτίωση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχέση με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.
- Προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης προϊόντων.
- Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης προϊόντων.

Το 2022 δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ (83/Α/2022) το νέο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2021-2030. Στο νέο Πρόγραμμα Πρόληψης γίνεται ειδική μνεία στα ρεύματα αποβλήτων προτεραιότητας που έθεσε το προηγούμενο Πρόγραμμα (απόβλητα τροφίμων, χαρτί, υλικά/απόβλητα συσκευασίας και Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού – ΑΗΗΕ), στα οποία προστίθενται οι Ειδικές Κατηγορίες πλαστικών προϊόντων/αποβλήτων (Πλαστικά Προϊόντα Μιας Χρήσης, Πλαστικές Σακούλες Μεταφοράς), οι Ειδικές κατηγορίες αστικών αποβλήτων (απόβλητα κλωστοϋφαντουργίας και ογκώδη απόβλητα), Βιομηχανικά Απόβλητα και Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ). Οι σημαντικότεροι στόχοι που θέτει το νέο Πρόγραμμα είναι οι ακόλουθοι:

- Μείωση κατά 30% των κατά κεφαλήν αποβλήτων τροφίμων μέχρι το 2030 σε σχέση με το 2018.
- Μείωση της κατανάλωσης χαρτιού και ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης.
- Πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων συσκευασίας και εξάλειψη ή ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των συσκευασιών. Αύξηση του ποσοστού επαναχρησιμοποιήσιμων συσκευασιών που διατίθενται στην αγορά.
- Μείωση της κατανάλωσης πλαστικών μιας χρήσης κατά 30% μέχρι το 2024 και 60% μέχρι το 2026, σε σχέση με το 2022.

Τον Μάρτιο 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το νέο Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυκλική Οικονομία, που αποτελεί έναν από τους κύριους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Το νέο ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης εστιάζει σε τομείς με αυξημένη χρήση πόρων και υψηλό δυναμικό κυκλικότητας, όπως, και μεταξύ άλλων, τα ηλεκτρονικά, οι μπαταρίες, τα οχήματα, οι συσκευασίες, τα πλαστικά, κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, οι κατασκευές, τα τρόφιμα, τα ύδατα και οι θρεπτικές ύλες. Ήδη από τον Δεκέμβριο του 2018 το ΥΠΕΝ δημοσίευσε την **Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία** και το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Δράσης 2018-2019, το οποίο αναθεωρήθηκε εξειδικεύτηκε το Νοέμβριο του 2021. Το σχέδιο δράσης είναι ένας οδικός χάρτης με τετραετή διάρκεια (2021-2025) που υποστηρίζει τη μετάβαση προς ένα μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης με βασικά χαρακτηριστικά τη μείωση των παραγόμενων αποβλήτων, την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης των προϊόντων, τη δημιουργία αγοράς δευτερογενών υλικών και αποβλήτων ως παραγωγικών πόρων, την αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων, τη μείωση της χρήσης επικίνδυνων ουσιών και την προώθηση της κυκλικότητας στις παραγωγικές διαδικασίες. Στο νέο σχέδιο περιλαμβάνονται δράσεις που κατανέμονται σε 5 βασικούς Άξονες:

- Βιώσιμη παραγωγή και βιομηχανική πολιτική, π.χ. οικολογικός σχεδιασμός, οικολογική πιστοποίηση, βιομηχανική συμβίωση, φορολογικές απαλλαγές,
- βιώσιμη κατανάλωση, π.χ. προώθηση πράσινων δημόσιων συμβάσεων, υπηρεσίες επισκευής, επαναχρησιμοποίησης,
- λιγότερα απόβλητα με μεγαλύτερη αξία, π.χ. χρηματοδοτικά προγράμματα για πρόληψη, θεσμικό πλαίσιο για πρόληψη,
- οριζόντιες δράσεις, π.χ. εθνικό παρατηρητήριο, εθελοντικές συμφωνίες, συντονιστικό όργανο, δείκτες και
- συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα π.χ. πλαστικά προϊόντα, μπαταρίες και οχήματα.

Αναφορικά με τη διαχείριση των αποβλήτων, το νέο **Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)** εγκρίθηκε το Σεπτέμβριο του 2020 (ΦΕΚ 185/Α/2020). Έχει ορίζοντα το 2020 και αποσκοπεί στο να δοθούν οι κατάλληλες στρατηγικές κατευθύνσεις, ώστε μέσω ενός συνεκτικού πλέγματος σχεδίων, προγραμμάτων, δράσεων και έργων, να εφαρμόζεται η εθνική πολιτική διαχείρισης αποβλήτων και να επιτυγχάνονται οι θεσμοθετημένοι στόχοι. Τελικός σκοπός είναι ο περιορισμός των αρνητικών επιπτώσεων της παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων, η μείωση του συνολικού αντίκτυπου της χρήσης των πόρων και η βελτίωση της αποδοτικότητάς τους. Οι σημαντικότεροι στόχοι που θέτει το νέο ΕΣΔΑ είναι οι εξής:

- Χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών και βιοαποβλήτων.
- Επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση του 55% των αστικών απορριμμάτων έως το 2025, του 60% έως το 2030 και του 65% έως το 2030.
- Μείωση της υγειονομικής ταφής σε ποσοστό χαμηλότερο του 10% μέχρι το 2030.
- Επεξεργασία των υπολειπόμενων σύμμεικτων αποβλήτων σε σύγχρονες Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων (ΜΕΑ).
- Δημιουργία δικτύου μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης.
- Επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση του 70% των παραγόμενων Αποβλήτων Εκσκαφών Κατασκευών και Κατεδαφίσεων.
- Καθιέρωση υποχρεωτικής συλλογής τουλάχιστον για τα μέταλλα, το χαρτί, το γυαλί και το πλαστικό, τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα και άλλα ειδικά ρεύματα όπως στρώματα, έπιπλα, ληγμένα φάρμακα, λοιπά επικίνδυνα απόβλητα προερχόμενα από νοικοκυριά.
- Ενίσχυση και δημιουργία σύγχρονου δικτύου μονάδων διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων στην κατεύθυνση της ιεράρχησης των αποβλήτων, με προτεραιότητα στην προώθηση της αξιοποίησης μέσω ανακύκλωσης /ανάκτησης.
- Μείωση της ρύπανσης από πλαστικά απορρίμματα και αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης.
- Πλήρης ανάπτυξη δικτύου συλλογής βιοαποδομήσιμων αποβλήτων γεωργικής προέλευσης.

- Χωριστή συλλογή πλαστικών που χρησιμοποιούνται στην γεωργία με έμφαση στα πλαστικά των θερμοκηπίων.
- Βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας των δικτύων διαχείρισης Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων εντός των Μονάδων.
- Συλλογή επικίνδυνων αποβλήτων από μικρές μονάδες , ιατρεία, κτηνιατρεία, οδοντιατρεία.

Σε εναρμόνιση με το ΕΣΔΑ, τον Ιούλιο του 2021, θεσμοθετήθηκε ο νέος **Νόμος για την Ανακύκλωση** (Ν. 4819/2021, ΦΕΚ 129/Α/2021), με βασικότερους πυλώνες την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, την αύξηση της ανακύκλωσης και τη μείωση της υγειονομικής ταφής. Σημαντικότερα σημεία του Νόμου είναι η θέσπιση κινήτρων και αντικινήτρων στους πολίτες και στους ΟΤΑ ώστε να παράγουν λιγότερα απόβλητα και να ανακυκλώνουν περισσότερο, καθώς και η λήψη μέτρων προώθησης της χωριστής συλλογής αποβλήτων. Ειδικότερα, θεσπίζεται η υποχρεωτική χωριστή συλλογή, έως το 2024, των επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων.

Σε ό,τι αφορά τον Περιφερειακό Σχεδιασμό, σύμφωνα με το ΕΣΔΑ, τα ΠΕΣΔΑ εξειδικεύουν την ολοκληρωμένη διαχείριση του συνόλου των αποβλήτων που παράγονται στη γεωγραφική τους ενότητα σύμφωνα με τους στόχους και τις προβλέψεις του εθνικού σχεδιασμού. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, τα ΠΕΣΔΑ εκπονούνται και υλοποιούνται από τον οικείο Περιφερειακό Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ) ή, αν αυτός δεν υφίσταται ή λειτουργεί, από την οικεία Περιφέρεια. Σύμφωνα πάντα με τον ΕΣΔΑ, τα ΠΕΣΔΑ καθορίζουν τις περιοχές που συγκροτούν τις ενότητες διαχείρισης των αποβλήτων, τις μεθόδους διαχείρισης που πρέπει να ακολουθούνται σε κάθε διαχειριστική ενότητα, ενώ εξειδικεύονται συγκεκριμένοι στόχοι, μέτρα, όροι και περιορισμοί για την επίτευξη των στρατηγικών και των στόχων του ΕΣΔΑ και του Ν. 4042/2012.

Αναφορικά με την περιοχή μελέτης, το Νοέμβριο του 2016 εγκρίθηκε η **Μελέτη Αναθεώρησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας** με την υπ' αριθμ. 61491/5301/2016 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 4175/Β/2016). Η Αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ έχει ως βασικό στόχο την ενίσχυση της διαλογής στην πηγή και την ανακύκλωση σε όλα τα είδη των αποβλήτων που παράγονται στην Περιφέρεια, καθώς και την προώθηση της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων. Οι βασικοί στόχοι διαχείρισης που τίθενται για το έτος – στόχο 2020, είναι οι εξής:

- Μέγιστο ποσοστό ταφής υπολειμμάτων Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ): 26% Συνολικής Παραγωγής ΑΣΑ.
- Στόχος προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωσης των υλικών (χαρτί, γυαλί, μέταλλα, πλαστικό): 65% με προδιαλογή.
- Ποσοτικός στόχος ανάκτησης – ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασιών: 81%.
- Ελάχιστος στόχος εκτροπής βιοαποβλήτων μέσω της οικιακής κομποστοποίησης: 3%.

- Μεγιστοποίηση των επιπέδων εκτροπής των «διαθέσιμων για συλλογή» αποβλήτων βρώσιμων λιπών και ελαίων, στοχεύοντας στο 75%.
- Εκτροπή μέσω δικτύου χωριστής συλλογής αστικών βιοαποβλήτων, συμπεριλαμβάνοντας τα υπολείμματα τροφίμων και τα πράσινα απόβλητα).
- Ποσοστό συλλογής ΑΗΗΕ (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού): 85%, ποσοστό ανάκτησης ΑΗΗΕ: 75-85% (ανάλογα με την Κατηγορία) και ποσοστό προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση: 55-80% (ανάλογα με την Κατηγορία).
- Οργάνωση συστήματος χωριστής συλλογής μικρών ποσοτήτων επικινδύνων αποβλήτων – εκτροπή από την ταφή.

Υδατικοί Πόροι

Το 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση, κατανοώντας τη σημασία της προστασίας και διατήρησης των υδάτινων πόρων, προχώρησε στην έκδοση μιας Οδηγίας – Πλαίσιο που καθόρισε τις βασικές αρχές και δράσεις μιας πολιτικής βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων στην Ευρώπη. Η Οδηγία αυτή (**2000/60/ΕΚ**) συνδυάζει ποιοτικούς, οικολογικούς και ποσοτικούς στόχους για την προστασία των υδάτινων οικοσυστημάτων και την καλή κατάσταση όλων των υδατικών πόρων και θέτει ως κεντρική ιδέα την ολοκληρωμένη διαχείρισή τους στη γεωγραφική κλίμακα των Λεκανών Απορροής Ποταμών. Επιπλέον, επαναπροσδιορίζει την έννοια της Λεκάνης Απορροής, η οποία περιλαμβάνει τα εσωτερικά επιφανειακά (ποταμοί, λίμνες), τα υπόγεια ύδατα, τα μεταβατικά (δέλτα, εκβολές ποταμών) και τα παράκτια οικοσυστήματα. Για κάθε περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού καθορίζονται μια σειρά από απαραίτητες ενέργειες που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός των καθορισμένων προθεσμιών, ώστε ο βασικός στόχος της Οδηγίας που είναι η αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων και η επίτευξη «καλής κατάστασης» να επιτευχθεί μέχρι το 2015. Η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας στηρίζεται σε οικονομικές αρχές και εργαλεία, καθώς και στην εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων μέτρων.

Παράλληλα, αντιμετωπίζονται συνολικά όλες οι χρήσεις και υπηρεσίες νερού, συνυπολογίζοντας την αξία του νερού για το περιβάλλον, την υγεία, την ανθρώπινη κατανάλωση και την κατανάλωση σε παραγωγικούς τομείς, ενισχύεται και διασφαλίζεται η συμμετοχή του κοινού με τη δημιουργία συστηματικών και ουσιαστικών διαδικασιών διαβούλευσης, ενώ, τέλος, εισάγονται νέες προσεγγίσεις στην αντιμετώπιση κινδύνων από τις πλημμύρες και την ξηρασία.

Στο Άρθρο 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ τίθενται οι περιβαλλοντικοί στόχοι της, οι οποίοι έχουν έτος σκόπευσης το 2015, και είναι οι εξής, ανά κατηγορία υδάτων:

- Επιφανειακά ύδατα
 - Μη υποβάθμιση της κατάστασης όλων των συστημάτων επιφανειακών υδάτων.
 - Προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση όλων των συστημάτων επιφανειακών υδάτων.

- Προστασία και αναβάθμιση όλων των τεχνητών και ιδιαίτερως τροποποιημένων υδατικών συστημάτων, με σκοπό την επίτευξη καλού οικολογικού δυναμικού και καλής χημικής κατάστασης.
- Προοδευτική μείωση της ρύπανσης από ουσίες προτεραιότητας και παύση ή σταδιακή εξάλειψη των εκπομπών, των απορρίψεων και των διαρροών επικίνδυνων ουσιών προτεραιότητας.
- Υπόγεια ύδατα
 - Πρόληψη ή περιορισμός διοχέτευσης ρύπων στα υπόγεια ύδατα και πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασης όλων των συστημάτων των υπόγειων υδάτων.
 - Προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση όλων των συστημάτων των υπόγειων υδάτων, διασφάλιση ισορροπίας μεταξύ της άντλησης και της ανατροφοδότησης των υπόγειων υδάτων, με τελικό στόχο την επίτευξη καλής κατάστασης σε αυτά.
 - Αναστροφή κάθε σημαντικής και έμμονης ανοδικής τάσης συγκέντρωσης οιασδήποτε ρύπου η οποία οφείλεται σε ανθρώπινη δραστηριότητα, προκειμένου να μειωθεί προοδευτικά η ρύπανση των υπόγειων υδάτων.
- Προστατευόμενες περιοχές
 - Συμμόρφωση με όλα τα πρότυπα και τους στόχους της Κοινοτικής Νομοθεσίας, στο πλαίσιο της οποίας έχει καθιερωθεί κάθε προστατευόμενη περιοχή.

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με το **Ν. 3199/2003** φέρνοντας μια σειρά θεσμοθετήσεων (θέσπιση Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων στο, τότε, ΥΠΕΧΩΔΕ, Διεύθυνση Υδάτων ανά Περιφέρεια, εξαετές Σχέδιο Διαχείρισης λεκανών απορροής ανά Περιφέρεια, Προγράμματα Μέτρων και Παρακολούθησης Υδάτων κ.ά.), ενώ με το **Π.Δ. 51/2007** εξειδικεύθηκαν περαιτέρω οι περιβαλλοντικοί στόχοι, οι διαδικασίες και τα μέτρα της Οδηγίας.

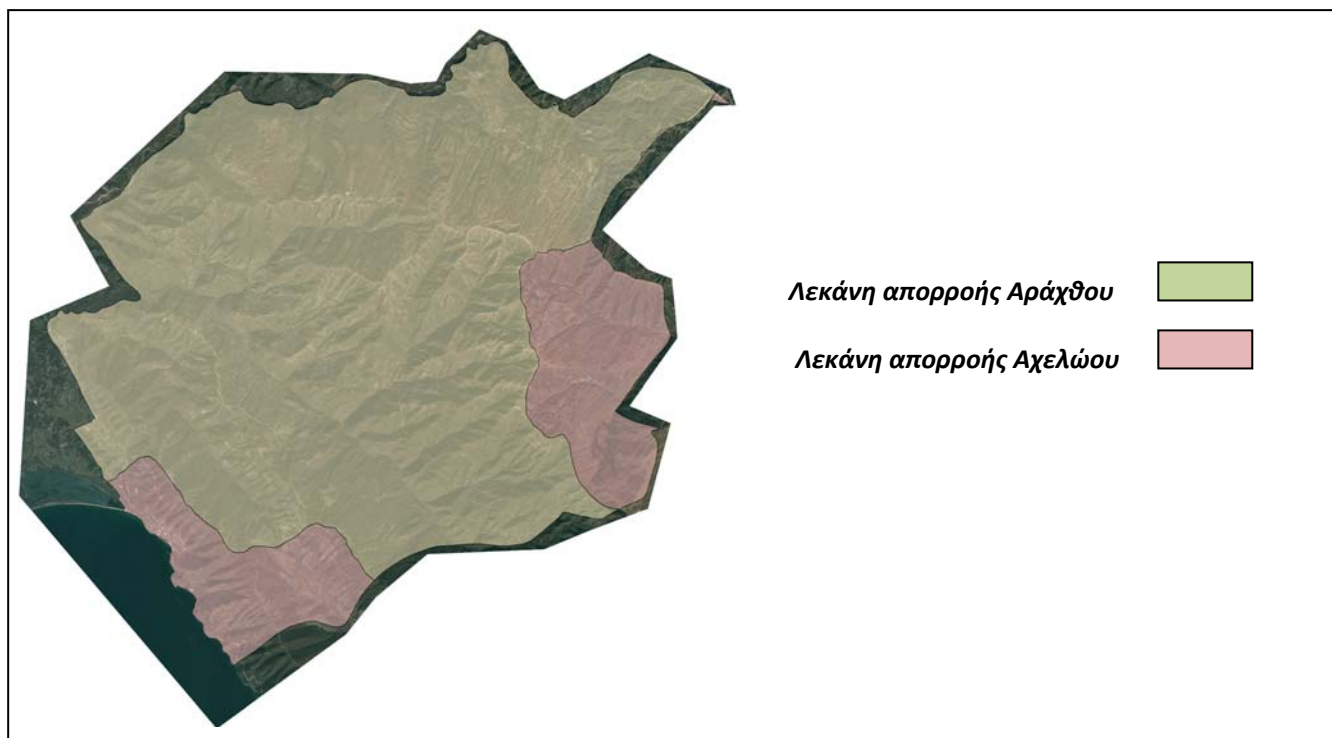
Το 2010 (ΦΕΚ 1383/Β/2010 και 1572/Β/2010), σε συνέχεια του Π.Δ. 51/2007, με Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Καθορισμός των Λεκανών Απορροής Ποταμών της Χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους» καθορίστηκαν 45 Λεκάνες Απορροής Ποταμών, οι οποίες υπήχθησαν σε 14 Περιοχές Λεκανών Απορροής Ποταμών («Υδατικά Διαμερίσματα», σύμφωνα με το Π.Δ. 51/2007). Για τις Περιοχές αυτές τα επόμενα χρόνια τέθηκαν σε διαβούλευση και εγκρίθηκαν **Ολοκληρωμένα Σχέδια Διαχείρισης**. Πρόκειται για έγγραφα στρατηγικού σχεδιασμού που παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες και τις λειτουργικές οδηγίες για μια ολοκληρωμένη διαχείριση των νερών εντός μιας λεκάνης απορροής ποταμού. Έτσι, περιλαμβάνουν μια γενική περιγραφή των χαρακτηριστικών των ποταμών, των λιμνών, των παράκτιων υδάτων, των υπόγειων υδάτων και των προστατευόμενων περιοχών που σχετίζονται με τα ύδατα, ενώ περιέχουν:

- Σύνοψη των σημαντικών πιέσεων και επιπτώσεων που ασκούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες στα νερά,

- Δίκτυο παρακολούθησης των νερών και τα αποτελέσματα της παρακολούθησης, από τα οποία φαίνεται η οικολογική, η χημική και η ποσοτική κατάσταση των υδάτων,
 - Κατάλογο των περιβαλλοντικών στόχων που καθορίζονται για τα ύδατα,
 - Περίληψη της οικονομικής ανάλυσης των χρήσεων του νερού και
 - Περίληψη των προγραμμάτων μέτρων που θα θεσπιστούν,
- με κεντρικό γνώμονα την επίτευξη του κύριου στόχου της Οδηγίας, δηλαδή στην επίτευξη «καλής κατάστασης» των νερών.

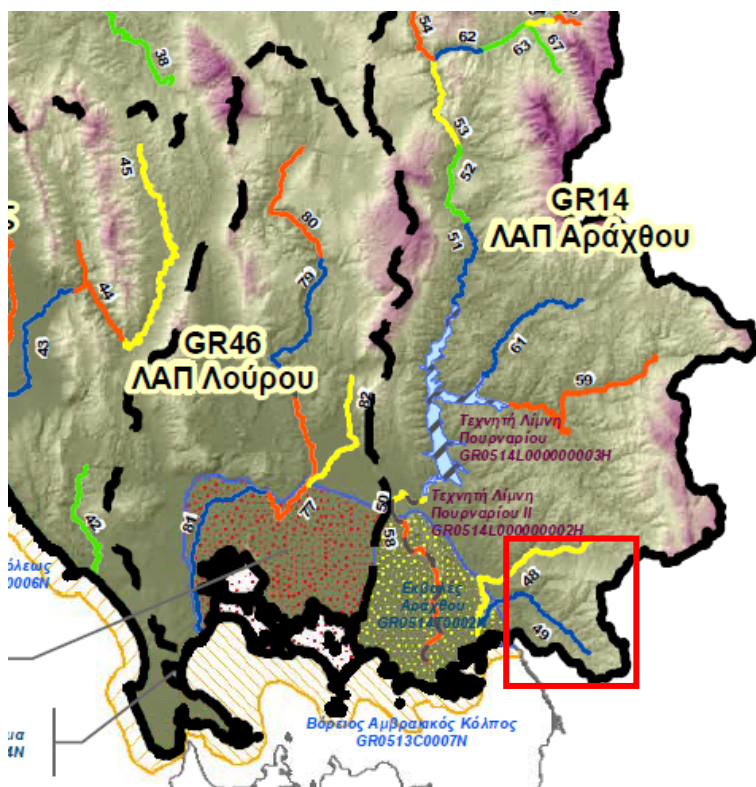
Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των ΥΔ της χώρας είναι έγγραφα Στρατηγικού Σχεδιασμού, αναθεωρούνται και ενημερώνονται ανά εξαετία. Τα πρώτα Σχέδια αφορούσαν στην πρώτη διαχειριστική περίοδο (2009-2015) και ίσχυαν μέχρι την αναθεώρησή τους. Ακολούθησε η κατάρτιση και έγκριση της 1ης Αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ που αφορούν στο 2ο Κύκλο Διαχείρισης (2016-2021). Η 2η Αναθεώρηση των ΣΔΛΑΠ αφορά στην τρίτη διαχειριστική περίοδο ισχύος, μέχρι το τέλος του 2027.

Η περιοχή μελέτης (Δ.Ε. Μενιδίου) εντάσσεται σε δύο Υδατικά Διαμερίσματα: το μεγαλύτερο τμήμα της (ανατολικό, κεντρικό και βόρειο) στο **Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου (GR05)** – το Σχέδιο Διαχείρισης του οποίου εγκρίθηκε το 2013 (ΦΕΚ 2292/Β/2013) και αναθεωρήθηκε το 2017 (ΦΕΚ 4664/Β/2017) – και ειδικότερα στη Λεκάνη Απορροής Αράχθου (ΕΛ0514), ενώ δύο μικρά τμήματά της (δυτικά και νότια) στο **Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (GR04)** – το Σχέδιο Διαχείρισης του οποίου εγκρίθηκε το 2014 (ΦΕΚ 2652/Β/2014) και αναθεωρήθηκε το 2017 (ΦΕΚ 4681/Β/2017) – και ειδικότερα στη Λεκάνη Απορροής Αχελώου (ΕΛ0415).

Χάρτης 1: Απεικόνιση περιοχής μελέτης και λεκανών απορροής

Από τα ανωτέρω Σχέδια Διαχείρισης προκύπτει ότι η Δ.Ε. Μενιδίου σχετίζεται με τρία Επιφανειακά Υδατικά Σώματα και ένα Σύστημα Υπόγειων Υδάτων: το παράκτιο ΥΣ του Νότιου Αμβρακικού Κόλπου (ΕΛ0415C0009N), τα ποτάμια ΥΣ των ρεμάτων Διπόταμο (ΕΛ0514R000102048N) που αποτελεί το βόρειο όριο της Δ.Ε.) και Μαντάνη (ή Κατσούλη) (ΕΛ0514R000102049N) στη λεκάνη απορροής Αράχθου και το ΥΥΣ Σύστημα Υδροφοριών Π. Αράχθου (ΕΛ0500240). Παράλληλα, στις Προστατευόμενες Περιοχές του Σχεδίου περιλαμβάνονται ο Νότιος Αμβρακικός Κόλπος, ως Ευαίσθητος Αποδέκτης σε Αστικά Λύματα (Οδηγία 91/271/ΕΕC) και ως Περιοχή Υδροβίων Ειδών Οικονομικής Σημασίας, η παραλία του Μενιδίου, ως Ύδωρ Αναψυχής (Ακτές Κολύμβησης) και τα ρέματα Διπόταμο και Μαντάνη, ως Ευπρόσβλητες Ζώνες σε Νιτρορρύπανση (Οδηγία 91/679/ΕΕC). Τέλος, στις Προστατευόμενες Περιοχές της περιοχής μελέτης (στην Κατηγορία των Περιοχών Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών), περιλαμβάνονται και τα τμήματα των περιοχών του δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ «ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΑΡΑΧΘΟΥ, ΚΑΜΠΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ)» - GR2110001, ΖΕΠ «ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ» - GR2110004 και «ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΧΕΛΩΟΥ ΚΑΙ ΟΡΗ ΒΑΛΤΟΥ» - GR2110006), του υγρότοπου Ramsar («ΚΟΛΠΟΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ» - 3GR009) και του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού που ανήκουν στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Μενιδίου.

42	GR0513R000101042N	ΑΡΕΘΟΥΑ Ρ.
43	GR0513R000200045N	ΑΧΕΡΩΝ Π. (ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΣ) 2
44	GR0513R000200046N	ΑΧΕΡΩΝ Π. (ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΣ) 3
45	GR0513R000200047N	ΑΧΕΡΩΝ Π. (ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΣ) 4
46	GR0513R000201043N	ΑΧΕΡΩΝ Π. (ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΣ) 1
47	GR0513R000202044N	ΑΧΕΡΩΝ Π. (ΜΑΥΡΟΠΟΤΑΜΟΣ) - ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΣ ΚΩΚΤΟΣ (ΒΟΥΛΟΣ)
48	GR0514R000100048N	ΔΙΠΟΤΑΜΟΝ Ρ.
49	GR0514R000102049N	ΜΑΝΤΑΝΗ Ρ.
50	GR0514R000200051H	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 2
51	GR0514R000200054N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 3
52	GR0514R000200055N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 4
53	GR0514R000200056N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 5
54	GR0514R000200063N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 6
55	GR0514R000200064N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 7
56	GR0514R000200065N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 8
57	GR0514R000200072N	ΖΑΓΟΡΙΤΙΚΟΣ Π.
58	GR0514R000201050H	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 1
59	GR0514R000202052N	ΡΕΤΣΑΝΟΡΡΕΜΑ
60	GR0514R000203068N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 9
61	GR0514R000204053N	ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΣ Π.
62	GR0514R000206057N	ΚΑΛΑΡΡΙΤΙΚΟΣ Π. 1
63	GR0514R000206058N	ΚΑΛΑΡΡΙΤΙΚΟΣ Π. 2
64	GR0514R000206060N	ΚΑΛΑΡΡΙΤΙΚΟΣ Π. 3
65	GR0514R000206061N	ΚΑΛΑΡΡΙΤΙΚΟΣ Π. 4
66	GR0514R000206062N	ΚΑΛΑΡΡΙΤΙΚΟΣ Π. 5
67	GR0514R000206159N	ΚΑΛΑΡΡΙΤΙΚΟΣ Π. - ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΣ ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΙΩΤΙΚΟΣ
68	GR0514R000208066H	ΜΕΤΣΟΒΙΤΙΚΟΣ Π. 1
69	GR0514R000208067N	ΜΕΤΣΟΒΙΤΙΚΟΣ Π. 2
70	GR0514R000210069N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 10
71	GR0514R000210071N	ΑΡΑΧΘΟΣ Π. 11
72	GR0514R000210170N	ΣΟΥΡΙΚΑ Ρ.
73	GR0514R000212073N	ΜΕΓΑΣ ΛΑΚΚΟΣ Ρ.
74	GR0534R000101074N	ΠΟΤΑΜΙ
75	GR0534R000301075N	ΜΕΣΑΓΓΗΣ Ρ.
76	GR0534R000501076N	ΦΟΝΙΣΑΣ Π.
77	GR0546R000200078N	ΛΟΥΡΟΣ Π. 2
78	GR0546R000200080H	ΛΟΥΡΟΣ Π. 3
79	GR0546R000200081N	ΛΟΥΡΟΣ Π. 4
80	GR0546R000200082N	ΛΟΥΡΟΣ Π. 5
81	GR0546R000201077N	ΛΟΥΡΟΣ Π. 1
82	GR0546R000202079N	ΛΟΥΡΟΣ Π. - ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΣ

Χάρτης 2: Επιφανειακά Υδατικά Σώματα στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου – Απόσπασμα Χάρτη 7.1.1, ΦΕΚ 2292/Β/2013)

Μελετώντας τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης που αφορούν την περιοχή μελέτης, ξεχωρίζουν δύο σημαντικές λειτουργίες που αυτά επιτελούν:

▪ **Καθορισμός Περιβαλλοντικών Στόχων και Εξαιρέσεων**

Πρόκειται για μια διαδικασία που προβλέπεται από το Άρθρο 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, σύμφωνα με την οποία, οι στόχοι της Οδηγίας (αναφέρονται προηγούμενα) εξειδικεύονται ανά Υδατικό Σώμα (ΥΣ), με το βασικό διαχωρισμό να είναι: Επιφανειακά Συστήματα – Υπόγεια Συστήματα – Προστατευόμενες Περιοχές, και τις βασικές παραμέτρους να συνίστανται στη στοχευόμενη κατάσταση των υδάτων και στο χρονικό πλαίσιο επίτευξης του στόχου.

Οι περιβαλλοντικοί στόχοι των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων, εκτός του περιγραφικού χαρακτήρα που περιλαμβάνεται στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ, ποσοτικοποιούνται μέσω των οικολογικών δεικτών και προτύπων ποιότητας περιβάλλοντος βάσει των οποίων γίνεται ο χαρακτηρισμός της κατάστασης των υδάτων, και διαχωρίζονται σε αυτούς που σχετίζονται με την οικολογική κατάσταση, και σε αυτούς που σχετίζονται με τη χημική κατάσταση. Σε ό,τι αφορά το χρονικό πλαίσιο, ο απόλυτος, από άποψη επιθυμητού αποτελέσματος, χρόνος επίτευξης των στόχων, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ είναι το έτος 2021, δηλαδή το έτος ολοκλήρωσης του δεύτερου εξαετούς διαχειριστικού κύκλου. Ωστόσο, η ίδια η Οδηγία αναγνωρίζει εγγενείς αδυναμίες που οδηγούν στην απομάκρυνση από το στόχο αυτό, οι οποίες εκτείνονται από μικρής κλίμακας προσωρινές εξαιρέσεις έως και μακροπρόθεσμες παρεκκλίσεις από το στόχο της «καλής κατάστασης» (π.χ. παράταση της προθεσμίας επίτευξης της καλής κατάστασης το αργότερο το 2027 ή όποτε το επιτρέψουν οι φυσικές συνθήκες μετά το 2027)

Σε ό,τι αφορά την περιοχή μελέτης, τα δύο από τα τρία επιφανειακά ΥΣ που περιλαμβάνονται στα διοικητικά όριά της (παράκτιο ΥΣ Νότιου Αμβρακικού Κόλπου και ποτάμιο ΥΣ ρέματος Διπόταμο) εξαιρούνται από το στόχο της επίτευξης καλής κατάστασης (οικολογική και χημική) για το 2021, ενώ για το ποτάμιο ΥΣ του ρέματος Μαντάνη, καθώς και για το υπόγειο ΥΣ Υδροφοριών Π. Αράχθου τίθεται ο στόχος τη μη υποβάθμισης.

Σύμφωνα με το άρθρο 4.1 (γ) του Π.Δ. 51/2007, οι περιβαλλοντικοί στόχοι των Προστατευόμενων Περιοχών του Παραρτήματος V του ανωτέρω Π.Δ. αφορούν την επίτευξη συμμόρφωσης με τα πρότυπα και τους στόχους αυτού μέχρι το τέλος του 2015, εκτός αν προβλέπεται αλλιώς στην ισχύουσα νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία έχουν καθοριστεί οι επιμέρους προστατευόμενες περιοχές. Ως προστατευόμενες περιοχές, σύμφωνα με το Παράρτημα V του Π.Δ. 51/2007, αναγνωρίζονται:

- i. Περιοχές που προορίζονται για την άντληση ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση σύμφωνα με το άρθρο 7.
- ii. Περιοχές που προορίζονται για την προστασία υδρόβιων ειδών με οικονομική σημασία.
- iii. Υδατικά συστήματα που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα αναψυχής, συμπεριλαμβανομένων περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα κολύμβησης, σύμφωνα με την οδηγία 76/160/ΕΟΚ.

- iv. Περιοχές ευαίσθητες στην παρουσία θρεπτικών ουσιών, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως ευπρόσβλητες ζώνες, σύμφωνα με την οδηγία 91/676/ΕΟΚ και των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως ευαίσθητες περιοχές, σύμφωνα με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ.
- v. Περιοχές που προορίζονται για την προστασία οικοτόπων ή ειδών όταν η διατήρηση ή η βελτίωση της κατάστασης των υδάτων είναι σημαντική για την προστασία τους, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών τόπων του προγράμματος «Φύση 2000», που καθορίζονται δυνάμει των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ.

Όπως προαναφέρθηκε, στην περιοχή μελέτης απαντώνται Προστατευόμενες Περιοχές των κατηγοριών ii, iii, iv και v.

Για την κατηγορία των περιοχών που προορίζονται για την προστασία υδρόβιων ειδών με οικονομική σημασία, ο στόχος για τα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα που σχετίζονται με τη διαβίωση ψαριών και αναγνωρίζονται από την Οδηγία 2006/44/ΕΚ περί της ποιότητας των γλυκών υδάτων που έχουν ανάγκη προστασίας ή βελτιώσεως για τη διατήρηση της ζωής των ιχθύων είναι η προστασία ή η βελτίωση της ποιότητας των ποταμών ή λιμνών, ώστε να υποστηρίζουν τη διαβίωση των ψαριών που ανήκουν σε:

- ενδημικά είδη που εμφανίζουν φυσική ποικιλότητα,
- είδη των οποίων η παρουσία κρίνεται ως επιθυμητή για σκοπούς διαχείρισης των υδάτων από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών.

Ο στόχος επιτυγχάνεται όταν τηρούνται τα ποιοτικά πρότυπα των υδάτων, που αναφέρονται στα Παραρτήματα I και II της Οδηγία 2006/44/ΕΚ. Επιπρόσθετα, ο στόχος για τα επιφανειακά ύδατα που σχετίζονται με την ανάπτυξη οστρακοειδών και αναγνωρίζονται από την Οδηγία 2006/113/ΕΚ περί της «απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων για οστρακοειδή» είναι η προστασία, και όπου είναι αναγκαίο, η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων για τα οστρακοειδή, προκειμένου να αποτελεί ενδίαίτημα, για τη ζωή και ανάπτυξη των οστρακοειδών (μαλάκια, δίθυρα και γαστερόποδα), ενώ ταυτόχρονα να συμβάλλει στην επίτευξη της υψηλής ποιότητας των προϊόντων οστρακοειδών τα οποία καταναλώνονται άμεσα από τον άνθρωπο.

Για την κατηγορία των υδάτων αναψυχής, αναφέρεται ότι η Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας υδάτων κολύμβησης» αντικαθίσταται σταδιακά από την Οδηγία 2006/7/ΕΚ μέχρι το 2014, η οποία έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 8600/416/Ε103/2009, «σχετικά με την διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ». Με δεδομένο ότι ο χρόνος κατάργησης της Οδηγίας του 1976 είναι το έτος 2014, ο περιβαλλοντικός στόχος, μέχρι το τέλος του 2014, για τα ύδατα κολύμβησης έτσι όπως ορίζεται στην Οδηγία 2006/7/ΕΚ είναι η προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Ωστόσο, από το 2010 τα ύδατα κολύμβησης ταξινομούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία 2006/7/ΕΚ (Εξαιρετική / Καλή / Επαρκής / Ανεπαρκής Ποιότητα) και ως αποτέλεσμα ο περιβαλλοντικός στόχος για τα ύδατα κολύμβησης από την εν λόγω Οδηγία αφορά «στη διατήρηση,

προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και την προστασία της ανθρώπινης υγείας, συμπληρωματικά με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ».

Για την κατηγορία των ευαίσθητων περιοχών στην παρουσία θρεπτικών ζωνών, το νομοθετικό πλαίσιο που εξετάζεται σε σχέση με τους απαιτούμενους περιβαλλοντικούς στόχους, αφορά στην Οδηγία 91/271/ΕΟΚ για την «επεξεργασία των αστικών λυμάτων», η οποία εναρμονίζεται στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 5673/400/1997 (Β' 192) και ο γενικότερος στόχος της είναι «η προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος από τις δυσμενείς επιπτώσεις της διάθεσης των αστικών λυμάτων και βιομηχανικών υγρών αποβλήτων των τομέων του Παραρτήματος ΙΙΙ της ΚΥΑ 5673/400/1997», καθώς και η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ για την νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης, η οποία εναρμονίζεται στο εθνικό δίκαιο με την ΚΥΑ 16190/1335/1997 «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης» και οι γενικότεροι στόχοι της είναι η μείωση της ρύπανσης των υδάτων που προκαλείται άμεσα ή έμμεσα από νιτρικά γεωργικής προέλευσης και η πρόληψη της περαιτέρω ρύπανσης αυτού του είδους.

Τέλος, για την κατηγορία των περιοχών του δικτύου Natura 2000 που σχετίζονται με το νερό, στόχος της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για την προστασία ειδών ειδικής σημασίας, είναι «να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση του υδάτινου περιβάλλοντος που είναι αναγκαίο για τη συντήρηση των οικοσυστημάτων, που αναγνωρίζονται ως προστατευόμενα». Παράλληλα, ο στόχος της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για την προστασία των πτηνών, είναι «να προστατεύει και να βελτιώνει την κατάσταση του υδάτινου περιβάλλοντος που είναι αναγκαίο για τη συντήρηση των ειδών και τη βελτίωση των σχετικών οικοτόπων, για τη διαβίωση και την αναπαραγωγή των ειδών των πτηνών που συγκαταλέγονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας και αναγνωρίζονται ως προστατευόμενα».

Ακτές Κολύμβησης

Η ποιότητα των νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας παρακολουθείται συστηματικά από το 1988, σύμφωνα με την Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας υδάτων κολύμβησης», στο πλαίσιο του «Προγράμματος παρακολούθησης ποιότητας νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας». Όπως προαναφέρθηκε, στόχος του Προγράμματος είναι η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας των λουομένων, η συμμόρφωση με την Οδηγία 76/160/ΕΟΚ και η σταδιακή αντικατάστασή της από την Οδηγία 2006/7/ΕΚ μέχρι το 2014, η οποία έχει εκδοθεί και ενσωματωθεί στο Εθνικό Δίκαιο και υιοθετεί νέους μικροβιολογικούς δείκτες.

Τα προβλεπόμενα διαχειριστικά μέτρα της Οδηγίας 2006/7/ΕΚ περιλαμβάνουν τα εξής:

- Καθορισμό ετήσιου προγράμματος παρακολούθησης.
- Παρακολούθηση των νερών κολύμβησης.
- Αξιολόγηση της ποιότητας των νερών κολύμβησης.
- Ταξινόμηση των νερών κολύμβησης.

- Εντοπισμός και αξιολόγηση των αιτιών ρύπανσης που ενδέχεται να επηρεάζουν τα ύδατα κολύμβησης και να βλάπτουν την υγεία των λουομένων.
- Καθορισμός και διατήρηση της ταυτότητας των ακτών κολύμβησης.
- Παροχή πληροφοριών στο κοινό.
- Ανάλυση δράσης για την πρόληψη της έκθεσης των λουομένων σε ρύπανση.

Στην ανωτέρω κατεύθυνση, το Πρόγραμμα επαναλαμβάνεται κάθε έτος κατά τη διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου, από το Μάιο έως τον Οκτώβρη και τα αποτελέσματά του καθώς και η ετήσια έκθεση παρακολούθησης κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρακολουθούνται κυρίως οι ακτές που συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό λουομένων, οι ακτές που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον από κάθε άποψη (αναψυξιακό, αισθητικό, τουριστικό περιβαλλοντικό κλπ.) και αυτές που δέχονται έντονες περιβαλλοντικές πιέσεις. Στις συστηματικά παρακολουθούμενες ακτές γίνονται δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις των υδάτων, καθώς και μακροσκοπικός έλεγχος του νερού και της ακτής γενικότερα. Η επιλογή των παρακολουθούμενων περιοχών και σημείων δειγματοληψίας έχει γίνει από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υ.Π.Ε.Κ.Α., σε συνεργασία με τις Κεντρικές και Περιφερειακές συναρμόδιες Υπηρεσίες της χώρας.

Μία από τις ακτές κολύμβησης που περιλαμβάνεται στο ανωτέρω Πρόγραμμα βρίσκεται στην περιοχή μελέτης (Παραλία Μενιδίου, κωδικός Προγράμματος: GRBW049125007). Σε ό,τι αφορά την ποιότητα των υδάτων της ακτής, σύμφωνα με την αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε την κολυμβητική περίοδο 2020, έχει χαρακτηριστεί «εξαιρετική».

Πλημμύρες

Μία ακόμα πολύ σημαντική Κοινοτική Οδηγία που αφορά την ορθή διαχείριση των υδατικών πόρων είναι **2007/60/ΕΚ («Αξιολόγηση και Διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας»)**, η οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο το 2010 (ΦΕΚ 1108/Β/2010). Βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η συμβολή στην πρόληψη, τον περιορισμό και την αντιμετώπιση των πλημμυρών, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Με την Οδηγία δημιουργείται το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, το οποίο επεκτείνει και συντονίζεται στενά με την Οδηγία Πλαίσιο (2000/60/ΕΚ) για τα Νερά. Προβλέπει δε, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, μια διαδικασία διαχείρισης του κινδύνου πλημμυρών, η οποία υλοποιείται σε τρία στάδια:

1. Προκαταρκτική εκτίμηση των κινδύνων πλημμύρας για τις λεκάνες απορροής ποταμών και προσδιορισμός, με τον τρόπο αυτό, των περιοχών με σοβαρή πιθανότητα πλημμύρας.
2. Σε περιοχές στις οποίες υφίστανται όντως κίνδυνοι για ζημιές από πλημμύρες, εκπόνηση χαρτών επικινδυνότητας και χαρτών κινδύνων πλημμύρας, στους οποίους θα αποτυπώνονται οι αρνητικές συνέπειες των πλημμυρών (σε πληθυσμό, εγκαταστάσεις, κλπ.).

3. Για τις ανωτέρω περιοχές κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας. Τα σχέδια διαχείρισης περιλαμβάνουν μέτρα για τη μείωση της πιθανότητας πλημμύρας και τον περιορισμό των πιθανών της επιπτώσεων, εστιάζοντας ιδίως στην πρόληψη (όπως πρόληψη των ζημιών από πλημμύρες, με την αποφυγή κατασκευής οικιών και βιομηχανιών σε περιοχές που απειλούνται σήμερα ή που θα απειληθούν στο μέλλον από πλημμύρες ή προσαρμογή των μελλοντικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στους κινδύνους πλημμύρας), την προστασία (με την λήψη μέτρων μείωσης της πιθανότητας πλημμυρών ή/και περιορισμού των επιπτώσεων των πλημμυρών σε συγκεκριμένες τοποθεσίες όπως π.χ. με αποκατάσταση κατακλυζόμενων περιοχών και υγροτόπων) και την ετοιμότητα (π.χ. μέσω της παροχής οδηγιών στο κοινό σχετικά με το τι πρέπει να κάνει σε περίπτωση πλημμύρας). Οι Γενικοί Στόχοι Διαχείρισης των Κινδύνων Πλημμύρας, με βάση τα προβλεπόμενα από την Οδηγία 2007/60/ΕΚ είναι οι εξής:

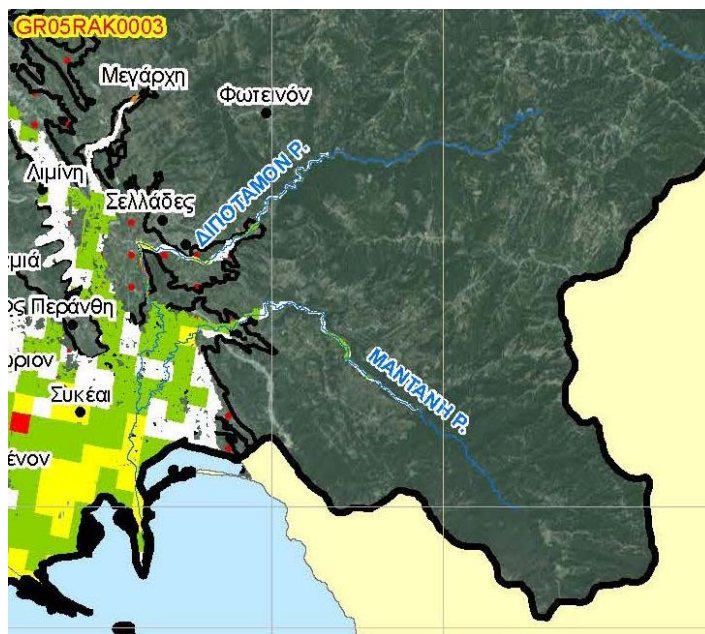
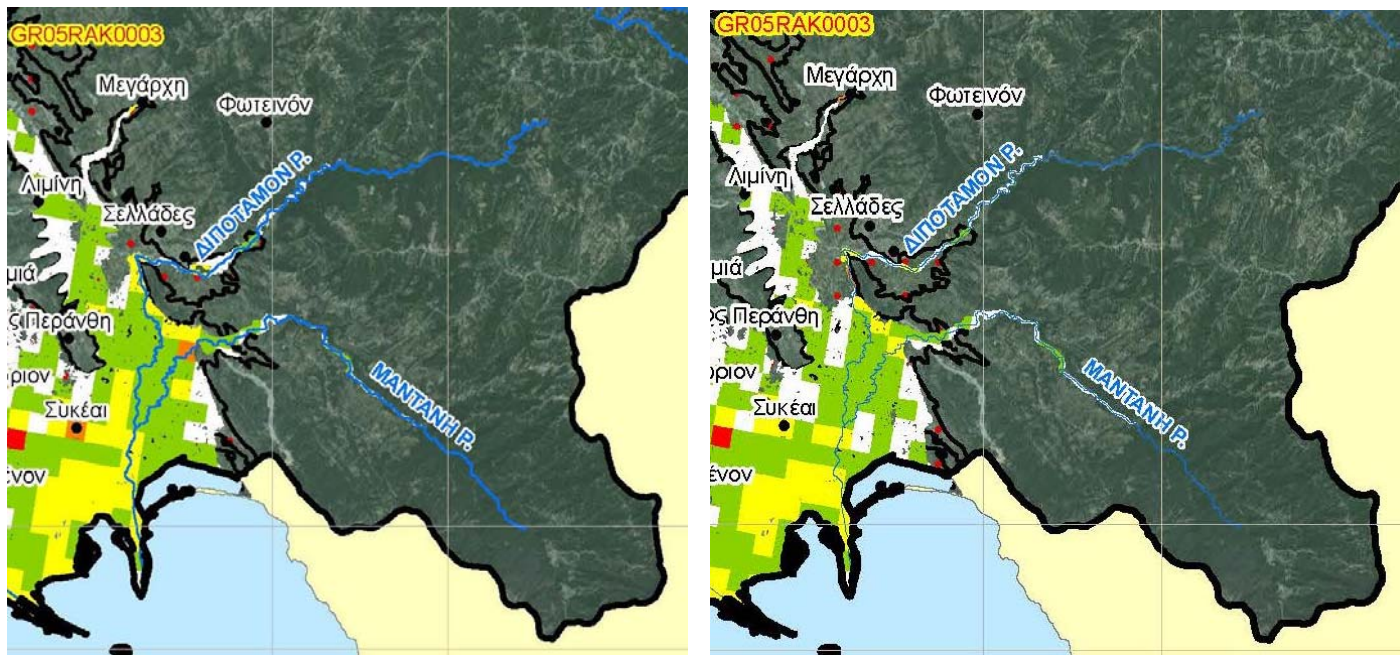
- Μετριασμός της έκθεσης στην Πλημμύρα.
- Μείωση της πιθανότητας Πλημμύρας.
- Ενίσχυση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση των Πλημμυρών.
- Βελτίωση των μηχανισμών αποκατάστασης των πληγείσων περιοχών.

Με βάση το παραπάνω πλαίσιο, από την **1^η Αναθεώρηση της Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας** που δημοσιεύτηκε το 2019, προκύπτουν τα εξής:

- Η περιοχή μελέτης δεν σχετίζεται με ιστορικά συμβάντα πλημμύρας. Τα κοντινότερα εμφανίζονται στη γειτονική Δ.Ε. Κομποτίου το 2015 και το 2018.
- Μικρά τμήματα της περιοχής μελέτης, συνολικής έκτασης περίπου 22 στρεμμάτων, κυρίως στο δυτικό της όριο, περιλαμβάνονται στη Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) με την ονομασία «Χαμηλές ζώνες ποταμών Λούρου – Αράχθου. Πεδιάδες Άρτας» (ΕΛ05ΑΡSF001). Πρόκειται ουσιαστικά για τις περιοχές πέριξ των ρεμάτων Διπόταμο που αποτελεί το βόρειο όριο της Δ.Ε.) και Μαντάνη (ή Κατσούλη), καθώς και για την αγροτική έκταση γύρω από τους οικισμούς Συκούλα και Μαρλέσι.

Παράλληλα, από το **Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υ.Δ. Ηπείρου** (ΦΕΚ 2684/Β/2018), προκύπτουν τα εξής:

- Σύμφωνα με τους Χάρτες Αποτίμησης Επιπτώσεων Πλημμύρας του Σχεδίου, που απεικονίζουν το αποτέλεσμα της συσχέτισης των μέγιστων δυνητικών επιπτώσεων με την επικινδυνότητα της πλημμύρας, το τμήμα της ΖΔΥΚΠ ΕΛ05ΑΡSF001 εντός της περιοχής μελέτης παρουσιάζει από πολύ χαμηλό, έως χαμηλό εκτιμώμενο πλημμυρικό κίνδυνο, και για τις τρεις περιόδους επαναφοράς που εξετάστηκαν (50, 100 και 1000 έτη).
- Στην περιοχή της Δ.Ε. Κομποτίου που γειτνιάζει με την περιοχή Μελέτης στα δυτικά, εμφανίζονται τμήματα με μέτριο εκτιμώμενο πλημμυρικό κίνδυνο (για περίοδο επαναφοράς 50 και 100 ετών) ή και υψηλό εκτιμώμενο πλημμυρικό κίνδυνο (για περίοδο επαναφοράς 1000 ετών).

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΠΟΛΥ ΧΑΜΗΛΟΣ ΧΑΜΗΛΟΣ ΜΕΤΡΙΟΣ ΥΨΗΛΟΣ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΟΣ

Χάρτες 5, 6, 7: Αποτίμηση Επιπτώσεων Πλημμύρας για T = 50, 100, 1000 έτη στη ΖΔΥΚΠ ΕΛ05APSF001 (Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υ.Δ. Ηπείρου, ΦΕΚ 2684/Β/2018)

Υδατοκαλλιέργειες

Το 2022, η Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών και Εσωτερικών Υδάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κατόπιν στενής συνεργασίας με τις συναρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, τα ερευνητικά ινστιτούτα και τους παραγωγικούς φορείς του κλάδου, συνέταξε το «**Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2021-2030**», ένα κείμενο προγραμματικών στόχων και δράσεων στην κατεύθυνση της βιώσιμης (περιβαλλοντικά και οικονομικά) και κοινωνικά υπεύθυνη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Σύμφωνα με το Σχέδιο, ως Εθνικός Στρατηγικός Στόχος τίθεται η αύξηση της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας μεσοπρόθεσμα (μέχρι το 2025) με μέση ετήσια αύξηση κατά 3,0%, και μακροπρόθεσμα (μέχρι το 2030) με μέση ετήσια αύξηση 5%, με παράλληλη αύξηση της αξίας των προϊόντων μέσω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας αυτών. Ως επιμέρους στόχοι, στους οποίους βασίζονται οι κατευθύνσεις και οι δράσεις προτεραιότητας του Σχεδίου, τίθενται:

- Η οικοδόμηση ανθεκτικότητας και ανταγωνιστικότητας στον κλάδο των υδατοκαλλιεργειών.
- Η συμμετοχή του κλάδου στην Πράσινη Μετάβαση.
- Η διασφάλιση της κοινωνικής αποδοχής και της ενημέρωσης του καταναλωτή.
- Η ενίσχυση των γνώσεων και της καινοτομίας.

Σε χωροταξικό επίπεδο, το **Ειδικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για τις Υδατοκαλλιέργειες** θεσμοθετήθηκε το 2011 (ΦΕΚ 2505/Β/2011), με βασικό σκοπό του την παροχή κατευθύνσεων, κανόνων και κριτηρίων για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου στον ελληνικό χώρο και των αναγκαίων προς τούτο υποδομών, με στόχο τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Ως κυριότεροι επιμέρους στόχοι του Πλαισίου τίθενται οι εξής:

- Προώθηση ενός χωρικού προτύπου ανάπτυξης που θα διασφαλίζει την ενίσχυση του τομέα και την αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος των ελληνικών θαλασσών και των άλλων ευνοϊκών χαρακτηριστικών του ελλαδικού χώρου.
- Προώθηση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη χωρική διάρθρωση της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας σύμφωνα με τους βασικούς στόχους του Πλαισίου για ορθολογική διαχείριση του χώρου, προστασία των ευαίσθητων φυσικών πόρων και του τοπίου και περιορισμό των παραγόντων υποβάθμισης του χώρου.
- Εξασφάλιση αναγκαίου χώρου για την ανάπτυξη του τομέα και την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν για την ανάπτυξη νέων μονάδων, για επεκτάσεις ή μετεγκαταστάσεις και εκσυγχρονισμούς υφισταμένων μονάδων, καθώς και για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και μεθόδων καλλιέργειας.
- Διασφάλιση των χωρικών προϋποθέσεων για την αύξηση της εθνικής παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, τη διεύρυνση των εκτρεφόμενων ειδών και την υποστήριξη της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας τα οποία είναι ασφαλή και υψηλής ποιότητας, με υποστήριξη της στροφής προς τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια.

- Εξορθολογισμός της χωροθέτησης των υδατοκαλλιεργειών με ενίσχυση της οργανωμένης λειτουργίας των μονάδων έναντι της σημειακής χωροθέτησης και θέσπιση ειδικών όρων και περιορισμών χωροθέτησης των μεμονωμένων μονάδων.
- Ρύθμιση των σχέσεων της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας με κλάδους ή δραστηριότητες με τις οποίες υπάρχει δυνητικά σύγκρουση ή ανταγωνισμός, π.χ. με την τουριστική δραστηριότητα και την επαγγελματική αλιεία, με επιδίωξη την επίτευξη συμπληρωματικότητας μεταξύ τους, έτσι ώστε να προωθείται η ανάπτυξη περιοχών απομακρυσμένων ή / και μειονεκτικών.
- Συνδυασμένη ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών, επαγγελματικής αλιείας και τουρισμού, κυρίως στα εσωτερικά ύδατα (Λιμνοθάλασσες – Λίμνες – Ποτάμια).
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας του τομέα με τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων και κυρίως της εξασφάλισης του αναγκαίου χώρου για ανάπτυξη νέων μονάδων καθώς και την επέκταση ή και μετεγκατάσταση υφιστάμενων.
- Ενθάρρυνση της στροφής της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας προς τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια, νέες καινοτομικές τεχνολογίες παραγωγής και πειραματική υδατοκαλλιέργεια.

Το Πλαίσιο παρέχει κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση σε εθνικό επίπεδο:

- της θαλάσσιας υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας,
- των υδατοκαλλιεργειών εσωτερικών γλυκών υδάτων (λίμνες, ποτάμια, πηγές κλπ.),
- της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας σε φυσικά υφάλμυρα οικοσυστήματα (λιμνοθάλασσες, και λοιποί υδάτινοι σχηματισμοί κ.ά.).

▪ Θαλάσσια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα

Οι μονάδες θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας αναπτύσσονται σε επιλεγμένες ευρύτερες θαλάσσιες περιοχές με ενιαία χαρακτηριστικά, οι οποίες κρίνονται κατάλληλες για τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργητικών μονάδων (Π.Α.Υ.). Χωροθέτηση εντός των ΠΑΥ γίνεται είτε:

- σε οργανωμένους υποδοχείς, υπό τη μορφή Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.), με την έννοια των Περιοχών Οργανωμένων Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.) του άρθρου 10 του Ν.2742/1999, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (συνολική έκταση > 100 στρ.). Οι ΠΟΑΥ στο θαλάσσιο χώρο δημιουργούνται αποκλειστικά και μόνο εντός των ΠΑΥ των κατηγοριών Α έως Δ (βλ. *στη συνέχεια*) και μπορούν να αποτελούνται από μία ή περισσότερες ζώνες. Προβλέπουν εκτάσεις για μελλοντική μίσθωση σε μονάδες υδατοκαλλιέργειας, καθώς και εκτάσεις υδρανάπαυσης. Μια ΠΟΑΥ μπορεί να περιλαμβάνει μονάδες που ανήκουν σε διαφορετικές ΠΑΥ.
- σε Περιοχές Άτυπης Συγκέντρωσης Μονάδων (Π.Α.Σ.Μ.). Οι ΠΑΣΜ αποτελούν μεταβατική κατάσταση πριν τη θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ (συνολική έκταση < 100 στρ.), στις οποίες αναπτύσσονται μέχρι πέντε μονάδες υδατοκαλλιέργειας.

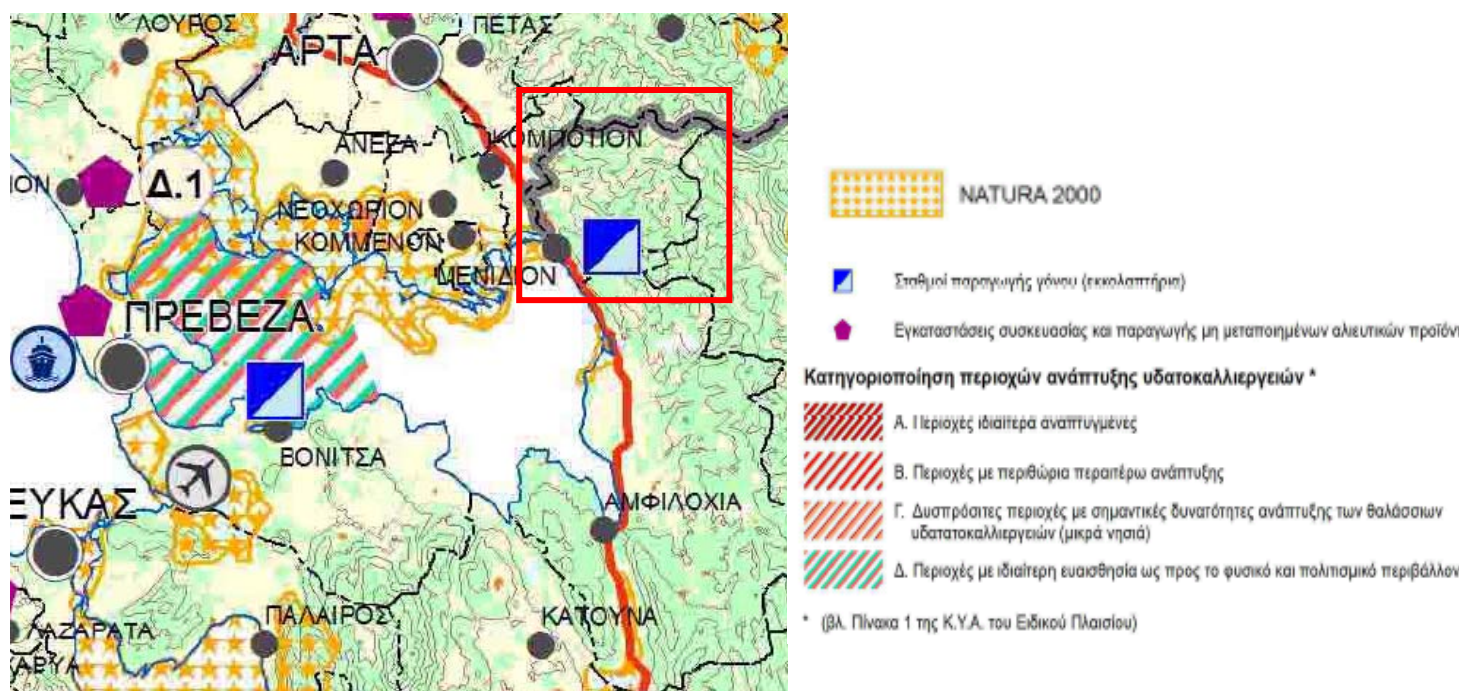
- μεμονωμένα (υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, π.χ. υφιστάμενες μονάδες σε απόσταση μεγαλύτερη των 2 km από ΠΟΑΥ ή ΠΑΣΜ κλπ.).

Μεμονωμένη χωροθέτηση νέων υδατοκαλλιεργητικών μονάδων εκτός ΠΑΥ είναι δυνατή μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (π.χ. πειραματικές μονάδες με ειδικές απαιτήσεις, συνδυασμένη χωροθέτηση τουριστικών καταλυμάτων ή μονάδων εστίασης ή καταδυτικών πάρκων με μονάδες υδατοκαλλιέργειας κλπ.), και εφόσον η ανώτατη μισθωμένη έκταση δεν υπερβαίνει τα 40 στρ. Επίσης, οι νέες μονάδες πρέπει να απέχουν περισσότερο από 5 km από άλλη μονάδα, μετρούμενα σε ευθεία γραμμή. Ειδικά, για οστρακοκαλλιέργειες η ανωτέρω έκταση και η απόσταση μειώνονται στο μισό.

Τέλος, η διατήρηση υφισταμένων μεμονωμένων μονάδων εκτός ΠΑΥ είναι δυνατή, εφόσον δεν μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά τους (έκταση, δυναμικότητα). Αν η μισθωμένη έκτάσή τους είναι μικρότερη των 40 στρ., είναι δυνατή η επέκτασή τους εντός του ορίου αυτού. Σε περίπτωση επέκτασης πέραν των 40 στρ. μετεγκαθίστανται εντός ΠΑΥ.

Το ΠΠΧΣΑΑ για τις Υδατοκαλλιέργειες καθορίζει τις ΠΑΥ του ελληνικού, θαλάσσιου χώρου, μετά από αξιολόγηση χωροταξικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών παραμέτρων, ενώ με κριτήριο την υφιστάμενη κατάσταση από την άποψη ύπαρξης μονάδων υδατοκαλλιέργειας (συγκέντρωση μονάδων), τις κατατάσσει στις κατηγορίες Α έως Ε. Οι κατηγορίες ΠΑΥ είναι οι εξής:

- Κατηγορία Α: Περιοχές ιδιαίτερα αναπτυγμένες που χρήζουν παρεμβάσεων βελτίωσης, εκσυγχρονισμού των μονάδων και των υποδομών, προστασίας και αναβάθμισης του περιβάλλοντος.
- Κατηγορία Β: Περιοχές με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών.
- Κατηγορία Γ: Δυσπρόσιτες περιοχές με σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών.
- Κατηγορία Δ : Περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία, ως προς το φυσικό περιβάλλον στις οποίες απαιτείται προσαρμογή των όρων εγκατάστασης και λειτουργίας των μονάδων υδατοκαλλιέργειας στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου και του περιβάλλοντος.
- Κατηγορία Ε: Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών Κατηγορίας Ε. Πρόκειται για περιοχές με κατάλληλα χαρακτηριστικά, τα οποία ευνοούν την ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών, αλλά με ιδιαιτερότητες, που δεν επιτρέπουν τη δημιουργία συγκεντρώσεων και οργανωμένων ζωνών.

Χάρτης 8: Ειδικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β/2011) – Απόσπασμα Χάρτη Βασικών Κατευθύνσεων Χωρικής Οργάνωσης των Υδατοκαλλιεργειών

Σημειώνεται ότι η περιοχή μελέτης δεν περιλαμβάνεται στις ΠΑΥ που καθορίζονται από το Πλαίσιο. Η πλησιέστερη ΠΑΥ τοποθετείται στην είσοδο του Αμβρακικού Κόλπου (Π.Ε. Πρέβεζας, Αιτωλοακαρνανίας και Άρτας) και χαρακτηρίζεται Κατηγορίας Δ (η μοναδική ΠΑΥ αυτής της κατηγορίας στον ελληνικό χώρο, μαζί με την ΠΑΥ του Βιστωνικού Κόλπου στις Π.Ε. Ροδόπης και Ξάνθης). Για τις ΠΑΥ Κατηγορίας Δ σημειώνεται ότι είναι περιοχές κατάλληλες για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας, οι οποίες βρίσκονται μερικώς ή στο σύνολό τους σε ευρύτερες περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας και ευαισθησίας (π.χ. περιοχές «προστασίας της φύσης» του Ν.1650/86, περιοχές Δικτύου NATURA 2000, Τοπία Φυσικού Κάλλους και Θαλάσσια Πάρκα) και στις οποίες δεν αποκλείεται η ίδρυση και λειτουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειας, με ειδικούς όρους και δεσμεύσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισης αυτών. Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων μονάδων. Η εγκατάσταση νέων μονάδων και η επέκταση των υφισταμένων δεν αποκλείεται, με την προϋπόθεση κατά την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους, να καθορίζονται ειδικοί όροι και δεσμεύσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισης αυτών, με βάση τα προβλεπόμενα στις ειδικές ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στην υπαγωγή των περιοχών αυτών σε ειδικό καθεστώς προστασίας και διαχείρισής τους.

Η μετεγκατάσταση μονάδων πραγματοποιείται με τους όρους που ισχύουν για τις νέες μονάδες, με επιπλέον τους παρακάτω όρους και περιορισμούς:

- Η μετεγκατάσταση μονάδων επιτρέπεται εντός της ίδιας ΠΑΥ ή μεταξύ ΠΑΥ της ίδιας ή γειτονικών Π.Ε. Η μετεγκατάσταση μονάδων σε ΠΑΥ κατηγορίας Α και Β επιτρέπεται μετά τη θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ, μετά από τεκμηριωμένη γνωμοδότηση του Φορέα διαχείρισης και εφόσον δεν αυξάνεται η προβλεπόμενη από την Τεχνικοοικονομική Μελέτη συνολική μισθωμένη έκταση ή συνολική δυναμικότητα της ΠΟΑΥ.
- Σε περίπτωση που λόγω κατασκευής μεγάλων τεχνικών έργων ή άλλους λόγους δημοσίου συμφέροντος επιβάλλεται η μετεγκατάσταση μονάδας, το σχετικό αίτημα δεν αντιμετωπίζεται ως αίτημα εγκατάστασης νέας μονάδας και επομένως δεν ισχύουν οι περιορισμοί του παρόντος Πλαισίου για χωροθέτηση εκτός ΠΑΥ. Κατ' επέκταση, η νέα χωροθέτηση πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και η μονάδα μπορεί να διατηρεί την έκταση μίσθωσης που κατείχε πριν την μετεγκατάσταση, εφόσον αυτό είναι εφικτό με βάση τυχόν ειδικό καθεστώς που διέπει τη νέα περιοχή εγκατάστασης.

- Χωροθέτηση μονάδων υδατοκαλλιέργειας γλυκών υδάτων

Οι μονάδες της κατηγορίας αυτής, χωροθετούνται μεμονωμένα, κατά το δυνατόν εγγύς σε πηγές τροφοδότησής τους με νερό, όπως λίμνες, ποτάμια, πηγές νερού. Επισημαίνεται ότι, επειδή ο συγκεκριμένος τύπος υδατοκαλλιέργειας εξαρτάται άμεσα από τη διαθεσιμότητα νερού, κρίνεται σκόπιμο οι κατευθύνσεις για το συγκεκριμένο κλάδο, να συμπληρωθούν / τροποποιηθούν σε μεταγενέστερο στάδιο, λαμβάνοντας υπόψη και τα διαχειριστικά σχέδια των λεκανών απορροής, που ήδη εκπονούνται. Χωροθέτηση μονάδων υδατοκαλλιέργειας σε τεχνητές λίμνες με ειδικά καθεστώτα διαχείρισης επιτρέπεται, υπό την προϋπόθεση σύμφωνης γνώμης του φορέα διαχείρισης.

- Υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα σε φυσικά υφάλμυρα οικοσυστήματα (λιμνοθάλασσες κλπ.)

Η υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα στις λιμνοθάλασσες βασίζεται στην ιδιότητά τους ως «φυσικά ιχθυοτροφεία» και ασκείται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το καθεστώς προστασίας τους, ιδιαίτερα όσον αφορά στις επιτρεπόμενες παρεμβάσεις (κατασκευή των απαιτούμενων εγκαταστάσεων μόνιμων ή μη), αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα οικολογικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά τους.

Στο Άρθρο 6 του Πλαισίου καθορίζονται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας (π.χ. ποιότητα και βάθος υδάτων, κυματισμός και ρεύματα, απαιτούμενες υποδομές, φέρουσα ικανότητα τοπικών οικοσυστημάτων, πρόσβαση στην ξηρά κλπ.), η διαδικασία ίδρυσης ΠΟΑΥ (Φορέας, Κανονισμός Λειτουργίας κλπ.), οι επιτρεπόμενες, χερσαίες υποστηρικτικές εγκαταστάσεις και τα κίνητρα π.χ. για τη μετεγκατάσταση μιας μονάδας εντός ΠΟΑΥ, τον εκσυγχρονισμό της κλπ.

Στο Άρθρο 7 του Πλαισίου τίθενται τα κριτήρια και οι συμβατότητες χωροθέτησης μονάδων και υποδοχέων υδατοκαλλιέργειας, τα οποία συνεκτιμώνται κατά τη χωροθέτηση νέων εγκαταστάσεων υδατοκαλλιεργειών

ή εγκαταστάσεων άλλων δραστηριοτήτων πλησίον αυτών, με εξαίρεση εκείνα για τα οποία υπάρχουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις από την υφιστάμενη νομοθεσία. Ειδικότερα, καθορίζονται συγκεκριμένες ελάχιστες αποστάσεις των μονάδων από τουριστικές μονάδες και οικιστικές αναπτύξεις (υφιστάμενες ή προγραμματιζόμενες με βάση εγκεκριμένα ή υπό εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ), από βιομηχανικές μονάδες και εξορυκτικές εγκαταστάσεις, από λιμενικές εγκαταστάσεις διακίνησης πετρελαιοειδών ή βιομηχανικών μονάδων που εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους θαλάσσιας ρύπανσης, από καταδυτικά πάρκα και παραλίες κολύμβησης που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με τουριστικές εγκαταστάσεις ή οικιστικές περιοχές, από αεροδρόμια που βρίσκονται στην ακτογραμμή, από αιολικά πάρκα κλπ. Επίσης, αναφέρεται ότι είναι σκόπιμο να αποφεύγεται η χωροθέτηση ΠΟΑΥ σε θαλάσσιους χώρους με σημαντικά αλιευτικά πεδία, νηπιτροφεία, περιοχές αναπαραγωγής και ενδιαίτησης ιχθύων, ενώ, με την επιφύλαξη των γενικών και ειδικών διατάξεων περί αλιείας που ισχύουν για την περιοχή, η αλιεία επαγγελματική και ερασιτεχνική δεν επιτρέπεται περιμετρικά των ορίων της μισθωμένης έκτασης εγκατάστασης των μονάδων σε απόσταση μικρότερη των πενήντα μέτρων, με εξαίρεση τις περιπτώσεις συμφωνίας υδατοκαλλιεργητικής επιχείρησης και επαγγελματιών αλιέων. Επιπρόσθετα, τίθεται ως γενική κατεύθυνση η αποφυγή της χωροθέτησης νέων μονάδων θαλάσσιας υδατοκαλλιέργειας σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως ανεπτυγμένες τουριστικά ή παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού. Τέλος, τίθενται και ειδικότερα κριτήρια για κάθε είδος μονάδας υδατοκαλλιέργειας, για τις υποστηρικτικές, χερσαίες υποδομές των μονάδων, και το Άρθρο κλείνει με συγκεκριμένες ασυμβατότητες – απαγορεύσεις της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας, π.χ. για περιοχές που χρησιμοποιούνται ως πεδία βολής, περιοχές διαύλων ναυσιπλοΐας και εγκαταστάσεις καλωδίων ή αγωγών μεταφοράς ενέργειας, τηλεπικοινωνιών κ.ά., περιοχές με βυθούς με θαλάσσια βλάστηση *Posidonia oceanica* κλπ.

Στο Άρθρο 8 του Πλαισίου τίθενται κατευθύνσεις για τον υποκείμενο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου. Οι κατευθύνσεις αυτές περιλαμβάνουν την καταγραφή των υφιστάμενων μονάδων και την αξιολόγηση της λειτουργίας τους, σε όρους οικονομικούς/κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς, καθώς και τη συνέργεια ή τον ανταγωνισμό τους με άλλες χρήσεις γης, καθώς και την υπόδειξη περιοχών κατ' αρχήν κατάλληλων για τις απαραίτητες υποδομές ανάπτυξης του τομέα (συνοδές και υποστηρικτικές εγκαταστάσεις), για την εγκατάσταση χερσαίων μονάδων παραγωγής. Ειδικότερα:

- Στα επικαιροποιημένα ΠΠΧΣΑΑ θα πρέπει να αποτυπώνονται οι διαμορφωμένες συγκεντρώσεις μονάδων και ειδικά οι θεσμοθετημένες ΠΟΑΥ, αλλά και όσες έχουν οριοθετηθεί μετά την εκπόνηση ειδικών μελετών, να αξιολογούνται οι συνθήκες λειτουργίας τους και, γενικά, στις προτάσεις τους να συμπεριλαμβάνεται η υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα (θαλάσσια, χερσαία, συνοδές και υποστηρικτικές εγκαταστάσεις), τόσο σε ότι αφορά στην ανάπτυξη της ίδιας, όσο και αναφορικά με κατευθύνσεις για την ανάπτυξη άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Στα νέα ΠΠΧΣΑΑ θα εξετασθούν

ειδικότερα οι περιπτώσεις όπου έχουν εντοπιστεί προβλήματα ανταγωνισμού των υδατοκαλλιεργειών με άλλες χρήσεις γης (τουρισμό, παραθερισμό, αλιεία κλπ.).

- Τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ θα πρέπει να εξειδικεύουν τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου, υποδεικνύοντας τις εν δυνάμει κατάλληλες περιοχές άσκησης της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας σε λίμνες, λιμνοθάλασσες και σε δεξαμενές στην ξηρά, καθώς και τους χώρους εγκατάστασης των συνοδών και υποστηρικτικών υποδομών της δραστηριότητας. Στις ίδιες Μελέτες θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την αναδιατύπωση των ρυθμίσεων εκείνων που ενδέχεται να έρχονται σε αντίθεση ή αντίφαση με τις ρυθμίσεις του Ειδικού Πλαισίου, ιδιαίτερα όσον αφορά στις υδατοκαλλιέργειες γλυκών υδάτων και στις συνοδές και υποστηρικτικές εγκαταστάσεις της δραστηριότητας.

Σε περιφερειακό επίπεδο, το **Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**, όπως αυτό αναθεωρήθηκε το 2020 (**ΦΕΚ 845/Δ/2020**) σημειώνει ότι οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν το δυναμικότερο κλάδο στην πρωτογενή παραγωγή της περιοχής της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει στους αναπτυξιακούς στόχους για την ενδοπεριφερειακή αναπτυξιακή χωρική ενότητα Δήμων Ακτίου – Βόνιτσας και Αμφιλοχίας την «ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής και ιδίως της κτηνοτροφίας και της υδατοκαλλιέργειας».

Τέλος, σημειώνεται ότι, σε συνέχεια των κατευθύνσεων του Πλαισίου, από το 2014 έχει εκπονηθεί και προωθείται Μελέτη για το χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.) στον Αμβρακικό Κόλπο, η οποία περιλαμβάνει περιοχές της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας της Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία, ωστόσο, είναι έως σήμερα μη εγκεκριμένη.

Έδαφος – Ερημοποίηση

Η Ευρωπαϊκή θεματική στρατηγική για το έδαφος δεν έχει ακόμα μετουσιωθεί σε Κοινοτική Οδηγία. Η σχετική πρόταση έγινε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2006, με σκοπό την πρόληψη της υποβάθμισης του εδάφους, τη διαφύλαξη των λειτουργιών του (οικολογικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές) και την αποκατάσταση των ήδη υποβαθμισμένων εκτάσεων. Οι κύριες διαδικασίες εδαφικής υποβάθμισης στην ΕΕ είναι η διάβρωση, η μείωση της περιεκτικότητας σε οργανικό υλικό, η μόλυνση, η αλάτωση, η καθίζηση, η υποβάθμιση της εδαφικής βιοποικιλότητας, η αδιαβροχοποίηση, καθώς και οι πλημμύρες και οι κατολισθήσεις. Προκαλείται ή επιδεινώνεται από ανθρώπινες δραστηριότητες όπως οι ακατάλληλες γεωργικές και δασοκομικές πρακτικές, οι βιομηχανικές δραστηριότητες, ο τουρισμός, η εξάπλωση των αστικών κέντρων και της βιομηχανίας, καθώς και ο χωροταξικός σχεδιασμός. Οι συνέπειές της είναι, μεταξύ άλλων, η μείωση της εδαφικής γονιμότητας, απώλειες άνθρακα και βιοποικιλότητας, ο περιορισμός της ικανότητας του εδάφους να συγκρατεί το νερό, η διατάραξη των κύκλων των αερίων και των θρεπτικών συστατικών και η μείωση της αποδόμησης των ρυπογόνων ουσιών. Η υποβάθμιση των εδαφών επηρεάζει

τοιουτοτρόπως άμεσα την ποιότητα του νερού και του αέρα, τη βιοποικιλότητα και τις κλιματικές αλλαγές. Παράλληλα μπορεί να επηρεάσει την υγεία του πληθυσμού ή να απειλήσει την ασφάλεια των ειδών ανθρώπινης και ζωικής διατροφής. Η προτεινόμενη στρατηγική προβλέπει το χαρακτηρισμό των απειλούμενων περιοχών, καθώς και των τοποθεσιών που έχουν υποστεί ρύπανση, παράλληλα με την αποκατάσταση των ήδη υποβαθμισμένων εδαφών.

Σε εθνικό επίπεδο, ο **Νόμος 2468/1997** επικύρωσε στην Ελλάδα τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση της ερημοποίησης, καθώς η χώρα μας συγκαταλέγεται στις χώρες που πλήττονται από το φαινόμενο της ερημοποίησης, ως συνδυασμένο αποτέλεσμα των βιογεωκλιματικών χαρακτηριστικών της και της υπερεκμετάλλευσης των φυσικών της πόρων. Σε συνέχεια του παραπάνω Νόμου, το 1996 συγκροτήθηκε η Εθνική Επιτροπή για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης, η οποία επανασυστάθηκε το 2005. Η Επιτροπή αυτή κατάρτισε το **Ελληνικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης**, το οποίο εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 974/Β/2001. Αποτελεί ένα πλαίσιο μέτρων που σκοπεύουν στην πρόληψη και ανάσχεση της ερημοποίησης και προτείνεται να εφαρμοστούν (αρχικά σε ορισμένες πιλοτικές περιοχές) ανάλογα με το οικολογικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον κάθε απειλούμενης περιοχής. Παράλληλα, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης, προωθεί αγροπεριβαλλοντικά μέτρα στην κατεύθυνση του περιορισμού του φαινομένου, όπως βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, μείωση της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης, μακροχρόνια παύση της εκμετάλλευσης αγροτικών γαιών, ανακατασκευή αναβαθμίδων, εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας κ.ά.

Βιοποικιλότητα

Ο ορατός κίνδυνος εξαφάνισης πολλών ειδών και αλλοίωσης της σύνθεσης και υποβάθμισης πολλών οικοσυστημάτων οδήγησε στην έκδοση της **Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ** «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με σκοπό "να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η συνθήκη". Το σημαντικότερο εργαλείο για την επίτευξη του σκοπού της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ αποτελεί η δημιουργία δικτύου προστατευμένων περιοχών με την ονομασία "**NATURA 2000**". Πρόκειται για ένα δίκτυο ζωνών προστασίας της φύσης (Τόποι Κοινοτικής Σημασίας / Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) που εκτείνεται σε ολόκληρη την Κοινότητα και έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη διατήρησή των πιο πολύτιμων και των πλέον απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων της σε ικανοποιητικό επίπεδο. Αυτά είναι είδη και οικοτόποι που θεωρούνται ευρωπαϊκής σημασίας επειδή απειλούνται με εξαφάνιση, είναι ευάλωτα, σπάνια ή ενδημικά, ή συνιστούν εξαιρετικά παραδείγματα τυπικών χαρακτηριστικών μίας ή περισσότερων από τις εννέα βιογεωγραφικές περιοχές της Ευρώπης.

Παράλληλα, από το 1979 έχει εκδοθεί η **Οδηγία 79/409/ΕΟΚ** «περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών», που αργότερα κωδικοποιήθηκε και αντικαταστάθηκε από την **Οδηγία 2009/147/ΕΟΚ**, η οποία θεσμοθετήθηκε με σκοπό την προστασία, τη διατήρηση και τη ρύθμιση της εκμετάλλευσης όλων των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών. Η νέα Οδηγία οδήγησε στην κήρυξη των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Special Protection Areas – SPA) που ενσωματώθηκαν στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Έτσι, οι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) / Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) και οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) αποκαλούνται συνολικά περιοχές Natura 2000. Οι ΖΕΠ είναι περιοχές Natura 2000 που έχουν χαρακτηριστεί ως τέτοιες βάσει της Οδηγίας για τα πτηνά, ενώ οι ΤΚΣ/ΕΖΔ βάσει της Οδηγίας για τους οικοτόπους.

Το εθνικό θεσμικό πλαίσιο σε σχέση με την προστασία και διαχείριση της φύσης και της βιοποικιλότητας αφορά κυρίως στις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ) με τις οποίες έγινε η εναρμόνιση των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ. Ειδικότερα, η καταγραφή των τόπων που πληρούν τα κριτήρια της παρουσίας τύπων οικοτόπων και οικοτόπων ειδών της Οδηγίας 92/43/ΕΚ στη χώρα μας (296 περιοχές – «Επιστημονικός Κατάλογος»), έγινε από ομάδα περίπου 100 επιστημόνων που συστήθηκε ειδικά για το σκοπό αυτό στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE (1994-1996) με τίτλο «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των Τύπων Οικοτόπων και των Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας της Ελλάδας (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)». Στον «Επιστημονικό Κατάλογο» εντάχθηκε το σύνολο σχεδόν των μέχρι τότε προστατευόμενων περιοχών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Οι συμπληρώσεις – τροποποιήσεις του καταλόγου βασίστηκαν στα συμπεράσματα των βιογεωγραφικών σεμιναρίων για τη Μεσογειακή ζώνη και στον χαρακτηρισμό από το BirdLife International Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά στην Ελλάδα. Οι δύο κατάλογοι περιοχών παρουσιάζουν μεταξύ τους επικαλύψεις όσον αφορά τις εκτάσεις τους. Ο κατάλογος των Ελληνικών Ζωνών Ειδικής Προστασίας δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1495/Β/06.09.2010 ως παράρτημα στη νέα ενσωμάτωση της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ (η οποία κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ), ενώ η ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 8353/276/Ε103 (ΦΕΚ 415/Β/2012), τροποποίησε και συμπλήρωσε την ανωτέρω Απόφαση, θέσπισε ειδικά μέτρα, όρους, διαδικασίες και παρεμβάσεις ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική προστασία, διατήρηση και αποκατάσταση των ειδών και των ενδιαιτημάτων/οικοτόπων της άγριας ορνιθοπανίδας στις ΖΕΠ. Το 2011, δημοσιεύθηκε ο Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-3-2011) για τη «Διατήρηση της Βιοποικιλότητας» με στόχο την επικαιροποίηση των κατευθύνσεων και του θεσμικού πλαισίου του Ν. 1650/1986 (όπως ισχύει) για την προστασία του περιβάλλοντος. Η σημαντικότερη χωρική διάσταση του νόμου είναι η «θεσμική κατοχύρωση» των περιοχών Natura 2000, με την παρουσίαση του εθνικού καταλόγου περιοχών που έχουν ενταχθεί στο Κοινοτικό δίκτυο και τον καθορισμό ελάχιστων ρυθμίσεων για την προστασία και διαχείρισή τους. Το 2017 πραγματοποιήθηκε επικαιροποίηση του εθνικού καταλόγου, με ένταξη νέων περιοχών σε αυτόν (ΚΥΑ 50743, ΦΕΚ Β' 4432/2017, «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000»). Τέλος, με το Ν. 4685/2020 (ΦΕΚ 92 Α')

συστάθηκαν οι Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) που καλύπτουν το σύνολο των Προστατευόμενων Περιοχών, ενώ ως σημαντικότερα εργαλεία του Συστήματος Διακυβέρνησης Προστατευόμενων Περιοχών (ΠΠ), καθορίστηκαν τα εξής:

- η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και το Πενταετές Σχέδιο Δράσης.
- το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000.
- τα Προεδρικά Διατάγματα χαρακτηρισμού, οριοθέτησης και όρων προστασίας και χρήσεων γης των προστατευόμενων περιοχών.
- τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών και
- τα εγκεκριμένα Σχέδια Δράσης προστασίας ειδών και τύπων οικοτόπων.

Εξάλλου, το Μάιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη **νέα Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα** με ορίζοντα το 2030 «Επαναφορά της φύσης στη ζωή μας». Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο, φιλόδοξο και

μακροπρόθεσμο σχέδιο για την προστασία της φύσης και την αναστροφή της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων, που εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα στοχεύει να θέσει τη βιοποικιλότητα της Ευρώπης σε τροχιά ανάκαμψης με ορίζοντα το 2030, αποσκοπώντας στην οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των κοινωνιών σε μελλοντικές απειλές, όπως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, οι δασικές πυρκαγιές, η επισιτιστική ανασφάλεια κ.ά. Περιλαμβάνει δε συγκεκριμένες δεσμεύσεις και δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2030:

- Δημιουργία ευρύτερου δικτύου προστατευόμενων περιοχών σε επίπεδο ΕΕ στην ξηρά και τη θάλασσα
- Δρομολόγηση σχεδίου αποκατάστασης της φύσης της ΕΕ.
- Θέσπιση μέτρων για να καταστεί δυνατή η αναγκαία μετασχηματιστική αλλαγή.
- Θέσπιση μέτρων για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας πρόκλησης της βιοποικιλότητας.

Σε εθνικό επίπεδο, η **Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα της Ελλάδας** και το αντίστοιχο Σχέδιο Δράσης υλοποίησης για τα επόμενα 15 χρόνια, συντάχθηκαν στο πλαίσιο της ανταπόκρισης της χώρας στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 6 της Διεθνούς Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα, της οποίας η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέλος και εγκρίθηκαν με την υπ' αριθ. 40332/2014 (ΦΕΚ 2383/Β) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος. Το όραμα της Στρατηγικής για το 2050 είναι: «Η βιοποικιλότητα της Ελλάδας – και οι οικοσυστημικές λειτουργίες τις οποίες υποστηρίζει, δηλαδή το φυσικό, θεωρούμενο ως εθνικό, κεφάλαιο της χώρας – αξιολογείται, υπόκειται σε ορθολογική διαχείριση, προστατεύεται αποτελεσματικά, αποκαθίσταται τόσο ως εγγενής αξία όσο και λόγω της ουσιαστικής συμβολής της στην ευμάρεια και την οικονομική ευημερία. Μέχρι το 2050, αποτροπή των καταστρεπτικών αλλαγών που προκαλούνται από απώλεια της βιοποικιλότητας».

Ο Γενικός Στόχος της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα ορίζεται από το τρίπτυχο: Ανάσχεση απώλειας της βιοποικιλότητας – Ανάδειξη της βιοποικιλότητας ως εθνικού κεφαλαίου – Εντατικοποίηση

της συμβολής της Ελλάδας στην παγκόσμια αποτροπή απώλειας της βιοποικιλότητας. Η χρονική διάρκεια εφαρμογής της Στρατηγικής είναι η δεκαπενταετία. Η Στρατηγική απαρτίζεται από 13 Γενικούς Στόχους:

1. Αύξηση της διαθέσιμης γνώσης για την εκτίμηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας.
2. Διατήρηση του εθνικού φυσικού κεφαλαίου και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων.
3. Οργάνωση και λειτουργία Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών και ενίσχυση των ωφελειών από τη διαχείρισή τους.
4. Διατήρηση των γενετικών πόρων της Ελλάδας – ρυθμίσεις πρόσβασης στους γενετικούς πόρους - δίκαιος και ισότιμος καταμερισμός των ωφελειών που θα προκύψουν από τη χρήση τους.
5. Ενίσχυση της συνέργειας των κύριων Τομεακών Πολιτικών με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας - θέσπιση κινήτρων.
6. Διατήρηση της ποικιλότητας του Τοπίου.
7. Πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα λόγω της κλιματικής αλλαγής.
8. Προστασία της βιοποικιλότητας από τα χωροκατακτητικά ξενικά είδη (invasive alien species).
9. Ενίσχυση της διεθνούς και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία της βιοποικιλότητας.
10. Αναβάθμιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης σε σχέση με την προστασία της βιοποικιλότητας.
11. Ενσωμάτωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας.
12. Συμμετοχή της κοινωνίας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
13. Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην Ελλάδα και προβολή της αξίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

Δάση

Με την **Εθνική Στρατηγική για τα Δάση**, η οποία δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ το 2018 (ΦΕΚ 5351/Β/2018), καθορίσθηκαν οι αρχές και κατευθύνσεις της δασικής πολιτικής για την περίοδο 2018-2038, προσδιορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι, καθώς και οι αναγκαίοι πόροι και τα μέσα εφαρμογής της. Το όραμα που τίθεται είναι η «εξασφάλιση της αειφορίας και αύξηση της συνεισφοράς των δασικών οικοσυστημάτων στην οικονομία της χώρας μέσω της πολυλειτουργικότητας, της προσαρμοστικότητας και της ενίσχυσης του κοινωνικοοικονομικού τους ρόλου υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής». Η Στρατηγική περιλαμβάνει Γενικούς Στόχους, χωρισμένους σε Άξονες Στρατηγικής, οι οποίοι αφορούν:

- Τη Διακυβέρνηση του Δασικού Τομέα, με Στόχους όπως η ανασυγκρότηση των Δασικών Υπηρεσιών και η δικτύωση των φορέων που σχετίζονται με τα δασικά οικοσυστήματα.
- Τη δημιουργία ενός μόνιμου και ευέλικτου μηχανισμού εθνικής απογραφής και παρακολούθησης των δασικών οικοσυστημάτων.
- Την ενίσχυση της δασικής έρευνας και καινοτομίας.

- Την ενίσχυση της Οικονομίας του δάσους, με στόχους όπως η αύξηση της συμβολής του δασικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας.
- Την βελτίωση της προσαρμογής των δασικών οικοσυστημάτων στην Κλιματική αλλαγή.
- Τη διαχείριση και αποκατάσταση των δασικών οικοσυστημάτων και τη βελτιστοποίηση των υπηρεσιών οικοσυστήματος.

Τουρισμός

Το **Ειδικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ για τον Τουρισμό** θεσμοθετήθηκε το 2009 (ΦΕΚ 1138/Β/2009) και τροποποιήθηκε το 2013 (ΦΕΚ 3155/Β/2013)¹. Σκοπός του η παροχή κατευθύνσεων, κανόνων και κριτηρίων για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του τουρισμού στον ελληνικό χώρο και των αναγκαίων προς τούτο υποδομών, καθώς και η διατύπωση ενός ρεαλιστικού προγράμματος δράσης για την επόμενη δεκαετία (2007-2022). Αξίζει να σημειωθεί ότι η τροποποίηση του Πλαισίου πραγματοποιήθηκε σε συνέχεια σειράς άλλων, σχετικών ρυθμίσεων (όπως αλλαγές στην περιβαλλοντική νομοθεσία με το Ν.3937/2011 για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη θεσμοθέτηση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, το Ν.3827/2010 για την ενσωμάτωση του τοπίου στο σχεδιασμό, καθώς και των Ν. 3986/2011, 4002/2011 και 4179/2013 που σχετίζονται με τον τουρισμό), ενώ κεντρικός γνώμονας της τροποποίησης του θεσμοθετημένου το 2009 ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού, σύμφωνα με τα συναρμόδια Υπουργεία, υπήρξε αφενός η στοχευόμενη προώθηση του τουρισμού ως ενός από τους βασικότερους αναπτυξιακούς πυλώνες σε σχέση με τις εθνικές επιλογές οικονομικής και στρατηγικής ανάπτυξης, και αφετέρου η αναγκαιότητα προσαρμογής στις συνθήκες του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος ως απόρροια της πολυεπίπεδης κρίσης που βιώνει η ελληνική οικονομία και κοινωνία.

Σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο Τουρισμού, ο εθνικός χώρος κατηγοριοποιείται με βάση την ένταση και το είδος της τουριστικής δραστηριότητας, τη γεωμορφολογία και την ευαισθησία των πόρων ως εξής:

1. Αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές (Α1)
2. Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές (Α2)
3. Περιοχές ενδεικνυόμενες για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (Β)
4. Μητροπολιτικές περιοχές (Γ)

¹ Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 28089/13-6-2017 έγγραφο της Δ/σης Χωροταξικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΝ «(...) με την 519/2017 απόφαση του Ε' Τμήματος του ΣτΕ κρίθηκε ότι η Κοινή Υπουργική Απόφαση Κ.Υ.Α. 24208/2009 (Β' 1138Β) που αφορά την έγκριση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό έχει πλήρως αντικατασταθεί με την Κ.Υ.Α. 67659/9.12.2013 (ΦΕΚ Β' 3155) και δεν αναβίωσε μετά την ακύρωση της αποφάσεως (με την ΣτΕ3632/2015) που την αντικατέστησε, έχει δε, παύσει να ισχύει και να επιφέρει έννομες συνέπειες. Μετά την ακύρωση του νεώτερου Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και μέχρι την έγκριση νέου (...) εξακολουθεί να είναι δυνατή η ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα, με βάση τις προβλέψεις που τυχόν υπάρχουν σε υφιστάμενα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (πρβλ. ΣτΕ 3043/2011), καθώς και στα κατωτέρου ιεραρχικώς επιπέδου σχεδιασμού, σε σχέση με τα περιφερειακά, χωρικά σχέδια αλλά και βάσει της ισχύουσας τουριστικής νομοθεσίας και επιμέρους νομοθετημάτων που ενδεχομένως υπάρχουν για κάθε περιοχή.»

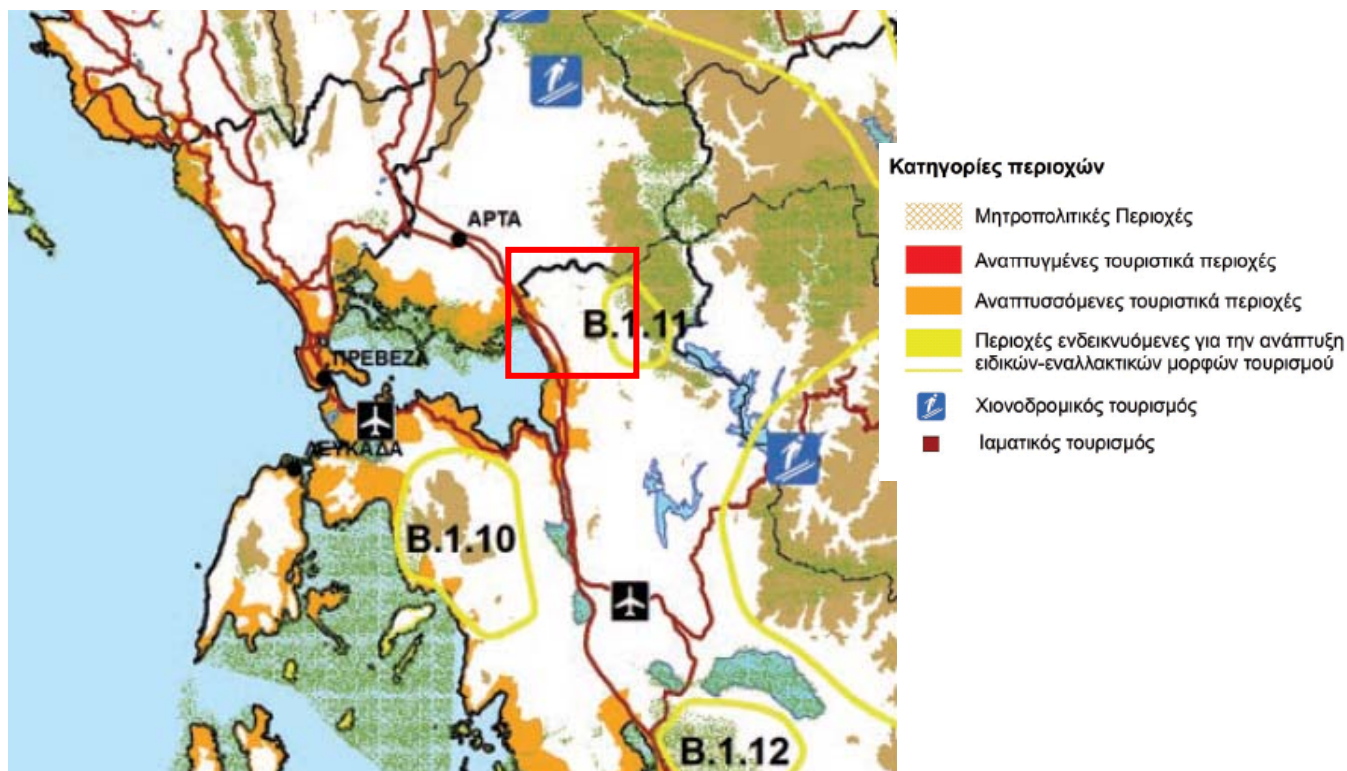
5. Νησιά και παράκτιες περιοχές (Δ)
6. Ορεινές περιοχές (Ε)
7. Πεδινές και ημιορεινές περιοχές (ΣΤ)
8. Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών (Ζ)
9. Παραδοσιακοί και εγκαταλελειμμένοι οικισμοί (Η)
10. Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι (Θ)

Για κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες ορίζονται συγκεκριμένες κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης. Με βάση την κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου από το Ειδικό Πλαίσιο, ένα μικρό δυτικό τμήμα της Δ.Ε. Μενιδίου περιλαμβάνεται στην Κατηγορία των Αναπτυσσόμενων τουριστικά περιοχών (Α2), ενώ ένα πολύ περιορισμένο ορεινό τμήμα της περιλαμβάνεται στην περιοχή Β1.11 – «Όρη Βάλτου», η οποία προτείνεται ως «Περιοχή με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού». Εξάλλου, τμήματά της περιοχής μελέτης ανήκουν στις Κατηγορίες Δ2 (Παράκτιος χώρος), Ε (Ορεινές περιοχές), ΣΤ (Πεδινές και ημιορεινές περιοχές), Ζ (Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών) και Θ (Αρχαιολογικοί χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι). Κατά συνέπεια, προκύπτουν και οι αντίστοιχες κατευθύνσεις του Πλαισίου που ενδιαφέρουν την παρούσα Μελέτη. Ενδεικτικά, αναφέρονται:

- Ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα για τις περιοχές της Κατηγορίας Α2, όπως οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων, σύνθετα τουριστικά καταλύματα, ειδικά προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης και ανάπτυξη βασικών υποδομών (όπως λιμένες, αεροδρόμια κ.λπ.).
- Ανάληψη δράσεων αναβάθμισης του δομημένου χώρου, με πολεοδομικές παρεμβάσεις, όπως αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων με αύξηση των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου και παροχή κινήτρων για αναπλάσεις ιδιωτικών χώρων.
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κλπ.). Δημιουργία δικτύων μονοπατιών (εθνικών, ευρωπαϊκών) και διαδρομών («δρόμοι» καπνού, αμπέλου, ελιάς κ.ά.) περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης.
- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών κ.α., σημείων του χώρου με «μοναδικά» χαρακτηριστικά, καθώς και του χαρακτήρα, της κλίμακας και των χαρακτηριστικών των οικισμών.
- Για τις περιοχές της Κατηγορίας Α2, παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων (3, 4 και 5 αστέρια) ή επέκταση αυτών και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές.

- Για τις περιοχές της Κατηγορίας Β, προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων (μορφολογικοί περιορισμοί, δυναμικότητα, κατηγορίες) και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών – εναλλακτικών μορφών που υποστηρίζουν.
- Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών (περίθαλψης και αθλητισμού), περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, τεχνολογικά – θεματικά πάρκα, κλπ.).
- Προώθηση τοπικών συμφώνων ποιότητας και προγραμμάτων στήριξης αγροτικών ή και παραδοσιακών μεταποιητικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον (στήριξη ολοκληρωμένης ή βιολογικής γεωργίας, προϊόντων ονομασίας προέλευσης, παραδοσιακών τεχνικών, κ.ά.) και λειτουργικής διασύνδεσής τους με τουριστικές μονάδες.
- Εξασφάλιση της προσβασιμότητας, της επισκεψιμότητας και της οργάνωσής των αρχαιολογικών χώρων, εξωραϊσμός του περιβάλλοντος χώρου, έλεγχος χρήσεων και της εγκατάστασης δικτύων υποδομής, ώστε να διασφαλίζεται η βέλτιστη ανάδειξή τους.
- Μέριμνα για την ανάδειξη και συνολική διαχείριση του τοπίου, ώστε να αναδεικνύεται η άρρηκτη σχέση των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων με το ευρύτερο περιβάλλον τους.
- Δημιουργία ειδικών κατασκευαστικών προτύπων για την εκτέλεση έργων υποδομών στον ορεινό χώρο (οδοποιία, κατασκευές δημόσιων κτιρίων, εγγειοβελτιωτικά, διαμορφώσεις χώρων κλπ.).
- Περιορισμός της δημιουργίας νέων εγκαταστάσεων/χρήσεων, μη συμβατών με την τουριστική δραστηριότητα (ιδίως βιομηχανικές/βιοτεχνικές εγκαταστάσεις χονδρικού εμπορίου, εμπορικές εκθέσεις, κτίρια και γήπεδα αποθήκευσης, γραφεία, κτίρια περίθαλψης) στον παράκτιο χώρο, ιδιαίτερα σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως αναπτυσσόμενες ή αναπτυσσόμενες τουριστικά. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η χωροθέτηση, είτε μεμονωμένα είτε σε οργανωμένους υποδοχείς, βιομηχανικών δραστηριοτήτων, οι οποίες προϋποθέτουν για τη λειτουργία τους άμεση πρόσβαση στο θαλάσσιο μέτωπο, είναι σημαντικού χαρακτήρα και ρόλου για την Εθνική Οικονομία ή εξυπηρετούν άμεσες τοπικές ανάγκες σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία, ύστερα από συνεκτίμηση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων και σε τμήματα του παράκτιου χώρου που παρουσιάζουν μειωμένο τουριστικό ενδιαφέρον.
- Στις περιοχές με προτεραιότητα τουρισμού, να ληφθούν μέτρα για τον καθαρισμό και την αποκατάσταση των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων, αλλά και να κατασκευαστεί σύγχρονο και φιλικό προς το περιβάλλον αποχετευτικό σύστημα με επεξεργασία λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός). Επιπλέον, να μην εγκαθίστανται ΧΥΤΑ ή άλλου τρόπου διαχείρισης απορριμμάτων στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 και στην άμεση περίμετρό τους.

- Κατά την εγκατάσταση κεραιών τηλεπικοινωνίας σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεών τους στο περιβάλλον και το τοπίο. Επίσης υπογειοποίηση των δικτύων ενέργειας και τηλεπικοινωνιών εντός των παραδοσιακών οικισμών και αρχαιολογικών χώρων και να μην διέρχονται, κατά το δυνατόν, από τις περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Χάρτης 9: Βασικές κατευθύνσεις Ειδικού Πλαισίου ΧΣΑΑ Τουρισμού για την ευρύτερη περιοχή της περιοχής μελέτης (Απόσπασμα χάρτη ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού – ΦΕΚ 3155/Β/2013)

Σε περιφερειακό επίπεδο, το **Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας**, όπως αυτό αναθεωρήθηκε το 2020 (**ΦΕΚ 845/Δ/2020**) περιλαμβάνει ως αναπτυξιακό στόχο για την ενδοπεριφερειακή αναπτυξιακή χωρική ενότητα Δήμων Ακτίου – Βόνιτσας και Αμφιλοχίας την «ποιοτική αναβάθμιση και ενίσχυση αφενός του παράκτιου τουρισμού και αφετέρου των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην ορεινή ενδοχώρα, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που συνίστανται στην ύπαρξη του αεροδρομίου του Ακτίου και στις μεγάλες δυνατότητες θαλάσσιου ιστιοπλοϊκού τουρισμού».

Τοπίο

Η κύρωση της **Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου** (γνωστή και ως Σύμβαση της Φλωρεντίας) σηματοδότησε μια ριζική στροφή ως προς την αντίληψη και την ίδια την έννοια του όρου, σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Σύμβαση της Φλωρεντίας ορίζει το τοπίο ως: «Μία περιοχή, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τον άνθρωπο, της οποίας ο χαρακτήρας είναι αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών και/ή

ανθρώπινων παραγόντων». Έτσι, ως τοπίο εννοούμε το σύνολο των αντιληπτών στοιχείων μιας περιοχής, βιοτικών ή αβιοτικών, υλικών ή άυλων, φυσικών ή ανθρωπογενών. Παράλληλα, σημειώνεται ότι το τοπίο διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο δημόσιου συμφέροντος από άποψη πολιτισμική, οικολογική, περιβαλλοντική και κοινωνική, συνιστά πόρο ευνοϊκό για την οικονομική δραστηριότητα, αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συνεισφέροντας στην ανθρώπινη ευημερία και παγίωση της Ευρωπαϊκής ταυτότητας, ενώ, τέλος, συνιστά ένα σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων οπουδήποτε, σε αστικές περιοχές και στην ύπαιθρο, σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως και σε περιοχές υψηλής ποιότητας, σε περιοχές αναγνωρισμένες ως εξαιρετικού φυσικού κάλλους, αλλά και σε περιοχές χωρίς ιδιαιτερότητες.

Η ενσωμάτωση της Σύμβασης στην ελληνική νομοθεσία πραγματοποιήθηκε με το Ν.3827/2010 (ΦΕΚ 30/Α/2010). Τα μέτρα που υποχρεούται να εφαρμόσει η Ελλάδα σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, βάσει της Σύμβασης, αφορούν ζητήματα όπως:

- η αύξηση της ευαισθητοποίησης μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών, των ιδιωτικών οργανισμών και των δημοσίων αρχών σχετικά με την αξία των τοπίων.
- η εκπαίδευση ειδικών στην εκτίμηση και στις λειτουργίες των τοπίων (πολυτομεακά εκπαιδευτικά προγράμματα για επαγγελματίες, σχολικοί και πανεπιστημιακοί κύκλοι μαθημάτων).
- η αναγνώριση, η ανάλυση και η αξιολόγηση των τοπίων της επικράτειας.
- ο καθορισμός στόχων ποιότητας τοπίων που αναγνωρίστηκαν και αξιολογήθηκαν.
- η εισαγωγή μέτρων προστασίας, διαχείρισης και σχεδιασμού του τοπίου.

Στο παραπάνω πλαίσιο, η **A1 Φάση της Μελέτης Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδος** (δημοσιεύθηκε το Νοέμβριο του 2012) περιέλαβε, ως παράρτημα, μελέτη αναγνώρισης και αξιολόγησης τοπίων ιδιαίτερης σημασίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ως πρώτο βήμα για την εφαρμογή σε περιφερειακό επίπεδο συντονισμένων δράσεων ανάδειξης και διαχείρισης των τοπίων αυτών. Η προκαταρκτική φάση της πολιτικής τοπίου αφορά στην γενική περιγραφή και αναγνώριση των γενικών τύπων τοπίων κάθε Περιφερειακής Ενότητας και ο προσδιορισμός και η περιγραφή των ζωνών τοπίου, καθώς και της μεγάλης υποβαθμισμένης Ζώνης Τοπίου στις Περιφερειακές Ενότητες Ηλείας και Αχαΐας. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε βασίστηκε στη διεπιστημονική προσέγγιση του τοπίου, μέσα από βιβλιογραφία, προϋπάρχουσες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, Τοπίων Ιδιαίτερων Φυσικού Κάλλους, Τουρισμού, αλλά και το διαδίκτυο (άρθρα εφημερίδων, κείμενα Φορέων Διαχείρισης, καταγραφές και απόψεις οικολογικών και πολιτιστικών συλλόγων, ΜΚΟ και πολιτών κλπ.). Ειδικότερα, μελετώνται στοιχεία όπως η γεωμορφολογία, τα φυσικά στοιχεία (προστατευόμενα και μη), οι φυσικοί πόροι (προστατευόμενοι και μη), τα ανθρωπογενή στοιχεία, οι χρήσεις γης, οι δραστηριότητες των κατοίκων, τα βασικά στοιχεία της ιστορίας και της μυθολογίας της περιοχής με χωρική προσέγγιση, η χωρική προσέγγιση του τουρισμού και οι περιβαλλοντικές και πολιτιστικές δράσεις των κατοίκων.

Το Νοέμβριο του 2014 δημοσιεύτηκε η Β' Φάση της **Μελέτης Τοπίου**, η οποία συνόδευε τη **Β1 Φάση της Μελέτης Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδος**. Σε αυτή προσδιορίστηκαν γενικοί στόχοι και κατευθύνσεις που αφορούν τα τοπία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ως εξής:

- **Γενικός Στόχος:** η προστασία, η διαχείριση και η ανάδειξη των τοπίων ως αναπόσπαστο τμήμα της διαδικασίας αειφόρου ανάπτυξης της Περιφέρειας, με γενικές κατευθύνσεις:
 - Ισορροπημένη και αρμονική συσχέτιση μεταξύ των κοινωνικών αναγκών, των οικονομικών δραστηριοτήτων και του Τοπίου.
 - Ενσωμάτωση της προστασίας, της αειφόρου διαχείρισης, και της ανάδειξης το τοπίου στη συστημική προσέγγιση όλων των τομεακών και αναπτυξιακών πολιτικών και σε όλα τα επίπεδα του χωρικού σχεδιασμού.
 - Ένταξη της εγγενούς αξίας και των «υπηρεσιών» του τοπίου στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας, και συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων ως βασικοί μοχλοί της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισής του.
 - Κάθε επέμβαση στο τοπίο πρέπει να συμβάλλει ενεργά στο βαθμιαίο σχηματισμό «ολότητας» και δεν πρέπει να είναι αποσπασματική.
 - Υιοθέτηση της δημιουργίας «πράσινων υποδομών».
- **Γενικός Στόχος:** η διατήρηση της ποιότητας και της ποικιλότητας του τοπίου με γενικές κατευθύνσεις:
 - Διατήρηση, ορθολογική διαχείριση και ανάδειξη των τύπων τοπίων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.
 - Ανάδειξη των θετικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και στοιχείων των Τοπίων που αναγνωρίστηκαν κατά την ανάγνωση των τοπιακών ζωνών της Περιφέρειας και κατά το δυνατό δημιουργία δικτύου διαδρομών τοπίου.
 - Ανάδειξη της «υλικής (αβιοτικής, βιολογικής, κοινωνικής υλικότητας) και άυλης» διάστασης των τοπίων.
 - Διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας.
 - Διατήρηση του τοπογραφικού ανάγλυφου του τοπίου το οποίο κύρια διαμορφώνει την οπτική του εικόνα, και μείωση του βαθμού τρωτότητας ακόμη και απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Με βάση τη Β' Φάση της Μελέτης Τοπίου, η Δ.Ε. Μενιδίου περιλαμβάνεται στην εξής Τοπιακή Ενότητα:

▪ **Τοπιακή Ενότητα – Ζώνη Αμβρακικού (ΑΑ.5)**

Ο Αμβρακικός κόλπος είναι ένας από τους μεγαλύτερους κλειστούς κόλπους της Ελλάδας και το "μεγαλύτερο υδροτοπικό σύστημά" της καταλαμβάνοντας έκταση περίπου 400 τ. χλμ. αποτελούμενο, στο πλαίσιο της οικολογίας του Τοπίου του, από ένα "μωσαϊκό υδροτοπικών συστημάτων" ευρωπαϊκής και

διεθνούς σημασίας, ενώ είναι ένας από τους πλέον ανέπαφους υγροτόπους της Ευρώπης, όπου εναλλάσσονται συνεχώς το ένα με το άλλο: θαλάσσια και ποτάμια συστήματα, παρόχθια δάση, αλμυρόβαλτοι, καλαμιώνες, ασβεστολιθικοί λόφοι, λιμνοθάλασσες κλπ., ενώ και η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζει μια μοναδική χλωρίδα και πανίδα. Τα χαρακτηριστικά αυτά συντελούν ώστε να εμφανίζει μια σημαντική ποικιλότητα τοπίων, που αποτελούνται από τα τοπία των υφάλμυρων λιμνοθαλασσών με τις αμμώδεις λουρονησίδες, των τριών βραχωδών λόφων ανάμεσα σε αυτές, τα τοπία των μικρών δέλτα που σχηματίζονται στα σημεία που εκβάλουν τα ποτάμια Λούρος και Άραχθος, το ιδιαίτερο τοπίο της λουρονησίδας του Τσουκαλιού, που αποτελείται από σπασμένα κελύφη και λείψανα και είναι ένα από τα πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της περιοχής, καθώς και από τα τοπία των λόφων που τον περιβάλλουν στα βόρεια και ανατολικά.

Τα είδη τοπίων που απαντώνται στην περιοχή μελέτης είναι:

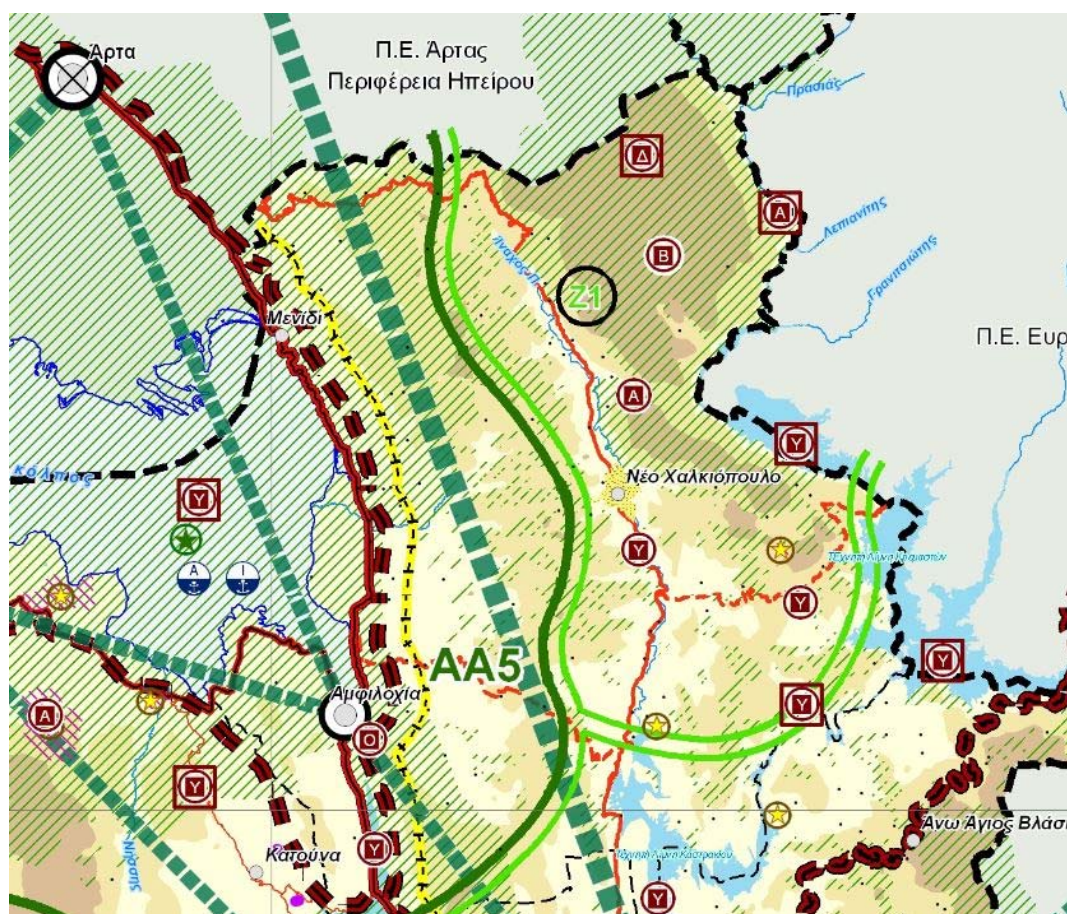
- Ορεινά Τοπία – Το Τοπίο του όρους Μακρυνόρος. Το Μακρυνόρος με μέγιστο υψόμετρο 950 μέτρα υψώνεται στην ανατολική παραλία του Αμβρακικού κόλπου και αποτελεί κοινό τόπο με την Τοπιακή Ενότητα Όρεων του Βάλτου. Μετά το Κατάφουρκο και μέχρι το Μενίδι, η ακτή είναι βραχώδης λόγω του Μακρυνόρους.
- Παράκτια Τοπία. Στις ακτές της ζώνης τοπίου του Αμβρακικού, που αποτελούν το νότιο και το ανατολικό τμήμα του κόλπου, τα παράκτια τοπία χαρακτηρίζονται από σχετικά απότομες κλίσεις.
- Αγροτικά Τοπία. Καλλιεργημένα αγροτικά τοπία παρατηρούμε στις γόνιμες πεδιάδες που βρίσκονται κοντά στις λίμνες. Η κτηνοτροφία με παραγωγή βοοειδών στις πεδινές και αιγοπροβάτων στις ημιορεινές περιοχές του όρους Μακρυνόρος, ασκείται συμπληρωματικά με την γεωργία. Κυριαρχεί η παραδοσιακής μορφής μικρή οικογενειακή εκμετάλλευση. Στο αγροτικό τοπίο συμπεριλαμβάνονται και οι εκτεταμένες υδατικές εκτάσεις: λιμνοθάλασσες, λίμνες και προφυλαγμένοι κόλποι που ευνοούν την ανάπτυξη όλων των μορφών υδατοκαλλιέργειας – από τις παραδοσιακές εκτατικές, μέχρι τις πλέον σύγχρονες εντατικές.
- Οικιστικά Τοπία. Κατά μήκος του κύριου οδικού άξονα που συνδέει την Αμφιλοχία με τη Άρτα, το οικιστικό τοπίο εμφανίζει μικρότερα πυκνώματα στους οικισμούς Κρίκελος, Ανοιξιάτικο και τους μικρούς παράκτιους οικισμούς Κατάφουρκο και Μενίδι. Για τον οικισμό του Μενιδίου σημειώνεται ότι εμφανίζει η αυξημένη τουριστική κίνηση τα τελευταία χρόνια. Υπάρχουν και σε αυτή τη περιοχή διάσπαρτοι μικροί και μεγαλύτεροι οικισμοί χωρίς να αποτελούν και αυτοί ενδιαφέροντα οικιστικά τοπία. Εμφανίζονται επίσης μικρές γραμμικές αναπτύξεις Β' κατοικίας με πυκνώματα στην περιοχή Αμφιλοχίας – Ανοιξιάτικου – Μενιδίου και μικρότερες στη Βόνιτσα.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι το ανατολικό, ορεινό κομμάτι της Δ.Ε. Μενιδίου βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση, αλλά και συσχέτιση με την εξής Τοπιακή Ενότητα:

- Τοπιακή Ενότητα Λιμνών (ΑΑ.3) – Ζώνη Τοπίου των Ορέων του Βάλτου (Ζ1)

Το τοπίο των Ορέων του Βάλτου αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα – τοπίο αυτής της ζώνης. Τα Όρη του Βάλτου (1.782 μ) αποτελούν διακλαδώσεις των απολήξεων της νότιας Πίνδου. Καταλαμβάνουν το βόρειο τμήμα της Αιτωλοακαρνανίας και περιβάλλονται ανατολικά από το ποταμό Αχελώο, τη σημαντικότερη γραμμική χωροψηφίδα (διάδρομο) του συνολικού τοπίου της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και σε μεγάλο τμήμα τους από τις όχθες των τεχνητών λιμνών του Κρεμαστών και Καστρακίου που σχηματίσθηκαν από τα αντίστοιχα φράγματα στον ποταμό. Οι μη γραμμικές χωροψηφίδες εκτάσεις με χαμηλή ή ψηλή θαμνώδη βλάστηση από μακκία και αραιά δάση βελανιδιάς (*Quercus cerris*), αποτελούν χαρακτηριστικό στοιχείο των Τοπίων των Ορέων του Βάλτου με κύρια χρήση βοσκοτόπων. Στα μεγαλύτερα υψόμετρα η βλάστηση αποτελείται από δάση ελάτης (*Abies borisii-regis*). Αναφορικά με το Μακρυνόρος (950 μ), αρχίζει απ' τα Αθαμανικά όρη, τα οποία είναι από τα σημαντικότερα βουνά που αποτελούν την οροσειρά της Πίνδου και καταλήγει στο βουνό Θύαμος. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του μια στενή δίοδος, η οποία είναι το μοναδικό πέρασμα απ' τη Στερεά στην Ήπειρο.

Τέλος, αναφέρεται ότι στην περιοχή Μελέτης δεν περιλαμβάνονται Τοπία Εθνικής ή Περιφερειακής Αξίας.

Χάρτης 10: Ζώνες Τοπίου στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (Απόσπασμα χάρτη Μελέτης Τοπίου – Β1 Φάση Μελέτης Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης ΠΠΧΣΑΑ Δυτικής Ελλάδος)

3.2.3. Σχέση ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου με ευρύτερους άξονες ανάπτυξης – ανάδραση προς χωροταξικό – αναπτυξιακό – περιβαλλοντικό σχεδιασμό

Αναφορικά με τη σχέση τη Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου με ευρύτερους αναπτυξιακούς άξονες ή με άλλα σχεδιαστικά / κανονιστικά πλαίσια, όπως προκύπτουν από τον υπερκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό ή από άλλες μελέτες, μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Το **Γενικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ** θεσμοθετήθηκε το 2008 (ΦΕΚ 128/Α/2008), με σκοπό τον προσδιορισμό στρατηγικών κατευθύνσεων για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου για τα επόμενα 15 χρόνια. Βασική στρατηγική επιλογή του Γενικού Πλαισίου αποτελεί η υιοθέτηση ενός μοντέλου βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης, βασισμένου στη συγκρότηση ενός ολοκληρωμένου πλέγματος πόλων και αξόνων ανάπτυξης, που θα ενισχύει την ανταγωνιστική παρουσία της χώρας στο διεθνές περιβάλλον και θα προωθεί την κοινωνική και οικονομική συνοχή, με διάχυση της ανάπτυξης στο σύνολο του εθνικού χώρου καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος.

Σε ό,τι αφορά την ευρύτερη περιοχή μελέτης, το Αγρίνιο κατατάσσεται στους λοιπούς εθνικούς πόλους (4^{ου} επιπέδου), στους οποίους προωθείται η αναβάθμιση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών, η ενίσχυση του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους (παραγωγικός, πολιτιστικός) και η αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Επίσης προωθείται η ανάπτυξη συνεργασίας αλλά και η δημιουργία διπόλου μεταξύ Αγρινίου – Μεσολογγίου. Είναι δε αξιοσημείωτο πως ο πλησιέστερος πρωτεύων εθνικός πόλος (2ου επιπέδου) στη Δ.Ε. Μενιδίου είναι τα Ιωάννινα (Περιφέρεια Ηπείρου) και όχι η Πάτρα (Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας).

Οι σημαντικότερες αναπτυξιακές κατευθύνσεις που τίθενται από το Γενικό Πλαίσιο ΧΣΑΑ και αφορούν την περιοχή μελέτης, είναι οι εξής:

- Αναφορικά με τις οδικές μεταφορές και υποδομές, τίθεται ως προτεραιότητα η ολοκλήρωση και αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών της Ιόνιας Οδού (Αντίρριο – Αγρίνιο – Ιωάννινα – Κακαβιά), ενώ προωθείται και η βελτίωση του υφιστάμενου δικτύου Λαμία – Καρπενήσι – Αγρίνιο – σύνδεση με Ιόνια Οδό.
- Αναφορικά με το σιδηροδρομικό δίκτυο, προτείνεται η δημιουργία νέου σιδηροδρομικού άξονα για τη σύνδεση Αντιρρίου – Ιωαννίνων (που αναμένεται να αποτελέσει ενισχυτικό, αναπτυξιακό στοιχείο για τη Δ.Ε. Μενιδίου).
- Για τον τομέα της ενέργειας προτείνεται η αύξηση του ρυθμού διείσδυσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στη συνολική παραγωγή ενέργειας, σύμφωνα με τις ειδικότερες κατευθύνσεις του οικείου Ειδικού Πλαισίου. Επίσης, προτείνεται η υπογειοποίηση των δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στους παραδοσιακούς οικισμούς και τους αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και αποφυγή διέλευσής τους

από αρχαιολογικούς χώρους και κατά το δυνατόν από περιοχές του δικτύου Natura 2000 και προστατευόμενα τοπία. Τέλος, προτείνεται η αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού της Δυτικής Ελλάδας.

- Για τον γεωργικό τομέα προτείνεται η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, σύμφωνα με την ΚΑΠ, σε συνδυασμό με την εκλογίκευση των συστημάτων άρδευσης και της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης πολιτικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Ειδικά για τις περιαστικές αγροτικές περιοχές προτείνεται η λήψη μέτρων για την αποφυγή της απώλειας γόνιμης γης, λόγω άναρχης αστικοποίησης, και για τη διατήρησή τους ως χώρους ελεύθερων χώρων και αναψυχής.

Επίσης, προτείνεται η στήριξη της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας με βιώσιμο τρόπο και προστασία των περιοχών στις οποίες αναπτύσσεται από μη συμβατές δραστηριότητες. Παράλληλα, τίθενται ως κατεύθυνση η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των υδατοκαλλιεργειών, μέσω του εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων μονάδων και την εφαρμογή μεθόδων διαχείρισης πιο φιλικών προς το περιβάλλον, της ίδρυσης νέων μονάδων σε κατάλληλες θέσεις είτε μεμονωμένα, ιδιαίτερα σε περιοχές που δεν αναμένονται σημαντικές πιέσεις ή και παρουσιάζουν αναπτυξιακή υστέρηση, είτε σε οργανωμένους υποδοχείς, και τη σταδιακή απομάκρυνση όσων λειτουργούν σε ακατάλληλες θέσεις με την παροχή σχετικών κινήτρων.

- Για τον τομέα της βιομηχανίας / βιοτεχνίας, προτείνεται εξορθολογισμός της χωροθέτησης των βιομηχανικών μονάδων, αφενός με πρόσφορες ρυθμίσεις για την εγκατάσταση νέων μονάδων, αφετέρου με αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκαλούν οι ήδη υφιστάμενες συγκεντρώσεις ή οι διάσπαρτες μονάδες. Ειδικότερα, για τις νέες μονάδες επιδιώκεται η συγκέντρωση σε οργανωμένους υποδοχείς σε κατάλληλες θέσεις, παράλληλα με τον περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης. Αντίστοιχα, για τις υφιστάμενες άτυπες συγκεντρώσεις απαιτούνται μέτρα εξυγίανσης των περιοχών με αναβάθμιση των υποδομών για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και των περιβαλλοντικών επιδόσεων των μονάδων.
- Για τον τομέα του τουρισμού προτεραιότητες είναι η προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και του τοπίου, η διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας με ένταξη των αναξιοποίητων τουριστικά πόρων της ενδοχώρας στο προσφερόμενο προϊόν και με παράλληλη προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, ο περιορισμός της διάσπαρτης εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε ευαίσθητες περιοχές (π.χ. περιοχές Natura 2000, ορεινός χώρος), η επιτάχυνση του ρυθμού ανανέωσης της τουριστικής προσφοράς στην κατεύθυνση της αναβάθμισης, της χωρικής και χρονικής διεύρυνσης και του εμπλουτισμού της τουριστικής δραστηριότητας, καθώς και της εξαρχής ανάπτυξης επιλεγμένων ειδικών μορφών τουρισμού με

ηπιότερα κατά κύριο λόγο χαρακτηριστικά και η διασύνδεση και διάχυση των αποτελεσμάτων του τουρισμού στους λοιπούς τομείς της οικονομίας και κυρίως στον πρωτογενή.

- Αναφορικά με την εταιρική σχέση πόλης – υπαίθρου, προτείνεται η εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας στη χωροθέτηση των υπηρεσιών και υποδομών, ώστε να είναι το δυνατόν πλησιέστερα στους κατοίκους της υπαίθρου, αλλά και ριζική βελτίωση της πρόσβασης προς σ' αυτές, καθώς και η προστασία του αγροτικού χώρου από την ανεξέλεγκτη διάχυση των αστικών λειτουργιών. Ιδιαίτερα, ενθαρρύνεται η ανάπτυξη της δόμησης σε οργανωμένους υποδοχείς αντί της διάσπαρτης δόμησης, καθώς και η αποτελεσματική διαχείριση των εκπομπών αέριων ρύπων, υγρών αποβλήτων και απορριμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, ενθαρρύνεται και η συγκέντρωση εμπορικών δραστηριοτήτων κλίμακας και συναφών υπηρεσιών σε ζώνες ελέγχου της δόμησης που δημιουργούνται στον περιαστικό χώρο.
- Για τις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, ενθαρρύνονται οι πολλαπλές πρωτογενείς δραστηριότητες, με καλλιέργειες φιλικές προς το περιβάλλον, με ενίσχυση της κτηνοτροφίας και έμφαση στα προϊόντα ποιότητας και συνδυασμό με τον εναλλακτικό τουρισμό και παραθερισμό. Επίσης, προτείνεται η στήριξη των δραστηριοτήτων της τοπικής ενδοχώρας και προώθηση νέων που αντικαθιστούν τις φθίνουσες και ενισχύουν την κοινωνική και οικονομική ανασυγκρότηση, και η διαφύλαξη των τοπίων, των δασών, των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, καθώς και προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων ως αναπτυξιακών πόρων.
- Για τον παράκτιο χώρο, προτείνεται η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, τόσο του θαλάσσιου όσο και του χερσαίου τμήματος της παράκτιας ζώνης, με ιδιαίτερη προσοχή στους υδάτινους πόρους, με σεβασμό στη χωρητικότητα και αντοχή των οικοσυστημάτων και στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Επίσης, η αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών και καθιέρωση υψηλότερων προδιαγραφών για τις νεότερες, η βιώσιμη πολεοδομική οργάνωση των παραθεριστικών οικισμών και η ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων. Τέλος, η αποφυγή χωροθέτησης, κοντά στην παραλία, εγκαταστάσεων που δεν απαιτούν γειτνίαση με τη θάλασσα, καθώς και η αποφυγή εγκαταστάσεων πολύ μεγάλης κλίμακας.
- Για τη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς προτείνεται η ολοκλήρωση και η εφαρμογή των διαχειριστικών σχεδίων των περιοχών των Περιβαλλοντικών Πάρκων με Φορέα Διαχείρισης, καθώς και η εξασφάλιση της καλής λειτουργίας των Κέντρων Ενημέρωσης για το περιβάλλον, που υπάρχουν ήδη σε αυτές.
- Για την εφαρμογή των αρχών βιώσιμης χρήσης των πόρων (εδάφους, υδάτων, ατμόσφαιρας κ.ά.), προτείνεται η προώθηση μέτρων που συμβάλουν στη δραστική μείωση του ρυπαντικού φορτίου από αστικά, βιομηχανικά και αγροτικά απόβλητα σε όλους τους υδατικούς υποδοχείς, κατά προτεραιότητα στις ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, η οριοθέτηση των υδατορεμάτων και όλων των υδατικών

συστημάτων που χρήζουν προστασίας, η κατάργηση και εξυγίανση των ανεξέλεγκτων χώρων διάθεσης και χωροθέτηση εγκαταστάσεων για ανακύκλωση απορριμμάτων στην πηγή και η αποφυγή της διάβρωσης και απερίμωσης των εδαφών μέσω προγραμμάτων φυσικής αναγέννησης και αναδασώσεων.

- Για την εκτός σχεδίου δόμηση, προτείνεται ο περιορισμός της με τη βαθμιαία υποκατάστασή της, με την προώθηση Μελετών ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ και άλλων σχεδιαστικών ρυθμίσεων, κατά προτεραιότητα στις κρίσιμες περιοχές του εξωαστικού χώρου, όπου ασκούνται και οι μεγαλύτερες πιέσεις, με προσδιορισμό ευρύτερων ζωνών στις οποίες θα επιτρέπεται η χωροθέτηση οχλουσών χρήσεων, έτσι ώστε να απαγορεύεται η διάχυσή τους σε όλο το χώρο, με προσδιορισμό ζωνών προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, των φυσικών πόρων και του τοπίου, στις οποίες θα περιορίζεται ή / και θα απαγορεύεται η δυνατότητα δόμησης, με ενθάρρυνση της δημιουργίας ζωνών ανάπτυξης οργανωμένης οικιστικής, παραγωγικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης (ΒΕΠΕ, ΠΟΤΑ, ΠΟΑΠΔ, ΠΕΡΠΟ κλπ.) και με επιβολή περιορισμών στη δόμηση, τη χρήση και τη κατάτμηση όπως εξειδικεύονται στα Ειδικά Πλαίσια.

Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Το **Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας** αρχικά θεσμοθετήθηκε το 2003 (ΦΕΚ 1470/Β/2003), ενώ το 2020 εγκρίθηκε η **Αναθεώρησή** του (ΦΕΚ 845/Δ/2020).

Οι σημαντικότεροι στρατηγικοί στόχοι του Αναθεωρημένου Περιφερειακού Πλαισίου είναι:

- Η αναβάθμιση της χωρικής ένταξης της Περιφέρειας στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, μεταξύ άλλων, ως Κεντρική περιοχή ανάπτυξης στην Μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου και Νότιας Δυτικής Πύλης της χώρας προς την Κεντρική Μεσόγειο και την Ε.Ε., λειτουργώντας συμπληρωματικά με την Περιφέρεια της Ηπείρου, ως Κόμβος συνδυασμένων διεθνών μεταφορών και κέντρου ανάπτυξης νέων τεχνολογιών στον χώρο της ΝΑ Ευρώπης, καθώς και ως Ενεργειακό παραγωγικό πόλο με αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, του υδάτινου δυναμικού και των ΑΠΕ.
- Η αναπτυξιακή αναδιάρθρωση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας – εξωστρέφειας της Περιφέρειας σε κρίσιμους παραγωγικούς τομείς, όπως ο πρωτογενής τομέας, με ενίσχυση και διάδοση της βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας και υδατοκαλλιέργειας, η έρευνα – καινοτομία, το εμπόριο – μεταφορικές υπηρεσίες, και ο ποιοτικός, υψηλού επιπέδου τουρισμός στα παράλια της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με ειδικές, ήπιες μορφές τουρισμού σε συνδυασμένα πολιτιστικά – περιβαλλοντικά δίκτυα, ιδίως στην ορεινή ενδοχώρα.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη – οικιστική διάρθρωση και ανάδειξη της εταιρικής σχέσης πόλης - υπαίθρου με, μεταξύ άλλων, πολυκεντρική οργάνωση του οικιστικού δικτύου και ισόρροπη σχέση του αστικού με τον περιβάλλοντα αγροτικό χώρο, ανάδειξη της ιδιαίτερης ταυτότητας των οικισμών 2ου-6ου οικιστικού

επιπέδου, δραστικό περιορισμό της αστικής διάχυσης και ανάπτυξη δικτύων ήπιας μετακίνησης μεταξύ του αστικού ιστού και του αγροτικού χώρου.

- Η προστασία, ολοκληρωμένη διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και των τοπίων της Περιφέρειας με ορθολογική χρήση και βιώσιμη αξιοποίηση των επιφανειακών και υπόγειων υδατικών πόρων, προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προώθηση των ΑΠΕ και βελτίωση/ολοκλήρωση των υποδομών ορθολογικής διαχείρισης στερεών απορριμμάτων και υγρών αποβλήτων, ανάδειξη - προστασία και δικτύωση των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και ιστορικών τόπων κ.ά.
- Η χωρική αναβάθμιση κρίσιμων ζωνών του ενδοπεριφερειακού χώρου με τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό του παράκτιου χώρου (ιδιαίτερα αυτού που δέχεται οικιστικές – τουριστικές πιέσεις) και με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης του μειονεκτικού ορεινού χώρου.

Η βασική αναπτυξιακή προτεραιότητα που εισάγεται από το Περιφερειακό Πλαίσιο στην κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης, είναι ο εκσυγχρονισμός, τεχνολογική ανάπτυξη και ενίσχυση της καινοτομίας στους πλεονασματικούς κλάδους εθνικού επιπέδου, όπου η Περιφέρεια διαθέτει σχετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Για την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας όπου περιλαμβάνεται η Δ.Ε. Μενιδίου, ως πλεονασματικοί κλάδοι εθνικού επιπέδου αναφέρονται ο πρωτογενής τομέας, οι κατασκευές, το εμπόριο και η εκπαίδευση – υγεία, ενώ ως κλάδος με εξειδίκευση σε εθνικό επίπεδο η υδατοκαλλιέργεια.

Ειδικότερα, ως αναπτυξιακές επιλογές προτεραιότητας για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τίθενται:

- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα, μέσα από τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωσή του, και ειδικότερα των υδατοκαλλιεργειών, σε συνδυασμό με τη συνεχή διεύρυνση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, την εισαγωγή και δραστική ανάπτυξη καινοτόμων καλλιεργειών και την προώθηση της έρευνας και καινοτομίας.
- Η συστηματική στήριξη των επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, για θέματα υιοθέτησης και ανάπτυξης καινοτομιών, εκσυγχρονισμού, βελτίωσης της ποιότητας, της υγιεινής και της ασφάλειας των προϊόντων τους. Σε επίπεδο σχεδιασμού, η έμφαση σε οργανωμένα Επιχειρηματικά Πάρκα του δευτερογενούς τομέα και ο περιορισμός της διάσπαρτης εντός ή εκτός οικιστικών περιοχών δραστηριότητας του δευτερογενή τομέα.
- Η ανάπτυξη των κλάδων του τριτογενή τομέα όπου η Περιφέρεια έχει τα μεγαλύτερα συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως είναι:
 - οι τουριστικές υπηρεσίες σε διάφορες μορφές τουρισμού, με έμφαση σε αυτές με υψηλή προστιθέμενη αξία, στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και στο θεματικό τουρισμό.
 - η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία.
 - οι υπηρεσίες μεταφορών και ιδιαίτερα εμπορευματικών μεταφορών.
 - οι υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης.

- οι υπηρεσίες που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος, την ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων, καθώς και τη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Από τις 3 αναπτυξιακές, ενδοπεριφερειακές ενότητες που καθορίζει το Πλαίσιο (Αιτ/νίας, Αχαΐας και Ηλείας), η Δ.Ε. Μενιδίου ανήκει στην Αιτ/νία, που διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα στα κτηνοτροφικά προϊόντα, στις υδατοκαλλιέργειες και την αλιεία, το σύστημα λιμνών και λιμνοθαλασσών, και τον τουρισμό. Σε επίπεδο μικρότερης ενδοπεριφερειακής χωρικής ενότητας με ομοιογενή ή συμπληρωματικά χαρακτηριστικά, η περιοχή μελέτης ανήκει στη Χωρική ενότητα Δήμων Αμφιλοχίας και Ακτίου – Βόνιτσας.

Οι κύριοι αναπτυξιακοί στόχοι που θέτει το Πλαίσιο για τη ανωτέρω χωρική ενότητα είναι οι εξής:

- Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίησή του Αμβρακικού Κόλπου ως κοινού στοιχείου βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.
- Ποιοτική αναβάθμιση και ενίσχυση αφενός του παράκτιου τουρισμού και αφετέρου των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην ορεινή ενδοχώρα, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που συνίστανται στην ύπαρξη του αεροδρομίου του Ακτίου και στις μεγάλες δυνατότητες θαλάσσιου ιστιοπλοϊκού τουρισμού.
- ενίσχυση της πρωτογενούς παραγωγής και ιδίως της κτηνοτροφίας και της υδατοκαλλιέργειας.

Ειδικότερα:

- για τον Πρωτογενή και Δευτερογενή τομέα προτείνεται η προτεραιότητα σε προϊόντα αναγνωρισμένης ποιότητας και προέλευσης μέσω της ενίσχυσης και επέκτασης της βιολογικής καλλιέργειας και της βιολογικής κτηνοτροφίας και ιδίως στα τοπικά προϊόντα στα οποία η παρούσα χωρική Ενότητα υπερέχει ή έχει ακόμη μεγαλύτερες προοπτικές, καθώς και ο καθορισμός νέων βοσκότοπων και δημιουργία ενός τουλάχιστον πιλοτικού ανοικτού φυσικού κτηνοτροφικού πάρκου για όλη την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας σε ημιορεινή ή ορεινή περιοχή του Δήμου Αμφιλοχίας ή ορεινή περιοχή του Δήμου Ακτίου – Βόνιτσας.
- Για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υδατοκαλλιεργειών και της αλιείας στον Αμβρακικό κόλπο τίθεται προτεραιότητα στη μείωση των φορτίων που καταλήγουν στον κόλπο από τις χερσαίες δραστηριότητες μέσω της αύξησης των τακτικών/εκτάκτων ελέγχων από αρμόδιες υπηρεσίες, της υλοποίησης έργων αποκατάστασης και της προώθησης υποδομών προστασίας (π.χ. ΒΙΟΚΑ στα ελαιοτριβεία), και στην προστασία και οργάνωση των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.
- Για τον Δευτερογενή τομέα προτείνεται η ενίσχυση των τοπικών μεταποιητικών κλάδων και η χωροθέτηση από ΤΠΣ ενός τουλάχιστον επιχειρηματικού πάρκου.
- Για τον τομέα του τουρισμού, προτείνεται η εισαγωγή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος προστασίας του Αμβρακικού κόλπου και η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου διαχειριστικού σχεδίου (με δίκτυο παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων) για την αντιμετώπιση των αιτιών υποβάθμισής του, η

δικτύωση των πόλων πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος με διαδρομές για οχήματα, πεζούς και ποδηλάτες, σε συνεργασία με την Άρτα και την Πρέβεζα, η ανάπτυξη του θρησκευτικού τουρισμού (λόγω των εξαιρετικών βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μνημείων και συνόλων), καθώς και άλλων ειδικών μορφών τουρισμού, όπως αθλητικού τουρισμού και η ανάδειξη των οικιστικών τοπίων των ορεινών οικισμών.

Αναφορικά με τους πόλους – κέντρα ανάπτυξης, ο πλησιέστερος στη Δ.Ε. Μενιδίου αναπτυξιακός πόλος που θέτει το Πλαίσιο είναι το αναπτυξιακό τρίπολο ευρύτερης περιοχής Αγρινίου – Μεσολογγίου – Αστακού, με συγκριτικά πλεονεκτήματα στο διαμετακομιστικό εμπόριο, στον ειδικό και εναλλακτικό τουρισμό (θαλάσσιος, αλιευτικός, οικοτουρισμός, ορεινός τουρισμός), και δυνατότητες εξειδίκευσης στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία. Παράλληλα, σχετικά με τους άξονες (διαδρόμους) ανάπτυξης που θέτει το Πλαίσιο, η περιοχή μελέτης σχετίζεται με το Δυτικό άξονα ανάπτυξης Κακαβιά - Ιωάννινα - Άρτα - Αγρίνιο - Μεσολόγγι - Πάτρα - Αμαλιάδα - Πύργος - Καλαμάτα (κατά μήκος της Ιόνιας οδού) και σύνδεση με λιμένες Πλατυγαλίου (και ΝΑΒΙΠΕ Αστακού), Κυλλήνης, Κατακόλου και τα Α/Δ Αράξου και Ανδραβίδας. Πρόκειται για ένα σημαντικό, κύριο άξονα καθώς διατρέχει όλο το δυτικό διαμέρισμα της χώρας, συνδέοντας σημαντικούς εθνικούς πόλους (Πάτρα, Ιωάννινα, Αγρίνιο, Καλαμάτα) και προωθεί τη στενότερη σύνδεση και συνεργασία με τις Περιφέρειες Ηπείρου και Πελοποννήσου σε παραγωγικούς τομείς (μεταφορές, τουρισμός, εμπόριο κ.α.). Επιπρόσθετα, η περιοχή μελέτης βρίσκεται σε κοντινή απόσταση με τον κύριο άξονα Ηγουμενίτσα - Πρέβεζα - Άκτιο - Βόνιτσα - σύνδεση με Ιόνια Οδό (Αμβρακία) - Αγρίνιο - Καρπενήσι - Λαμία (σύνδεση σημαντικών εθνικών πόλων και λιμένων – πυλών), καθώς και με τον ενδοπεριφερειακό άξονα Αμφιλοχία - Περιοχή Βάλτου - λίμνη Κρεμαστών (σύνδεση με Καρπενήσι και Καρδίτσα), για τον οποίο προτείνεται η διερεύνηση – μελέτη ένταξης σε ευρωπαϊκά και εθνικά δίκτυα ποδηλατοδρόμων (δίκτυο EUROVELO και τοπικά περιφερειακά δίκτυα).

Για την οργάνωση του οικιστικού δικτύου, το Πλαίσιο προτείνει τη διάρθρωσή του με κυριότερες κατευθύνσεις την πολυκεντρική διάρθρωση – διάχυση της ανάπτυξης σε περισσότερους πόλους, την ανάπτυξη εταιρικής σχέσης μεταξύ πόλης και υπαίθρου με σταδιακή ενίσχυση των περιφερειακών κέντρων (5ου και 6ου επιπέδου), την πολλαπλή ενίσχυση των μεγαλύτερων ορεινών οικισμών ως επαρχιακών κέντρων των ορεινών μειονεκτικών περιοχών και την ενίσχυση των διοικητικών και κοινωνικών λειτουργιών στη βάση του ιεραρχημένου οικιστικού δικτύου, με παράλληλη ανάδειξη της ταυτότητας και ποιότητας του αστικού δημόσιου χώρου και με περιορισμό της αστικής διάχυσης. Σε συνέχεια των ανωτέρω, προτείνεται η ακόλουθη διάρθρωση:

- Πρωτεύων Εθνικός Πόλος: Πάτρα (Οικισμός 2^{ου} επιπέδου)
- Λοιποί Εθνικοί Πόλοι: Αγρίνιο (Οικισμός 4^{ου} επιπέδου)
- Πρωτεύοντες Περιφερειακοί Πόλοι: Μεσολόγγι, Πύργος (Οικισμοί 5^{ου} επιπέδου – ενισχυμένου)
- Πρωτεύοντες Περιφερειακοί Πόλοι: Αίγιο, Ναύπακτος, Αμαλιάδα (Οικισμοί 5^{ου} επιπέδου)

- Δευτερεύοντες Περιφερειακοί Πόλοι (σε εξάρτηση από το Αγρίνιο): Θέρμο, Αστακός, Αμφιλοχία, Βόνιτσα (Οικισμοί 6^{ου} επιπέδου – ενισχυμένου).

Σημειώνεται ότι η Αμφιλοχία και η Βόνιτσα είναι οι οικισμοί 6^{ου} ενισχυμένου επιπέδου που είναι πλησιέστεροι στην περιοχή μελέτης. Ο οικισμός του Μενιδίου χαρακτηρίζεται ως 6^{ου} επιπέδου (Λοιπός Περιφερειακός Πόλος) και εξαρτάται από την Αμφιλοχία, η οποία με τη σειρά της, όπως προαναφέρθηκε, εξαρτάται από το Αγρίνιο.

Αναφορικά με τις οδικές υποδομές, από την περιοχή μελέτης διέρχεται (χωρίς σύνδεση εντός της περιοχής μελέτης) ο Άξονας Διεθνούς Σημασίας Ιωάννινα - Άρτα - Αμφιλοχία - Μεσολόγγι - Αντίρριο - Πάτρα - Πύργος - Τσακώνα (Α5 - Ιόνια Οδός), ενώ ο οικισμός του Μενιδίου περιλαμβάνεται στον Άξονα Εθνικής – Διαπεριφερειακής Σημασίας Αντίρριο - Αγρίνιο - Αμφιλοχία - Μενίδι - Άρτα - Ιωάννινα (σημερινή ΕΟ48).

Σε ό,τι αφορά τις υπόλοιπες μεταφορικές υποδομές, το πλησιέστερο στην περιοχή μελέτης κύριο λιμάνι της Περιφέρειας είναι ο λιμένας Πλατυγιαλίου, ως εξελισσόμενος δυναμικός εμπορικός λιμένας, με τη μοναδική στη χώρα Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη, και συμπληρωματικό ρόλο σε σχέση με τον διεθνούς ενδιαφέροντος λιμένα Πατρών. Σε κατώτερη βαθμίδα βρίσκονται οι λιμένες Μεσολογγίου (δυνατότητες αναβάθμισης με ακτοπολιτικές συνδέσεις με Κεφαλονιά και Ζάκυνθο) και Αστακού (υφιστάμενη σύνδεση με Ιθάκη και Κεφαλονιά, με δυνατότητες τουριστικής αξιοποίησης). Πλησιέστερο αεροδρόμιο της Περιφέρειας είναι το αεροδρόμιο του Ακτίου, που χαρακτηρίζεται ως αεροπορικός κόμβος του εκτεταμένου δικτύου των ΔΕΔ-Μ (Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών) και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις όσον αφορά τη διακινούμενη ζήτηση ναυλωμένων κυρίως πτήσεων με ικανοποιητικό επίπεδο εξυπηρέτησης. Τέλος, αναφορικά με τις σιδηροδρομικές υποδομές, προτείνεται η κατασκευή του Δυτικού Σιδηροδρομικού Άξονα (με βάση την προτεινόμενη μορφή του, διέρχεται από την περιοχή μελέτης), ο οποίος θα συνδέεται με το δίκτυο Πελοποννήσου με σιδηροδρομικό πορθμείο.

Οι κυριότερες κατευθύνσεις του Περιφερειακού Πλαισίου που αφορούν την περιοχή μελέτης είναι, συνοπτικά, οι εξής:

- Για την προστασία του περιβάλλοντος:
 - Προστασία, διατήρηση, διαχείριση και ανάδειξη των θεσμοθετημένων προστατευόμενων περιοχών της Περιφέρειας (π.χ. Καταφύγια Άγριας Ζωής).
 - Ανάδειξη του πολιτισμού και της ιστορίας της Περιφέρειας μέσω της ανάπτυξης των πολιτιστικών διαδρομών και του πολιτιστικού τουρισμού που θα πρέπει να διαχέεται σε όλες τις περιόδους του έτους.
 - Σχεδιασμός ολοκληρωμένης διαχείρισης για την παράκτια ζώνη και τις ακτές της Περιφέρειας (Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών), με συνδυασμό περιβαλλοντικής προστασίας, ανάπτυξης ποιοτικών οικονομικών δραστηριοτήτων (βιώσιμος τουρισμός, αλιεία,

υδατοκαλλιέργειες κ.ά.), λαμβάνοντας υπ' όψιν τις παραμέτρους πολιτικής προστασίας κυρίως έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της ανόδου της στάθμης της θάλασσας.

- Διατήρηση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων σε καλή κατάσταση, σύμφωνα με τους ορισμούς της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και τα θεσμοθετημένα Ολοκληρωμένα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής των Υδατικών Διαμερισμάτων.

- Για τις υπόλοιπες τεχνικές υποδομές:

- ενεργειακή υποδομή υπερτοπικής εμβέλειας με κατασκευή νέων καλωδιακών γραμμών, για την επέκταση του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε όλες τις περιοχές της Περιφέρειας (με σύσταση για υπογειοποίηση των νέων γραμμών στις περιπτώσεις που η όδευση διέρχεται από περιοχές υψηλής φυσικής και αισθητικής αξίας) και με την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον κτιριακό τομέα, στα δίκτυα εξυπηρέτησης του δημόσιου χώρου και τα δίκτυα αστικών μεταφορών.
- οργάνωση των υποδομών ύδρευσης και άρδευσης υπερτοπικής εμβέλειας με αδειοδότηση των γεωτρήσεων που χρησιμοποιούνται για υδρευτικούς σκοπούς, συνεχή έλεγχο της ποιότητας του πόσιμου νερού και υλοποίηση δράσεων και αντικατάσταση των παλαιών αντλιοστασίων και μέρους του δικτύου ύδρευσης.
- αναβάθμιση και συμπλήρωση των υποδομών αποχέτευσης υπερτοπικής εμβέλειας με προτεραιότητα στη συμπλήρωση και βελτίωση των ελλείψεων του αποχετευτικού συστήματος στο σύνολο της Περιφέρειας.

- Για τον πρωτογενή τομέα παραγωγής, και ειδικότερα για τις δυναμικές ζώνες της Περιφέρειας:

- άμεσος χωρικός προσδιορισμός της γης υψηλής παραγωγικότητας με βάση τις αναγκαίες εξειδικεύσεις.
- θέσπιση επιτρεπτής χωροθέτησης εγκαταστάσεων για τη μεταποίηση προϊόντων, με χωροθέτηση εξάρτησης από αγροτικές πρώτες ύλες, καθώς και υποδομών που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό της παραγωγής.
- αποφυγή μεγαλύτερης κατάτμησης των αγροτεμαχίων, ιδίως εκείνων που αφορούν γη υψηλής παραγωγικότητας, με αντίστοιχη πρόβλεψη από τον υποκείμενο σχεδιασμό ορίων κατάτμησης και αρτιότητας, καθώς και περιορισμό των χρήσεων γης που δεν συνάδουν με τη γεωργική χρήση.
- προώθηση αγροτουρισμού ως μέσο ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα.
- Οριοθέτηση ευρύτερων περιοχών από τον υποκείμενο σχεδιασμό προς αναζήτηση κτηνοτροφικών ζωνών και επέκταση της βιολογικής κτηνοτροφίας.
- Βελτίωση των υποδομών των υφιστάμενων αλιευτικών καταφυγίων, καθώς και δημιουργία νέων για τον ελλιμενισμό και την προστασία των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών, όπου είναι απαραίτητο, με συνεκτίμηση των τουριστικών προοπτικών.

- Για το δευτερογενή τομέα παραγωγής, απόδοση προτεραιότητας στη λειτουργία οργανωμένων και πολεοδομημένων χώρων, με παράλληλη διατήρηση ενός ιστού μονάδων στις ορεινές μειονεκτικές περιοχές της Περιφέρειας.
- Για τον τομέα του τουρισμού:
 - Ως γενικές κατευθύνσεις, ανάδειξη και βελτίωση διεθνών μονοπατιών για πεζοπόρους και ποδηλάτες και λοιπών πολιτιστικών διαδρομών, δικτύωση του πρωτογενή τομέα με τις τουριστικές δραστηριότητες με την προώθηση των τοπικών προϊόντων στις ξενοδοχειακές μονάδες, προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με την αναγνώριση και συνδυασμένη προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής και βελτίωση της προσβασιμότητας του παράκτιου χώρου (π.χ. δημιουργία προστασιών παραλιών) και του φυσικού περιβάλλοντος (π.χ. πεζοπορικά μονοπάτια για την τρίτη ηλικία και τα ΑμεΑ).
 - Ως κατευθύνσεις που αφορούν την κατηγορία των αναπτυσσόμενων τουριστικά παράκτιων περιοχών, αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού κλπ.), κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών (περίθαλψης και αθλητισμού), περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών, παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων και χωροθέτηση οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping).
 - Ως κατευθύνσεις που αφορούν την υποκατηγορία των αναπτυσσόμενων τουριστικά παράκτιων περιοχών με χαμηλού βαθμού οικιστικές και περιβαλλοντικές πιέσεις, οι οποίες παρουσιάζουν αναπτυσσόμενη δυναμική στην τουριστική κίνηση, ανωδομή και υποδομή, επέκταση και ποιοτική αναβάθμιση των υποδομών του θαλάσσιου, ιστιοπλοϊκού, ποδηλατικού – περιπατητικού, καταδυτικού και αλιευτικού τουρισμού και προώθηση του χωροταξικού σχεδιασμού που, μεταξύ των άλλων, θα εστιάζει στους τομείς του τουρισμού και των υδατοκαλλιεργειών για την αποφυγή συγκρούσεων των δύο αυτών χρήσεων.
 - Ως κατευθύνσεις που αφορούν την κατηγορία των αναξιοποίητων τουριστικά περιοχών της ενδοχώρας της Περιφέρειας (όπως η ορεινή και πεδινή περιοχή της ενδοχώρας της τουριστικής ενότητας Αμβρακικού, όπου περιλαμβάνεται η περιοχή μελέτης), προώθηση μορφών τουρισμού όπως οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, θρησκευτικός – προσκυνηματικός τουρισμός, εναλλακτικές μορφές και δραστηριότητες ορεινού, λιμναίου και ποτάμιου τουρισμού, μέσω ανάδειξης οικιστικών συνόλων, οικισμών και αρχιτεκτονικών τοπικών χαρακτηριστικών, δικτύωσης των πόλων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και εισαγωγής μέτρων και δράσεων όπως η σηματοδότηση θρησκευτικών διαδρομών κ.α.

- Τέλος, αναφορικά με τους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, τίθενται οι κατευθύνσεις i) για τις αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές, της αύξησης της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε 10 στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως, με υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, ii) για τις περιοχές πεδινής και ορεινής ενδοχώρας εναλλακτικού τουρισμού, αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε 8 στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως, με υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος και iii) Δημιουργία/κατασκευή νέων καταλυμάτων μόνο στις κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων.
- Για τον παράκτιο χώρο, έμφαση δίνεται στην προστασία και την άμυνα απέναντι στις αρνητικές συνέπειες από την κλιματική αλλαγή, ιδιαίτερα για όσες είναι πεδινές και η υψομετρική διαφορά από την στάθμη της θάλασσας είναι πολύ μικρή σε μεγάλο βάθος (πλάτος) της παράκτιας ζώνης, ενώ επισημαίνεται η ανάγκη τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια να προσδιορίσουν επιμέρους περιοχές ανάπτυξης με κύρια χρήση τουρισμού, αναψυχής και παραθερισμού.
- Για τον ορεινό χώρο, κύρια κατεύθυνση αποτελεί η διαμόρφωση και υλοποίηση ολοκληρωμένων διαχειριστικών σχεδίων για κάθε χωρική ενότητα, με στόχευση σε πρώτο στάδιο στη βαθμιαία αναστολή της μείωσης πληθυσμού και σε δεύτερο στάδιο στην σταθεροποίησή του, με:
 - την ενίσχυση του πλέγματος των μεγαλύτερων ορεινών οικισμών μεταξύ τους και τη σύνδεσή τους με ορεινά επαρχιακά κέντρα γειτονικών ορεινών ενοτήτων της ίδιας ή άλλης Π.Ε. (π.χ. ορεινές ενότητες Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας με αυτές της Ευρυτανίας),
 - την ενίσχυση της πολυαπασχόλησης και της εισαγωγής νέων κλάδων και τομέων παραγωγής στον ορεινό χώρο πέραν της κτηνοτροφίας και γεωργίας και κυρίως την ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού,
 - τη στήριξη της βιοτεχνίας και χειροτεχνίας παραδοσιακών προϊόντων και την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
 - την αναβάθμιση των υποδομών των μεγαλύτερων ορεινών οικισμών και των σημαντικών περιβαλλοντικών και τουριστικών τους πόρων, τη βελτίωση της οδικής σύνδεσής τους με τα πλησιέστερα αστικά κέντρα και τη θέσπιση χωροταξικών κινήτρων για την εγκατάσταση επιχειρήσεων συναφών με την τοπική παραγωγή σε μια ζώνη 500 μέτρων γύρω από τα όρια των ορεινών οικισμών, κυρίως των οικισμών βου επιπέδου,
 - την έμφαση στην παραγωγή τοπικών προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ και την προώθηση της βιολογικής κτηνοτροφίας.
- Τέλος, για το τοπίο, οι σημαντικότερες κατευθύνσεις αφορούν τα εξής:

- Ανάδειξη των θετικών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων και στοιχείων των Τοπίων και κατά το δυνατό δημιουργία δικτύου διαδρομών τοπίου.
- Διατήρηση του τοπογραφικού ανάγλυφου του τοπίου το οποίο κύρια διαμορφώνει την οπτική του εικόνα, και μείωση του βαθμού τρωτότητας ακόμη και απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.
- Ενίσχυση των δομικών στοιχείων του αγροτικού τοπίου (φυτοφράκτες, αναβαθμίδες, θάμνοι κλπ.).
- Ανάδειξη των οικιστικών τοπίων των ορεινών οικισμών στο πλαίσιο της συγκράτησης για την προσαρμογή της διαχείρισης των δασών και διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου.
- Δημιουργία οικοπολιτιστικών διαδρομών στα πανάρχαια μονοπάτια και στις αρχαιολογικές θέσεις και διαδρομών σημείων ωραίας θέας.
- Προστασία και ανάδειξη του παράκτιου τοπίου και των πολλών χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του.

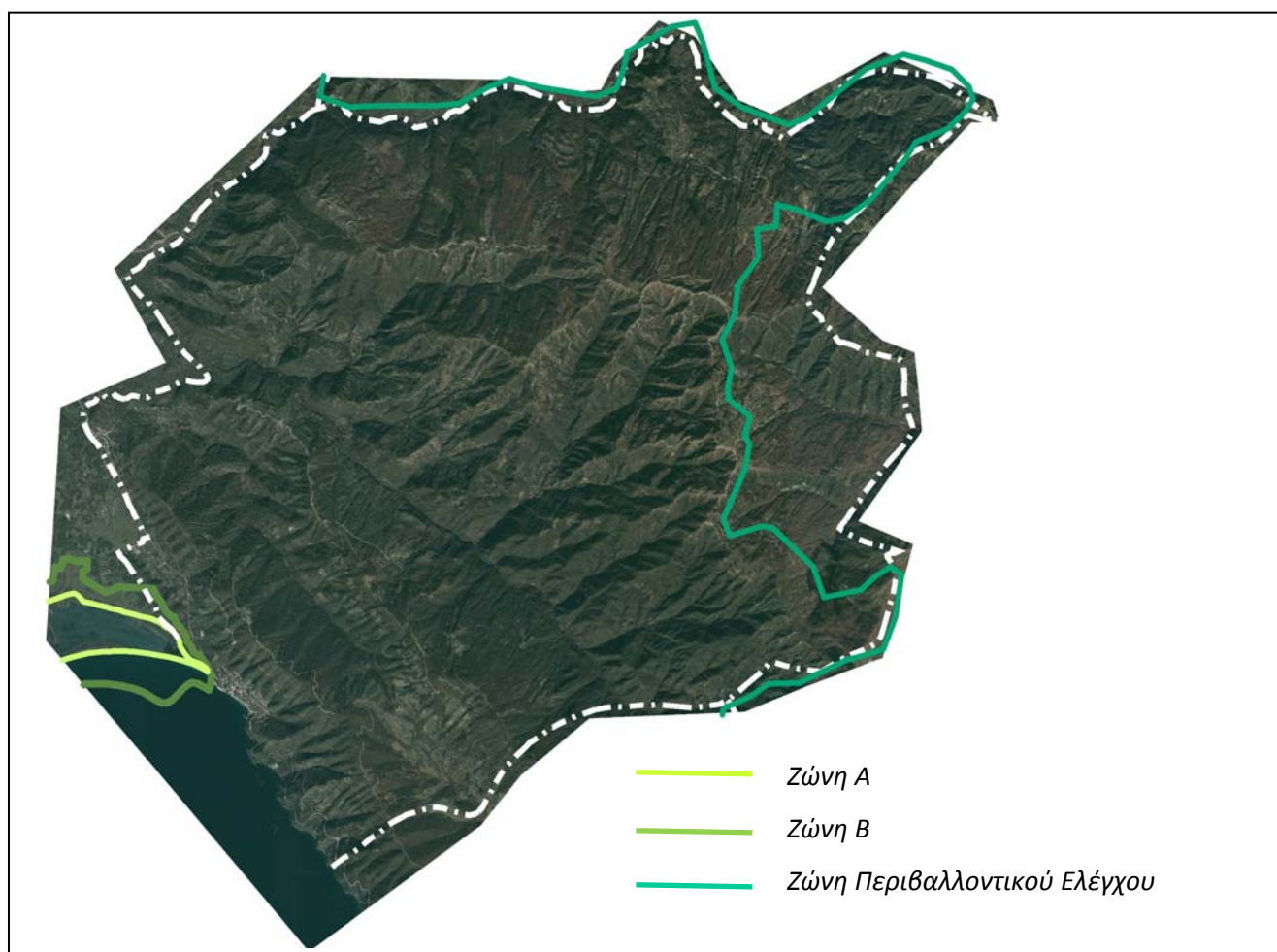
Για λόγους εγγύτητας της περιοχής μελέτης με την Περιφέρεια της Άρτας, παρατίθεται στη συνέχεια, για λόγους πληρότητας, μια συνοπτική αναφορά στο **Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ηπείρου** (αρχική θεσμοθέτηση το 2003 – ΦΕΚ 1451/Β/2003, **αναθεώρηση** του 2018 – ΦΕΚ 286/ΑΑΠ/2018):

- Για τον παράκτιο χώρο του Αμβρακικού, ως χωρική ενότητα που σχετίζεται με τη Δ.Ε. Μενιδίου, αναφέρεται ότι αποτελεί ένα τοπικό ανθρωπογεωγραφικό σύστημα με λιμναία μάλλον, παρά θαλάσσια χαρακτηριστικά, με ισχυρές συνδέσεις προς την ενδοχώρα, το οποίο χαρακτηρίζεται από την παρουσία παραδοσιακών αλιευτικών δραστηριοτήτων, συγκεντρώσεις σύγχρονων εντατικών υδατοκαλλιεργητικών μονάδων, υποδομές ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, παράκτιους μικρούς οικισμούς αλλά και σημαντικά οικιστικά κέντρα της Πρέβεζας, της Βόνιτσας, της Αμφιλοχίας και το αεροδρόμιο του Ακτίου. Η βασική κατεύθυνση που τίθεται από το Πλαίσιο, αφορά στην προστασία του οικοσυστήματος και στην ήπια τουριστική αξιοποίησή του με αποφυγή παρεμβάσεων που απαιτούν δόμηση.
- Για την πόλη της Άρτας, που βρίσκεται σε απόσταση 19 km από τον οικισμό του Μενιδίου, αναφέρεται ότι αποτελεί την έδρα και διοικητικό κέντρο της Π.Ε. Άρτας, με εξυπηρετήσεις επιπέδου Π.Ε. (κοινωνικό εξοπλισμό τοπικής και υπερτοπικής σημασίας, υπηρεσίες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), και πόλο υποστήριξης της πρωτογενούς παραγωγής.
- Σε επίπεδο διάρθρωσης οικιστικού δικτύου, ο γειτονικός στην περιοχή μελέτης οικισμός του Κομποτίου χαρακτηρίζεται ως κέντρο 7^{ου} επιπέδου, με εξάρτηση από τον οικισμό του Πέτα (6^{ου} επιπέδου), ο οποίος με τη σειρά του εξαρτάται από την πόλη της Άρτας (5^{ου} επιπέδου).

Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού Κόλπου

Με το **ΦΕΚ 123/Δ/2008** κηρύχθηκε το **Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού Κόλπου**, με σκοπό «την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού κόλπου, που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία. Ειδικότερα επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως της ορνιθοπανίδας που συντίθεται από αρκετά σημαντικά είδη». Παράλληλα, μέσα στην έκταση του Εθνικού Πάρκου, οριοθετήθηκαν ζώνες Α, Α1, Β και Περιβαλλοντικού Ελέγχου, για κάθε μία από τις οποίες ορίστηκαν επιτρεπόμενες χρήσεις, όροι και περιορισμοί.

Σε ό,τι αφορά την περιοχή μελέτης, αυτή περιλαμβάνεται σχεδόν στο σύνολό της (εκτός από ένα μικρό, ορεινό τμήμα στα ανατολικά) στη Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου του Πάρκου, ενώ δύο ιδιαίτερα περιορισμένα τμήματά της στο νοτιοδυτικό της όριο ανήκουν στη Ζώνη Α και τη Ζώνη Β.

Χάρτης 11: Ζώνες Περιβαλλοντικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου στην περιοχή μελέτης

Σε επίπεδο χρήσεων γης, οι περιορισμοί που τίθενται στις Ζώνες Α και Β είναι ιδιαίτερα αυστηροί, με απαγόρευση της δόμησης, και του μεγαλύτερου μέρους της ανθρώπινης δραστηριότητας, με λίγες εξαιρέσεις (π.χ. επιστημονική έρευνα, περιβαλλοντική εκπαίδευση, γεωργική δραστηριότητα, συντήρηση οδικού δικτύου, αλιεία, αρχαιολογική έρευνα κλπ.), οι οποίες, στις περισσότερες περιπτώσεις τελούν υπό την αίρεση της έγκρισης από το Φορέα Διαχείρισης του Πάρκου. Αντίθετα, στη Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου του Πάρκου επιτρέπονται όλα τα έργα και οι δραστηριότητες (εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων, όπως οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων με αποθηκευτική ικανότητα άνω των 300 m³), κατόπιν γνωμοδότησης από το Φορέα Διαχείρισης.

Σημειώνεται ότι με το ΦΕΚ 581/Δ/2022, πραγματοποιήθηκε διόρθωση στην οριοθέτηση 2 Ζωνών του Πάρκου, που δεν σχετίζονται με την περιοχή μελέτης.

Εξάλλου, το 2010 εγκρίθηκε **Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για την περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου με τίτλο «ΑΝΑΣΑ»** (ΦΕΚ 1273/Β/2010), με κεντρικό στόχο του την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας της περιοχής Αμβρακικού με την ανάδειξη κοινής ταυτότητας στα προϊόντα και τις υπηρεσίες, που θα σχετίζεται με τις περιβαλλοντικές αξίες της προστατευόμενης περιοχής του Αμβρακικού. Αναλυτικοί (επιμέρους) στόχοι του Προγράμματος, οι οποίοι εξειδικεύουν το κεντρικό θέμα – στόχο είναι:

- Η διασφάλιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων με ταυτόχρονη σήμανση, που θα σχετίζεται με το οικοσύστημα του Αμβρακικού.
- Η βελτίωση της ποιότητας των επιφανειακών νερών της περιοχής ώστε να αποτελέσουν έναν αναπτυξιακό πόρο με προοπτική και αποτελεσματικότητα (χρήση νερών για υδατοκαλλιέργειες, αλιεία, κολύμβηση και άρδευση) και η περαιτέρω ανάπτυξη της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών.
- Η ανάπτυξη οικολογικού – αλιευτικού/θαλάσσιου τουρισμού στην περιοχή, στοχευμένη στην περιβαλλοντική και πολιτιστική του μοναδικότητα.
- Η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και η προστασία όλων των περιβαλλοντικών παραμέτρων του σπάνιου φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής.
- Η οργάνωση της τεχνολογικής έρευνας με κατεύθυνση την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της στους παραγωγικούς κλάδους.
- Η αξιοποίηση των εναλλακτικών πηγών ενέργειας (αιολική, γεωθερμία κ.α.).

Περιοχή εφαρμογής του Προγράμματος είναι η περιοχή του Εθνικού Πάρκου του Αμβρακικού Κόλπου, (Δήμοι Πρέβεζας, Ζαλόγγου, Λούρου, Φιλιππιάδας, Αμβρακικού, Αράχθου, Κομποτίου, Ανακτορίου, Αμφιλοχίας – όπου ανήκει και η περιοχή μελέτης -, Κεκροπίας και η κοινότητα Κομμένου), ενώ πρόσθετες στοχευμένες σημειακές παρεμβάσεις θα γίνουν στην ευρύτερη περιοχή που ορίζεται ως ζώνη περιβαλλοντικού ελέγχου. Σημειώνεται ότι στο ανωτέρω Αναπτυξιακό Πρόγραμμα έχουν εντάχθηκαν έργα που αφορούν τη Δ.Ε. Μενιδίου (κατασκευή Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων, επέκταση και εκσυγχρονισμός αλιευτικού καταφυγίου στο Μενίδι).

Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

4.1. Α΄ ΦΑΣΗ ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ

Η Α΄ Φάση του Σχεδίου, η οποία έχει ήδη εκπονηθεί, περιέλαβε την καταγραφή και ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης, τη διάγνωση των προβλημάτων, προοπτικών και τάσεων της περιοχής μελέτης και τη διατύπωση της κατ' αρχήν πρότασης ή των εναλλακτικών προτάσεων ρύθμισης της περιοχής. Ειδικότερα, καταγράφηκαν και αναλύθηκαν: χωροταξικά δεδομένα, πολεοδομικά στοιχεία, δημογραφικές τάσεις, τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τεχνικές – κοινωνικές υποδομές, υπηρεσίες και χρήσεις γης. Τα παραπάνω στοιχεία συνέθεσαν την ολοκληρωμένη φυσική και κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα της περιοχής μελέτης, καθώς και τις τάσεις μεταβολής της, τις αδυναμίες και τις δυνατότητές της.

Η Α΄ Φάση κατέληξε στη διατύπωση τριών εναλλακτικών σεναρίων ρύθμισης του αστικού και του εξωαστικού χώρου της Δημοτικής Ενότητας (Μηδενικό, Ήπιας Παρέμβασης και Έντονης Παρέμβασης), που ακολουθήθηκε από την αναλυτική αξιολόγησή τους με τη μέθοδο S.W.O.T. και την επιλογή του Σεναρίου Έντονης Παρέμβασης ως την τελική αναπτυξιακή πρόταση της Μελέτης για τη Δ.Ε. Μενιδίου. Τελικά, η Α΄ Φάση, κατόπιν της παρουσίας της στο κοινό και της δημόσιας διαβούλευσης που ακολούθησε, εγκρίθηκε από το Δ.Σ. Μενιδίου, με την υπ' αριθμ. 31/2010 ομόφωνη Απόφασή του.

4.1.1. Περιβαλλοντικές πιέσεις

Κατά την εκπόνηση της Α΄ Φάσης της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου, τα στοιχεία που συλλέχθηκαν διαμόρφωσαν το συμπέρασμα πως η υφιστάμενη κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης, παρότι σε γενικές γραμμές κρίνεται καλή, έχει υποστεί και υφίσταται πιέσεις από συγκεκριμένες ανθρώπινες δραστηριότητες που ασκούνται στην περιοχή των διοικητικών ορίων της. Κατά συνέπεια, απαιτείται η μέριμνα για τον έλεγχο αυτών των δραστηριοτήτων, κατ' αρχάς με χωροταξικά κριτήρια, με στόχο την αναστροφή των φαινομένων περιβαλλοντικής αλλοίωσης και υποβάθμισης που παρατηρούνται. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Α΄ Φάσης της Μελέτης, οι κύριοι παράγοντες περιβαλλοντικής πίεσης είναι, συνοπτικά, οι ακόλουθοι:

- Μέχρι το 2010, σε μικρή απόσταση βόρεια του οικισμού του Μενιδίου (κοντά στη θέση «Παλιοκούλια»), λειτουργούσε Χώρος Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ). Σήμερα, οι εργασίες αποκατάστασης του χώρου έχουν ολοκληρωθεί.
- Διάνοξη αγροτικών οδών σε ορεινούς όγκους και δασικές εκτάσεις, χωρίς συνολική χωροταξική μελέτη και περιβαλλοντικές προδιαγραφές, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό του αγροτικού τοπίου. Το φαινόμενο αυτό οδηγεί στη διακοπή της συνέχειας του αγροτικού τοπίου, στη δημιουργία πολλών εστιών διάβρωσης, στην παροχή άνετων προσβάσεων σε λαθροκυνηγούς, στη δημιουργία εστιών ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων, αλλά και φυσικών πόλων ηχορύπανσης.

- Μικρής έκτασης, άναρχη δόμηση στον εξωαστικό χώρο. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται ακόμη και πλησίον σημαντικών αρχαιολογικών χώρων, οι οποίοι βέβαια δεν έχουν οριοθετηθεί ή θεσμοθετηθεί.
- Ύπαρξη τριών γραμμών υψηλής τάσης της, τα οποία διαπερνούν τη Δ.Ε. με διεύθυνση από βορρά προς νότο, διασχίζοντας μάλιστα δασικές περιοχές, και υποβαθμίζοντας γραμμικά τον εξωαστικό χώρο – τοπίο. Σύμφωνα με στοιχεία του ΑΔΜΗΕ, πρόκειται για τις εξής γραμμές μεταφοράς:
 - Γραμμή Μεταφοράς 150 kV Πάτρα – Λούρος (γραμμή υψηλής τάσης)
 - Γραμμή Μεταφοράς 150 kV Αχελώος – Άραχθος (γραμμή υψηλής τάσης)
 - Γραμμή Μεταφοράς 400 kV ΚΥΤ Άραχθου – ΚΥΤ Αχελώου (γραμμή υπερευψηλής τάσης)
- Ανεξέλεγκτο κυνήγι – ανθρώπινη δραστηριότητα που απειλεί την οικολογική ισορροπία και τη βιοποικιλότητα της περιοχής.
- Καταστροφή δασικών εκτάσεων λόγω πυρκαγιών με άμεσα καταστροφικά αποτελέσματα στη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και στην αισθητική του τοπίου.
- Η λειτουργία διάσπαρτων μεταποιητικών μονάδων στον εξωαστικό χώρο (κατά βάση στο δυτικό όριο της Δ.Ε.), εκτός κάποιας θεσμοθετημένης ζώνης (ΠΟΑΠΔ), αποτελεί μία ακόμα πηγή περιβαλλοντικής επιβάρυνσης από την ανθρώπινη δραστηριότητα.
- Φόρτιση του υπεδάφους από τα αστικά λύματα των οικισμών. Σε κανένα οικισμό της Δ.Ε. δε λειτουργεί αποχετευτικό δίκτυο, πλην του Μενιδίου όπου ολοκληρώνεται αυτή την περίοδο η κατασκευή εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων, με σκοπό τη μεταφορά των λυμάτων στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ) Μενιδίου. Οι υπόλοιποι οικισμοί της Δ.Ε. εξυπηρετούνται από απορροφητικούς βόθρους, οπότε τα λύματα συλλέγονται με βυτιοφόρα και αποτίθενται σε διάφορες, μη μόνιμες θέσεις.
- Επιβάρυνση του υπόγειου υδροφορέα από τη χρήση φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες, τα οποία, μέσω της βροχής, διηθούνται στο έδαφος.
- Περιβαλλοντική επιβάρυνση κυρίως των αβαθών υδροφόρων οριζόντων από την παρουσία κοιμητηρίων. Το συγκεκριμένο πρόβλημα, βέβαια, δεν είναι σήμερα σημαντικό, καθόσον τα κοιμητήρια είναι πολλά και οι οικισμοί μικρού πληθυσμιακού μεγέθους.
- Ο κύριος υδάτινος αποδέκτης της περιοχής μελέτης είναι ο Αμβρακικός Κόλπος, στον οποίο και παρατηρείται έντονη περιβαλλοντική επιβάρυνση εξαιτίας μιας σειράς ανθρώπινων δραστηριοτήτων και γενικότερα ανθρωπογενών καταστάσεων:
 - Απουσία αποχετευτικού δικτύου στην περιοχή μελέτης, πλην του οικισμού του Μενιδίου, και λειτουργία ιδιωτικών συστημάτων αποχέτευσης (στεγανοί ή απορροφητικοί βόθροι). Αν και η παρουσία των συστημάτων αυτών αποτελεί δυνητική πηγή εισροής μικροβιακού φορτίου στη θάλασσα, λόγω της μικρής έκτασης του οικισμού, η πιθανή επιβάρυνση της ποιότητας των υδάτων εκτιμάται ως ιδιαίτερα περιορισμένη. Σημειώνεται εδώ, ωστόσο, ότι το σύνολο του παράκτιου

υδατικού σώματος του Νότιου Αμβρακικού αποτελεί χαρακτηρισμένο Ευαίσθητο Αποδέκτη σε Αστικά Λύματα (Οδηγία 91/271/ΕΟΚ).

- Ο χώρος ελλιμενισμού αλιευτικών πλεούμενων (αλιευτικό καταφύγιο) στο Μενίδι, δυναμικότητας 60 πλεούμενων σχετίζεται με απορρίψεις που περιλαμβάνουν αστικά απόβλητα και απορρίμματα, καθώς και με πιθανή διαρροή πετρελαίου λόγω της ελλιπής συντήρησης, στοιχεία που αποτελούν δυνητικές πηγές ρύπανσης.
- Επιβάρυνση από τη χρήση φυτοφαρμάκων στις καλλιέργειες. Ειδικότερα αναφέρεται ότι στα ύδατα της ακτής του Μενιδίου έχουν καταγραφεί στο παρελθόν περιστατικά ραγδαίας ανάπτυξης αλγών τα οποία αποδίδονται στην εκτενή γεωργική δραστηριότητα που ασκείται στην ευρύτερη περιοχή, κατάσταση που ευνοείται από το μικρό ρυθμό ανανέωσης των υδάτων. Η θολερότητα και η πράσινη απόχρωση των υδάτων της ακτής υποδεικνύει την παρουσία φυτοπλαγκτόν αλλά και τη ανάπτυξη μακροφυκών, στοιχεία τα οποία συνδέονται με την ανάπτυξη ευτροφικών φαινομένων.
- Διάθεση απορριμμάτων, χωρίς ορθολογικό σύστημα διαχείρισης.
- Λειτουργία υδατοκαλλιεργητικών μονάδων, που σε πολλές περιπτώσεις δεν τηρούν τους απαραίτητους περιβαλλοντικούς όρους. Σύμφωνα με στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά την Α' φάση της Μελέτης, στην περιοχή μελέτης υφίστανται υδατοκαλλιεργητικές μονάδες που δεν διαθέτουν άδεια λειτουργίας.
- Απουσία οριοθέτησης ρεμάτων και καθορισμού προστατευόμενων παραρεμάτων ζωνών.

Πρέπει να σημειωθεί εδώ πως η περιβαλλοντική επιβάρυνση ενός τόσο σημαντικού και διεθνώς αναγνωρισμένου οικότοπου, όπως είναι ο Αμβρακικός κόλπος οξύνεται σε πολλαπλάσιο βαθμό λόγω της ιδιαίτερης μορφολογίας του. Είναι δεδομένο ότι ο Αμβρακικός Κόλπος αποτελεί έναν κλειστό κόλπο, του οποίου τα νερά ανανεώνονται δύσκολα και με αργούς ρυθμούς κι αυτό γιατί επικοινωνεί με το Ιόνιο μέσω ενός στενού διαύλου, με συνέπεια οι επιβαρύνσεις από τις προαναφερόμενες ανθρώπινες δραστηριότητες να είναι από δύσκολο έως αδύνατο να απορροφηθούν ώστε να ισορροπεί το σύστημα.

4.1.2. Πιέσεις στο αστικό περιβάλλον

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Α' Φάσης της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου, τα ζητήματα προς επίλυση που αφορούν το αστικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης είναι τα εξής:

- Μία εκ των γραμμών μεταφοράς υψηλής τάσης που διαπερνούν την περιοχή μελέτης διέρχεται μέσα από τους οικισμούς του Μενιδίου και της Συκούλας, με αποτέλεσμα να προκύπτει μία εστία απειλής για τη δημόσια υγεία.
- Σε γενικές γραμμές, η περιορισμένη οικιστική ανάπτυξη και ο χαμηλός φόρτος των οδικών τμημάτων της ευρύτερης περιοχής μελέτης εκτιμάται ότι έχουν ως αποτέλεσμα την περιορισμένη επιβάρυνση του

ακουστικού περιβάλλοντος των οικιστικών περιοχών. Εξαίρεση αποτελεί η άμεση περιοχή του υφιστάμενου τμήματος της Εθνικής Οδού Αντιρρίου – Ιωαννίνων που διαπερνά κατά μήκος τους οικισμούς του Μενιδίου και της Συκούλας, η στάθμη θορύβου της οποίας κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα, λόγω αφενός του φόρτου των επιβατικών οχημάτων και αφετέρου της αυξημένης κίνησης των βαρέων οχημάτων. Πρέπει να σημειωθεί πως η ανωτέρω περιγραφόμενη κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί κατακόρυφα με την ολοκλήρωση της κατασκευής της Ιόνιας Οδού, η χάραξη της οποίας, ωστόσο, διέρχεται σε μικρή απόσταση από οικιστικές περιοχές (Συκούλα, Μαρλέσι, Ελαιοχώρι), στοιχείο για το οποίο εκτιμάται ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα αντιμετώπισης.

- Θεωρείται απαραίτητη η εξασφάλιση τεχνικών και κοινωνικών υποδομών σε όλους τους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας, κατά προτεραιότητα σε αυτούς που αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ελλείψεων, αλλά και σε αυτούς που σε περιόδους αιχμής αυξάνουν σημαντικά τον πληθυσμό τους.
- Η γενική κατάσταση της ατμόσφαιρας στους οικισμούς της Δ.Ε. Μενιδίου κρίνεται ικανοποιητική, λόγω των ευνοϊκών συνθηκών της περιοχής (μικροί διάσπαρτοι οικισμοί – μεγάλες αγροτικές εκτάσεις – απουσία σημαντικών βιομηχανικών μονάδων – μικρός φόρτος κυκλοφορίας οχημάτων). Οι μόνες σημαντικές πηγές υποβάθμισης της ατμόσφαιρας είναι, κυρίως, η οδική κυκλοφορία επί της υφιστάμενης Εθνικής Οδού Αντιρρίου – Ιωαννίνων και, δευτερευόντως, κάποιες μικρές, οικόσιτες, κτηνοτροφικές μονάδες που βρίσκονται εντός των ορίων των οικισμών (π.χ. Χρυσοπηγής).
- Εργασίες ανάπλασης χρήζει το σύνολο σχεδόν των παραρεμάτιων περιοχών της Δ.Ε. Μενιδίου, οι οποίες αποτελούν στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος που ενσωματώνονται μέσα στο αστικό περιβάλλον. Η προστασία και ανάδειξη των περιοχών αυτών και η απόδοσή τους στους κατοίκους αποτελεί μια σημαντική παράμετρο στον πολεοδομικό σχεδιασμό των οικισμών.

Τέλος, αναφορικά με την περιοχή μελέτης, σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων, η Δ.Ε. Μενιδίου ανήκει στη 2η Διαχειριστική Ενότητα Αιτ/νίας, όπου η κατασκευή του ΧΥΤΑ Στράτου (2010) εξυπηρετεί τις Δ.Ε. Αγγελάστρου, Αγρινίου, Αμφιλοχίας, Αρακύνθου, Θεοσιέων, Ινάχου, Μενιδίου, Νεάπολης, Παναιτωλικού, Παραβόλας, Παρακαμπυλίων, Στράτου και Φυτειών. Στο παρελθόν, η διάθεση των οικιακών απορριμμάτων στη Δημοτική Ενότητα Μενιδίου γινόταν στο ΧΑΔΑ Μενιδίου (θέση «Παλιοκούλια»), και αργότερα στο ΧΑΔΑ Άρτας όπου μεταφέρονταν με απορριμματοφόρα του Δήμου.

4.1.3. Πιέσεις από την Ιόνια Οδό

Οι κύριες επιπτώσεις που προκαλεί ένα τέτοιο οδικό έργο, κατά τη φάση της κατασκευής του προκύπτουν κυρίως από την κατάληψη του έργου, τη χωροθέτηση των εργοταξίων, τη χωροθέτηση των λατομικών χώρων, δανειοθαλάμων και αποθεσιοθαλάμων, και αφορούν όλα τα άμεσα γειτνιάζοντα φυσικά οικοσυστήματα. Η Δ.Ε. Μενιδίου διαπερνάται σε ένα μήκος 6 km περίπου από τη σχεδιαζόμενη Ιόνια Οδό, με κατεύθυνση Β-Ν και σε αυτή την έκταση αναμένονται:

- Οριστική αποψίλωση της φυσικής βλάστησης καθ' όλο το εύρος της οδού, οριστική αλλαγή χρήσης γης και διακοπή της συνέχειας του οικοσυστήματος ανατολικά και δυτικά της οδού.
- Δημιουργία ενός δανειοθαλάμου και ενός αποθεσιοθαλάμου σε θέσεις με πυκνή θαμνώδη βλάστηση και γεωργικές καλλιέργειες.
- Ο εν λόγω αυτοκινητόδρομος διέρχεται σε όλο σχεδόν το μήκος του που ανήκει στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Μενιδίου, από έκταση που έχει κηρυχθεί αναδασωτέα, με σκοπό την επανεγκατάσταση σ' αυτή με φυσική ή τεχνική αναζήτηση της δασικής έκτασης που κάηκε. Παράλληλα, το σύνολο της έκτασης που διασχίζεται από το συγκεκριμένο τμήμα της Ιόνιας Οδού, αποτελεί τμήμα της θεσμοθετημένης Ζώνης Περιβαλλοντικού Ελέγχου του Περιβαλλοντικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου (ΦΕΚ Δ 477/31-5-2006).
- Κατά τη διέλευση του έργου παράλληλα στον Αμβρακικό κόλπο, διατέμνεται ο σχηματισμός του φλύσχη – η ζώνη χαρακτηρίζεται μέσης γεωλογικής ευαισθησίας και ευπαθής στην εκδήλωση ασταθειών.
- Θα πρέπει να εξασφαλισθεί η κανονική λειτουργία του προγραμματιζόμενου αγωγού αποχέτευσης της Δ.Ε. Μενιδίου. Η χάραξη διασταυρώνεται με τον αγωγό αποχέτευσης των οικισμών Συκούλα και Μενίδι, περίπου στη Χιλιομετρική Θέση 126+500 σε επίχωμα. Στη θέση αυτή θα πρέπει να γίνει μελέτη αντοχής του αγωγού από το υπερκείμενο βάρος του επιχώματος και των διερχόμενων οχημάτων. Σε περίπτωση που στη θέση αυτή υπάρχει φρεάτιο, θα πρέπει να προβλεφθεί η μετατόπισή του.
- Σοβαρές επιπτώσεις στη μορφολογία και στο τοπίο αναμένεται να προκληθούν στις θέσεις μεγάλων ορυγμάτων – επιχωμάτων – δανειοθαλάμων και αποθέσεων χωματισμών, όπου θα προκύψει απώλεια της ζώνης μετάβασης μεταξύ διαφορετικών χρήσεων γης και, κατά συνέπεια, διάσπαση της μορφολογική και αισθητικής συνέχειας.
- Αναμένεται ρύπανση των επιφανειακών νερών και συνεπακόλουθα του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα από καύσιμα, λιπαντικά, ασφαλτικά, αδρανή – κυρίως στο στάδιο κατασκευής του έργου κ.ά.). Παράλληλα, οι εργασίες διάνοιξης της σήραγγας ανάντη του οικισμού του Μενιδίου πιθανότατα θα επηρεάσει την ποσότητα και την ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων της ευρύτερης περιοχής.
- Όπως προαναφέρθηκε, προβληματική είναι και η σχέση γειτνίασης του οδικού άξονα με τους όμορους οικισμούς. Ειδικότερα, ο οικισμός του Μενιδίου απέχει μέση απόσταση 1 km από τον αυτοκινητόδρομο και αποτελεί Δευτερεύουσα Ζώνη Οπτικής Επιρροής. Αντίστοιχη Ζώνη αποτελεί και ο οικισμός της Συκούλας που απέχει 300m περίπου, ενώ το Μαρλέσιο (Κύρια Ζώνη Οπτικής Επιρροής) απέχει 200m. Προφανώς, πέρα από την οπτική επιρροή, αναμένεται και ραγδαία επιβάρυνση του ακουστικού περιβάλλοντος στις συγκεκριμένες οικιστικές περιοχές.
- Κατά το στάδιο κατασκευής της οδού, αναμένεται επιβάρυνση της ατμόσφαιρας, κυρίως από σκόνη και δευτερευόντως από αέριους ρύπους. Κατά το στάδιο λειτουργίας, το έργο αναμένεται να ελαττώσει τη

ρύπανση του αέρα, σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση, που επηρεάζεται μόνο από την παρουσία της Εθνικής Οδού (μεγάλες ταχύτητες χωρίς στάση, μεγάλη απόσταση αυτοκινητοδρόμου από κατοικημένες περιοχές).

4.2. Β' ΣΤΑΔΙΟ ΣΧΟΟΑΠ

Το Β' Στάδιο περιλαμβάνει την πρόταση οργάνωσης του χώρου της Δημοτικής Ενότητας και υποδιαιρείται σε δύο υποστάδια: το Β1, κατά το οποίο η αρχική μορφή της πρότασης αποστέλλεται στους φορείς για γνωμοδότηση και διαβούλευση και το Β2, που περιλαμβάνει την τελική μορφή της πρότασης, προς θεσμοθέτηση, όπως έχει διαμορφωθεί από τις συμμετοχικές διαδικασίες και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Βασικά, δομικά στοιχεία της πρότασης που συντάσσεται σε αυτό το στάδιο είναι:

- Ο προσδιορισμός των κατευθύνσεων χωρικής οργάνωσης της Δημοτικής Ενότητας, ως εξειδίκευση και βασικό μέτρο εφαρμογής του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού.
- Ο καθορισμός των μεγεθών οικιστικής ανάπτυξης σε όλη την έκταση της Δημοτικής Ενότητας, με βάση τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, τις τοπικές ανάγκες και καταλληλότητες, καθώς και τις κατευθύνσεις που προκύπτουν από υπερκείμενα σχέδια.
- Η υπόδειξη ζωνών παραγωγικών δραστηριοτήτων, με βάση τις ανάγκες των παραγωγικών τομέων και τις σχετικές προγραμματικές κατευθύνσεις.
- Ο καθορισμός κατευθύνσεων πολεοδομικής οργάνωσης των θεσμοθετημένων και προς πολεοδόμηση οικιστικών υποδοχέων, προσδιορίζοντας και τις περιοχές εντός των οικισμών, που απαιτούν παρεμβάσεις αναβάθμισης μέσω του μηχανισμού των αναπλάσεων.

Τα θέματα που παρουσιάζουν ειδική βαρύτητα, για την επίτευξη των βασικών στόχων της μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου, συνεκτιμούμενα με τις διαγνωσμένες απαιτήσεις και ιδιαιτερότητες του χώρου και τις επιδιώξεις της Δημοτικής Ενότητας, αφορούν:

- Την τόνωση της αγροτικής οικονομίας με μεταστροφή σε βιολογικές εκμεταλλεύσεις και την εξειδίκευση στα τοπικά αγροτικά προϊόντα, σε συνδυασμό με τη μεταποίηση, την τυποποίησή τους και τη βελτίωση της εμπορικότητάς τους.
- Την ήπια τουριστική ανάπτυξη με έμφαση στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Την προστασία και ανάδειξη του φυσικού - πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Την πολεοδομική εξυγίανση και αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος στην έδρα της Δημοτικής Ενότητας (οικισμός Μενιδίου) και στο λοιπό οικιστικό δίκτυο, με μέτρα ενδυνάμωσης του κοινωνικού εξοπλισμού, των κοινόχρηστων χώρων και της τεχνικής υποδομής, αποσκοπώντας στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Ειδικότερα, βάσει του Β2 Σταδίου της Μελέτης, όπως αυτό προέκυψε μέσα από διαδικασία διαβούλευσης επί του επικαιροποιημένου Β1 Σταδίου, για την οργάνωση των χρήσεων γης και την προστασία του περιβάλλοντος προτείνεται ο καθορισμός:

- Περιοχών Οικιστικής Ανάπτυξης (ΠΟΑ)
- Περιοχών Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ)
- Περιοχών Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης (ΠΕΠΔ)

Περιοχές Οικιστικής Ανάπτυξης

Στη Δ.Ε. Μενιδίου, συναντώνται συνολικά 14 οικισμοί, εκ των οποίων :

- Η έδρα της Δημοτικής Ενότητας, το Μενίδι, διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο αλλά και όρια βάσει του Π.Δ. 24-4-1985 (ΦΕΚ 181/Δ/1985).
- Ο οικισμός της Συκούλας διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.
- Οι οικισμοί Μαρλέσιο, Ελαιοχώριο, Χρυσοπηγή, Θεριακήσιο, Παλαιά Φλωριάδα και Φλωριάδα είναι οριοθετημένοι βάσει του Π.Δ. 24-4-1985 (ΦΕΚ 181/Δ/1985).
- Οι οικισμοί Καστριώτισσα, Λαγκάδα, Χρυσορράχη, Καθαροβούνιο, Ελαιόφυτο και Βαλμάδα δομούνται σύμφωνα με το Π.Δ. 6-12-1982 (ΦΕΚ 588/Δ/1982) μετά από την υπ' αριθμ. 6371/1983 (ΦΕΚ 504/Δ/1983) Απόφαση Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας.

Ειδικά στους οικισμούς που δομούνται σύμφωνα με το Π.Δ. 6-12-1982 (ΦΕΚ 588/Δ/1982) σε μια ζώνη 800μ από το κέντρο τους, δίνεται η δυνατότητα σε μία εκτεταμένη περιοχή να υπάρξει διάσπαρτη και ανεξέλεγκτη δόμηση με όρους εντός σχεδίου, υπονομεύοντας τόσο το πρότυπο της «συμπαγούς πόλης» όσο και το μοντέλο του βιώσιμου οικισμού. Προκειμένου να προαχθεί η ήπια οικιστική φυσιογνωμία και να διαφυλαχθεί η αγροτική γη, με πρωτοβουλία του πρώην Δήμου Μενιδίου, είχε γίνει ολοκληρωμένη πρόταση προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για οριοθέτηση αυτών των οικισμών βάσει του Π.Δ. 24-4-1985 (ΦΕΚ 181/Δ/1985), λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές στεγαστικές ανάγκες, τα φυσικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής καθώς και τις ανάγκες μελλοντικής πολεοδόμησης.

Επίσης, στις απογραφές του 2001 και 2011 της ΕΛ.ΣΤΑΤ. καταγράφονται ως οικισμοί το «Κατσούλι» και το «Παλαιόκαστρο», οι οποίοι αποτελούν άτυπες οικιστικές συγκεντρώσεις, η πρώτη στο παραλιακό μέτωπο της Δημοτικής Ενότητας και η δεύτερη πλησίον των οικισμών Φλωριάδας και Παλαιάς Φλωριάδας. Αντιθέτως, ο οικισμός «Μαρλέσιο», που διαθέτει όρια οικισμού, δεν απογράφεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. Τέλος, εντός των ορίων της Δημοτικής Ενότητας υφίσταται ο εγκαταλελειμμένος κατολισθαίνων οικισμός της «Βαλμάδας» ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως στάσιμος βάσει της υπ' αριθμ. 6371/1983 (ΦΕΚ 504/Δ/1983) Απόφασης Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας.

Η διασπορά των ανωτέρω οικισμών γίνεται κυρίως πάνω σε 2 οδικούς άξονες :

- Εθνική οδός «Αντίρριο - Ιωάννινα».

- Επαρχιακή οδός «Πατιόπουλο - Κομπότι».

Σημαντικοί πληθυσμιακά για τη Δημοτική Ενότητα οικισμοί είναι - πέραν του Μενιδίου - η Χρυσοπηγή, η Συκούλα και το Θεριακήσι. Αρκετοί από τους οικισμούς και ιδιαίτερα οι ορεινοί, εμφανίζουν έντονη εποχικότητα, καθώς στη μεγαλύτερη διάρκεια του χρόνου εμφανίζουν ελάχιστους κατοίκους και ανύπαρκτες δραστηριότητες πλην της κατοικίας, ενώ κατά τους θερινούς μήνες υπάρχει μια πιο έντονη δραστηριότητα με την εγκατάσταση των παραθεριστών. Επίσης, η έδρα της Δημοτικής Ενότητας (οικισμός Μενιδίου) παρουσιάζει μικτή χρήση (μόνιμοι και παραθεριστές) καθότι συναντώνται αρκετές παραθεριστικές κατοικίες που ανήκουν σε κατοίκους που διαμένουν μόνιμα κυρίως στην Άρτα και δευτερευόντως στο Αγρίνιο.

Για τα επόμενα χρόνια, κυρίως λόγω της Ιόνιας Οδού αλλά και των δράσεων ανάδειξης του Αμβρακικού Κόλπου, αναμένεται αύξηση της ζήτησης για Α' και κυρίως Β' Κατοικίας. Αυτή η οικιστική πίεση προβλέπεται να στραφεί πρωτίστως στη παράκτια – παραλιακή ζώνη, στην οποία προωθούνται δραστηριότητες ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, και δευτερευόντως στους ορεινούς οικισμούς.

Σαν **γενική οργανωτική δομή** για το σύνολο των οικιστικών υποδοχέων της Δημοτικής Ενότητας, προτείνεται η ένταξη των 14 οικισμών της σε 2 Οικιστικές Ενότητες, όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω Πίνακα. Παράλληλα, βάσει της συγκεκριμένης οργάνωσης, αντιμετωπίζεται και η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων κοινωνικής και τεχνικής υποδομής, σε συνάρτηση με το επίπεδο κάθε οικισμού:

Πίνακας 1: Προτεινόμενες Οικιστικές Ενότητες Δ.Ε. Μενιδίου

A/A	Οικιστική Ενότητα (κέντρο)	Οικισμός	Ιεράρχηση Οικισμού (επίπεδο)
1	Μενίδι	Μενίδι	6 ^ο
		Συκούλα	7 ^ο
		Μαρλέσιο	7 ^ο
		Καστριώτισσα	7 ^ο
		Λαγκάδα	7 ^ο
		Ελαιοχώριο	7 ^ο
2	Χρυσοπηγή	Χρυσοπηγή	7 ^ο +
		Θεριακήσιο	7 ^ο
		Παλαιά Φλωριάδα	7 ^ο
		Φλωριάδα	7 ^ο
		Χρυσορράχη	7 ^ο
		Καθαροβούνι	7 ^ο
		Ελαιόφυτο	7 ^ο
		Βαλμάδα	7 ^ο

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται εκτίμηση της επάρκειας των θεσμοθετημένων οικιστικών υποδοχέων, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις οικιστικής ανάπτυξης και τις ανάγκες σε κοινωνική υποδομή

και ελεύθερους χώρους του μόνιμου και του εποχιακού πληθυσμού, με ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα και χρησιμοποιώντας συντελεστές κορεσμού σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Υ.Α. 10788/ΦΕΚ 285/Δ/5-3-2004 περί «Έγκρισης Πολεοδομικών Σταθεροτύπων και ανωτάτων ορίων πυκνοτήτων». Στόχος της ανωτέρω διερεύνησης είναι ο προσδιορισμός - αν απαιτούνται - των αναγκαίων εντάξεων στο σχέδιο / επεκτάσεων ανά οικισμό, στο πλαίσιο της βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης, με κάλυψη των αναγκών για εξοπλισμό και υποδομή μόνιμου και εποχιακού πληθυσμού, έτους 2031.

Για την εκτίμηση των **αναγκών επέκτασης** των οικισμών με κύριο χαρακτήρα Α' Κατοικίας, ο υπολογισμός της χωρητικότητας γίνεται με βάση τα σταθερότυπα για την εκπόνηση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ και Πολεοδομικών Μελετών που προτείνονται από την Υ.Α. 10788/2004 (ΦΕΚ 285/Δ/2004). Οι οικισμοί με κύριο χαρακτήρα Α' Κατοικίας, οι οποίοι και εξετάστηκαν βάσει των παρακάτω σταθεροτύπων είναι οι οικισμοί Μαρλέσιο, Καστριώτισσα, Λαγκάδα, Χρυσορράχη, Καθαροβούνιο και Ελαιόφυτο. Για όλους τους ανωτέρω οικισμούς, πλην του Μαρλεσίου που διαθέτει όρια βάσει του Π.Δ. 24-4-1985, ως έκτασή τους θεωρούμε αυτή που προκύπτει βάσει της προτεινόμενης οριοθέτησης τους (Π.Δ. 24-4-1985), όπως έχει υποβληθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες. Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται οι χωρητικότητες των παραπάνω οικισμών, καθώς και οι ανάγκες επέκτασής τους. Διαπιστώνεται πως για όλους τους οικισμούς οι εναπομένουσες χωρητικότητες έχουν θετικό πρόσημο και επομένως δεν απαιτούνται επεκτάσεις.

Επίσης, για τους οικισμούς με σημαντική τουριστική – παραθεριστική κίνηση, σύμφωνα με τα σταθερότυπα της Υ.Α. 10788/2004 (ΦΕΚ 285/Δ/2004), ο υπολογισμός της χωρητικότητας έλαβε υπόψη τις απαιτούμενες προσαυξήσεις για κτιριακή επιφάνεια και κοινωνική – τεχνική υποδομή λόγω εποχιακού πληθυσμού. Οι οικισμοί με σημαντικό χαρακτήρα τουριστικό – παραθεριστικό, οι οποίοι και εξετάστηκαν βάσει των παρακάτω σταθεροτύπων είναι το Μενίδι, η Συκούλα, το Ελαιοχώριο, η Χρυσοπηγή, το Θεριακήσιο, η Π. Φλωριάδα και η Φλωριάδα. Στον Πίνακα 2 παρουσιάζονται οι χωρητικότητες των παραπάνω οικισμών, καθώς και οι ανάγκες επέκτασής τους. Διαπιστώνουμε πως οι εξεταζόμενοι οικισμοί προκειμένου να εξυπηρετήσουν τον προγραμματικό πληθυσμό, χρειάζεται να επεκταθούν μέσω ένταξης στο σχέδιο περιοχών κατάλληλης έκτασης. Οι προτεινόμενες επεκτάσεις σε κάθε οικισμό λαμβάνουν υπόψη, πέρα από την ανάγκη κάλυψης των οικιστικών αναγκών, τους κανόνες για ορθολογικό πολεοδομικό σχεδιασμό καθώς και τα φυσικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, αποκλείοντας περιοχές με προστατευτέο φυσικό - πολιτιστικό περιβάλλον ή ανήκουν στο ευαίσθητο παράκτιο μέτωπο.

Σημειώνεται πως ο καθορισμός και η επέκταση των ορίων των οικισμών, σε συνδυασμό με τον περιορισμό και κατάργηση της εκτός σχεδίου δόμησης, θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία βιώσιμων και υγιών οικισμών με αποφυγή της ανεξέλεγκτης δόμησης στον εξωαστικό χώρο και την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Τέτοιες δράσεις αναμένεται να αποδειχθούν ιδιαίτερα αποτελεσματικές στη Δ.Ε. Μενιδίου, καθότι το εξωαστικό του κομμάτι είναι ελάχιστα δομημένο και επομένως θα προλάβουν μελλοντικές αρνητικές συνέπειες.

Τέλος, ειδικά για την έδρα της Δημοτικής Ενότητας, το Μενίδι, προτείνεται η κατά προτεραιότητα επέκταση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου του, λόγω του εξαιρετικά μεγάλου οικιστικού κορεσμού που παρουσιάζει σήμερα.

Πίνακας 2: Χωρητικότητα Οικιστικών Υποδοχέων Δ.Ε. Μενιδίου

Οικισμός	Έκταση (ha)	Ποσοστό Κ.Χ. (%)	Μέσος Συντελεστής Δόμησης (netto) (σ)	Επιφάνεια κτιρίου κατοικίας/κατ. (m2/κατ.) (κ)	Επιφάνεια κτιρίων για κοινωνική & τεχνική υποδομή/κατ. (m2/κατ.) (υ)	εποχιακός πληθυσμός / μόνιμος πληθυσμός (β)	Πυκνότητα netto (κατ./Ha) (d)	Συντελεστής Κορεσμού (λ)	Πληθυσμός Χωρητικότητας (κατ.) (Coλ)	Εκτιμώμενος Πληθυσμός 2031	Εναπομένουσα Χωρητικότητα (κατ.)	
Οικιστική Ενότητα Μενιδίου												
Μενίδι	οικισμός	35,0	45	0,9	45	8	1,01	141	0,4	1.085	1.396	10
	επέκταση	16,1	50	0,6	45	8	1,01	100	0,4	321		
Συκούλα	οικισμός	16,3	50	0,8	45	8	1,09	126	0,4	410	456	3
	επέκταση	2,5	50	0,6	45	8	1,09	98	0,4	49		
Μαρλέσι	8,7	50	0,6	40	8	-	134	0,4	233	30	203	
Καστριώτισσα*	4,4	50	0,6	40	8	-	134	0,4	118	112	6	
Λαγκάδα*	18,4	50	0,6	40	8	-	134	0,4	493	107	386	
Ελαιοχώρι	οικισμός	6,2	50	0,6	40	8	2,97	79	0,4	98	154	3
	επέκταση	3,7	50	0,6	40	8	2,97	79	0,4	59		
Οικιστική Ενότητα Χρυσοπηγής												
Χρυσοπηγή	οικισμός	22,8	50	0,6	40	8	0,92	110	0,4	503	1.077	0
	επέκταση	26,0	50	0,6	40	8	0,92	110	0,4	574		
Θεριακήσι	οικισμός	19,3	50	0,6	40	8	2,02	91	0,4	352	483	6
	επέκταση	7,5	50	0,6	40	8	2,02	91	0,4	137		
Παλαιά Φλωριάδα	οικισμός	8,7	50	0,6	40	8	1,61	97	0,4	169	358	6
	επέκταση	10,0	50	0,6	40	8	1,61	97	0,4	195		
Φλωριάδα	οικισμός	8,3	50	0,6	40	8	0,72	115	0,4	190	337	7
	επέκταση	6,7	50	0,6	40	8	0,72	115	0,4	154		
Χρυσορράχη*	15,5	50	0,6	40	8	-	134	0,4	415	231	184	
Καθαροβούνι*	15,7	50	0,6	40	8	-	134	0,4	421	140	281	
Ελαιόφυτο*	2,5	50	0,6	40	8	-	134	0,4	67	63	4	
Βαλμάδα*	3,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

▪ Οικιστικές Ενότητες

Όπως προαναφέρθηκε, σε πρώτο επίπεδο η πολεοδομική οργάνωση της Δ.Ε. Μενιδίου γίνεται κατά Οικιστικές Ενότητες (Ο.Ε.), με σκοπό την ενίσχυση της πολυκεντρικότητας και την καλύτερη οργάνωση του ζωτικού χώρου των οικισμών. Διακρίνονται συνολικά δύο Οικιστικές Ενότητες του τύπου ανοικτής πόλης, όπου ο κεντρικός οικισμός κάθε ενότητας παρέχει υποδομές εκπαίδευσης, υγείας – πρόνοιας, αθλητισμού και πολιτισμού στους υπόλοιπους οικισμούς της ενότητας του. Επιπρόσθετα, το οικιστικό κέντρο του Μενιδίου (έδρα Δ.Ε. Μενιδίου) που τοποθετείται ιεραρχικά στο 6^ο επίπεδο, παρέχει διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες - εξυπηρετήσεις σε όλους τους οικισμούς χαμηλότερου επιπέδου της Δημοτικής Ενότητας. Ειδικότερα:

1. Οικιστική Ενότητα Μενιδίου, με κέντρο το Μενίδι (6^{ου} επιπέδου) και τους 7^{ου} επιπέδου πεδινούς και ημιορεινούς οικισμούς Συκούλα, Μαρλέσι, Καστριώτισσα, Λαγκάδα και Ελαιοχώρι. Περιλαμβάνει το διοικητικό κέντρο της Δημοτικής Ενότητας με παροχή υπηρεσιών διοίκησης, εκπαίδευσης, πολιτισμού και εμπορίου, ενώ αντιπροσωπευτικά στοιχεία της ενότητας είναι η παραλιακή ζώνη με δυνατότητες ήπιας τουριστικής αξιοποίησης αλλά και ο γεωργικός χαρακτήρας των ημιορεινών οικισμών.
2. Οικιστική Ενότητα Χρυσοπηγής, με κέντρο τη Χρυσοπηγή (7^{ου} επιπέδου ενισχυμένου / 7^{ου}+) και τους 7^{ου} επιπέδου ορεινούς οικισμούς Θεριακήσι, Παλαιά Φλωριάδα, Φλωριάδα, Χρυσορράχη, Καθαροβούνι και Ελαιόφυτο. Ειδικότερα, η Χρυσοπηγή προτείνεται να αποτελέσει οικοτουριστικό κέντρο για τους ορεινούς οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας. Αντιπροσωπευτικά στοιχεία της ενότητας είναι ο κτηνοτροφικός χαρακτήρας καθώς και οι ορεινοί οικισμοί με ιδανικό περιβάλλον για ανάπτυξη οικοτουρισμού - αγροτουρισμού.

▪ Πολεοδομικές Ενότητες

Σε δεύτερο επίπεδο η πολεοδομική οργάνωση γίνεται κατά Πολεοδομικές Ενότητες (Π.Ε.), που αποτελούν τη βάση και το σύστημα αναφοράς για την εκτίμηση των αναγκών και των ελάχιστων εγκαταστάσεων. Κριτήριο για τον καθορισμό τους αποτελεί η εξασφάλιση της καλύτερης δυνατής οργάνωσης των περιοχών κατοικίας, λοιπών γενικών χρήσεων και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, με πρόβλεψη των απαραίτητων εξυπηρετήσεων των κατοίκων, την αντιμετώπιση των στεγαστικών αναγκών, την απόκτηση γης για κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους και την εκτέλεση προγραμμάτων οργανωμένης οικιστικής ανάπτυξης ή οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών και επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Ο πληθυσμός της Πολεοδομικής Ενότητας κυμαίνεται από 1.500 έως 5.000 κατοίκους, ενώ σε μικρούς αυτοτελείς οικισμούς μπορεί να υπολείπεται των 1.500 κατοίκων.

Με βάση τα ανωτέρω κάθε ένας από τους οικισμούς της Δ.Ε. Μενιδίου, μαζί με τις πιθανές προτεινόμενες επεκτάσεις του, αποτελεί μία οργανική Πολεοδομική Ενότητα με σκοπό να αποκτήσει την αναγκαία λειτουργική δομή μέσω πολεοδόμησης. Στις Πολεοδομικές Ενότητες, βάσει των πολεοδομικών

σταθερότυπων υπολογίζεται η πυκνότητα (καθαρή και μικτή), ο πληθυσμός χωρητικότητας καθώς και οι ανάγκες σε κοινωνική και τεχνική υποδομή.

Π.Ε.1: Πολεοδομική Ενότητα Μενιδίου

Ο οικισμός του Μενιδίου, που εντάσσεται στην Οικιστική Ενότητα Μενιδίου αποτελώντας το κέντρο της, διαθέτει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο βάσει των Β.Δ. 27-3-1948 (ΦΕΚ 93/Α/1948), Β.Δ. 27-8-1948 (ΦΕΚ 220/Α/1948), Β.Δ. 24-4-1953 (ΦΕΚ 113/Α/1953), Β.Δ. 28-4-1954 (ΦΕΚ 92/Α/1954), υπ' αριθμ. 12104/1971 (ΦΕΚ 25/Δ/1972) Απόφασης Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας, Π.Δ. 22-05-1996 (ΦΕΚ 594/Δ/1996), υπ' αριθμ. 3111/2003 (ΦΕΚ 619/Δ/2003) Απόφασης Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος κ.α. Σε αρκετά όμως σημεία διαπιστώνονται αδυναμίες και προβλήματα εφαρμογής του, αφενός λόγω ελλিপών υποβάθρων που συνοδεύουν τις ανωτέρω αποφάσεις και αφετέρου λόγω της διαμορφωμένης υφιστάμενης κατάστασης. Βάσει του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου διακρίνονται στην Π.Ε. Μενιδίου καταρχήν 4 Τομείς:

- Ο Τομέας Ι αντιστοιχεί στον Τομέα Ι του Π.Δ. 22-05-1996 (ΦΕΚ 594/Δ/1996).
- Ο Τομέας ΙΙ αντιστοιχεί στον Τομέα ΙΙ του Π.Δ. 22-05-1996 (ΦΕΚ 594/Δ/1996) που περιλαμβάνει την παραλιακή περιοχή περιμετρικά του Ναού του Αποστόλου Παύλου.
- Ο Τομέας ΙΙΙ περιλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα του οικισμού όπως αυτό ρυθμίζεται από το αρχικό ρυμοτομικό σχέδιο (Β.Δ. 27-8-1948, ΦΕΚ 220/Α/1948) και τις τροποποιήσεις του.
- Ο Τομέας ΙV περιλαμβάνει τις επεκτάσεις, βόρεια και νότια του οικισμού, όπως αυτές καθορίστηκαν με την υπ' αριθμ. 12104/1971 (ΦΕΚ 25/Δ/1972) Απόφαση Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας.

Επίσης ο οικισμός του Μενιδίου, είναι οριοθετημένος με την υπ' αριθμ. 4963/86/1987 (ΦΕΚ 756/Δ/1987) Απόφαση Νομάρχη Αιτωλοακαρνανίας, βάσει του Π.Δ. 24-4-1985 (ΦΕΚ 181/Δ/1985). Σημειωτέον, ότι εντός των ορίων της ανωτέρω απόφασης εντοπίζονται και εκτάσεις οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού, καθώς και το αντίστροφο. Ειδικότερα, βάσει της ανωτέρω απόφασης, χαρακτηρίζεται ως παραλιακός, δυναμικός, αδιάφορος, συνεκτικός και μεγάλος, ενώ η αρτιότητα ορίζεται στα 1.000 τ.μ. για το εκτός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου τμήμα.

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Μενιδίου συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο περιοχών συνολικής έκτασης 16,1 ha.
- Καθορισμός χρήσεων γης των κατηγοριών :
 - «Αμιγής Κατοικία» (άρθρο 2 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) και
 - «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου Ι»
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στις περιοχές του Τομέα V (επεκτάσεις και εκτάσεις της απόφασης οριοθέτησης που βρίσκονται εκτός σχεδίου), αλλά και αναθεώρηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση σε συνάρτηση με την

υπάρχουσα κατάσταση, την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών και την εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις του ΣΧΟΟΑΠ (π.χ. χρήσεις γης).

- Υπογειοποίηση του τμήματος της Γραμμής Μεταφοράς Υψηλής Τάσης που διέρχεται από οικιστική περιοχή του οικισμού του Μενιδίου.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι:

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.1: Μενίδι	51,1	1.396	27	
Τομέας Ι	1,3			1,0
Τομέας ΙΙ	2,0			0,8
Τομέας ΙΙΙ	18,6			1,0
Τομέας ΙV	11,2			0,8
Τομέας V	18,0			0,6

Π.Ε.2: Πολεοδομική Ενότητα Συκούλας

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Συκούλας συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο περιοχής πέραν του βορειοανατολικού ορίου του, συνολικής έκτασης 2,5 ha.
- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου Ι» και «Γενική Κατοικία τύπου ΙΙ».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στην προτεινόμενη επέκταση, αλλά και αναθεώρηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση σε συνάρτηση με την υπάρχουσα κατάσταση, την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών και την εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις του ΣΧΟΟΑΠ (π.χ. χρήσεις γης).
- Υπογειοποίηση του τμήματος της Γραμμής Μεταφοράς Υψηλής Τάσης που διέρχεται από οικιστική περιοχή του οικισμού της Συκούλας.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός / netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.2: Συκούλα	18,8	456	24	
Τομέας Ι (εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο)	16,3			0,8
Τομέας ΙΙ (επέκταση)	2,5			0,6

Π.Ε.3: Πολεοδομική Ενότητα Μαρλεσίου

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Μαρλεσίου συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.3: Μαρλέσι	8,7	30	3	0,6

Π.Ε.4: Πολεοδομική Ενότητα Καστριώτισσας

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Καστριώτισσας συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.4: Καστριώτισσα*	4,4	112	25	0,6

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

Π.Ε.5: Πολεοδομική Ενότητα Λαγκάδας

Το έτος 1979, κατόπιν αιτήματος της (τότε) Κοινότητας Μενιδίου, κλιμάκιο του ΙΓΜΕ πραγματοποίησε γεωτεχνική έρευνα για τις συνθήκες ασφάλειας στον οικισμό της Λαγκάδας, λόγω των έντονων κατολισθητικών φαινομένων που παρατηρήθηκαν στην περιοχή. Τα πορίσματα της έρευνας περιελήφθησαν σε Μελέτη με τίτλο «Γεωτεχνική Έρευνα για τις Συνθήκες Ασφάλειας του οικισμού Λαγκάδα

Μενιδίου Νομού Αιτωλοακαρνανίας» (ΙΓΜΕ, Αθήνα, Σεπτέμβριος 1980), στην οποία προτείνονται μια σειρά έργων που αφορούν την ασφάλεια του οικισμού, όπως (ενδεικτικά):

Κατασκευή αποστραγγιστικής τάφρου συλλογής και απορροής υδάτων πέριξ του οικισμού.

- Κατασκευή συρματοκιβωτίων ανάσχεσης κινητικότητας των εδαφικών μαζών στα σημεία που έχουν σημειωθεί εδαφικές θραύσεις.
- Κατασκευή τσιμεντένιων αυλακών απορροής των επιφανειακών νερών.

Τέλος, η Μελέτη καταλήγει ότι, για τον συγκεκριμένο οικισμό, εφόσον η δαπάνη των ανωτέρω μέτρων κριθεί υπερβολική, προτείνεται σαν εναλλακτική λύση η μεταφορά του οικισμού σε ασφαλή θέση.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, προτείνεται η έκδοση απόφασης παραμονής του κατολισθαίνοντος οικισμού της Λαγκάδας με την κατασκευή των απαιτούμενων έργων προστασίας ή την μεταφορά του σε άλλη ασφαλή θέση.

Επιπρόσθετα, οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Λαγκάδας συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.5: Λαγκάδα*	18,4	107	6	0,6

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

Π.Ε.6: Πολεοδομική Ενότητα Ελαιοχωρίου

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Ελαιοχωρίου συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο, της περιοχής μεταξύ των δύο υφιστάμενων τμημάτων του οικισμού, συνολικής έκτασης 3,7 ha.
- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών. Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά το σχεδιασμό, με εφαρμογή

μέτρων προστασίας (ζώνη πρασίνου, αποστάσεις κτιρίων από αυτοκινητόδρομο κ.α.), λόγω της άμεσης επαφής με τον νέο αυτοκινητόδρομο της Ιόνιας Οδού.

- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.6: Ελαιοχώρι	9,9	154	16	0,6
υφιστάμενος οικισμός	6,2			
επέκταση	3,7			

Π.Ε.7: Πολεοδομική Ενότητα Χρυσοπηγής

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Χρυσοπηγής συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο περιοχής περιμετρικά του οικισμού συνολικής έκτασης 26,0 ha. Ειδικά για την επέκταση στο βόρειο τμήμα του οικισμού, απαιτείται να διερευνηθεί η δυνατότητα μείωσης της ελάχιστης απόστασης μεταξύ του κοιμητηρίου του οικισμού και του ορίου του πολεοδομικού σχεδίου, μέσω εκπόνησης ειδικών μελετών, προκειμένου να συνεχίσει να λειτουργεί αλλά και να είναι εφικτός ένας ορθολογικός πολεοδομικός σχεδιασμός. Σε διαφορετική περίπτωση, προτείνεται η κατάργησή του, με το χαρακτηρισμό της έκτασης ως «μνημειακό πράσινο» και ίδρυση νέου κοιμητηρίου σε κατάλληλη θέση που θα προκύψει μετά τη σύνταξη σχετικών μελετών.
- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι:

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.7: Χρυσοπηγή	48,8	1.077	22	0,6
υφιστάμενος οικισμός	22,8			
επέκταση	26,0			

Π.Ε.8: Πολεοδομική Ενότητα Θεριακησίου

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Θεριακησίου συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο περιοχής, πέραν των δυτικών και νοτιοδυτικών ορίων του, συνολικής έκτασης 7,5 ha.
- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.8: Θεριακήσι	26,8	483	18	0,6
υφιστάμενος οικισμός	19,3			
επέκταση	7,5			

Π.Ε.9: Πολεοδομική Ενότητα Παλαιάς Φλωριάδας

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Παλαιάς Φλωριάδας συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο περιοχής, πέραν των νότιων και ανατολικών ορίων του, συνολικής έκτασης 10,0 ha. Ειδικά για την επέκταση στο νότιο και νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού, απαιτείται να διερευνηθεί η δυνατότητα μείωσης της ελάχιστης απόστασης μεταξύ του κοιμητηρίου του οικισμού και του ορίου του πολεοδομικού σχεδίου, μέσω εκπόνησης ειδικών μελετών, προκειμένου να συνεχίσει να λειτουργεί αλλά και να είναι εφικτός ένας ορθολογικός πολεοδομικός σχεδιασμός. Σε διαφορετική περίπτωση, προτείνεται η κατάργησή του, με το χαρακτηρισμό της έκτασης ως «μνημειακό πράσινο» και ίδρυση νέου κοιμητηρίου σε κατάλληλη θέση που θα προκύψει μετά τη σύνταξη σχετικών μελετών.
- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.

- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.9: Παλαιά Φλωριάδα	18,7	358	19	0,6
υφιστάμενος οικισμός	8,7			
επέκταση	10,0			

Π.Ε.10: Πολεοδομική Ενότητα Φλωριάδας

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Φλωριάδας συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Επέκταση του οικισμού με ένταξη στο σχέδιο, της περιοχής μεταξύ των δύο υφιστάμενων τμημάτων του οικισμού, συνολικής έκτασης 6,7 ha.
- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.10: Φλωριάδα	15,0	337	22	0,6
υφιστάμενος οικισμός	8,3			
επέκταση	6,7			

Π.Ε.11: Πολεοδομική Ενότητα Χρυσορράχης

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Χρυσορράχης συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.

- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.11: Χρυσορράχη*	15,5	231	15	0,6

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

Π.Ε.12: Πολεοδομική Ενότητα Καθαροβουνίου

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Καθαροβουνίου συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.12: Καθαροβούνι*	15,7	140	9	0,6

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

Π.Ε.13: Πολεοδομική Ενότητα Ελαιόφυτου

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Ελαιόφυτου συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.13 : Ελαιόφυτο*	2,5	63	25	0,6

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

Π.Ε.14: Πολεοδομική Ενότητα Βαλμάδας

Το έτος 1987, κατόπιν αιτήματος της Νομαρχίας Αιτωλοακαρνανίας, συντάχθηκε από τον ΙΓΜΕ Μελέτη με τίτλο «Γεωτεχνική Έρευνα των Εδαφικών Συνθηκών Θεμελίωσης στον οικισμό Βαλμάδα, Κοινότητας Μενιδίου, Νομού Αιτωλοακαρνανίας» (ΙΓΜΕ, Αθήνα, Σεπτέμβριος 1987). Σύμφωνα με αυτή, στον οικισμό της Βαλμάδας παρατηρήθηκαν έντονα κατολισθητικά φαινόμενα, κρίνοντας απολύτως απαραίτητη μια σειρά μέτρων για την βιώσιμη και ασφαλή δόμηση, όπως (ενδεικτικά):

- Κατασκευή δασοτεχνικών έργων στα ρέματα που διέρχονται ανατολικά και δυτικά της οικιστικής περιοχής.
- Κατασκευή τάφρου συλλογής και απορροής των υδάτων βάθους έως υγιούς υποβάθρου.
- Κατασκευή τάφρου για απορροή των υδάτων στις ρεματιές, ανάντη του οικισμού και νότια.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, προτείνεται η έκδοση απόφασης παραμονής του κατολισθαίνοντος οικισμού της Βαλμάδας με την κατασκευή των απαιτούμενων έργων προστασίας ή την μεταφορά του σε άλλη ασφαλή θέση.

Οι βασικές προτάσεις για την πολεοδομική οργάνωση της Π.Ε. Βαλμάδας συνοψίζονται στα ακόλουθα :

- Καθορισμός χρήσεων γης της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III».
- Σύνταξη Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής στο σύνολο της Πολεοδομικής Ενότητας με σκοπό την αποτελεσματική πολεοδομική οργάνωση και την εξασφάλιση των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών υποδομών.
- Η μικτή/brutto πυκνότητα και ο προτεινόμενος καθαρός/netto μέσος συντελεστής δόμησης (μ.σ.δ.) είναι :

Πολεοδομική Ενότητα	Έκταση (Ha)	Πληθυσμός 2031	Μικτή/Brutto Πυκνότητα (κατ./Ha)	Καθαρός/Netto Μ.Σ.Δ.
Π.Ε.14: Βαλμάδα*	3,0	-	-	-

* προτεινόμενη έκταση προς πολεοδόμηση

Στη συνέχεια, καθορίζονται οι **επιτρεπόμενες χρήσεις γης** ανά Πολεοδομική Ενότητα, βάσει των κατηγοριών χρήσεων που καθορίζονται στο νέο Π.Δ. 59/2018 (ΦΕΚ 114/ΑΑΠ/2018).

Πολεοδομική Ενότητα Μενιδίου (Π.Ε.1)

Για την Πολεοδομική Ενότητα του Μενιδίου, συμπεριλαμβανομένων των προτεινόμενων ανατολικών και νότιων επεκτάσεων, προτείνεται η οργάνωσή της με τις χρήσεις της κατηγορίας «Αμιγής Κατοικία» (άρθρο 2 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) ως ισχύει αλλά και ο καθορισμός, σε οικόπεδα που έχουν πρόσωπο στην Εθνική Οδό «Αντίρριο – Ιωάννινα» είτε βρίσκονται κατάντη αυτής προς την παραλία, αλλά και στην βορειοδυτική επέκταση του Τομέα V, των χρήσεων της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου Ι» και ειδικότερα :

- (1) Κατοικία.
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση. Τα κτίρια ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 1500 τμ.
- (4.1) Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (Α1, Α2, Β1 και Δ).
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 1200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.
- (8) Περίθαλψη. Επιτρέπονται μόνο Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (8.1), ιδιωτικές κλινικές μέχρι 100 κλίνες (8.2.2), εξωνοσοκομειακές μονάδες ψυχικής υγείας (8.3), μονάδες πρόληψης και καταπολέμησης των εξαρτήσεων (8.4).
- (10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών. Επιτρέπονται μόνο Εμπορικά καταστήματα (10.1), Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (10.2) και Υπεραγορές τροφίμων (10.3) οι οποίες πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 600 τμ (Ν.4315/14).
- (11) Γραφεία / Κέντρα Έρευνας / Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων. Επιτρέπονται μόνο Γραφεία και Κέντρα έρευνας.
- (12) Εστίαση μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (13) Αναψυκτήρια μέχρι 200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες και λουπές τουριστικές επιχειρήσεις.
- (16.1) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα) αυτοκινήτων μέχρι 3,5 τόνους, κοινής χρήσης, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.
- (20) Αποθήκες χαμηλής όχλησης μέχρι 400 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης. Δεν επιτρέπονται οι αποθήκες με κωδικό 20.1. Ειδικά για τις φαρμακαποθήκες, η μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης ανέρχεται σε 1.500 τμ.
- (22) Επαγγελματικά εργαστήρια μέχρι 400 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς με καθορισμό θέσης από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.

- (30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα Κοινή Υπουργική Αποφ. 18485/26-4-17, ΦΕΚ 1412/Β/17). Επιτρέπονται μόνο Γωνιές ανακύκλωσης και Μικρά πράσινα σημεία.
- (45) Χώροι διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων.
- (46) Αστική γεωργία - λαχανόκηποι.
- (48) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το Αρθ.20 του ΝΟΚ.
- (49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.).
- (52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφιση κ.λπ.).

Κατά τα λοιπά, και με περιορισμό τον προτεινόμενο ανά Τομέα μέσο συντελεστή δόμησης που είναι ο μέγιστος επιτρεπόμενος, διατηρούνται μέχρι την πολεοδόμηση ή την αναθεώρηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου οι ισχύοντες όροι και περιορισμοί δόμησης.

Κατά τη σύνταξη του Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής (Ρ.Σ.Ε.), θα καθοριστούν επίσης περιοχές ως «Ελεύθεροι Χώροι – Αστικό Πράσινο» (άρθρο 7 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018), ενώ επίσης θα καλυφτούν, μέσω κατάλληλης χωροθέτησης, οι ανάγκες που εντοπίζονται σε κοινωνικές και τεχνικές υποδομές (κοινόχρηστοι χώροι, κοινωφελείς χώροι, δίκτυα υποδομής).

Πολεοδομική Ενότητα Συκούλας (Π.Ε.2)

Για την Πολεοδομική Ενότητα της Συκούλας, συμπεριλαμβανομένης της προτεινόμενης επέκτασης, προτείνεται η οργάνωσή της με τις χρήσεις της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου Ι» και ειδικότερα :

- (1) Κατοικία.
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση. Τα κτίρια ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 1500 τμ.
- (4.1) Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (Α1, Α2, Β1 και Δ).
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 1200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.
- (8) Περιθαλψη. Επιτρέπονται μόνο Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (8.1), ιδιωτικές κλινικές μέχρι 100 κλίνες (8.2.2), εξωνοσοκομειακές μονάδες ψυχικής υγείας (8.3), μονάδες πρόληψης και καταπολέμησης των εξαρτήσεων (8.4).
- (10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών. Επιτρέπονται μόνο Εμπορικά καταστήματα (10.1), Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (10.2) και Υπεραγορές τροφίμων (10.3) οι οποίες πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 600 τμ (Ν.4315/14).

- (11) Γραφεία / Κέντρα Έρευνας / Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων. Επιτρέπονται μόνο Γραφεία και Κέντρα έρευνας.
- (12) Εστίαση μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (13) Αναψυκτήρια μέχρι 200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις.
- (16.1) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα) αυτοκινήτων μέχρι 3,5 τόνους, κοινής χρήσης, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.
- (20) Αποθήκες χαμηλής όχλησης μέχρι 400 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης. Δεν επιτρέπονται οι αποθήκες με κωδικό 20.1. Ειδικά για τις φαρμακαποθήκες, η μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης ανέρχεται σε 1.500 τμ.
- (22) Επαγγελματικά εργαστήρια μέχρι 400 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς με καθορισμό θέσης από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.
- (30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα Κοινή Υπουργική Αποφ. 18485/26-4-17, ΦΕΚ 1412/Β/17). Επιτρέπονται μόνο Γωνιές ανακύκλωσης και Μικρά πράσινα σημεία.
- (45) Χώροι διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών και τυχερών παιχνίλων.
- (46) Αστική γεωργία - λαχανόκηποι.
- (48) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το Αρθ.20 του ΝΟΚ.
- (49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.).
- (52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφιση κ.λπ.).

Επίσης, προτείνεται ο καθορισμός, σε οικόπεδα που έχουν πρόσωπο στην Εθνική Οδό «Αντίρριο – Ιωάννινα», των χρήσεων της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου II» και ειδικότερα :

- (1) Κατοικία.
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση. Τα κτίρια ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 1500 τμ.
- (4.1) Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (Α1, Α2, Β1 και Δ).
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 1200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.

- (8) Περίθαλψη. Επιτρέπονται μόνο Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (8.1), ιδιωτικές κλινικές μέχρι 100 κλίνες (8.2.2), εξωνοσοκομειακές μονάδες ψυχικής υγείας (8.3), μονάδες πρόληψης και καταπολέμησης των εξαρτήσεων (8.4).
- (10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών. Επιτρέπονται μόνο Εμπορικά καταστήματα (10.1), Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (10.2) και Υπεραγορές τροφίμων (10.3) οι οποίες πρέπει να έχουν μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης μέχρι 600 τμ (Ν.4315/14).
- (11) Γραφεία / Κέντρα Έρευνας / Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων. Επιτρέπονται μόνο Γραφεία μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (12) Εστίαση μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (13) Αναψυκτήρια μέχρι 200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 150 κλίνες και λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις.
- (16.1) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα) αυτοκινήτων μέχρι 3,5 τόνους, κοινής χρήσης, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.
- (17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας. Η παροχή φυσικού αερίου γίνεται μόνο για την εξυπηρέτηση οχημάτων. Η εγκατάσταση νέων πρατηρίων υγρών καυσίμων σε συνδυασμό με χρήσεις σταθμού αυτοκινήτων, πλυντηρίου και λιπαντηρίου αυτοκινήτων, αξεσουάρ αυτοκινήτου και μίνι μάρκετ για την εξυπηρέτηση των πελατών, επιτρέπεται μόνο εφόσον αποτελεί μοναδική χρήση του οικοπέδου.
- (18) Πλυντήρια - Λιπαντήρια αυτοκινήτων.
- (19.1) Συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων - συνήθων οχημάτων (συμπεριλαμβάνονται οι μοτοσικλότες και μοτοποδήλατα) μέχρι 3,5 τόνους μικτού φορτίου ή δυνατότητα μεταφοράς μέχρι 9 ατόμων εκτός φανοποιείων και βαφείων.
- (20) Αποθήκες χαμηλής όχλησης μέχρι 400 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης. Δεν επιτρέπονται οι αποθήκες με κωδικό 20.1. Ειδικά για τις φαρμακαποθήκες, η μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης ανέρχεται σε 1.500 τμ.
- (21) Εγκαταστάσεις Εφοδιαστικής (Ν.4302/14). Επιτρέπονται μόνο Αποθήκες χονδρικού εμπορίου χαμηλής όχλησης (21.3) μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (22) Επαγγελματικά εργαστήρια μέχρι 400 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς με καθορισμό θέσης από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.
- (27) Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (ΚΤΕΟ - ΙΚΤΕΟ).
- (30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα Κοινή Υπουργική Αποφ. 18485/26-4-17, ΦΕΚ 1412/Β/17). Επιτρέπονται μόνο Γωνιές ανακύκλωσης και Μικρά πράσινα σημεία.
- (45) Χώροι διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών και τυχερών παιχνιδιών.

- (46) Αστική γεωργία - λαχανόκηποι.
- (48) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το Αρθ.20 του ΝΟΚ.
- (49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.).

Κατά τα λοιπά, και με περιορισμό τον προτεινόμενο ανά Τομέα μέσο συντελεστή δόμησης που είναι ο μέγιστος επιτρεπόμενος, διατηρούνται μέχρι την πολεοδόμηση ή την αναθεώρηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου οι ισχύοντες όροι και περιορισμοί δόμησης.

Κατά τη σύνταξη του Ρυμοτομικού Σχεδίου Εφαρμογής (Ρ.Σ.Ε.), θα καθοριστούν επίσης περιοχές ως «Ελεύθεροι Χώροι – Αστικό Πράσινο» (άρθρο 7 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018), ενώ επίσης θα καλυφτούν, μέσω κατάλληλης χωροθέτησης, οι ανάγκες που εντοπίζονται σε κοινωνικές και τεχνικές υποδομές (κοινόχρηστοι χώροι, κοινωφελείς χώροι, δίκτυα υποδομής).

Λοιπές Πολεοδομικές Ενότητες

Για τις υπόλοιπες Πολεοδομικές Ενότητες της Δ.Ε. Μενιδίου, προτείνεται η οργάνωσή τους με τις χρήσεις της κατηγορίας «Γενική Κατοικία» (άρθρο 3 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) / «Γενική Κατοικία τύπου III» και ειδικότερα :

- (1) Κατοικία.
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση. Επιτρέπονται μόνο Νηπιαγωγεία (3.1), Πρωτοβάθμια (Δημοτικά) (3.2), Δευτεροβάθμια (Γυμνάσια, Λύκεια) (3.3) και Ειδική Εκπαίδευση (3.5).
- (4.1) Μικρές αθλητικές εγκαταστάσεις (Α1, Α2, Β1 και Δ).
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις μέχρι 600 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (7) Διοίκηση τοπικής κλίμακας.
- (8) Περίθαλψη. Επιτρέπονται μόνο Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (8.1).
- (10) Εμπόριο και παροχή προσωπικών υπηρεσιών. Επιτρέπονται μόνο Εμπορικά καταστήματα (10.1) και Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (10.2).
- (11) Γραφεία / Κέντρα Έρευνας / Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων. Επιτρέπονται μόνο Γραφεία μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (12) Εστίαση μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (13) Αναψυκτήρια μέχρι 200 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (15) Τουριστικά καταλύματα μέχρι 100 κλίνες και λουτές τουριστικές επιχειρήσεις.
- (16.1) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα) αυτοκινήτων μέχρι 3,5 τόνους, κοινής χρήσης, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων.

- (20) Αποθήκες χαμηλής όχλησης μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης. Δεν επιτρέπονται οι αποθήκες με κωδικό 20.1. Ειδικά για τις φαρμακαποθήκες, η μέγιστη συνολική επιφάνεια δόμησης ανέρχεται σε 1.500 τμ.
- (22) Επαγγελματικά εργαστήρια μέχρι 300 τμ συνολικής επιφάνειας δόμησης.
- (26) Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς με καθορισμό θέσης από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.
- (30) Γωνιές ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα Κοινή Υπουργική Αποφ. 18485/26-4-17, ΦΕΚ 1412/Β/17). Επιτρέπονται μόνο Γωνιές ανακύκλωσης και Μικρά πράσινα σημεία.
- (45) Χώροι διεξαγωγής τεχνικών-ψυχαγωγικών και τυχερών παιγνίων.
- (48) Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους κατά το Αρθ.20 του ΝΟΚ.
- (49) Περίπτερα ενημέρωσης/έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κ.λπ.).

Κατά τα λοιπά, και με περιορισμό τον προτεινόμενο μέσο συντελεστή δόμησης (μ.σ.δ.=0,6) που είναι ο μέγιστος επιτρεπόμενος, διατηρούνται μέχρι την πολεοδόμηση τους οι ισχύοντες όροι και περιορισμοί δόμησης.

Κατά τη σύνταξη των Ρυμοτομικών Σχεδίων Εφαρμογής (Ρ.Σ.Ε.), θα καθοριστούν επίσης περιοχές ως «Ελεύθεροι Χώροι – Αστικό Πράσινο» (άρθρο 7 του Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018) με ζώνες προστασίας και ανάδειξης, όπως για παράδειγμα των ρεμάτων που τυχόν διέρχονται εντός των ορίων. Επιπλέον τα Ρ.Σ.Ε. θα καλύψουν, μέσω κατάλληλης χωροθέτησης, τις ανάγκες που εντοπίζονται σε κοινωνικές και τεχνικές υποδομές (κοινόχρηστοι χώροι, κοινωφελείς χώροι, δίκτυα υποδομής).

Πίνακας 3: Προτεινόμενες και ισχύουσες ρυθμίσεις δόμησης Πολεοδομικών Ενοτήτων Δ.Ε. Μενιδίου

	Πολεοδομική Ενότητα		Προτεινόμενες Κατηγορίες Χρήσεων Γης (Π.Δ. 59/2018)	Προτεινόμενος Μ.Σ.Δ. (netto)	Υφιστάμενοι Όροι και Περιορισμοί Δόμησης			
	A/A	Οικισμός			Ρύθμιση (Φ.Ε.Κ.)	Αρτιότητα	Λοιποί Όροι και Περιορισμοί Δόμησης	
Οικιστική Ενότητα Μενιδίου	ΠΕ1	Μενίδι	Τομέας Ι	<ul style="list-style-type: none"> Αμιγής Κατοικία (αρθ. 2) Γενική Κατοικία τύπου Ι (αρθ. 3)⁽²⁾ 	1,0	594/Δ/1996	250 τ.μ.	Πρόσωπο = 14 μ, Κάλυψη = 60%, Συντελεστής Δόμησης = 1,0, Μέγιστο Ύψος = 7,5 μ με υποχρεωτική κατασκευή στέγης (2 μ και κλίση έως 35%) πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος
			Τομέας ΙΙ		0,8	594/Δ/1996	500 τ.μ.	Πρόσωπο = 15 μ, Κάλυψη = 50%, Συντελεστής Δόμησης = 0,8, Μέγιστο Ύψος = 7,5 μ με υποχρεωτική κατασκευή στέγης (2 μ και κλίση έως 35%) πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος
			Τομέας ΙΙΙ		1,0	220/Α/1948	200 τ.μ.	Πρόσωπο = 8 μ, Βάθος = 14 μ, Σύστημα Δόμησης = πτερύγων, Κάλυψη = 40%, Αριθμός Ορόφων = 2, Μέγιστο Ύψος = 8,5 μ
			Τομέας ΙV		0,8	25/Δ/1972	200 τ.μ.	Πρόσωπο = 8 μ, Βάθος = 12 μ, Σύστημα Δόμησης = πτερύγων, Κάλυψη = 40%, Αριθμός Ορόφων = 2, Μέγιστο Ύψος = 8,5 μ
			Τομέας V (εκτός σχεδίου τμήμα απόφασης οριοθέτησης)		0,6	756/Δ/1987	1000 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
			Τομέας V (επεκτάσεις)		0,6	ΠΔ/24-5-1985		
	ΠΕ2	Συκούλα	Τομέας Ι (εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο)	<ul style="list-style-type: none"> Γενική Κατοικία τύπου Ι (αρθ. 3)⁽²⁾ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙ (αρθ. 3)⁽²⁾ 	0,8	357/Δ/1978	300 τ.μ.	Πρόσωπο = 14 μ, Βάθος = 18 μ, Σύστημα Δόμησης = πτερύγων
			Τομέας ΙΙ (επέκταση)		0,6	ΠΔ/24-5-1985		
	ΠΕ3	Μαρλέσι		Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	758/Δ/1987	500 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
	ΠΕ4	Καστριώτισσα ⁽¹⁾		Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	504/Δ/1983	500 τ.μ.	ΠΔ/6-12-82
	ΠΕ5	Λαγκάδα ⁽¹⁾		Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	504/Δ/1983	500 τ.μ.	ΠΔ/6-12-82
	ΠΕ6	Ελαιχώρι	υφιστάμενος οικισμός	Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	757/Δ/1987	300 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
επέκταση			ΠΔ/24-5-1985					

	Πολεοδομική Ενότητα		Προτεινόμενες Κατηγορίες Χρήσεων Γης (Ν.4269/2014)	Προτεινόμενος Μ.Σ.Δ. (netto)	Υφιστάμενοι Όροι και Περιορισμοί Δόμησης			
	Α/Α	Οικισμός			Ρύθμιση (Φ.Ε.Κ.)	Αρτιότητα	Λοιποί Όροι και Περιορισμοί Δόμησης	
Οικιστική Ενότητα Χρυσοπηγής	ΠΕ7	Χρυσοπηγή	υφιστάμενος οικισμός	▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	844/Δ/1986	500 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
			επέκταση					
	ΠΕ8	Θεριακήσι	υφιστάμενος οικισμός	▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	755/Δ/1987	500 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
			επέκταση					
	ΠΕ9	Παλαιά Φλωριάδα	υφιστάμενος οικισμός	▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	843/Δ/1986	500 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
			επέκταση					
	ΠΕ10	Φλωριάδα	υφιστάμενος οικισμός	▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	267/Δ/1989	300 τ.μ.	ΠΔ/24-4-85 & ΠΔ/4-11-11
			επέκταση					
	ΠΕ11	Χρυσορράχη ⁽¹⁾		▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	504/Δ/1983	500 τ.μ.	ΠΔ/6-12-82
	ΠΕ12	Καθαροβούνι ⁽¹⁾		▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	504/Δ/1983	500 τ.μ.	ΠΔ/6-12-82
	ΠΕ13	Ελαιόφυτο ⁽¹⁾		▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	0,6	504/Δ/1983	500 τ.μ.	ΠΔ/6-12-82
	ΠΕ14	Βαλμάδα ⁽¹⁾		▪ Γενική Κατοικία τύπου ΙΙΙ (αρθ. 3) ⁽²⁾	-	504/Δ/1983	500 τ.μ.	ΠΔ/6-12-82

Σε ό,τι αφορά τις προτάσεις για τις **τεχνικές υποδομές** των οικιστικών περιοχών της Δ.Ε. Μενιδίου, προτείνονται τα εξής:

▪ **Μεταφορικό Δίκτυο**

- Εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης, παράλληλα με το Ρυμοτομικό Σχέδιο Εφαρμογής, στον οικισμό του Μενιδίου, αφενός για τη ρύθμιση της διαμερούς και υπερτοπικής κυκλοφορίας και αφετέρου για την προστασία των περιοχών κατοικίας με εφαρμογή μονοδρομήσεων και πεζοδρομήσεων, διαμόρφωση πεζοδρομίων, πρόβλεψη οργανωμένων χώρων στάθμευσης, διευθέτηση της παρόδιας στάθμευσης και της κυκλοφορίας των πεζών.
- Δημιουργία δικτύου πεζοδρόμων – οδών ήπιας κυκλοφορίας και ποδηλατοδρόμων, κατά προτεραιότητα περιμετρικά των κοινόχρηστων και κοινωφελών εγκαταστάσεων (π.χ. μονάδες εκπαίδευσης) με στόχο τη δημιουργία ενός ενιαίου δικτύου ροής πεζών και σύνδεσης χώρων πρασίνου, πολιτισμού και κοινωνικού εξοπλισμού, αξιοποιώντας όπου είναι δυνατόν τις παράκτιες και παραρειακές ζώνες. Τέτοιες διαμορφώσεις θα μπορούσαν καταρχήν να πραγματοποιηθούν στον οικισμό του Μενιδίου λόγω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του από άποψη φυσικών πόρων.
- Δημιουργία χώρων στάθμευσης πλησίον των κεντρικών πυρήνων των οικισμών στους οποίους συγκεντρώνονται οι διοικητικές και κοινωνικές λειτουργίες και εξυπηρετήσεις, με προτεραιότητα στους οικισμούς που παρουσιάζουν τουριστική κίνηση (π.χ. Μενίδι).
- Ανακατάταξη της Εθνικής Οδού «Αντίρριο - Ιωάννινα» στα τμήματα που διέρχεται εντός των οικισμών του Μενιδίου και της Συκούλας, σε Επαρχιακή Οδό ώστε να αποκτήσει χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού.
- Βελτίωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών και της ποιότητας του οδοστρώματος (ασφαλτοστρώσεις, τσιμεντοστρώσεις) στις εντός ορίων οικισμών περιοχές (π.χ. Μενίδι, Συκούλα, Θεριακήσι, Ελαιοχώρι), με προτεραιότητα στις συλλεκτήριες οδούς.
- Εκσυγχρονισμός και επέκταση του υφιστάμενου αλιευτικού καταφυγίου που διαθέτει ο οικισμός του Μενιδίου, με σκοπό τη βελτίωση των υποδομών, τον ελλιμενισμό περισσότερων αλιευτικών σκαφών αλλά και την εξασφάλιση δυνατότητας πρόσδεσης και τουριστικών σκαφών.

▪ **Ύδρευση**

- Εγκατάσταση συμπληρωματικών δικτύων ύδρευσης (π.χ. Φλωριάδα).
- Εκσυγχρονισμός και αντικατάσταση, όπου απαιτείται, του δικτύου ύδρευσης.
- Επέκταση του δικτύου ύδρευσης στις προς πολεοδόμηση περιοχές αλλά και στις αδόμητες σήμερα περιοχές εντός ορίων οικισμών όταν αυτές αξιοποιηθούν.

▪ Αποχέτευση

- Μελέτη και κατασκευή αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων στους υπόλοιπους οικισμούς της Δ.Ε. Μενιδίου.
- Μελέτη και κατασκευή δικτύου απορροής ομβρίων, με προτεραιότητα στους οικισμούς που παρουσιάζουν πλημμυρικά φαινόμενα.

▪ Απορρίμματα

- Η ανάπτυξη δικτύου συλλογής οργανικών αποβλήτων (καφέ κάδος).
- Ο σχεδιασμός για τη συλλογή και ανάκτηση των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων γεωργοκτηνοτροφικής προέλευσης για την αξιοποίηση τους στην παραγωγή δευτερογενών προϊόντων (π.χ. λίπασμα) ή/και εναλλακτικών καυσίμων, σε συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς.

▪ Ενέργεια – Τηλεπικοινωνίες

- Κατά προτεραιότητα, η υπογειοποίηση των τμημάτων των Γραμμών Μεταφοράς Υψηλής Τάσης που διέρχονται από τις οικιστικές περιοχές Μενιδίου και Συκούλας. Ζώνη Τύπου I και II.

Στο πλαίσιο των προγραμματικών μεγεθών πληθυσμού βάσει πρόβλεψης για το έτος σχεδιασμού 2031 και λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες εξυπηρετήσεις **κοινωνικού εξοπλισμού** στο σύνολο της Δ.Ε. Μενιδίου, καθώς και τα σταθερότυπα κοινωνικής και τεχνικής υποδομής, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 10788/2004 Απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 285/Δ/2004), πραγματοποιείται η εκτίμηση αναγκών σε κοινωνική και τεχνική υποδομή σε επίπεδο Πολεοδομικής Ενότητας. Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη την οργάνωση των Πολεοδομικών Ενότητων σε Οικιστικές Ενότητες, τις σχέσεις και εξαρτήσεις των οικισμών με την έδρα της Δημοτικής Ενότητας, καθώς και τα προγραμματικά μεγέθη πληθυσμού ανά οικισμό, πραγματοποιείται ο επιμερισμός της χωροθέτησης βιώσιμων μονάδων κοινωνικής υποδομής ανά Πολεοδομική ή Οικιστική Ενότητα. Η μεθοδολογία αυτή ακολουθείται προκειμένου να προταθεί η χωροθέτηση των πρόσθετων κοινωνικών εξυπηρετήσεων που θα προκύψουν με τη χρήση των σταθεροτύπων για την κάλυψη των αναγκών του προγραμματικού πληθυσμού για το 2031, λαμβάνοντας υπόψη ως βασικό κριτήριο τα πρότυπα των ελάχιστων πληθυσμιακών μεγεθών τα οποία στοιχειοθετούν την ανάγκη χωροθέτησης μονάδας κοινωνικής υποδομής. Η μεθοδολογία αυτή επιτρέπει αφενός την πλήρη κάλυψη των αναγκών σε κοινωνικό εξοπλισμό στο σύνολο της Δημοτικής Ενότητας και αφετέρου αποφεύγει τη χωροθέτηση μη βιώσιμων μονάδων σε Πολεοδομικές Ενότητες οι οποίες δε θα διαθέτουν επαρκή δημογραφικά μεγέθη κατά το έτος σχεδιασμού για αυτόνομη εγκατάσταση υποδομών.

▪ Διοίκηση

- Προτείνεται η ίδρυση και λειτουργία τοπικών/κοινοτικών γραφείων τουλάχιστον στα κέντρα των Οικιστικών Ενοτήτων, για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών σε διοικητικές υπηρεσίες και την εξυπηρέτηση του αγροτικού τομέα.

▪ Εκπαίδευση

- Διατηρούνται τα 2 Νηπιαγωγεία που λειτουργούν στα κέντρα των Οικιστικών Ενοτήτων του Μενιδίου και της Χρυσοπηγής, εξυπηρετώντας τους εξαρτώμενους οικισμούς κάθε Οικιστικής Ενότητας.
- Διατηρούνται τα 2 Δημοτικά Σχολεία που λειτουργούν στα κέντρα των Οικιστικών Ενοτήτων του Μενιδίου και της Χρυσοπηγής, εξυπηρετώντας τους εξαρτώμενους οικισμούς κάθε Οικιστικής Ενότητας.
- Προτείνεται η ενίσχυση/επέκταση του Δημοτικού Σχολείου στην Π.Ε. Χρυσοπηγής μέσω απορρόφησης του Δημοτικού Σχολείου της Χρυσορράχης καθότι δεν αποτελεί βιώσιμη σχολική μονάδα.
- Δημιουργία Γυμνασίου και Λυκείου στην Π.Ε. του Μενιδίου για την εξυπηρέτηση και κάλυψη των αναγκών της Δημοτικής Ενότητας, σε συνδυασμό με τις εκπαιδευτικές μονάδες στο Κομπότι.

▪ Υγεία και Πρόνοια

- Δημιουργία βρεφονηπιακών - παιδικών σταθμών, στις Π.Ε. του Μενιδίου και της Χρυσοπηγής για την κάλυψη των αναγκών της Δημοτικής Ενότητας.
- Λειτουργία Κ.Α.Π.Η. στα κέντρα των Οικιστικών Ενοτήτων της Δημοτικής Ενότητας, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών της τρίτης ηλικίας.
- Συνέχιση και ενίσχυση του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι».

▪ Αθλητισμός

- Δημιουργία, σε κάθε Πολεοδομική Ενότητα, μικρής κλίμακας υπαίθριων αθλητικών χώρων που να συνδυάζονται με τους ελεύθερους χώρους πρασίνου της περιοχής και με τις μονάδες εκπαίδευσης.
- Δημιουργία Αθλητικού Πυρήνα τύπου Α στην Π.Ε. του Μενιδίου που θα εξυπηρετεί όλη τη Δημοτική Ενότητα.
- Συντήρηση και αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών αθλητισμού (π.χ. γήπεδο 5x5 και περιβάλλον χώρος στον οικισμό του Μενιδίου).

▪ Πράσινο και Ελεύθεροι Χώροι

- Καθορισμός ζωνών πρασίνου στις παραρεμάτιες περιοχές των ρεμάτων που διέρχονται εντός των ορίων των Πολεοδομικών Ενοτήτων, με παράλληλη πρόβλεψη για την διασύνδεση μέσω δικτύου πρασίνου – πεζόδρομων - ποδηλατοδρόμων των σημαντικών στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς και των σημείων κοινωνικής δραστηριότητας.

- Δημιουργία χώρων πρασίνου περιμετρικά των δασικών εκτάσεων που συναντώνται εντός των οικισμών, με στόχο την προστασία και ανάδειξή τους αλλά και τον ορθολογικό πολεοδομικό σχεδιασμό.
 - Δημιουργία στην Π.Ε. του Ελαιοχωρίου ικανής ζώνης πρασίνου, ως διαχωριστικό στοιχείο μεταξύ της περιοχής κατοικίας και του υπό κατασκευή νέου αυτοκινητοδρόμου της Ιόνιας Οδού.
 - Αξιοποίηση δημοσίων εκτάσεων εντός ορίων οικισμών, για τη δημιουργία χώρων πρασίνου, άθλησης και αναψυχής και προώθηση δικτυώσεων - ενοποιήσεων μεταξύ τους.
 - Δημιουργία κεντρικών πλατειών ή βελτίωση και συμπλήρωσή τους (π.χ. Συκούλα, Θεριακήσιο, Π. Φλωριάδα), ως σημεία αναφοράς κάθε οικισμού.
- **Πολιτισμός**
- Δημιουργία σε κάθε Πολεοδομική Ενότητα, με προτεραιότητα στα κέντρα των Οικιστικών Ενοτήτων, Πολιτιστικού / Πνευματικού Κέντρου με αξιοποίηση των αξιόλογων κτιρίων (π.χ. παλαιά σχολεία που δεν προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν).
- **Κοιμητήρια και Ενοριακοί Ναοί**
- Για τα κοιμητήρια της περιοχής μελέτης που ευρίσκονται εντός των οικισμών ή δεν ικανοποιείται η απαίτηση ελάχιστης απόστασης 250 m από τα όρια των οικισμών προτείνεται κατ' αρχήν να διερευνηθεί η δυνατότητα μείωσης της ελάχιστης απόστασης μέσω εκπόνησης ειδικών μελετών, προκειμένου να συνεχίσουν να λειτουργούν, αλλά και να είναι εφικτός ένας ορθολογικός πολεοδομικός σχεδιασμός. Σε αντίθετη περίπτωση προτείνεται η κατάργησή τους με τον χαρακτηρισμό της έκτασης ως «μνημειακό πράσινο» και η ίδρυση νέων κοιμητηρίων σε κατάλληλες θέσεις που θα υποδειχθούν μετά τη σύνταξη σχετικών μελετών.
 - Η χωροθέτηση ενοριακών ναών θα γίνεται σε συνεργασία με την κατά περιοχή αρμόδια Μητρόπολη και σύμφωνα με τον ΑΝ 2200/1940 (άρθρο 10 και 11).

Περιοχές Ειδικής Προστασίας

Πρόκειται για περιοχές που διαθέτουν ιδιαιτέρως αξιόλογα φυσικά ή πολιτιστικά στοιχεία που χρήζουν προστασίας, προβολής και ανάδειξης. Οι περιοχές αυτές οριοθετούνται και καθορίζονται για αυτές περιορισμοί ή και απαγορεύσεις στις χρήσεις γης και στη δόμηση καθώς και στην εν γένει άσκηση δραστηριοτήτων και λειτουργιών, για λόγους προστασίας του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Π.Ε.Π. 1: Περιοχή Ειδικής Προστασίας Μακρυνόρους

Πρόκειται για μια περιοχή 20.000 περίπου στρεμμάτων που καταλαμβάνει τη μεγάλη πλειοψηφία του νότιου και νοτιοανατολικού μέρους της Δημοτικής Ενότητας. Εντός των ορίων περιλαμβάνεται το τμήμα του Καταφυγίου Άγριας Ζωής με την ονομασία «Ι.Μ. Ρέθα - Μ. Λόγγος» (ΦΕΚ 972/Β/2003), που βρίσκεται εντός των ορίων της Δ.Ε. Μενιδίου.

Χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές από ορεινό τοπίο, αρκετά ρέματα, υψηλές κορυφές και απότομες, σχετικά, κλίσεις. Στην έκταση αυτή δεσπόζει ο ορεινός όγκος του Μακρυνόρους, ενώ τα σημάδια ανθρώπινης παρουσίας και δραστηριότητας είναι ελάχιστα, και περιορίζονται σε κάποιες καλλιεργούμενες εκτάσεις και ορισμένους ναούς.

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην παραπάνω περιοχή (ΠΕΠ 1) οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 1 του ΠΔ-59/2018) είναι:

- (6) Πολιτιστικές υπαίθριες εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον της περιοχής.
- (24.1) Γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες, με άσκηση μόνο παραδοσιακών καλλιεργειών.
- (24.3) Αντλητικές εγκαταστάσεις.
- (26.12) Γραμμικές υποδομές μεταφορών, και ειδικότερα :
 - (26.12.1) : Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)
 - (26.12.2) : Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
 - (26.12.3) : Πεζόδρομοι
 - (26.12.4) : Ποδηλατόδρομοι
 - (26.12.5) : Πλατείες
 - (26.12.6) : Μονοπάτια (πεζών)
- (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα).
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός).
- (34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- (35) Πάρκα κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.
- (38) Κοιμητήρια μικρής κλίμακας, με ιερό ναό μέχρι 80 τ.μ., επιπέδου Δημοτικής Ενότητας.
- (48.1) Κατασκευές για:
 - α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
 - β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,
 - δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.
- (48.2) Εγκαταστάσεις :
 - α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων).

β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.

γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.

ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.

στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.

- (49) Περίπτερα ενημέρωσης (ισόγεια, ξύλινα ή πέτρινα, έως 100 τ.μ.) / έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κλπ).
- (51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών.
- (53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων.

Όροι αρτιότητας και λοιποί περιορισμοί

- Ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα δέκα (10) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985).

Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.

- Για τις εκτάσεις που βρίσκονται εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «Ι.Μ. Ρέθα - Μ. Λόγγος» (ΦΕΚ 972/Β/2003) ισχύουν, επιπλέον, τα οριζόμενα στην απόφαση ίδρυσής του.
- Για τους λοιπούς όρους και περιορισμούς δόμησης των επιτρεπόμενων χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΔ/6-10-78 ΦΕΚ 538/Δ/78 και ΠΔ/24-5-85 ΦΕΚ 270/Δ/85), όπως ισχύουν, καθώς και η ειδικότερη για κάθε δραστηριότητα και έργο κείμενη νομοθεσία.

Π.Ε.Π. 2: Περιοχή Προστασίας Παλαιοκούλιας

Πρόκειται για μια σχετικά μικρή περιοχή 1.200 στρεμμάτων που τοποθετείται σε επαφή με τον οικισμό του Μενιδίου. Χαρακτηρίζεται από σχετικά μεγάλες κλίσεις και στο μεγαλύτερο μέρος της διαθέτει δασώδεις εκτάσεις.

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην παραπάνω περιοχή (ΠΕΠ 2) οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 1 του ΠΔ-59/2018) είναι:

- (6) Πολιτιστικές υπαίθριες εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον της περιοχής.
- (24.1) Γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες, με άσκηση μόνο παραδοσιακών καλλιεργειών.

- (24.3) Αντλητικές εγκαταστάσεις, υδατοδεξαμενές και φρέατα.
- (26.12) Γραμμικές υποδομές μεταφορών, και ειδικότερα :
 - (26.12.1) : Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)
 - (26.12.2) : Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
 - (26.12.3) : Πεζόδρομοι
 - (26.12.4) : Ποδηλατόδρομοι
 - (26.12.5) : Πλατείες
 - (26.12.6) : Μονοπάτια (πεζών)
- (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα).
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός).
- (35) Πάρκα κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.
- (48.1) Κατασκευές για:
 - α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
 - β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών.
- (48.2) Εγκαταστάσεις :
 - α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων).
 - β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.
 - γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.
 - δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.
 - ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
 - στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.
- (49) Περίπτερα ενημέρωσης (ισόγεια, ξύλινα ή πέτρινα, έως 100 τ.μ.) / έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κλπ).
- (51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών.
- (53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων.

Όροι αρτιότητας και λοιποί περιορισμοί

- Ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα δέκα (10) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985).

Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.

- Για τους λοιπούς όρους και περιορισμούς δόμησης των επιτρεπόμενων χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΔ/6-10-78 ΦΕΚ 538/Δ/78 και ΠΔ/24-5-85 ΦΕΚ 270/Δ/85), όπως ισχύουν, καθώς και η ειδικότερη για κάθε δραστηριότητα και έργο κείμενη νομοθεσία.

Π.Ε.Π. 3: Περιοχή Προστασίας Αμβρακικού Κόλπου

Πρόκειται για τα τμήματα της Ζώνης Α (Περιοχή Προστασίας της Φύσης) και Ζώνης Β (Περιοχή Ειδικών Ρυθμίσεων) του Εθνικού Πάρκου του Αμβρακικού (ΦΕΚ 123/Δ/2008, ΦΕΚ 581/Δ/2022), που βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της Δημοτικής Ενότητας Μενιδίου. Έχει έκταση 200 στρέμματα και τοποθετείται στο νοτιοδυτικό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας, βόρεια του οικισμού Μενιδίου, στα σύνορα με τη Δ.Ε. Κομποτίου. Σημειώνεται ότι περιλαμβάνει τμήματα από μία Ειδική Ζώνη Διατήρησης (GR2110001: «Αμβρακικός Κόλπος, Δέλτα Λούρου και Αράχθου (Πέτρα, Μύτικας, Ευρύτερη Περιοχή, Κάτω Ρους Άραχθου, Καμπή Φιλιπιάδας») και μία Ζώνη Ειδικής Προστασίας (GR2110004: «Αμβρακικός Κόλπος, Λιμνοθάλασσα Κατάφουρκο και Κορακονήσια») του οικολογικού δικτύου Natura 2000.

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην ανωτέρω περιοχή (ΠΕΠ 3) ισχύουν οι ρυθμίσεις (χρήσεις, όροι και περιορισμοί) της απόφασης χαρακτηρισμού του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου (Κ.Υ.Α. 11989/14-03-2008, ΦΕΚ 123/Δ/2008). Επίσης, δεδομένου ότι η παραπάνω περιοχή ανήκει σε ζώνες του οικολογικού δικτύου Natura 2000, ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα δέκα (10) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.

Π.Ε.Π. 4: Περιοχή Προστασίας Παράκτιας Ζώνης

Πρόκειται για εκτάσεις στην παραλιακή ζώνη της Δημοτικής Ενότητας, συνολικής επιφάνειας 225 στρεμμάτων, που στόχο έχουν την ανάσχεση της γραμμικής δόμησης στις ευαίσθητες παράκτιες περιοχές.

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην παραπάνω περιοχή (ΠΕΠ 4) οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 1 του ΠΔ-59/2018) είναι:

- (4.1) Μικρές υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1) με ισόγειους βοηθητικούς χώρους έως 60 τ.μ.
- (6) Πολιτιστικές υπαίθριες εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον της περιοχής.
- (24.1) Γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες, με άσκηση μόνο παραδοσιακών καλλιεργειών.
- (24.3) Αντλητικές εγκαταστάσεις.
- (26.12) Γραμμικές υποδομές μεταφορών, και ειδικότερα :
 - (26.12.1) : Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)
 - (26.12.2) : Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
 - (26.12.3) : Πεζόδρομοι
 - (26.12.4) : Ποδηλατόδρομοι
 - (26.12.5) : Πλατείες
 - (26.12.6) : Μονοπάτια (πεζών)
- (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα).
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός).
- (48.1) Κατασκευές για:
 - α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
 - β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών.
- (48.2) Εγκαταστάσεις :
 - α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων).
 - β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.
 - γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.
 - ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
 - στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.
- (49) Περίπτερα ενημέρωσης (ισόγεια, ξύλινα ή πέτρινα, έως 100 τ.μ.) / έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κλπ).
- (51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών.

- (52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφιση κλπ.).
- (53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων.
- (54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.
- (55) Φάρoi.

Όροι αρτιότητας και λοιποί περιορισμοί

- Ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα δέκα (10) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.
- Για τους λοιπούς όρους και περιορισμούς δόμησης των επιτρεπόμενων χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΔ/6-10-78 ΦΕΚ 538/Δ/78 και ΠΔ/24-5-85 ΦΕΚ 270/Δ/85), όπως ισχύουν, καθώς και η ειδικότερη για κάθε δραστηριότητα και έργο κείμενη νομοθεσία.

Τέλος, στην ανωτέρω περιοχή και ειδικότερα σε έκταση που βρίσκεται σε επαφή με τα νότια όρια του οικισμού του Μενιδίου, προτείνεται η δημιουργία ενυδρείου, με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της πανίδας (θαλάσσιας και χερσαίας) που ενδημεί στις περιοχές του Αμβρακικού Κόλπου. Η κύρια εγκατάσταση θα αφορά ενυδρείο διεθνών προδιαγραφών, όπου θα εκτίθεται αντιπροσωπευτικά η ιχθυοπανίδα της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού Κόλπου και του Ιονίου Πελάγους, ενώ θα είναι δυνατή και η πλαισίωσή του από άλλες εγκαταστάσεις ανάδειξης της χερσαίας πανίδας της περιοχής (π.χ. παρατηρητήριο πουλιών).

Π.Ε.Π. 5: Περιοχές Προστασίας Αρχαιολογικών Χώρων και Μνημείων

Στην έκταση της Δ.Ε. Μενιδίου εντοπίζονται αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία - κηρυγμένων ή μη - που χρήζουν προστασίας και ανάδειξης. Ειδικότερα, διακρίνονται σε κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία (Πίνακας 4) και εντοπισμένους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία (Πίνακας 5)..

Στις θέσεις των ανωτέρω αρχαιολογικών χώρων και μνημείων (κηρυγμένων και εντοπισμένων), για οποιαδήποτε επέμβαση ή δραστηριότητα επί και πέριξ αυτών, ισχύουν οι χρήσεις γης και όροι δόμησης που καθορίζονται από την παρούσα για τις αντίστοιχες περιοχές που ανήκουν, με απαραίτητη προϋπόθεση την έγκριση της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας.

Επισημαίνεται ότι απαιτείται, μέσω των αρμόδιων Αρχαιολογικών Υπηρεσιών, η θεσμική θωράκιση των μη κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, η οριοθέτησή τους και ο καθορισμός ζωνών προστασίας σε όλους τους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου (Ν. 3028/2002) για τη προστασία, συντήρηση και ανάδειξή τους.

Πίνακας 4: Κηρυγμένοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία

Περιγραφή	Θέση	Φ.Ε.Κ.
Μονή Δρυμοναρίου	Νότια οικισμού Φλωριάδας	683/Β/1986 (ζώνη προστασίας 100μ)
Μονή Συγγενών	Βορειοανατολικά οικισμού Χρυσορράχης	712/Β/1986 (ζώνη προστασίας 50μ)
Κτιριακό συγκρότημα (νερόμυλος – νεροτριβή)	Οικισμός Π. Φλωριάδα	510/Β/2000 (ζώνη προστασίας 50μ)

Πίνακας 5: Εντοπισμένοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία

Περιγραφή	Θέση
Αγριλιές Μενιδίου: μικρή οχύρωση	Βόρεια οικισμού Μενιδίου
Παλιοκούλια Μενιδίου: μικρή οχύρωση	Βορειοανατολικά οικισμού Μενιδίου
Καστριώτισσα: οχύρωση	Μεταξύ οικισμών Μαρλέσι και Καστριώτισσα
Φλωριάδα: οχύρωση	Νότια οικισμού Π. Φλωριάδας
Θεριακήσι: μικρή οχύρωση	Βορειοδυτικά οικισμού Θεριακησίου
Ναός Αγ. Ταξιαρχών	Οικισμός Θεριακήσι
Εξωκλήσι προφήτη Ηλία	Βόρεια οικισμού Θεριακησίου
Μετόχι Κοσμά του Αιτωλού	Μεταξύ οικισμών Χρυσορράχης και Φλωριάδας
Νερόμυλος – Νεροτριβή και παλαιό Δημοτικό Σχολείο	Θέση «Πύλη» μεταξύ οικισμών Μαρλεσίου και Καθαροβουνίου

Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης

Πρόκειται για εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών της Δ.Ε. Μενιδίου, ιδιαίτερα πέριξ των οικιστικών περιοχών ή των περιοχών παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, στις οποίες καθορίζονται ειδικοί περιορισμοί στις χρήσεις γης και στους όρους δόμησης με σκοπό την ορθολογική κατανομή και συσχέτιση των χρήσεων γης, ώστε να αποφεύγονται πιθανές συγκρούσεις μεταξύ τους.

Π.Ε.Π.Δ. 1: Προστασία Ορεινού Τοπίου και Κτηνοτροφικών Δραστηριοτήτων

Πρόκειται για μια μεγάλη έκταση, που φτάνει τα 42.000 περίπου στρέμματα και καλύπτει όλο το ανατολικό και το βόρειο κομμάτι της Δημοτικής Ενότητας. Περιλαμβάνει κυρίως ορεινές εκτάσεις απότομων κλίσεων, σχετικά μεγάλα υψόμετρα, αλλά και διάσπαρτες πεδινές ομαλές εκτάσεις. Ο χαρακτήρας της είναι

κυρίαρχα γεωργοκτηνοτροφικός και καθορίζεται κατά μείζονα λόγο από την ανθρώπινη δραστηριότητα που εστιάζεται κυρίως στους οικισμούς Θεριακήσι, Χρυσοπηγή, Παλαιά Φλωριάδα, Φλωριάδα και Χρυσορράχη. Σημαντικό ρόλο στην περιοχή αυτή, παίζει το μεγάλο ρέμα του Διπόταμου, που αποτελεί και το βόρειο, φυσικό σύνορο της Δ.Ε. Μενιδίου και η πλειάδα των μικρότερων ρεμάτων που το τροφοδοτούν διασχίζοντας κατά πλάτος την περιοχή στο βόρειο τμήμα της.

Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει σε μία θέση με ιδιαίτερη πολιτιστική σημασία για τη Δημοτική Ενότητα που βρίσκεται εντός της συγκεκριμένης περιοχής και αφορά τη Μονή Δρυμοναρίου (κηρυγμένο βυζαντινό μνημείο). Τέλος, στην έκταση αυτή συναντάται και το έτερο σημαντικό μοναστήρι της Δημοτικής Ενότητας, η Μονή Συγγενών (κηρυγμένο βυζαντινό μνημείο) χτισμένο βόρεια του οικισμού της Χρυσορράχης, με κεντρικό ρόλο στην πολιτιστική και λαογραφική παράδοση της Δημοτικής Ενότητας.

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην ανωτέρω περιοχή (ΠΕΠΔ 1) οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 1 του ΠΔ-59/2018) είναι:

- (1) Κατοικία (ισόγεια έως 150 τ.μ.).
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση.
- (4.1) Μικρές υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1) με ισόγειους βοηθητικούς χώρους έως 60 τ.μ.
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές υπαίθριες εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, σε αρμονική σχέση με το περιβάλλον της περιοχής.
- (8) Περίθαλψη. Επιτρέπονται μόνο Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (8.1).
- (12) Εστίαση (έως 200 τ.μ.).
- (13) Αναψυκτήρια (έως 100 τ.μ.).
- (15) Τουριστικά καταλύματα κατηγορίας 3 αστέρων και άνω, μέγιστης δυναμικότητας 30 κλινών, στο πλαίσιο επιχείρησης αγροτουρισμού (ΦΕΚ 3089/Β/2018).
- (16) Στάθμευση. Επιτρέπονται μόνο γήπεδα.
- (17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθρο 15 του Ν.4233/2014).
- (22) Επαγγελματικά εργαστήρια συσκευασίας και μεταποίησης τοπικά παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, μετά από έγκριση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Δήμου.
- (23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης, συσκευασίας και μεταποίησης τοπικά παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, μετά από έγκριση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Δήμου.
- (24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες.

- (24.2) Γεωργικές αποθήκες (ισόγειες) και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ. Δ' 270).
- (24.3) Κτηνοτροφικές – πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις - Αντλητικές εγκαταστάσεις.
- (24.5) Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του Ν.4235/2014).
- (24.6) Κτηνοτροφικά Πάρκα (άρθρο 43 του Ν.4235/2014).
- (24.8) Εκτατική παραδοσιακή βόσκηση, μετά από μελέτη βοσκοϊκανότητας και τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας δασικής αρχής.
- (26.12) Γραμμικές υποδομές μεταφορών, και ειδικότερα :
 - (26.12.1) : Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)
 - (26.12.2) : Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
 - (26.12.3) : Πεζόδρομοι
 - (26.12.4) : Ποδηλατόδρομοι
 - (26.12.5) : Πλατείες
 - (26.12.6) : Μονοπάτια (πεζών)
- (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα).
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός).
- (34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- (35) Πάρκα κεραιών τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.
- (38) Κοιμητήρια μικρής κλίμακας, με ιερό ναό μέχρι 80 τ.μ., επιπέδου Δημοτικής Ενότητας.
- (48.1) Κατασκευές για:
 - α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
 - β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,
 - δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.
- (48.2) Εγκαταστάσεις :
 - α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων).
 - β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.
 - γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.
 - δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.

ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.

στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.

- (49) Περίπτερα ενημέρωσης (ισόγεια, ξύλινα ή πέτρινα, έως 100 τ.μ.) / έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κλπ).
- (51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών.
- (53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων.

Όροι αρτιότητας και λοιποί περιορισμοί

- Για τις εκτάσεις που δεν ανήκουν σε περιοχές του οικολογικού δικτύου Natura 2000 ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα οκτώ (8) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.
- Για τις εκτάσεις που ανήκουν σε ζώνες του οικολογικού δικτύου Natura 2000 ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα δέκα (10) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα έκτασης τουλάχιστον τεσσάρων (4) στρεμμάτων, τα οποία, κατά τη δημοσίευση του Ν.3937/2011(60 Α'), θεωρούνταν άρτια και οικοδομήσιμα, σύμφωνα με τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις.
- Για τους λοιπούς όρους και περιορισμούς δόμησης των επιτρεπόμενων χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΔ/6-10-78 ΦΕΚ 538/Δ/78 και ΠΔ/24-5-85 ΦΕΚ 270/Δ/85), όπως ισχύουν, καθώς και η ειδικότερη για κάθε δραστηριότητα και έργο κείμενη νομοθεσία.

Τέλος, η Π.Ε.Π.Δ. 1 αποτελεί περιοχή αναζήτησης για τη χωροθέτηση ΠΟΑΠΔ Κτηνοτροφίας (Κτηνοτροφικά Πάρκα) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2742/1999. Επιπλέον προτείνεται η σύνταξη ειδικής μελέτης για τη βιοοικονομία της περιοχής και τη φέρουσα ικανότητα σε σταβλισμένες και ημι-σταβλισμένες κτηνοτροφικές μονάδες στα Κτηνοτροφικά Πάρκα, καθώς και η σύνταξη μελέτης για την επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων. Εντός των Κτηνοτροφικών Πάρκων επιτρέπεται η δημιουργία όλων εκείνων των υποδομών που είναι απαραίτητες για την υγιεινή διαβίωση των ζώων, μικρές επισκέψιμες μονάδες μεταποίησης τοπικών αγροτικών προϊόντων καθώς και πρατήρια πώλησης τοπικών προϊόντων.

Π.Ε.Π.Δ. 2 : Προστασία Αγροτικού Τοπίου και Γεωργικών Δραστηριοτήτων

Πρόκειται για μια μεγάλη έκταση, 42.000 περίπου στρεμμάτων, που καλύπτει ένα μεγάλο μέρος του κεντρικού και δυτικού τμήματος της Δημοτικής Ενότητας. Περιλαμβάνει την πλειοψηφία των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Δημοτικής Ενότητας ενώ, σε σχέση με τις άλλες περιοχές, οι πεδινές περιοχές και οι ομαλές κλίσεις είναι μορφολογικά στοιχεία που εμφανίζονται περισσότερο. Οι οικισμοί του Ελαιοχωρίου, της Λαγκάδας, της Καστριώτισσας, του Ελαιόφυτου και του Καθαροβουνίου καθορίζουν το γεωργικό χαρακτήρα της περιοχής, ενώ έντονη είναι και η παρουσία ρεμάτων που διατρέχουν την περιοχή. Γενικά, στην περιοχή αυτή παρατηρούνται αρκετά στοιχεία ανθρώπινης παρουσίας, όπως ναοί, νεκροταφεία, δεξαμενές, γεωτρήσεις. Αρχαίες οχυρωματικές θέσεις καθώς και σημεία με σημαντικό λαογραφικό ενδιαφέρον (π.χ. Μετόχι Κοσμά του Αιτωλού, παλιό Δημοτικό Σχολείο Πύλης), συμπληρώνουν την εικόνα του τοπικού ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Σημειωτέον, εντός των ορίων της Π.Ε.Π.Δ. 2 διέρχονται γραμμές του δικτύου υψηλής και υπερυψηλής τάσης της ΔΕΗ, καθώς και ο νέος αυτοκινητόδρομος της Ιόνιας Οδού.

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην ανωτέρω περιοχή (ΠΕΠΔ 2) οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 1 του ΠΔ-59/2018) είναι:

- (1) Κατοικία (έως 200 τ.μ.).
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση.
- (4.1) Μικρές υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1) με ισόγειους βοηθητικούς χώρους έως 60 τ.μ.
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις.
- (8) Περίθαλψη. Επιτρέπονται μόνο Πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας χωρίς νοσηλεία (8.1).
- (12) Εστίαση (έως 200 τ.μ.).
- (13) Αναψυκτήρια (έως 100 τ.μ.).
- (15) Τουριστικά καταλύματα κατηγορίας 3 αστέρων και άνω, μέγιστης δυναμικότητας 40 κλινών, στο πλαίσιο επιχείρησης αγροτουρισμού (ΦΕΚ 3089/Β/2018).
- (16) Στάθμευση. Επιτρέπονται μόνο γήπεδα.
- (17) Πρατήρια παροχής καυσίμων και ενέργειας (άρθρο 15 του Ν.4233/2014).
- (22) Επαγγελματικά εργαστήρια συσκευασίας και μεταποίησης τοπικά παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, μετά από έγκριση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Δήμου.

- (23) Βιοτεχνικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης, συσκευασίας και μεταποίησης τοπικά παραγόμενων γεωργικών προϊόντων, μετά από έγκριση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Δήμου.
- (24.1) Γεωργικές, δασικές, κτηνοτροφικές και λοιπές αγροτικές εκμεταλλεύσεις και δραστηριότητες.
- (24.2) Γεωργικές αποθήκες (ισόγειες) και λοιπές εγκαταστάσεις αγροτικού τομέα (άρθρο 2 του από 31.5.1985 π.δ. Δ' 270).
- (24.3) Κτηνοτροφικές – πτηνοτροφικές εγκαταστάσεις - Αντλητικές εγκαταστάσεις.
- (24.5) Πολυλειτουργικό αγρόκτημα (άρθρο 52 του Ν.4235/2014).
- (26.12) Γραμμικές υποδομές μεταφορών, και ειδικότερα :
 - (26.12.1) : Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)
 - (26.12.2) : Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
 - (26.12.3) : Πεζόδρομοι
 - (26.12.4) : Ποδηλατόδρομοι
 - (26.12.5) : Πλατείες
 - (26.12.6) : Μονοπάτια (πεζών)
- (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα).
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός).
- (34) Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- (35) Πάρκα κεραίων τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών.
- (38) Κοιμητήρια μικρής κλίμακας, με ιερό ναό μέχρι 80 τ.μ., επιπέδου Δημοτικής Ενότητας.
- (48.1) Κατασκευές για:
 - α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
 - β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,
 - δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.
- (48.2) Εγκαταστάσεις :
 - α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων).
 - β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.
 - γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.

ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.

στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.

- (49) Περίπτερα ενημέρωσης (ισόγεια, ξύλινα ή πέτρινα, έως 100 τ.μ.) / έργα ερμηνείας περιβάλλοντος (πινακίδες, αποχωρητήρια, περίπτερα, στέγαστρα κλπ).
- (51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών.
- (53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων.

Όροι αρτιότητας και λοιποί περιορισμοί

- Για τις εκτάσεις που δεν ανήκουν σε περιοχές του οικολογικού δικτύου Natura 2000 ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα έξι (6) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.
- Για τις εκτάσεις που ανήκουν σε ζώνες του οικολογικού δικτύου Natura 2000 ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα δέκα (10) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα έκτασης τουλάχιστον τεσσάρων (4) στρεμμάτων, τα οποία, κατά τη δημοσίευση του Ν.3937/2011(60 Α'), θεωρούνταν άρτια και οικοδομήσιμα, σύμφωνα με τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις.
- Για τους λοιπούς όρους και περιορισμούς δόμησης των επιτρεπόμενων χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΔ/6-10-78 ΦΕΚ 538/Δ/78 και ΠΔ/24-5-85 ΦΕΚ 270/Δ/85), όπως ισχύουν, καθώς και η ειδικότερη για κάθε δραστηριότητα και έργο κείμενη νομοθεσία.

Π.Ε.Π.Δ. 3 : Τουρισμός - Αναψυχή

Πρόκειται εκτάσεις της παραλιακής ζώνης, εμβαδού 300 περίπου στρεμμάτων, που συγκεντρώνεται η πλειοψηφία της ανθρώπινης παρουσίας (καλλιεργήσιμες εκτάσεις, οικιστική δραστηριότητα, μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας).

Στόχος της ανωτέρω ΠΕΠΔ, είναι η προστασία της παράκτιας ζώνης από την ανεξέλεγκτη διάχυση των αστικών λειτουργιών, η ενθάρρυνση της ανάπτυξης της δόμησης σε συγκεκριμένους υποδοχείς αντί της

διάσπαρτης δόμησης, η εξασφάλιση αποθέματος για μελλοντικές πολεοδομήσεις καθώς και η αποτελεσματική χωροθέτηση των υποδομών (π.χ. οδικό δίκτυο, δίκτυα ενέργειας).

Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης – Όροι Δόμησης

Στην ανωτέρω περιοχή (ΠΕΠΔ 3) οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 1 του ΠΔ-59/2018) είναι:

- (1) Κατοικία.
- (2) Κοινωνική πρόνοια.
- (3) Εκπαίδευση.
- (4.1) Μικρές υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις (κατηγορίες Α1, Α2, Β1) με ισόγειους βοηθητικούς χώρους έως 80 τ.μ.
- (5) Θρησκευτικοί χώροι.
- (6) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις.
- (10.1) Εμπορικά καταστήματα (έως 100 τ.μ.).
- (10.2) Καταστήματα παροχής προσωπικών υπηρεσιών (έως 100 τ.μ.).
- (12) Εστίαση (έως 200 τ.μ.).
- (13) Αναψυκτήρια (έως 100 τ.μ.).
- (15) Τουριστικά καταλύματα κατηγορίας 3 αστέρων και άνω, μέγιστης δυναμικότητας 50 κλινών.
- (16) Γήπεδα στάθμευσης.
- (24.2) Γεωργικές αποθήκες (ισόγειες έως 100 τ.μ.).
- (24.3) Αντλητικές εγκαταστάσεις, υδατοδεξαμενές και φρέατα.
- (24.9) Αλιεία (ερασιτεχνική και επαγγελματική).
- (26.11) Λιμενικές ζώνες αλιευτικής και τουριστικής δραστηριότητας, μαρίνες.
- (26.12) Γραμμικές υποδομές μεταφορών, και ειδικότερα :
 - (26.12.1) : Οδοί (κίνησης μηχανοκίνητων οχημάτων)
 - (26.12.2) : Οδοί ήπιας κυκλοφορίας
 - (26.12.3) : Πεζόδρομοι
 - (26.12.4) : Ποδηλατόδρομοι
 - (26.12.5) : Πλατείες
 - (26.12.6) : Μονοπάτια (πεζών)
- (30) Γωνίες ανακύκλωσης και πράσινα σημεία (μικρά, μεγάλα).
- (32) Χώρος επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός).
- (48.1) Κατασκευές για:

- α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
- β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,
- δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

▪ (48.2) Εγκαταστάσεις :

- α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων).
- β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό.
- γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.
- δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.
- ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
- στ) Η εγκατάσταση μονάδων αφαλάτωσης και λοιπών συστημάτων επεξεργασίας νερού για την υδροδότηση δημοτικών δικτύων, μετά των συνοδών έργων που απαιτούνται, για την πλήρη λειτουργία αυτών.

- (51) Έργα προστασίας από διάβρωση, κατολισθήσεις και στήριξη εδαφών.
- (52) Ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις, υποβρύχια φωτογράφιση κλπ.).
- (53) Έργα που αφορούν την αποκατάσταση και βελτίωση των υδατοαποθεμάτων.
- (54) Πλωτές υποδομές και εγκαταστάσεις θαλάσσιας αναψυχής.

Όροι αρτιότητας και λοιποί περιορισμοί

- Ως κατώτατο όριο κατάτμησης και αρτιότητας, ορίζονται τα τέσσερα (4) στρέμματα, εφαρμοζόμενης, κατά τα λοιπά, όπως ισχύει, της παρ. 1 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985), χωρίς να ισχύουν οι παρεκκλίσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ΠΔ/24-5-85 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα γήπεδα τα οποία, κατά την δημοσίευση της παρούσας, έχουν εμβαδόν τουλάχιστον τέσσερα (4) στρέμματα.
- Για τους λοιπούς όρους και περιορισμούς δόμησης των επιτρεπόμενων χρήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της εκτός σχεδίου δόμησης (ΠΔ/6-10-78 ΦΕΚ 538/Δ/78 και ΠΔ/24-5-85 ΦΕΚ 270/Δ/85), όπως ισχύουν, καθώς και η ειδικότερη για κάθε δραστηριότητα και έργο κείμενη νομοθεσία.

Ειδικές Χρήσεις

Οι περιοχές αυτές προορίζονται για να υποδεχτούν τις εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες με ιδιαίτερες χρήσεις ή χρήσεις που δεν εντάσσονται σε κάποια άλλη κατηγορία. Οι προβλεπόμενες χρήσεις γης (επιλογή από άρθρο 13 του ΠΔ-59/2018) είναι :

- (38) Κοιμητήρια.
 - Η χωρητικότητα των υφιστάμενων κοιμητηρίων είναι επαρκής, με βάση τα σχετικά σταθερότυπα και τον εκτιμώμενο πληθυσμό ανά οικισμό για το έτος στόχο.
 - Μεσοπρόθεσμα, προτείνεται η κατάργηση των κοιμητηρίων των Μονών Παναγιάς (Δρυμοναρίου) και Συγγενών, που έχουν χαρακτηριστεί ως Ιστορικά Διατηρητέα Μνημεία, για λόγους βελτίωσης των συνθηκών προστασίας και ανάδειξής τους.
 - Προτείνεται η διερεύνηση της παραμονής ή μη των κοιμητηρίων που βρίσκονται εντός ορίων οικισμών (Χρυσοπηγή, Παλαιά Φλωριάδα, Μαρλέσι, Λαγκάδα), επί τη βάση της αξιολόγησης των πολεοδομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων της λειτουργίας τους.
 - Στην περίπτωση παύσης λειτουργίας κοιμητηρίου, ο χώρος που καταλαμβάνει σήμερα δεν μπορεί να λάβει άλλη χρήση πέραν του «μνημειακού πρασίνου».
 - Προτείνεται η χωροθέτηση νέου κοιμητηρίου στη θέση «Κοκόνι», πλησίον οικισμού Χρυσορράχης.

Οι κυριότερες, προτεινόμενες από τη Β2 Φάση της Μελέτης, **γενικές, μεταβατικές διατάξεις**, είναι οι εξής:

- Βάσει της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας, η Δ.Ε. Μενιδίου, σε ότι αφορά τη σχετική γεωλογική καταλληλότητα για οικιστική ανάπτυξη και για άλλες συναφείς χρήσεις, χαρακτηρίζεται κατά τμήματα σε Ζώνες Σχετικής Γεωλογικής Καταλληλότητας, οι οποίες παρουσιάζονται στον Χάρτη Σχετικής Γεωλογικής Καταλληλότητας κλίμακας 1:20.000. Αυτές οι Ζώνες θα πρέπει να τύχουν άμεσης εφαρμογής σε οποιοδήποτε τεχνικό έργο, δημόσιο και ιδιωτικό, με πλέον εξειδικευμένη γεωλογική αναγνώριση κατά περίπτωση.
- Σε ολόκληρη την έκταση της Δημοτικής Ενότητας δεν επιτρέπεται :
 - Η αμμοληψία από παραλίες, ποτάμια και ρέματα.
 - Η ρίψη μπαζών, σκουπιδιών κ.α. σε ρέματα.
 - Η επιφανειακή εξόρυξη.
 - Η μετατροπή των ρεμάτων και μονοπατιών σε οδούς κυκλοφορίας τροχοφόρων.
 - Η αλλαγή του αναγλύφου του εδάφους με εκχερσώσεις, εκσκαφές και διανοίξεις δρόμων, χωρίς νόμιμη αδειοδότηση.
- Ο καθορισμός και η τροποποίηση ορίων αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και των ζωνών προστασίας τους, ιστορικών τόπων, περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, δασών, δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων, ορίων ρεμάτων, περιοχών προστασίας της φύσης, και γενικά προστατευόμενων περιοχών φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος ρυθμίζονται από τις κείμενες διατάξεις, όπως εκάστοτε

ισχύουν. Οι προβλεπόμενοι όροι, περιορισμοί και ρυθμίσεις τους κατισχύουν των διατάξεων της παρούσας, εφόσον είναι δυσμενέστεροι – αυστηρότεροι.

- Για τις περιοχές της Δ.Ε. Μενιδίου που ανήκουν στη Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου, πέραν των διατάξεων της παρούσης, ισχύουν παράλληλα και τα αναφερόμενα στην σχετική Κ.Υ.Α. 11989/2008 (ΦΕΚ 123/Δ/2008) για τη συγκεκριμένη ζώνη.
- Ο δασικός ή μη χαρακτήρας των δασικών εκτάσεων (τόσο στις προς πολεοδόμηση περιοχές, όσο και στον εξωαστικό χώρο) θα εξετάζεται κατά περίπτωση από τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, σύμφωνα με την εκάστοτε δασική νομοθεσία, μέχρι να ολοκληρωθεί η διαδικασία σύνταξης των δασικών χαρτών. Τυχόν υφιστάμενοι, εντός των προβλεπόμενων επεκτάσεων και των προς πολεοδόμηση περιοχών, δασικοί θύλακες μένουν εκτός σχεδίου και προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία.
- Οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι των προς πολεοδόμηση περιοχών θα ορισθούν από το ρυμοτομικό σχέδιο εφαρμογής. Ως κατευθύνσεις δίνονται :
 - Να είναι κατά το δυνατόν διάσπαρτοι στον οικιστικό ιστό.
 - Ενδείκνυται να χωροθετούνται όμορα με προστατευόμενες περιοχές (π.χ. δασικές εκτάσεις, αρχαιολογικοί χώροι, ρέματα κλπ), ώστε να ευνοείται η δημιουργία δικτύων πεζοδρόμων, περιπάτου, ποδηλατοδρόμων και υπαίθριας αναψυχής.
 - Να γίνεται προσπάθεια συνδυασμού τους με τα κέντρα γειτονιάς και τις προβλεπόμενες εγκαταστάσεις αθλητισμού, πολιτισμού, εκπαίδευσης, πρόνοιας και υγείας.
- Στις προς πολεοδόμηση περιοχές η αποσαφήνιση της γεωλογικής καταλληλότητας θα γίνει στα πλαίσια της μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας που θα συνταχθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Κατά την πολεοδόμηση των οριοθετημένων οικισμών της Δημοτικής Ενότητας είναι δυνατή η υπέρβαση του πολυγώνου της οριοθετημένης έκτασης, για λόγους εξομάλυνσης των ορίων του οικισμού και την προσαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμογής στο φυσικό ανάγλυφο του εδάφους, κατά ποσοστό :
 - για τα πρώτα 200 στρέμματα της έκτασης των οριοθετημένων οικισμών, υπέρβαση κατά ποσοστό έως 20% της επιφάνειας του πολυγώνου.
 - για την επιπλέον των 200 στρεμμάτων έκταση των οριοθετημένων οικισμών, υπέρβαση κατά ποσοστό έως 10%.

Η υπέρβαση αυτή του πολυγώνου της οριοθετημένης έκτασης δεν επιτρέπεται να γίνει μέσα σε Περιοχές Ειδικής Προστασίας.

- Επιβάλλεται η οριοθέτηση των ρεμάτων της Δημοτικής Ενότητας, με προτεραιότητα σε εκείνα που διέρχονται εντός ορίων οικισμών. Ελάχιστη απόσταση δόμησης από την οριοθετημένη γραμμή ρέματος, ορίζονται για τις περιοχές εντός σχεδίου και εντός ορίων οικισμών τα δέκα (10) μέτρα, ενώ για τις περιοχές εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών τα δεκαπέντε (15) μέτρα. Σε περίπτωση μη

οριοθέτησης, τόσο για τις εντός, όσο και για τις εκτός σχεδίου περιοχές, ως ελάχιστη απόσταση δόμησης από την όχθη του ρέματος ορίζονται τα είκοσι (20) μέτρα.

Απαγορεύεται η οδική χρήση, η επιχωμάτωση, η ρίψη σκουπιδιών, η σκυροδέτηση, η αμμοληψία και κάθε δόμηση των ρεμάτων, με εξαίρεση έργα προστατευτικής και περιβαλλοντικής διευθέτησης, καθώς και απολύτως απαραίτητα έργα υποδομής οργανισμών κοινής ωφέλειας.

Τα έργα υποδομής (π.χ. δρόμοι, γέφυρες) να μελετώνται, λαμβάνοντας υπόψη μέγιστη πλημμυρική παροχή 50-ετίας.

- Απαγορεύεται η εγκατάσταση λυόμενων οικίσκων, παρά μόνο προσωρινά σε εργοτάξια ή για λόγους έκτακτης ανάγκης.
- Απαγορεύεται κάθε δόμηση σε ζώνη 25μ εκατέρωθεν της γραμμής μεταφοράς υπερευψηλής τάσης (400 kV). Επίσης, απαγορεύεται κάθε δόμηση σε ζώνη 20μ εκατέρωθεν των γραμμών μεταφοράς υψηλής τάσης (150 kV), για τα τμήματα των γραμμών όπου έχει συσταθεί δουλεία εναερίου διελεύσεως τύπου II, υπέρ του ΑΔΜΗΕ. Ο ανωτέρω περιορισμός τίθεται υπό την προϋπόθεση ότι δεν απαιτείται μεγαλύτερη απόσταση από τυχόν ειδικότερους εγκριθέντες περιβαλλοντικούς όρους και την κείμενη νομοθεσία, παύει να ισχύει σε περίπτωση απενεργοποίησης της γραμμής, θα ισχύσει δε για οποιαδήποτε ενδεχόμενη νέα θέση της.
- Τα υφιστάμενα μονοπάτια να παραμένουν προσβάσιμα στους περιπατητές, να διατηρούνται και να επισκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο. Σε περίπτωση διανοίξεων νέων δρόμων, να αποκαθίσταται η συνέχεια των μονοπατιών.
- Επιτρέπεται η επισκευή, η αποκατάσταση και η επαναλειτουργία παλιών κατασκευών και κτιρίων αντιπροσωπευτικών της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και του αγροτικού τοπίου (π.χ. νερόμυλοι, κρήνες, ποτίστρες, μαντριά κ.α.), με έγκριση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ως προς τη μορφή, έστω και αν οι αιτούμενες να εκτελεστούν εργασίες αντίκεινται στις ρυθμίσεις της παρούσας.
- Νομίμως υφιστάμενα κτίρια και εγκαταστάσεις κατά την ημέρα θεσμοθέτησης του παρόντος, των οποίων η χρήση δεν επιτρέπεται από το παρόν, δύνανται να διατηρήσουν την υφιστάμενη χρήση στο γήπεδο επί του οποίου έχουν ανεγερθεί και να επισκευάζονται μόνο για λόγους χρήσεως και υγιεινής, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης. Επιπλέον, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 2γ, του άρθρου 51 του Ν. 4178/2013 όπως εκάστοτε ισχύει.
- Νομίμως υφιστάμενες εγκαταστάσεις που διέπονται από το Ν. 3325/2005, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 3982/2011 και η χρήση τους δεν επιτρέπεται από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, δύνανται να διατηρήσουν την υφιστάμενη χρήση σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 3325/2005, όπως εκάστοτε ισχύει. Για τις μονάδες που βρίσκονται σε Περιοχές Ειδικής Προστασίας (Π.Ε.Π.) δεν επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός όταν αυτός συνεπάγεται και αύξηση του κτιριακού όγκου ή επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων ή ανέγερση νέων.

Τέλος, στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται συγκεντρωμένα τα έργα, μελέτες και θεσμικές ρυθμίσεις που προτείνονται από τη Β' Φάση της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου:

Πίνακας 6: Απαιτούμενα Έργα, Μελέτες και Θεσμικές Ρυθμίσεις

α/α	Μελέτες - Έργα	Βαθμός Προτεραιότητας	Παρατηρήσεις
Α. Χωροταξικός & Πολεοδομικός Σχεδιασμός			
1	Αναθεώρηση ρυμοτομικού σχεδίου και Κτηματογράφηση – Πολεοδόμηση – Πράξη Εφαρμογής επεκτάσεων Π.Ε. Μενιδίου	A+	
2	Αναθεώρηση ρυμοτομικού σχεδίου και Κτηματογράφηση – Πολεοδόμηση – Πράξη Εφαρμογής επεκτάσεων Π.Ε. Συκούλας	B	
3	Κτηματογράφηση – Πολεοδόμηση – Πράξη Εφαρμογής Π.Ε. Χρυσοπηγής	B	συμπεριλαμβάνονται και οι προτεινόμενες περιοχές προς ένταξη στο σχέδιο
4	Κτηματογράφηση – Πολεοδόμηση – Πράξη Εφαρμογής στις υπόλοιπες Πολεοδομικές Ενώτητες	Γ	συμπεριλαμβάνονται και οι προτεινόμενες περιοχές προς ένταξη στο σχέδιο
5	Δίκτυα πεζοδρόμων, οδών ήπιας κυκλοφορίας και ποδηλατοδρόμων	Γ	προτεραιότητα για την Π.Ε. Μενιδίου
6	Χώροι στάθμευσης πλησίον κεντρικών πυρήνων Πολεοδομικών Ενότητων	B	προτεραιότητα στην Π.Ε. Μενιδίου
7	Μελέτη αξιολόγησης Πολεοδομικών και Περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία κοιμητηρίων εντός ορίων οικισμών και νέες χωροθετήσεις	B	
8	Μελέτες χωροθέτησης Κτηνοτροφικών Πάρκων στην ΠΕΠΔ 1	B	
Β. Φυσικό Περιβάλλον			
1	Μελέτη βοσκοϊκανότητας	A	
2	Μελέτες οριοθέτησης ρεμάτων	A	προτεραιότητα στα ρέματα που διέρχονται από οικιστικούς υποδοχείς
3	Μελέτες και έργα διαμόρφωσης και ανάδειξης περιπατητικών μονοπατιών	B	Μονή Συγγενών – Φλωριάδα κ.α.
4	Δημιουργία Ενυδρείου στην ΠΕΠ 4	A	
Γ. Πολιτιστικό Περιβάλλον			
1	Θεσμοθέτηση των μη κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων με καθορισμό ζωνών προστασίας τους	A	
Δ. Τεχνικές Υποδομές			
1	Έργα βελτίωσης κύριων αξόνων σύνδεσης πεδινών και ημιορεινών οικισμών	B	
2	Έργα βελτίωσης οδών σύνδεσης ορεινών οικισμών και σημαντικών πολιτιστικών πόρων (Αρχαιολογικοί Χώροι, Μονές κ.α.)	B	πρωτεύον κριτήριο η περιβαλλοντική διάσταση
3	Έργα βελτίωσης οδών εντός οικισμών	B	προτεραιότητα στις συλλεκτήριες οδούς

4	Εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης για την Π.Ε. Μενιδίου	B	
5	Εκσυγχρονισμός και επέκταση υφιστάμενου αλιευτικού καταφυγίου στη Π.Ε. Μενιδίου	B	
6	Εργασίες αντικατάστασης και εκσυγχρονισμού δικτύων ύδρευσης	A	
7	Μελέτες επέκτασης του δικτύου ύδρευσης στις προς πολεοδόμηση περιοχές	A	
8	Ολοκλήρωση κατασκευής δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων στην Π.Ε. Μενιδίου	A+	
9	Μελέτη και κατασκευή δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων στις υπόλοιπες Πολεοδομικές Ενότητες	B	
10	Μελέτη και κατασκευή δικτύων αποχέτευσης ομβρίων	B	προτεραιότητα στις περιοχές που παρατηρούνται πλημμυρικά φαινόμενα
11	Υδρογεωλογική μελέτη για τον προσδιορισμό των εκμεταλλεύσιμων ποσοτήτων νερού της Δημοτικής Ενότητας	B	
12	Υπογειοποίηση εναέριων δικτύων ΔΕΗ και ΟΤΕ	Γ	
13	Υπογειοποίηση στους οικισμούς του Μενιδίου και της Συκούλας των γραμμών μεταφοράς υψηλής τάσης της ΔΕΗ	A	
Ε. Κοινωνικές Υποδομές			
1	Γυμνάσιο και Λύκειο στην Π.Ε. Μενιδίου	Γ	
2	Βρεφονηπιακοί – παιδικοί σταθμοί στις Π.Ε. Μενιδίου και Χρυσοπηγής	B	
3	Κ.Α.Π.Η. στις Π.Ε. Μενιδίου και Χρυσοπηγής	B	
4	Μικρής κλίμακας υπαίθριοι αθλητικοί χώροι	A	συνδυασμός με ελεύθερους χώρους πρασίνου και μονάδες εκπαίδευσης
5	Αθλητικός Πυρήνας Τύπου Α' στην Π.Ε. Μενιδίου	Γ	
6	Πολιτιστικά / Πνευματικά Κέντρα στις Πολεοδομικές Ενότητες	B	αξιοποίηση αξιόλογων κτιρίων (π.χ. παλαιά σχολεία).
ΣΤ. Αναπλάσεις			
1	Ανάπλαση παραλιακού μετώπου Π.Ε. Μενιδίου	A	
2	Ανάπλαση πλατείας Π.Ε. Συκούλας	A	
3	Ανάπλαση πλατείας Π.Ε. Παλαιάς Φλωριάδας	A	
4	Ανάπλαση πλατείας Π.Ε. Θεριακησίου	A	

5	Αποκατάσταση και αξιοποίηση ιστορικών κτιρίων αρχιτεκτονικής, λαογραφικής και πολιτιστικής σημασίας	B	παλιός νερόμυλος – νεροτριβή στην Π. Φλωριάδα, παλιό Δημοτικό Σχολείο και νερόμυλος στη θέση «Πύλη», αρχιτεκτονικό σύνολο στη θέση «Μέγας Στούρνος», παλιό ελαιοτριβείο στη θέση «Ζουρλοχώρι» κ.α.
---	---	---	--

E. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΣΕΝΑΡΙΑ

Ο κεντρικός ρόλος της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Μενιδίου είναι η παροχή κατευθύνσεων και κανόνων για την οργάνωση του εξωαστικού και αστικού περιβάλλοντος των οικισμών της Δ.Ε. Μενιδίου. Με βασικό γνώμονα την εξειδίκευση των κατευθύνσεων υπερκείμενων μελετών – σχεδίων, και ειδικά του ΠΠΧΣΑΑ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ως κατευθυντήρια πλαίσια, συνεκτιμώντας τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την Α΄ Φάση της Μελέτης, και λαμβάνοντας υπόψη κατά περίπτωση όλες τις περιοχές του εξωαστικού χώρου, αλλά και τις ιδιαιτερότητες του κάθε οικισμού, όσον αφορά στο αστικό περιβάλλον, επιχειρήθηκε η σύνταξη εναλλακτικών δυνατοτήτων – σεναρίων,

Οι εναλλακτικές δυνατότητες καταρτίστηκαν με τρόπο ώστε να στηρίζονται στις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης του αγροτικού και του αστικού χώρου, με ιδιαίτερη μέριμνα στην προστασία και διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και στην αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος των οικισμών της περιοχής μελέτης.

Οι εναλλακτικές δυνατότητες περιλαμβάνουν:

- i. Το μηδενικό σενάριο (μη παρέμβασης), δηλαδή μια κατάσταση στασιμότητας και αποδοχής των διαφαινόμενων τάσεων στη Δημοτική Ενότητα Μενιδίου.
- ii. Το σενάριο ήπιας παρέμβασης, που προτείνει παρεμβάσεις σε περιορισμένη κλίμακα για τους παραγωγικούς τομείς και την οργάνωση του εξωαστικού και αστικού χώρου.
- iii. Το σενάριο έντονης παρέμβασης, που προτείνει όλες τις δυνατές παρεμβάσεις για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Δημοτικής Ενότητας.

Οι βασικοί άξονες των εναλλακτικών σεναρίων είναι οι εξής:

Εξωαστικός χώρος

- Ανάπτυξη ενός δικτυακού χαρακτήρα τουριστικής ανάπτυξης με ήπια και εναλλακτική μορφή στους κόμβους (θεωρούμενοι ως τόποι – περιορισμοί) αυτού του δικτύου.
- Δημιουργία χωρικού δικτύου με ζώνες ήπιας αγροτικής ανάπτυξης, συνδυάζοντας παραγωγικές δραστηριότητες συμβατές με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος (π.χ. αγροτουρισμός, οικοτουρισμός).
- Προστασία και ανάδειξη του φυσικού αποθέματος της Δ.Ε. Μενιδίου, με έμφαση στο ορεινό τοπίο και στη φυσιολογικά χαρακτηριστικά που προσδίδει στην περιοχή μελέτης ο Αμβρακικός κόλπος.
- Δημιουργία δικτύου πολιτιστικών διαδρομών και εναλλακτικές μορφές διαχείρισης του πολιτιστικού αποθέματος με στόχο την προστασία – ανάδειξη – αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Δ.Ε.

- Αναβάθμιση του αγροτικού χώρου, με κύριους μοχλούς την αναβάθμιση της γεωργοκτηνοτροφικής δραστηριότητας, τη διαφύλαξη της γεωργικής γης και την καθιέρωση σύγχρονων μορφών παραγωγής φιλικότερων στο περιβάλλον.
- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών περιοχών (δασική, κτηνοτροφική, τουριστική, πολιτιστική και περιβαλλοντική ανάπτυξη) με βελτίωση των αντίστοιχων υποδομών.
- Σχεδιασμός και ολοκληρωμένη διαχείριση της παράκτιας ζώνης, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις περιοχές που υφίστανται πιέσεις από ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

Οικιστική Ανάπτυξη

- Υιοθέτηση του προτύπου της «συμπαγούς πόλης», όπως προβλέπεται από το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, η οποία συνίσταται στον περιορισμό του φαινομένου της αστικής διάχυσης που μετατρέπει την ύπαιθρο σε αστική γη, κατασπαταλά τους εδαφικούς πόρους, καταστρέφει το τοπίο, αυξάνει το κόστος των υποδομών, την κυκλοφορία και επομένως την ρύπανση και την κατανάλωση.
- Αξιοποίηση – ενσωμάτωση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος και ιδιαίτερα των κτιρίων και ειδικών μορφολογικών στοιχείων που είναι συνδεδεμένα με την ιστορία των οικισμών και τον παραδοσιακό τρόπο κατασκευής και λειτουργίας τους κατά τη διαχρονική τους πορεία.
- Βιώσιμη ανάπτυξη των οικισμών, με παράλληλη διατήρηση της ιστορικής – λαογραφικής φυσιογνωμίας τους και απώτερο σκοπό την, κατά το δυνατόν, προστασία του κοινωνικού τους ιστού και (κατ' επέκταση) τη συγκράτηση του πληθυσμού τους.
- Οικονομική ενίσχυση των φθινόντων ορεινών οικισμών της Δ.Ε., με ανάπτυξη καινοτόμων εναλλακτικών μορφών τουρισμού και στόχο τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Αστικός Χώρος

- Βελτίωση της εικόνας και της λειτουργίας του Μενιδίου ως του σημαντικότερου οικισμού της Δ.Ε. στο πλαίσιο του αναβαθμισμένου του ρόλου ως οικιστικού κέντρου 4ου επιπέδου, ώστε να λειτουργήσει ως κέντρο ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο.
- Συγκράτηση του πληθυσμού στους φθίνοντες ορεινούς οικισμούς της Δ.Ε., με ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας με καινοτόμες εναλλακτικές μορφές τουρισμού και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων όλων των οικισμών σε συνδυασμό με την εξασφάλιση της απαιτούμενης κοινωνικής υποδομής.
- Διατύπωση κατευθύνσεων για την εκπόνηση μελετών ανάπλασης οικισμών ή τμημάτων τους, στο πλαίσιο της αξιοποίησης των ιδιαιτεροτήτων των οικισμών σε συνδυασμό με τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα.

Σημειώνεται ότι αναλυτική περιγραφή των σεναρίων περιλαμβάνεται εν συνόλω στο Κεφάλαιο Α6 της Α΄ Φάσης της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου.

5.1.1. Μηδενικό Σενάριο

Το μηδενικό σενάριο (μη παρέμβασης) περιγράφει μια κατάσταση απουσίας οποιασδήποτε παρέμβασης στην υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής μελέτης. Τα προβλήματα που εμφανίζουν οι τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, του ανθρώπινου δυναμικού, των υποδομών, της οικιστικής ανάπτυξης και του περιβάλλοντος δεν αντιμετωπίζονται με την εφαρμογή οποιουδήποτε μέτρου πολιτικής, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε επίπεδο συνεπειών.

Στον πρωτογενή τομέα, που αποτελεί βασικό οικονομικό κλάδο της Δ.Ε., οι συνθήκες κάτω από τις οποίες πραγματοποιείται η παραγωγική δραστηριότητα δε θα βελτιωθούν και οι σημερινές γεωργικές μέθοδοι – που τις περισσότερες φορές δεν ακολουθούν τις εξελίξεις – θα συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται, αφού ο αγροτικός πληθυσμός δε θα ενισχυθεί οικονομικά και πληροφοριακά. Τα παραπάνω θα έχουν ως αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση του παραγωγικού δυναμικού και τη μεταστροφή αυτού (κυρίως των νέων αγροτών) σε ατομικά επαγγέλματα, σχετικά με τη παροχή υπηρεσιών και το αστικό περιβάλλον. Επιπλέον, ελλείψει πληροφόρησης και επιχορηγούμενων προγραμμάτων για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και μεθόδων καλλιέργειας (π.χ. βιολογικές καλλιέργειες), η παραγωγή θα ακολουθήσει φθίνουσα πορεία. Επίσης στον γεωργικό τομέα, θα συνεχιστεί η εντατική καλλιέργεια των γεωργικών εκτάσεων (κατά βάση ελαιόδενδρα) με χρήση φυτοφαρμάκων. Αποτέλεσμα θα είναι, αφενός η περαιτέρω επιβάρυνση του εδάφους και του υπόγειου υδροφορέα που καταλήγει στον ευαίσθητο περιβαλλοντικά Αμβρακικό Κόλπο και αφετέρου η μειωμένη ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων, με αρνητικές συνέπειες στην τοπική οικονομία. Επίσης, ο κτηνοτροφικός τομέας θα παραμείνει χωρικά ανοργάνωτος, με αποτέλεσμα κτηνοτροφικές μονάδες να διατηρηθούν εντός των οικισμών δημιουργώντας, σημαντικά προβλήματα στην ποιότητα ζωής των κατοίκων. Επιπλέον, η τοπική παραγωγή θα συνεχίσει να μεταφέρεται εκτός Δ.Ε. για τυποποίηση και εκμετάλλευση, αποκλείοντας με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα προώθησης επώνυμων τοπικών προϊόντων και προϊόντων ονομασίας προέλευσης. Αναφορικά με τον τριτογενή τομέα, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το συμβατικό τουρισμό, θα ενταθούν στο παραλιακό μέτωπο της Δ.Ε., με αποτέλεσμα τον κορεσμό και απαξίωση των παράκτιων φυσικών πόρων του. Επίσης, η έλλειψη τουριστικής διασύνδεσης της έδρας της Δ.Ε. με τους ορεινούς οικισμούς και τους φυσικούς – πολιτιστικούς πόρους της περιοχής, θα διατηρήσει σε χαμηλά επίπεδα την διάρκεια παραμονής των επισκεπτών αλλά και θα συρρικνώσει την τουριστική περίοδο. Τελικά, η συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα, η εντατικοποίηση του συμβατικού τουρισμού στο παράκτιο μέτωπο, καθώς και η έλλειψη διασύνδεσής του με τους άλλους δύο παραγωγικούς τομείς θα οδηγήσει σε μονόπλευρη οικονομική

ανάπτυξη της Δ.Ε., σε σύγκρουση δραστηριοτήτων και συμφερόντων αλλά και σε όξυνση των αντιθέσεων μεταξύ ορεινών και παράκτιων περιοχών.

Εξάλλου, στο μηδενικό σενάριο δεν προτείνονται μέτρα για την οργάνωση της περιαιστικής γης και διατηρείται ως έχει το καθεστώς της εκτός σχεδίου δόμησης. Το γεγονός αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την άναρχη και απρογραμμάτιστη οικιστική ανάπτυξη με δυσμενείς επιπτώσεις στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και στη λειτουργία και οργάνωση της Δ.Ε. Η γεωργική γη και οι βοσκότοποι δεν προστατεύονται από τις μελλοντικές οικιστικές πιέσεις, κάτι που θα οδηγήσει αναπόφευκτα στη συρρίκνωσή τους. Επιπλέον, η άμορφη διάχυση και μίξη ασύμβατων δραστηριοτήτων (οικιστική ανάπτυξη, δραστηριότητες πρωτογενούς τομέα, τουριστική ανάπτυξη) σε όλη την έκταση της περιοχής μελέτης θα οδηγήσει σε κατασπατάληση του χώρου, στην αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος και στον κατακερματισμό της ανάπτυξης με αποτέλεσμα την κακή οργάνωση της, τη σπατάλη των υποδομών και τη δημιουργία χαμηλού επιπέδου εξυπηρέτησεων. Τέλος, οι γραμμές υψηλής τάσης, αλλά και η διάνοιξη της Ιόνιας Οδού στο νοτιοδυτικό τμήμα της Δ.Ε., θα κάνουν προβληματική την ανάπτυξη συγκεκριμένων χρήσεων (κυρίως κατοικίας) στις περιοχές με τις οποίες γειτνιάζουν.

Στο μηδενικό σενάριο δεν προβλέπονται μέτρα για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με το περιβάλλον (φυσικό και πολιτιστικό), τις υποδομές και τους οικισμούς. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα οι οικισμοί της Δ.Ε. να συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα σχετικά με την διαχείριση των απορριμμάτων, την καθαριότητα, το δίκτυο ύδρευσης, το δίκτυο αποχέτευσης, το τοπικό οδικό δίκτυο και δίκτυο συγκοινωνιών, προκαλώντας μείωση του βιοτικού επιπέδου και της ποιότητας ζωής των πολιτών τους, ενώ θα εξακολουθήσει η επιβάρυνση των τοπικών φυσικών διαθεσίμων. Πέρα από το φυσικό περιβάλλον, η στασιμότητα στις υποδομές εκμετάλλευσης, προβολής και σύνδεσης των πολιτιστικών πόρων (αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησίες, λαογραφικά στοιχεία κ.ά.) της περιοχής μελέτης, θα έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση των ελλείψεων σε αρχαιολογικές υποδομές και τη φθορά της πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς.

Τέλος, το μηδενικό σενάριο για τη Δ.Ε. Μενιδίου προβλέπει τη διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης των οικισμών ως έχει. Έτσι, δεν προβλέπονται επεκτάσεις, δεν γίνεται καμία παρέμβαση στον πολεοδομικό ιστό των οικισμών (π.χ. αναπλάσεις, αναθεωρήσεις εγκεκριμένων σχεδίων πόλεις). Οι επιπτώσεις που θα έχει ένα τέτοιο σενάριο για τον οικισμό θα είναι εξόχως αρνητικές και ιδιαίτερα για την ανάπτυξη και το ρόλο που καλείται να παίξει ο οικισμός του Μενιδίου ως οικιστικό κέντρο 4ου επιπέδου, όπως προβλέπεται από το ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Οι πιο σημαντικές επιπτώσεις της ανωτέρω «στασιμότητας» συνίστανται:

- στην περαιτέρω υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος του Μενιδίου, η οποία θα έχει άμεση επίπτωση στην ποιότητα ζωής των κατοίκων, αλλά και στην τουριστική ανάπτυξη του οικισμού.

- στη δημιουργία περισσότερων και πιο έντονων προβλημάτων για τους ιδιοκτήτες γης λόγω της αδυναμίας εφαρμογής του σχεδίου πόλης και της ολοκλήρωσης των πράξεων εφαρμογής και αναλογισμού.
- στον κίνδυνο περαιτέρω ανάπτυξης της δόμησης σε περιοχές που πιθανώς είναι ακατάλληλες για οικιστική ανάπτυξη (π.χ. οι περιοχές εκατέρωθεν των ρεμάτων), με όλους τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται για τους κατοίκους.

Όλες οι παραπάνω αρνητικές συνέπειες θα οδηγήσουν σε αδιέξοδο κυρίως την ανάπτυξη του οικισμού του Μενιδίου και κατ' επέκταση της ομώνυμης Δ.Ε., αφού ο συγκεκριμένος οικισμός αποτελεί το μοναδικό δυναμικό της πόλο, που μπορεί να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στην ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου. Η επιδείνωση της ήδη υποβαθμισμένης εικόνας που παρουσιάζει ο οικισμός θα έχει σοβαρότατες αρνητικές συνέπειες στην υποτονική τουριστική κίνηση που εμφανίζει μόνον κατά τους θερινούς μήνες, και θα διατηρήσει το ρόλο του οικισμού ενδιάμεσης στάσης για τους τουρίστες.

5.1.2. 1ο Σενάριο – Ήπιας Παρέμβασης

Το 1ο Σενάριο αναπτυξιακών παρεμβάσεων για Μενιδίου περιλαμβάνει παρεμβάσεις περιορισμένης κλίμακας, προσανατολισμένες κυρίως στον περιορισμό των αρνητικών τάσεων στους ήδη ανεπτυγμένους παραγωγικούς τομείς (γεωργία, τουρισμός), χωρίς να γίνονται τομές στο υφιστάμενο αναπτυξιακό μοντέλο. Σκοπός του 1^{ου} Σεναρίου είναι ο περιορισμός των απωλειών από τις διαρθρωτικές μεταβολές που πλήττουν τον πρωτογενή τομέα, κυρίως με την προώθηση καινοτόμων μορφών αγροτικών εκμεταλλεύσεων, σε συνδυασμό με τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών και υποδομών (συμβατικών, αλλά και εναλλακτικών) για τη δημιουργία επιπλέον συμπληρωματικών εισοδημάτων, ωστόσο απουσιάζουν πιο έντονες παρεμβάσεις που αφορούν π.χ. την σύνδεση αρχαιολογικού – φυσιολατρικού τουρισμού και πρωτογενούς τομέα. Οι κυριότερες προτάσεις αυτού του σεναρίου που αφορούν τους παραγωγικούς τομείς της Δ.Ε. είναι οι εξής:

- Ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Βελτίωση αλιευτικών και αγροτικών υποδομών.
- Εκσυγχρονισμός υφιστάμενων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, με εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον και βιώσιμων μεθόδων διαχείρισης.
- Παροχή κινήτρων για προσέλκυση μεταποιητικών δραστηριοτήτων άμεσα συνδεδεμένων με την τοπική παραγωγή αγροτικών προϊόντων.
- Τυποποίηση και βελτίωση των τοπικών προϊόντων.
- Ανάπτυξη και αναβάθμιση των συμβατικών τουριστικών υπηρεσιών και προώθηση υποδομών εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

- Οργανωμένη – ελεγχόμενη ανάπτυξη των τουριστικών δραστηριοτήτων κατά μήκος του παραλιακού μετώπου της Δ.Ε. με στόχο τη συγκράτηση και προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού τουριστών.

Σε ό,τι αφορά την προτεινόμενη χωρική οργάνωση του εξωαστικού χώρου, το 1^ο Σενάριο δεν περιέχει έντονες ρυθμίσεις και δράσεις, και προτείνεται μια διαίρεση της περιοχής μελέτης, με γνώμονα μια βασική προστασία φυσικών, πολιτιστικών και τοπιολογικών χαρακτηριστικών, καθώς και της παραγωγικής φυσιολογίας επιμέρους περιοχών, χωρίς την εισαγωγή έντονων ρυθμίσεων και δράσεων (π.χ. δραστηριότητες περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης). Οι κυριότερες δράσεις που προτείνονται στο Σενάριο αυτό συνίστανται στα εξής:

- Μελέτη χάραξης και ανάδειξης περιπατητικών διαδρομών – μονοπατιών στις δασώδεις περιοχές των ορεινών όγκων της Δ.Ε.
- Μελέτη για την κατασκευή εγκαταστάσεων δημόσιου περιβαλλοντικού πάρκου (ενυδρείου), με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της βιοποικιλότητας της πανίδας (θαλάσσιας και χερσαίας) που ενδημεί στις περιοχές του Αμβρακικού κόλπου.
- Μελέτη ανάδειξης σημείων της Δ.Ε. με αξιολογη λαογραφική, αρχαιολογική και αρχιτεκτονική σημασία και γενικότερα εξέχουσα θέση στη διαχρονική πορεία της ανθρωπογενούς δραστηριότητας της περιοχής.
- Βελτίωση γεωμετρικών χαρακτηριστικών και βατότητας της επαρχιακής οδού, η οποία συνδέει τους ορεινούς οικισμούς αλλά και τη Δ.Ε. Μενιδίου με τη γειτονική Δ.Ε. Ινάχου.
- Κατάργηση των κοιμητηρίων που βρίσκονται εντός ορίων οικισμών ή σε προς επέκταση περιοχές, καθώς και των κοιμητηρίων που βρίσκονται στις Μονές Συγγενών και Δρυμοναρίου.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τη ρύθμιση του αστικού χώρου, η εφαρμογή του συγκεκριμένου Σεναρίου αποτελεί μια μετριοπαθή και βραχυπρόθεσμη πολεοδομική πολιτική, η οποία αποσκοπεί στον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων από την μέχρι τώρα «στρεβλή» ανάπτυξη των οικισμών. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν λύνει τα συσσωρευμένα προβλήματα, ούτε συμβάλλει στην ολοκληρωμένη και μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξή της. Ειδικότερα, οι κύριες παρεμβάσεις που αφορούν τον οικισμό του Μενιδίου και προτείνονται στο 1^ο Σενάριο αφορούν τα εξής:

- Επέκταση των ορίων του οικισμού.
- Αναθεώρηση του υφιστάμενου ρυμοτομικού σχεδίου, ώστε να είναι εφικτή η εφαρμογή του (υλοποίηση κοινόχρηστων χώρων, οικοδομικών τετραγώνων κλπ.).
- Πολεοδόμηση του τμήματος μεταξύ των ορίων του ρυμοτομικού σχεδίου και των ορίων του οικισμού.
- Καθορισμός χρήσεων γης σε όλη την έκταση του οικισμού.
- Αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών.

Πρόκειται για παρεμβάσεις που θα βελτιώσουν σε ένα βαθμό την πολεοδομική αναρχία του οικισμού, θα αντιμετωπίσουν με οργανωμένο τρόπο τις τοπικές οικιστικές πιέσεις και, κατ' επέκταση, θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Αναφορικά με τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής μελέτης, το 1^ο Σενάριο αφορά μια σειρά βασικών παρεμβάσεων σύμφωνα με τις ανάγκες και τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την Α' Φάση της Μελέτης. Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται:

- Σειρά αρχιτεκτονικών επεμβάσεων στον πολεοδομικό ιστό (π.χ. αναπλάσεις πλατειών)
- Επεκτάσεις οικισμών (για τις οποίες ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις του 1ου Σεναρίου περί μερικής μείωσης της εκτός σχεδίου δόμησης)
- Καθορισμός χρήσεων γης
- Έργα βελτίωσης δικτύων υποδομής (π.χ. οδικό δίκτυο, υδροδότηση, ηλεκτροδότηση)

5.1.3. 2ο Σενάριο – Έντονης Παρέμβασης

Το 2^ο Σενάριο είναι περισσότερο τολμηρό και περιλαμβάνει όλες τις δυνατές παρεμβάσεις που απαιτούνται για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της περιοχής μελέτης. Προτείνει τη μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο, όπου η ανθρώπινη ευημερία συμβαδίζει με την πλήρη εξασφάλιση της βιωσιμότητας στη χρήση και την αξιοποίηση των τοπικών πόρων (κατά κύριο λόγο φυσικό περιβάλλον και τοπίο), ενώ οι κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες (κυρίως μεταξύ παράκτιων και ορεινών περιοχών) αντιμετωπίζονται κατά προτεραιότητα. Τέλος, η ανοχή στις περιβαλλοντικές πιέσεις και στην υποβάθμιση των πολιτιστικών πόρων είναι πολύ μικρότερη, καθώς εισάγεται σειρά, θεσμικών κυρίως, δράσεων με γνώμονα την αυστηρή προστασία των ιδιαίτερων οικολογικών, τοπιολογικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών της περιοχής μελέτης.

Ειδικότερα, στόχος του Σεναρίου αυτού είναι η χωρικά ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη της Δ.Ε. με άξονες:

- την εισαγωγή καινοτόμων δράσεων και δραστηριοτήτων στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και τουρισμού, με σεβασμό στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον,
- την αναβίωση των παραδοσιακών τοπικών κοινωνικών και οικονομικών παραγωγικών δραστηριοτήτων με σύγχρονα μέσα,
- την τυποποίηση και προώθηση των τοπικών προϊόντων,
- τις ήπιες μορφές τουρισμού,
- τη διασύνδεση των τομέων παραγωγής και
- τη συγκράτηση του πληθυσμού των ορεινών και ημιορεινών περιοχών

οι οποίοι εξειδικεύονται σε ένα μεγάλο αριθμό καινοτόμων και, σε πολλές περιπτώσεις, έντονα παρεμβατικών δράσεων, όπως:

- Ενίσχυση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, σε συνδυασμό με την τυποποίηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων.
- Ενδυνάμωση του κτηνοτροφικού τομέα, με καθορισμό νέων βοσκοτόπων, βελτίωση των ήδη υπάρχοντων και οργάνωση Κτηνοτροφικών Πάρκων (ΠΟΑΠΔ) εκτός ορίων οικισμού.
- Ενίσχυση μεταποιητικών δραστηριοτήτων χαμηλής όχλησης, άμεσα συνδεδεμένων, τόσο με την τοπική παραγωγή αγροτικών προϊόντων, όσο και με εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Ανάπτυξη ειδικών ήπιων μορφών τουρισμού (περιβαλλοντικός, πολιτιστικός, θρησκευτικός, αγροτουρισμός κλπ.) σε ενιαία δίκτυα περιβαλλοντικού – πολιτιστικού ενδιαφέροντος με έμφαση στις ορεινές – μειονεκτικές περιοχές και σε διασύνδεση με την περιφέρεια Ηπείρου.
- Διασύνδεση και διάχυση των αποτελεσμάτων του τουρισμού στους λοιπούς τομείς της οικονομίας και κυρίως στον πρωτογενή. Ειδικότερα, κρίνεται επιθυμητή η συνύπαρξη της παραδοσιακής βιοτεχνίας – χειροτεχνίας, καθώς και μονάδων τυποποίησης τοπικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης με τον τουρισμό.
- Προστασία και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, με παράλληλη αξιοποίηση των παράκτιων φυσικών πόρων του, με στόχο την ανάδειξή του αλλά και τη συγκράτηση και προσέλκυση μεγαλύτερου αριθμού τουριστών. Ενδεικτικά, προτείνεται η δημιουργία Θαλάσσιου Περιβαλλοντικού Πάρκου (ενυδρείο) στην παράκτια περιοχή του Μενιδίου, το οποίο προτείνεται να αποτελέσει κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης για τον Αμβρακικό Κόλπο.
- Προώθηση σύνθετων και ολοκληρωμένων μορφών τουρισμού, είτε σε οργανωμένους υποδοχείς (ΠΟΑΠΔ, ΠΕΡΠΟ), είτε σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, σύμφωνα με τις ισχύουσες, σχετικές διατάξεις.

Σχετικά με τον εξωαστικό χώρο, είναι αξιοσημείωτο ότι η διαίρεση της περιοχής μελέτης διατηρεί τις ίδιες σχεδόν οριοθετήσεις σε σχέση με το 1^ο Σενάριο, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις εδώ, ωστόσο, να είναι ιδιαίτερα παρεμβατικές, σε ότι αφορά τόσο τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης όσο και τους όρους – περιορισμούς δόμησης (π.χ. αύξηση αρτιότητας, δραστικός περιορισμός εκτός σχεδίου δόμησης). Κυρίαρχες στοχεύσεις των ρυθμίσεων του Σεναρίου είναι η προστασία του αγροτικού – περιαστικού χώρου από την ανεξέλεγκτη διάχυση των αστικών λειτουργιών, η ενθάρρυνση της ανάπτυξης της δόμησης σε οργανωμένους υποδοχείς αντί της διάσπαρτης δόμησης, η αποτελεσματική χωροθέτηση των υποδομών (π.χ. οδικό δίκτυο, δίκτυα ενέργειας) και η ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων και απορριμμάτων.

Οι κυριότερες δράσεις που προτείνονται στο Σενάριο αυτό συνίστανται στα εξής:

- Μελέτη για οργάνωση δράσεων προστασίας, ανάδειξης και προβολής θέσεων ή περιοχών της Δ.Ε., που αποτελούν τοπία ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς.

- Μελέτη για θεσμοθέτηση σημαντικών αρχιτεκτονικών συνόλων ως προστατευόμενα, με σκοπό τη διατήρηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα κυρίως ορεινών περιοχών, στο επίπεδο του μορφολογικού ύψους των κτισμάτων.
- Μελέτη ανάδειξης της πολιτιστικής διαδρομής που συνδέει τις 3 Μονές που δεσπόζουν και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τον πολιτιστικό και λαογραφικό χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής της Δ.Ε. (Συγγενών, Δρυμοναρίου και Ρέθα).

Σε ό,τι αφορά το οικιστικό περιβάλλον, το 2^ο Σενάριο αντιμετωπίζει ολοκληρωμένα όλον τον αστικό ιστό του Μενιδίου, με στόχο την επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων, σε συνδυασμό με τον καθορισμό κατάλληλων παραμέτρων που θα βελτιώσουν σημαντικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα αξιοποιήσουν στο μέγιστο βαθμό την δυναμική του οικισμού, ώστε αυτός να μπορέσει να διαδραματίσει κυρίαρχο ρόλο στο οικιστικό πλέγμα της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού Κόλπου. Ειδικότερα, οι κύριες παρεμβάσεις που αφορούν τον οικισμό του Μενιδίου και προτείνονται στο 2^ο Σενάριο αφορούν τα εξής:

- Επέκταση των ορίων του οικισμού.
- Αναθεώρηση του υφιστάμενου ρυμοτομικού σχεδίου, ώστε να είναι εφικτή η εφαρμογή του (υλοποίηση κοινόχρηστων χώρων, οικοδομικών τετραγώνων κλπ.).
- Πολεοδότηση του τμήματος μεταξύ των ορίων του ρυμοτομικού σχεδίου και των ορίων του οικισμού.
- Καθορισμός χρήσεων γης σε όλη την έκταση του οικισμού.
- Αναβάθμιση των κοινωνικών υποδομών.
- Ανάπλαση παραλιακού μετώπου (π.χ. δίκτυα πεζόδρομων, ποδηλατοδρόμων, χώροι πρασίνου, χώροι στάθμευσης).

Παράλληλα, για τους υπόλοιπους οικισμούς της περιοχής μελέτης, προτείνονται όλα τα έργα και οι δράσεις που είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι οικισμοί, αλλά και για την ενθάρρυνση ανάπτυξης ιδιωτικών πρωτοβουλιών που θα δημιουργήσουν επενδύσεις στους οικισμούς, συμβάλλοντας στην συγκράτηση μέρους του πληθυσμού και στην δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης της περιοχής. Οι παρεμβάσεις αυτές περιλαμβάνουν:

- Καθορισμό χρήσεων γης.
- Επεκτάσεις οικισμών (για τις οποίες ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις του 2ου Σεναρίου περί δραστηκής μείωσης της εκτός σχεδίου δόμησης).
- Έργα βελτίωσης δικτύων υποδομής (π.χ. οδικό δίκτυο, υδροδότηση, ηλεκτροδότηση).
- Ενίσχυση των οικιστικών ορεινών κέντρων, ώστε να αποτελέσουν τα ελκτικά σημεία οργάνωσης και ανάπτυξης του χώρου εξοπλισμένα με την κατάλληλη τεχνική και κοινωνική υποδομή, καθώς και διοικητικές και κοινωνικές υπηρεσίες.
- Αναπλάσεις τμημάτων των οικισμών με αξιόλογο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.

5.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Για την αναλυτική αξιολόγηση και σύγκριση των εναλλακτικών σεναρίων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος S.W.O.T. (Strengths – πλεονεκτήματα, Weaknesses – αδυναμίες, Opportunities – ευκαιρίες, Threats – απειλές). Με τη μέθοδο αυτή ταξινομήθηκαν τα αποτελέσματα της ανάλυσης, διαχωρίζοντας το εσωτερικό (πλεονεκτήματα – αδυναμίες) και εξωτερικό (ευκαιρίες – απειλές) περιβάλλον της περιοχής μελέτης. Η σύγκριση των σεναρίων έγινε στη βάση των δυνατοτήτων αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων και ευκαιριών, αντιμετώπισης των αδυναμιών και ελαχιστοποίησης της επίδρασης των κινδύνων κάθε σεναρίου, και περιλαμβάνεται εν συνόλω στο Κεφάλαιο Α6 της Α΄ Φάσης της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου.

Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την παραπάνω συγκριτική αξιολόγηση, μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

- Σε ό,τι αφορά τους **παραγωγικούς τομείς**, το 1ο και 2ο Σενάριο προωθούν τις βιολογικές καλλιέργειες και τις μεταποιητικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την τοπική παραγωγή, ενώ προβλέπουν εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας, με βασικό γνώμονα την προστασία του Αμβρακικού Κόλπου. Οι βασικές διαφοροποιήσεις των δύο αυτών σεναρίων συνίστανται στο ότι το 2ο Σενάριο προβλέπει παρεμβατικότερη χωρική οργάνωση των τριών παραγωγικών τομέων, ενώ ειδικά για τον τομέα του τουρισμού προωθεί τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού και διασύνδεσή του με τους άλλους δύο τομείς.
- Αναφορικά με τη **δόμηση στον εξωαστικό χώρο**, το 2ο Σενάριο και πάλι είναι περισσότερο παρεμβατικό αφού προτείνει περιοχές στις οποίες απαγορεύεται η δόμηση, περιοχές στις οποίες απαγορεύεται η κατοικία, αλλά και περιοχές στις οποίες αυξάνεται η αρτιότητα, με σκοπό την προστασία του ορεινού χώρου και της γεωργικής γης. Μάλιστα, οι οικιστικές πιέσεις στο 2ο Σενάριο, λόγω της κατάργησης – μείωσης της εκτός σχεδίου δόμησης, θα διοχετευθούν με εντονότερο τρόπο στους οικισμούς της Δ.Ε. και ανάλογα με τις οικιστικές ανάγκες προτείνεται ο καθορισμός αντίστοιχων επεκτάσεων.
- Το **φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον** προστατεύεται και αναδεικνύεται και στα δύο σενάρια, καθώς μια τέτοια κατεύθυνση αποτελεί μονόδρομο για τη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής μελέτης. Βέβαια, μεταξύ των δύο σεναρίων, περισσότερο φιλικό προς το περιβάλλον, λόγω προώθησης ήπιων μορφών τουρισμού, μείωσης της εκτός σχεδίου δόμησης και εισαγωγής πρωτοποριακών δράσεων ανάδειξης, είναι το 2ο σενάριο.
- Τέλος, αναφορικά με τις **υποδομές** της Δ.Ε. Μενιδίου, και τα δύο σενάρια περιλαμβάνουν προτάσεις για τη συνολική τους αναβάθμιση, ταυτιζόμενα στην αντίληψη ότι η εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου εξυπηρέτησεων για τους κατοίκους αποτελεί θεμέλιο του όποιου αναπτυξιακού μοντέλου επιλεγθεί.

Για την αξιολόγηση των παραπάνω τριών εναλλακτικών δυνατοτήτων – σεναρίων αναπτύχθηκε μια σειρά κριτηρίων (πολυκριτηριακή ανάλυση) από περιβαλλοντική σκοπιά, με βάση τα οποία και αξιολογήθηκε κάθε εναλλακτική δυνατότητα:

- + +: εφόσον η εναλλακτική δυνατότητα ικανοποιεί σε μεγάλο βαθμό το κριτήριο,
- +: εφόσον η εναλλακτική δυνατότητα ικανοποιεί επαρκώς το κριτήριο,
- - -: εφόσον η εναλλακτική δυνατότητα δεν ικανοποιεί καθόλου το κριτήριο,
- -: εφόσον η εναλλακτική δυνατότητα δεν ικανοποιεί το κριτήριο και
- 0: εφόσον η εναλλακτική δυνατότητα έχει ουδέτερες ή αβέβαιες επιπτώσεις ως προς το κριτήριο.

Πίνακας 7: Αξιολόγηση Εναλλακτικών Δυνατοτήτων μέσω Πολυκριτηριακής Ανάλυσης

Κριτήρια	Εναλλακτικές Δυνατότητες		
	Μηδενικό Σενάριο	1 ^ο Σενάριο (ήπιας παρέμβασης)	2 ^ο Σενάριο (έντονης παρέμβασης)
Προστασία της βιοποικιλότητας και των οικοτόπων	--	+	++
Προστασία των εδαφικών πόρων και διαχείριση των στέρεων αποβλήτων	-	0	+
Προστασία και διαχείριση των υδατικών πόρων	-	+	+
Προστασία του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος	0	0	+
Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής	0	0	0
Προστασία της ανθρώπινης υγείας και βελτίωση της ποιότητας ζωής	-	+	+
Προαγωγή της βιώσιμης οικιστικής ανάπτυξης	-	0	++
Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς	--	+	++
Προστασία και ανάδειξη του τοπίου	-	+	++

Συμπερασματικά, με βάση την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι προτιμότερη, εναλλακτική δυνατότητα είναι η τρίτη (2^ο Σενάριο), η οποία στα επόμενα κεφάλαια θα αναλυθεί – εξεταστεί όσον αφορά τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον, ενώ θα προταθούν και μέτρα αντιμετώπισης των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων.

ΣΤ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Στο Κεφάλαιο αυτό περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης. Ως τέτοια, ορίζεται η περιοχή στην οποία αναμένονται περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Σχεδίου και συνίσταται στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της Μελέτης ΣΧΟΟΑΠ Μενιδίου, δηλαδή τα διοικητικά όρια της Δημοτικής Ενότητας Μενιδίου του Δήμου Αμφιλοχίας, με την προσθήκη της θαλάσσιας ζώνης που «βρέχει» το παραλιακό τμήμα της Δ.Ε. Η συνολική έκταση της περιοχής μελέτης φτάνει τα 113.211 στρέμματα.

6.1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Προσεγγίζοντας συνολικά τον ευρύτερο χώρο της Δημοτικής Ενότητας Μενιδίου, εξετάζουμε τα διαφορετικά γεωγραφικά και διοικητικά επίπεδα που αυτός εντάσσεται:

6.1.1. Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της Πελοποννήσου και το δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδας. Περιλαμβάνει τις Περιφερειακές Ενότητες (πρώην Νομούς) Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Η συνολική της έκταση είναι 11.350 km² και αποτελεί το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στο μεγαλύτερο ποσοστό τα εδάφη της είναι ορεινά (45,3%) και ημιορεινά (25,6%), ενώ μόλις το 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στις τρεις Π.Ε., που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων: Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού. Η γεωμορφολογία της Περιφέρειας παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλία, αφού σε αυτήν περιλαμβάνονται όρη με ιδιαίτερα μεγάλο υψόμετρο (Αροάνια 2.335 m, Ερύμανθος 2.222 m, Παναχαϊκό 1.926 m), μεγάλες φυσικές λίμνες (Τριχωνίδα 95,8 km², που είναι η μεγαλύτερη της χώρας, Αμβρακία 14,4 km², Λυσιμαχεία 13 km², Καϊάφα κλπ.) και ποταμοί (Αχελώος 220 km, που είναι ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδος, Πηνειός, Αλφειός, Εύηνος, Σελινούντας, Βουραϊκός, Πείρος και Γλαύκος).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος με βάση την απογραφή του 2011, είναι η τέταρτη σε πληθυσμό Περιφέρεια της Ελλάδος (679.796 κάτοικοι), συγκεντρώνοντας το 6,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας, ενώ τον μεγαλύτερο μεταξύ των Π.Ε. έχει η Π.Ε. Αχαΐας που συγκεντρώνει στο 45,5% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας (309.694 κάτοικοι). Κατά την περίοδο 2001-2011, υπήρξε σαφής συρρίκνωση του πληθυσμού της Περιφέρειας, και σε κάθε περίπτωση μεγαλύτερης έντασης σε σχέση με την χώρα. Ειδικότερα, ο πληθυσμός της χώρας μειώθηκε κατά 148.823 άτομα (ποσοστιαία μεταβολή -1,36%), ενώ αντίστοιχα η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέγραψε μείωση κατά 60.710 άτομα ή 8,2%. Εξάλλου, η Περιφέρεια εμφανίζει μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα από αυτή της χώρας, η οποία εκτιμάται στα 59,9 περίπου άτομα ανά km², ενώ της χώρας στα 82,5 άτομα ανά km². Τέλος, η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού της

Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, εμφανίζει πολλές ομοιότητες με την διάρθρωση στο σύνολο της Χώρας, γεγονός που σημαίνει ότι όπως και η χώρα συνολικά έτσι και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιμετωπίζει το πρόβλημα της πληθυσμιακής γήρανσης.

Χάρτης 12: Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (www.agrinionews.gr)

Ο πληθυσμός των Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας είναι κυρίως αγροτικός, σε αντίθεση με την Π.Ε. Αχαΐας, όπου το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι αστικός. Συνολικά παρατηρείται ότι σημαντική αύξηση του πληθυσμού παρουσιάζουν κυρίως οι παραθαλάσσιοι Δήμοι των Π.Ε. Αχαΐας και Ηλείας και οι παρά τον οδικό άξονα Ναυπάκτου - Αργινίου του Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας. Αντίθετα, οι ορεινοί Δήμοι παρουσιάζουν πληθυσμιακή μείωση, αναδεικνύοντας το έλλειμμα ανάπτυξης των ορεινών περιοχών της

Περιφέρειας. Σε σχέση με το εθνικό χωρικό σύστημα, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με έδρα την Πάτρα, το 3^ο μεγαλύτερο πολεοδομικό συγκρότημα της χώρας διαπεριφερειακής ακτινοβολίας με πληθυσμό κοντά στους 214.000 κατοίκους, εντάσσεται στο δυτικό άκρο του υφιστάμενου κεντρικού αναπτυξιακού άξονα εθνικής εμβέλειας, ο οποίος αναπτύσσεται κατά μήκος της υπό κατασκευή ΠΑΘΕ και του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, συνδέοντας την Πάτρα και τις άλλες πόλεις της Περιφέρειας με την Αθήνα, την πρώτη μητροπολιτική περιοχή της χώρας.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποτελεί τη δεύτερη φτωχότερη περιφέρεια της Ελλάδας, με κ.κ. ΑΕΠ που ανέρχεται σε 15.500 ΜΑΔ², που αντιστοιχεί στο 70% του μέσου κ.κ. ΑΕΠ³ της χώρας και στο 66% του μέσου ευρωπαϊκού κ.κ. ΑΕΠ των 27 (στοιχεία Eurostat 2009, ΕΕ27=100). Η πορεία εξέλιξης του κ.κ. ΑΕΠ της Περιφέρειας καταδεικνύει ότι, όχι μόνο δεν υπάρχει σύγκλιση με το μέσο ευρωπαϊκό κ.κ. ΑΕΠ, αλλά καταγράφεται και μία συνεχιζόμενη μείωση του κ.κ. ΑΕΠ, η οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην παρατεταμένη οικονομική κρίση της χώρας. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι η ανεργία στη Δυτική Ελλάδα ανήλθε στο 22,3% (1ο τρίμηνο 2011) έναντι 15,1% (2010), όταν αντίστοιχα στη χώρα είναι 15,9% (1ο τρίμηνο 2011) έναντι 11,7% (2010). Σε ό,τι αφορά τους παραγωγικούς τομείς, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της Περιφέρειας ήταν στον Πρωτογενή Τομέα 770 εκ. € (2009), έναντι 762 εκ. € (2008) δηλ. σημείωσε αύξηση 1,0%, στον Δευτερογενή Τομέα 1.882 εκ. € (2009), έναντι 1.880 εκ. € (2008) δηλ. σημείωσε αύξηση 0,1%, και στον Τριτογενή Τομέα 8.176 (2009), έναντι 10.727 εκ. € (2008) δηλ. σημείωσε αύξηση 1,1%. Η συμμετοχή της Περιφέρειας στο σύνολο ΑΠΑ της χώρας κατά τομέα παραγωγής το 2009 ήταν στον Πρωτογενή Τομέα 11,6%, στον Δευτερογενή Τομέα 5,0%, και στον Τριτογενή Τομέα 4,9%.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Περιφέρειας, οι επιχειρήσεις του πρωτογενή τομέα χαρακτηρίζονται από την έλλειψη επαρκούς ανταγωνιστικότητας και το υψηλό κόστος παραγωγής, ενώ παρουσιάζονται προβλήματα στο σύστημα διακίνησης και εμπορίας. Στο δευτερογενή τομέα η περίοδος που διανύουμε χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια αναδιάρθρωσης της βιομηχανικής βάσης και την μετατόπιση των δραστηριοτήτων από φθίνοντες κλάδους προς νέες ανταγωνιστικές και βιώσιμες δραστηριότητες. Τέλος, όσον αφορά τον τριτογενή τομέα, ανάπτυξη παρουσιάζουν οι διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές και το εμπόριο αναδεικνύοντας την Πάτρα σε βασική πύλη εξόδου προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, η Πάτρα παρουσιάζει ανάπτυξη στους τομείς των υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, έρευνας, καθώς και των παραγωγικών υπηρεσιών.

6.1.2. Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας

Η Αιτωλοακαρνανία, είναι η μεγαλύτερη σε έκταση Π.Ε. της χώρας (5.461 km²) και χαρακτηρίζεται από τον συνδυασμό ορεινών όγκων με πολλές φυσικές και τεχνητές λίμνες. Εκτός από τη λίμνη Καιάφα και του

² Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης

³ Κατά Κεφαλήν Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Πηνειού στην Ηλεία, το σύνολο των υπόλοιπων φυσικών και τεχνητών λιμνών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανήκει γεωγραφικά στην Αιτωλοακαρνανία. Οι ποταμοί Αχελώος και Εύηνος μαζί με τις ομώνυμες πεδιάδες συμπληρώνουν την εδαφολογική μορφολογία του νομού και αποτελούν τη βασική πηγή της οικονομικής του δραστηριότητας.

Ο πληθυσμός της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας για το έτος 2011, σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., έφτασε τους 210.802 κατοίκους (2^η στην Περιφέρεια). Την περίοδο 1971 – 1981 η μεταβολή ήταν - 4%, δηλαδή υπήρξε μείωση του πληθυσμού, την δεκαετία 1981 – 1991 παρατηρήθηκε αύξηση 3,8%, τη δεκαετία 1991 – 2001 σημειώθηκε και πάλι μείωση που έφτασε το 1,6%, ενώ την τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε επίσης μεγάλη μείωση της τάξης του 6%. Σε επίπεδο καλλικρατικών Δήμων, ο Δήμος Μεσολογγίου παρόλο που περιλαμβάνει την πρωτεύουσα της Π.Ε., Μεσολόγγι, είναι ο δεύτερος σε πληθυσμό (34.416 κάτοικοι), με πρώτο το Δήμο Αγρινίου (94.181 κάτοικοι). Άλλοι Δήμοι με σημαντικό πληθυσμό είναι ο Δήμος Ναυπακτίας με 27.800 κατοίκους και ο Δήμος Αμφιλοχίας με 17.056 κατοίκους.

Σε παραγωγικό επίπεδο αξίζει να σημειωθεί ότι, λόγω της εντονότερης οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας συγκριτικά με τις άλλες δύο Π.Ε. της Δυτικής Ελλάδας, διαπιστώνονται σημαντικές ενδοπεριφερειακές ανισότητες, με το κ.κ. ΑΕΠ στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας να ανέρχεται σε 14.300 ΜΑΔ (Π.Ε. Αχαΐας: 17.900 ΜΑΔ, Π.Ε. Ηλείας: 12.100 ΜΑΔ). Σχετικά με τη σημαντικότητα της συμβολής των παραγωγικών τομέων της Π.Ε. στη διαμόρφωση των περιφερειακών μεγεθών, η ιεράρχηση κατά το παρελθόν ήταν: πρωτογενής, τριτογενής και δευτερογενής τομέας. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, όπως έδειξε η απογραφή του 2011, ο τριτογενής τομέας έχει υποσκελίζει τον πρωτογενή. Για παράδειγμα στο ορεινό Δήμο Θέρμου, απασχολούνται στον τριτογενή τομέα σχεδόν διπλάσιοι άνθρωποι από ό,τι στον Πρωτογενή. Παράλληλα, στους Δήμους Αγρινίου και Ναυπακτίας ο τριτογενής τομέας κυριαρχεί με μεγαλύτερη αναλογία από ό,τι στο Δήμο Μεσολογγίου, ενώ στους υπόλοιπους Δήμους, είτε ο πρωτογενής τομέας προηγείται με βραχεία κεφαλή, είτε τα πράγματα είναι ισοσκελισμένα στους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, δείγμα της μείωσης του αγροτικού κόσμου.

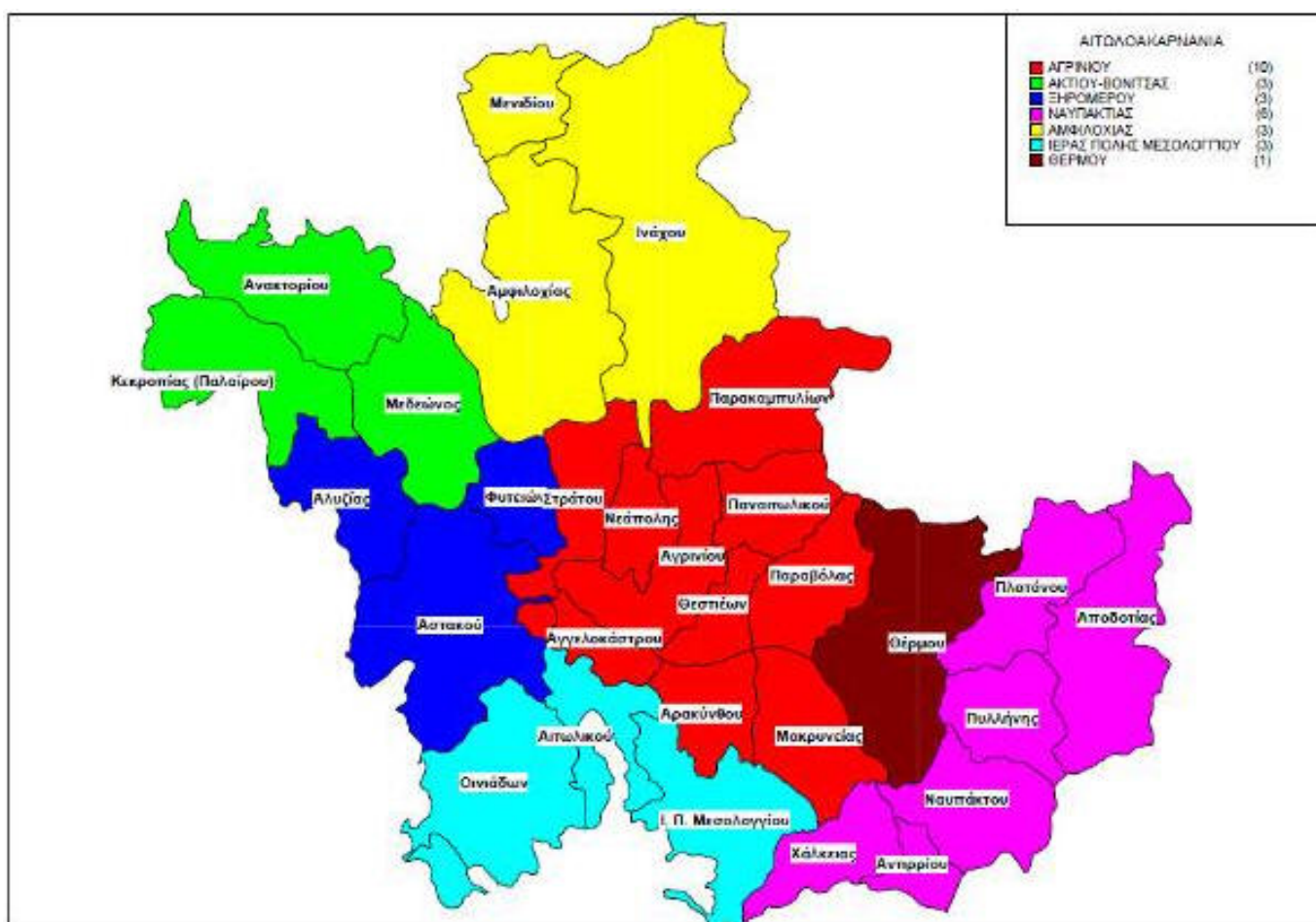
Από άποψη φυσικού περιβάλλοντος, η Αιτωλοακαρνανία διαθέτει σημαντικά φυσικά τοπία, στα οποία διαβιώνουν αξιόλογα είδη χλωρίδας και πανίδας, καθώς και υγροτόπους. Ειδικότερα διαθέτει:

- Περιοχές προστατευμένες από την Διεθνή Σύμβαση Ramsar (Αμβρακικός Κόλπος και λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου).
- Μνημείο της Φύσης (δάσος Φράξος του Λεσινίου).
- Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (λίμνη Αμβρακία, όρη Βάλτου, όρος Παναιτωλικό, λίμνες Τριχωνίδα και Λυσιμαχεία).

6.1.3. Δήμος Αμφιλοχίας

Ο Δήμος Αμφιλοχίας είναι Δήμος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καλλικράτης από την συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Αμφιλοχίας, Μενιδίου και Ινάχου (νυν Δημοτικές Ενότητες). Η έκταση του νέου Δήμου είναι 1.092 km² και ο πληθυσμός του 17.056 κάτοικοι, σύμφωνα με την απογραφή του 2011. Έδρα του είναι η Αμφιλοχία.

Συνορεύει νότια με τους καλλικρατικούς Δήμους Αγρινίου και Ξηρόμερου, ανατολικά με τον καλλικρατικό Δήμο Άκτιου – Βόνιτσας και με τον Αμβρακικό Κόλπο, βόρεια με την Π.Ε. Άρτας (καλλικρατικοί Δήμοι Κεντρικών Τζουμέρκων και Νικολάου Σκουφά) και ανατολικά με την Π.Ε. Ευρυτανίας (καλλικρατικός Δήμος Αγράφων).

Χάρτης 13: Διοικητική Διαίρεση Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

6.1.4. Δημοτική Ενότητα Μενιδίου

Η Δημοτική Ενότητα Μενιδίου υπάγεται στον καλλικρατικό Δήμο Αμφιλοχίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, εντάσσεται στα διοικητικά όρια της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και ευρίσκεται στο βόρειο άκρο αυτής. Εκτείνεται σε γεωγραφικό πλάτος 39ο 03' και μήκος 21ο 07'. Τοποθετείται στη βορειοανατολική

πλευρά του Αμβρακικού κόλπου και συνορεύει βόρεια και δυτικά με την Π.Ε. Άρτας (Δ.Ε. Κομποτίου), νότια με τη Δ.Ε. Αμφιλοχίας, ανατολικά με τη Δ.Ε. Ινάχου, ενώ στα νοτιοδυτικά βρέχεται από τον Αμβρακικό κόλπο.

Έχει έδρα το Μενίδι και αποτελείται από 2 Τοπικές Κοινότητες (Φλωριάδος και Μενιδίου) και 14 οικισμούς. Έχει έκταση περίπου 108.000 στρέμματα, πληθυσμό 2.032 κατοίκους (ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2011) και πυκνότητα 19 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Ο οικισμός του Μενιδίου είναι χτισμένος παραλιακά, στο νοτιοδυτικό άκρο της Δ.Ε., στις παρυφές του όρους «Μακρυνόρος», συνδυάζοντας στοιχεία ορεινού και παραθαλάσσιου τοπίου.

6.2. ΕΔΑΦΟΣ

6.2.1. Γεωμορφολογία

Γεωμορφολογία

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης, η παρουσία των ορεινών όγκων σε όλο το εύρος της Δημοτικής Ενότητας, ακόμη και προς την πλευρά της θάλασσας δηλώνουν τον ορεινό γεωμορφολογικό χαρακτήρα της περιοχής. Επί των λόφων αλλά και των ορεινών όγκων με την φυσική βλάστηση (δάσος) και τις πιο απότομες κλίσεις, υφίστανται εκτάσεις (αναβαθμοί) που αναπτύσσονται σε πιο ομαλά ανάγλυφα και περιλαμβάνουν θαμνώδεις αλλά και καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Η συνέχεια του τοπογραφικού ανάγλυφου στην περιοχή, ανακόπτεται τόσο από τα ρήγματα όσο και από τα ρέματα 1ης και 2ης τάξης που τη διασχίζουν. Τα ρέματα αυτά αποστραγγίζουν την υδρολογική λεκάνη δυτικά του όρους Μακρυνόρους στην περιοχή του Αμβρακικού κόλπου και την υδρολογική λεκάνη ανατολικά του όρους Μακρυνόρους στον ποταμό Ίναχο που εκβάλλει στην τεχνητή λίμνη του Καστρακίου. Κατόπιν τούτων, η γεωμορφολογία της ευρύτερης περιοχής του έργου, μπορεί να χαρακτηριστεί από έντονο ανάγλυφο και ένα καλά αναπτυγμένο υδρογραφικό δίκτυο.

Κλίσεις

Στην περιοχή μελέτης προκύπτει ότι οι κλιτύες με ισχυρές κλίσεις εντοπίζονται κυρίως στο βόρειο τμήμα της Δημοτικής Ενότητας στην περιοχή της Φλωριάδας, βορειοανατολικά της Λαγκάδας και πέριξ του οικισμού Θεριακήσι. Επίσης εντοπίζεται μια ζώνη στο νότιο τμήμα, σε μικρή απόσταση από τη θάλασσα, ανάντη του οικισμού του Μενιδίου. Οι μορφολογικές κλίσεις που αναπτύσσονται κυμαίνονται κατά θέσεις από 4ο έως και πάνω από 35ο. Οι μεγάλες τιμές των κλίσεων διαμορφώνονται λόγω της γενικότερης δράσης των ρηγμάτων.

Όρη

Η περιοχή μελέτης μπορεί να χαρακτηριστεί από ορεινή έως ημιορεινή. Το μέγιστο υψόμετρό της φτάνει τα 879 m από το επίπεδο της θάλασσας και είναι η κορυφή του όρους Μακρυνόρους που βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Δ.Ε. Τα κυριότερα υψώματα της περιοχής, είναι τα ακόλουθα: η Λυκοράχη (563 m) και ο Μύτακας (514 m) στα νότια, η Καρακώστα (440 m) στα δυτικά, η Κουκκώνα (559 m) στα βορειοδυτικά, η Ασφακούλα (576 m) στα βόρεια, ο Προφήτης Ηλίας (838 m) στα βορειοανατολικά, η Καλπακούλια (598 m) στα ανατολικά, η Κορφούλα (835 m) στα νοτιοανατολικά και το Δρυμονάρι (720 m) στα κεντρικά της Δ.Ε.

Πεδιάδες

Σε συνέχεια του ορεινού χαρακτήρα της περιοχής, δεν συναντώνται αξιόλογες πεδιάδες. Διάσπαρτες πεδινές εκτάσεις και κοιλάδες εμφανίζονται κυρίως στα νότια και τα δυτικά, όπου τα υψόμετρα είναι χαμηλότερα (200-400m) και οι κλίσεις εμφανώς ομαλότερες. Μικρή, πεδινή και επικλινή έκταση (περίπου 3 km²) εμφανίζεται και στα βορειοδυτικά της Δ.Ε. (Συκούλα – Μαρλέσιο – Πύλη), όπου το κύριο ρέμα της Δ.Ε. (Κατσούλη) συμβάλλει με το ρέμα Αννίνου πριν χυθεί στον Αμβρακικό (δυτική πλευρά όρμου Κοπραίνης).

6.2.2. Γεωλογία

Γεωλογικές συνθήκες

Η ευρύτερη περιοχή μελέτης παρουσιάζει στρωματογραφική σύσταση και τεκτονικά στοιχεία τα οποία την κατατάσσουν στην Ιόνια ζώνη. Η ζώνη αυτή ανήκει στις εξωτερικές ενότητες και το χαρακτηριστικό της είναι ότι είναι η μοναδική από τις μεγάλες ισοτοπικές ζώνες που έχει αλλάξει το βασικό παλαιογεωγραφικό της χαρακτήρα από νηριτική σε πελαγική, κατά τη διάρκεια της προορογενετικής εξέλιξης του αλπικού κύκλου. Στην κολώνα της ενότητας συναντάμε ποικιλία σχηματισμών όπως ασβεστόλιθους, δολομίτες, σχιστόλιθοι, φάση ammonitico rosso και κλαστικά ιζήματα. Ειδικότερα, βάση του γεωλογικού χάρτη (φύλλο Πέτα, κλίμακα 1:50.000), το σύνολο της Δ.Ε. Μενιδίου καλύπτεται επιφανειακά από το φλύσχη της Ιόνιας ζώνης. Περιλαμβάνει όλη τη σειρά της φάσης του φλύσχη και πιο συγκεκριμένα από τα δυτικά προς τα ανατολικά εμφανίζονται: ο σχηματισμός του Διστράτου, οι ψαμμίτες Ανεμοράχης, οι μάργες Αράχθου και οι ψαμμίτες Πέτα. Οι σχηματισμοί αυτοί είναι σε κανονική επαφή μεταξύ τους και έχουν διεύθυνση ΒΔ – ΝΑ. Επιπλέον υπάρχουν αλλουβιακές αποθέσεις κύρια στις κοίτες των ρεμάτων, καθώς και στους οικισμούς του Μενιδίου και της Συκούλας.

Υδρολιθολογικά χαρακτηριστικά

Οι υδρογεωλογικές συνθήκες της περιοχής μελέτης προσδιορίζονται από τα επί μέρους υδρολιθολογικά χαρακτηριστικά των γεωλογικών σχηματισμών που καθορίζουν τη δομή της. Η στρωματογραφία, οι

λιθοφασικές μεταβολές, κατά την οριζόντια και κατακόρυφη έννοια, καθώς και η τεκτονική επιδρούν ουσιαστικά στην διαμόρφωση των υδρογεωλογικών συνθηκών μιας περιοχής.

Υδροπερατότητα είναι η ιδιότητα των πετρωμάτων και των γεωλογικών σχηματισμών να επιτρέπουν την διακίνηση του νερού δια μέσου αυτών. Στα κοκκώδη πετρώματα και σχηματισμούς η υδροπερατότητα οφείλεται στο πρωτογενές πορώδες δηλαδή στους κενούς χώρους που υπάρχουν μεταξύ των κόκκων των πετρωμάτων. Το πρωτογενές πορώδες ρυθμίζεται κυρίως από το σχήμα και τη διάταξη των κόκκων των πετρωμάτων. Στα συμπαγή ή ρωγμώδη πετρώματα η υδροπερατότητα οφείλεται στο δευτερογενές πορώδες τους, το οποίο είναι συνάρτηση της πυκνότητας και του μεγέθους των τεκτονικών και στρωματογραφικών ασυνεχειών τους (ρωγμές, διαρρήξεις, μεσοστρωματογραφικά διάκενα, στρώσεις κ.ά.). Έτσι, με βάση τα παραπάνω:

- Οι αποθέσεις από άμμους, χαλίκια, κροκάλες και τα πλευρικά κορήματα οφείλουν την υδροφορία τους αφενός σε επαγωγική υδροφορία και αφετέρου αυτή εξαρτάται αυτό το ποσοστό αργίλου που υπάρχει στη σύνθεση του και για το λόγο αυτό χαρακτηρίζονται ημιπερατοί.
- Τον σχηματισμό του φλύσχη τον κατατάσσουμε στους στεγανούς σχηματισμούς, λόγω της πολύ μικρής μεταβιβαστικότητας που παρουσιάζουν τα αργιλικά συμπαγή στρώματα. Ωστόσο η παρουσία ψαμμιτικών φάσεων στο φλύσχη, δημιουργεί περιορισμένη έκταση κυκλοφορίας νερού, όχι όμως σε βαθμό που να επηρεάζει την υδρολιθολογική του ταξινόμηση.

Σε ό,τι αφορά την περιοχή μελέτης, με βάση τον υδρολιθολογικό χάρτη της Ελλάδας (κλίμακας 1:500.000), αυτή δομείται κυρίως από αδιαπέρατους σχηματισμούς (φλύσχης).

Τεκτονική

Η τεκτονική ιστορία της περιοχής, στενής και ευρύτερης, παρουσιάζει μια πλούσια δραστηριότητα μέχρι και σήμερα. Η κύρια άποψη μεγάλου μέρους της επιστημονικής κοινότητας, δέχεται ότι στη Δυτική Ελλάδα κατά το Ανώτερο Ηώκαινο – Μέσο Μειόκαινο, επικράτησε η Αλπική ορογένεση με συμπιεστικές τάσεις σε ολόκληρη την περιοχή. Ωστόσο από το Ανώτερο Πλειόκαινο έως και σήμερα η περιοχή βρίσκεται σε μια συνεχή γεωδυναμική και νεοτεκτονική εξέλιξη, με γενική διαστολή, λόγω της μετανάστευσης του αιγιακού τόξου προς τα δυτικά και τον σχηματισμό ρηξιγενών ζωνών ποικίλων διευθύνσεων ως αποτέλεσμα ανοδικών ή καθοδικών κινήσεων.

Η ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται έντονα από την επωθητική δράση των ζωνών από την ανατολή προς τη δύση και τη δημιουργία εναλλασσόμενων συγκλινικών και αντικλινικών δομών διεύθυνσης ΒΒΔ – ΝΝΑ (Aubouin, 1959). Οι άξονες των τεκτονικών αυτών δομών συμπίπτουν με τη γενική διάταξη των κυριότερων μορφολογικών χαρακτηριστικών και αποκαλύπτουν τη στενή σχέση μεταξύ της σημερινής μορφολογίας του αναγλύφου, της διάταξης των γεωλογικών σχηματισμών και της δράσης της αλπικής πτύχωσης (Μερτζάνης, 1992). Τα ρήγματα της περιοχής ακολουθούν την παραπάνω διεύθυνση ΒΒΔ – ΝΝΑ, αλλά υπάρχουν και εγκάρσια προς αυτά, συνήθως νεότερης ηλικίας, με γενική διεύθυνση Α - Δ, σαν αποτέλεσμα της τεκτονικής

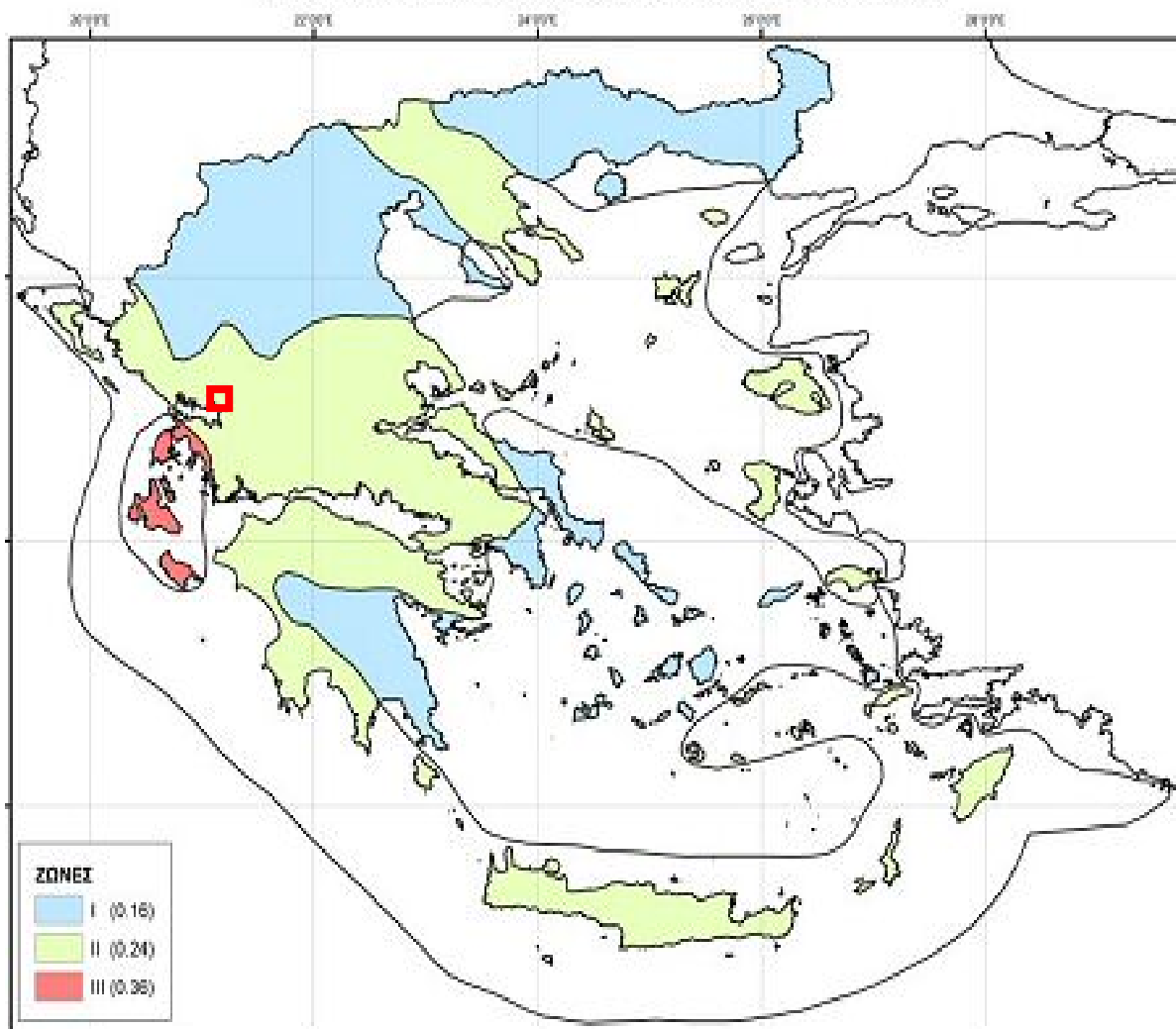
διαρρήξεων που ακολούθησε των επωθήσεων – εφιπτεύσεων. Σημαντικό στοιχείο επίσης είναι η παρουσία της γύψου, που ελέγχει τη διαταραγμένη τεκτονική δομή της ευρύτερης περιοχής και αποτέλεσε το στρώμα ολίσθησης και των διαπυρικών φαινομένων που τη συνοδεύουν. Η εκτεταμένη παρουσία του εύκολα αποσαθρωμένου φλύσχη, σε όλη την έκταση της Δ.Ε. Μενιδίου, έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του υδρογραφικού δικτύου της λεκάνης απορροής, στις στερεοπαροχές των ρεμάτων και των και επακόλουθα στην ανάπτυξη του Δέλτα (στην πεδινή περιοχή της Δ.Ε. Κομποτίου).

Στην περιοχή της Δυτικής Ελλάδας, υπάρχουν αρκετές περιοχές με ιδιαίτερα υψηλή σεισμικότητα. Μια σεισμική περιοχή εντοπίζεται ανατολικά από την λίμνη Τριχωνίδα με διεύθυνση Β – Ν. Τα βάρη των σεισμών σε αυτή την περιοχή ποικίλουν από 5 – 20 km. Οι Hatzfeld et al, έχουν υπολογίσει δύο εστιακούς μηχανισμούς, οι οποίοι σχετίζονται με ανάστροφη κίνηση και δύο άλλους, οι οποίοι δείχνουν οριζόντια κίνηση. Τα αποτελέσματα αυτά έρχονται σε αντίθεση με τις νεοτεκτονικές παρατηρήσεις στην περιοχή (Δούτσος & συνεργάτες, 1991), οι οποίες δείχνουν ότι η λίμνη περιορίζεται από δύο ρήγματα με διεύθυνση Α-Δ. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι οι μηχανισμοί αυτοί αντιστοιχούν σε μια ζώνη μεταβολής από περιοχή με κανονικά ρήγματα σε περιοχή με ανάστροφα ρήγματα.

Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης οι κυριότερες τεκτονικές επωθήσεις και εφιπτεύσεις έχουν γενική διεύθυνση ΒΒΔ – ΝΝΑ. Στην περιοχή μελέτης δεν υφίσταται κάποια από αυτές τις εφιπτεύσεις, αλλά πλήθος ρηγμάτων με διευθύνσεις κυρίως ΒΑ – ΝΔ, τα οποία είναι πυκνά, εντοπίζονται στα κεντρικά και στα βορειοανατολικά της περιοχής μελέτης, είναι μικρού μήκους και θεωρούνται ασεισμικά.

Σεισμικότητα – Σεισμική Επικινδυνότητα

Ως σεισμική επικινδυνότητα σε μία θέση όπου υπάρχει ή πρόκειται να κατασκευασθεί μια τεχνική κατασκευή, ορίζουμε την αναμενόμενη ένταση της ισχυρής σεισμικής κίνησης σε αυτή τη θέση. Σύμφωνα με τον ισχύοντα σήμερα χάρτη σεισμικής επικινδυνότητας (Χάρτης 14), ο ελληνικός χώρος χωρίζεται σε τρεις ζώνες σεισμικής επικινδυνότητας (I, II, III,), με αντίστοιχες τιμές ενεργής εδαφικής επιτάχυνσης σχεδιασμού. Με βάση λοιπόν τον υπάρχοντα χάρτη σεισμικής επικινδυνότητας του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού (Ε.Α.Κ. 2003, ΦΕΚ 1154/Β/03), το εξεταζόμενο τμήμα της Δυτικής Ελλάδας κατατάσσεται στην Κατηγορία II, δηλαδή στις ισχυρά σεισμόπληκτες περιοχές, με σεισμική επιτάχυνση $a = 0,24$. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η περιοχή γειτνιάζει με περιοχή υψηλών επιταχύνσεων, την κάνει να χρήζει ιδιαίτερης προσοχής σε κάθε μελέτη και κατασκευή οποιουδήποτε τεχνικού έργου.

Χάρτης 14: Ζώνες Σεισμικής Επικινδυνότητας στον ελληνικό χώρο

Οι κυριότεροι σεισμοί στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας παρατίθενται στον παρακάτω Πίνακα. Ιδιαίτερα για το σεισμό του Αγρινίου αξίζει να σημειωθεί πως επρόκειτο για πολύ ισχυρό σεισμό ενδιάμεσου βάθους, ο οποίος προκάλεσε σημαντικές καταστροφές στην Αιτωλία. Στην επικεντρική περιοχή παρατηρήθηκαν εδαφικές ρωγμές μήκους έως 20 cm, ενώ έγινε αισθητός σε όλη την Ελλάδα και στην περιοχή της Αδριατικής.

Πίνακας 8: Επίκεντρα των σεισμών της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας ($M > 6$)

Έτος	Μήνας	Ημέρα	Ώρα	Φ (Β)	λ (Α)	Μ	Επίκεντρο
1917	Δεκ.	24	9:13:55	38,4	21,7	6	Ναύπακτος
1921	Σεπτ.	13	8:59:53	38,9	21,18	6	Αμφιλοχία
1965	Μαρτ.	31	9:47:31	38,6	22,4	6,8	Αγρίνιο

Μια αναδρομή στους σεισμούς μεγέθους $M > 6$ στην ευρύτερη περιοχή από το 1900-2015 δείχνει:

- Σεισμό 6,3 R στην Κανδύλα το 1953, ο οποίος προκάλεσε βλάβες σε ολόκληρη την Αιτωλία.
- Σεισμό 6,2 R στην Λ. Κρεμαστών το 1966, ο οποίος σχετίστηκε με την πλήρωση της τεχνητής λίμνης. Προκλήθηκαν βλάβες κυρίως στην Ευρυτανία.
- Σεισμό 6,2 R στη Λευκάδα το 2003, οποίος έγινε ιδιαίτερα αισθητός στην περιοχή και προκάλεσε σοβαρές υλικές ζημιές στη Λευκάδα και κατολισθήσεις.
- Σεισμό 6,1 R στη Λευκάδα το Νοέμβριο του 2015, οποίος έγινε ιδιαίτερα αισθητός στην ευρύτερη περιοχή και προκάλεσε δύο νεκρούς, πέντε τραυματίες και σοβαρές υλικές ζημιές στη Λευκάδα.

6.3. ΚΛΙΜΑ

Η μελέτη των κλιματολογικών στοιχείων μιας περιοχής αποτελεί μία από τις σημαντικότερες οπτικές γωνίες της γνώσης της φυσικής της ταυτότητας και η βάση για την έρευνα των οικολογικών και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών της. Ειδικότερα, τα κλιματολογικά στοιχεία είναι που διαδραματίζουν το σπουδαιότερο ρόλο στη διαμόρφωση του υδρολογικού ισοζυγίου μιας περιοχής, καθώς και για τη δημιουργία ασταθών καιρικών συνθηκών. Η διαμόρφωση του κλίματος καθορίζεται από το γεωγραφικό πλάτος, την απόκλιση του ήλιου, την κατανομή ξηρών και θαλασσών, το γήινο ανάγλυφο, τη φύση και την κατάσταση του εδάφους, τα θαλάσσια ρεύματα, τις διάφορες ατμοσφαιρικές διαταράξεις κ.ά. Οι κύριοι συντελεστές που συνιστούν τις κλιματολογικές συνθήκες είναι τα κατακρημνίσματα (βροχή, χιόνι, χαλάζι), η θερμοκρασία, οι άνεμοι και η υγρασία.

Το κλίμα της ευρύτερης περιοχής μελέτης χαρακτηρίζεται συνήθως από θερμά καλοκαίρια, με πολλή υγρασία, και ήπιους χειμώνες στις χαμηλού υψομέτρου περιοχές. Στις ορεινές περιοχές κυριαρχούν κρύοι χειμώνες, με σχετικά δροσερά καλοκαίρια (ορεινού τύπου κλίμα).

Τα κλιματολογικά στοιχεία που παρατίθενται λήφθηκαν από το Μετεωρολογικό Σταθμό Αγρινίου της Ε.Μ.Υ. για την περίοδο 1958 – 2010. Ο ανωτέρω σταθμός είναι ο πλησιέστερος σταθμός της Ε.Μ.Υ. στην περιοχή μελέτης, έχει υψόμετρο 47 m και, όπως είναι φυσικό, αντιπροσωπεύει περισσότερο το κλίμα που επικρατεί στις περιοχές χαμηλού υψομέτρου της Δ.Ε. Μενιδίου:

Θερμοκρασία

Η μέση θερμοκρασία του αέρα στην περιοχή σύμφωνα με στοιχεία του ΜΣ Αγρινίου, ανέρχεται στους 17,64 °C. Κατά τη θερινή περίοδο η μέση θερμοκρασία είναι 26,77°C και κατά τη χειμερινή 9,49°C. Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται η μέση μηνιαία θερμοκρασία του αέρα.

Πίνακας 9: Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία (Μ.Σ. Αγρινίου 1958 – 2010)

ΜΗΝΑΣ	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι
ΘΕΡΜ. (°C)	8,70	9,53	11,66	15,53	20,47	24,88
ΜΗΝΑΣ	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΘΕΡΜ. (°C)	27,45	28,00	23,36	18,03	13,87	10,24

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (www.hnms.gr)

Βροχοπτώσεις

Το μέσο ετήσιο ύψος κατακρημνισμάτων, με βάση τα στοιχεία του Μετεωρολογικού Σταθμού Αγρινίου για την περίοδο 1958 – 2010 είναι 1.023,77 mm. Οι άνυδροι μήνες είναι ο Αύγουστος και ο Ιούλιος, με μέσο ύψος βροχής 9,75 και 13,71 mm αντίστοιχα. Μέγιστη βροχόπτωση 24ωρου παρατηρείται το Νοέμβριο. Από άποψη εμφάνισης βροχόπτωσης ο μήνας Δεκέμβριος εμφανίζει τις περισσότερες ημέρες βροχή (18,8 ημέρες).

Πίνακας 10: Ύψος Κατακρημνισμάτων ανά Μήνα (σε mm) (Μ.Σ. Αγρινίου 1958 – 2010)

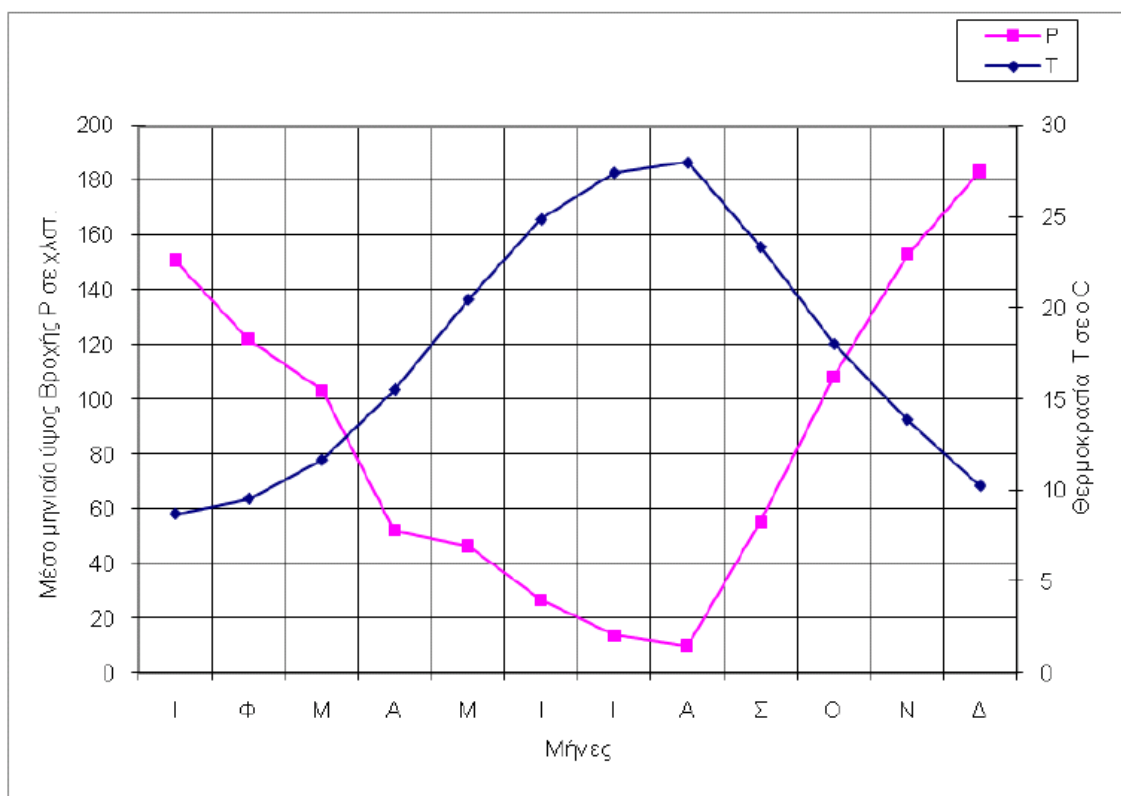
ΜΗΝΑΣ	ΥΨΟΣ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΩΝ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΗΜΕΡΩΝ ΒΡΟΧΗΣ
	ΜΕΣΟ ΜΗΝΙΑΙΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΜΗΝΙΑΙΟ 24ΩΡΟΥ	
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	150,74	47,40	15,44
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	121,96	60,20	12,94
ΜΑΡΤΙΟΣ	103,07	64,00	14,33
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	51,99	55,40	12,28
ΜΑΙΟΣ	46,29	54,00	10,31
ΙΟΥΝΙΟΣ	26,62	57,00	6,60
ΙΟΥΛΙΟΣ	13,71	28,00	3,87
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	9,75	24,40	3,15
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	55,16	70,70	7,12
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	108,16	86,20	11,20
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	153,02	105,00	14,12
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	183,29	74,00	18,81
Σύνολο	1.023,77		130,17

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (www.hnms.gr)

Σημειώνεται ότι ο λόγος των μέσων ετήσιων βροχοπτώσεων προς τη μέση ετήσια θερμοκρασία μας δίνει το βροχοθερμοσυντελεστή που καθορίζει το μέσο ετήσιο κλίμα της περιοχής. Από τα στοιχεία του ΜΣ Αγρινίου προκύπτει συντελεστής ίσος με $1.023,77/17,64 = 58,03$ που χαρακτηρίζει το κλίμα ως ύφυγρο.

Εξάλλου, οι Gausse και Bagnouls απεικονίζουν με ένα διάγραμμα που καλείται «ομβροθερμικό διάγραμμα» την πορεία, μήνα προς μήνα, της μέσης μηνιαίας θερμοκρασίας σε °C και του μέσου μηνιαίου ύψους βροχής σε mm. Η περίοδος κατά την οποία η καμπύλη του όμβρου βρίσκεται χαμηλότερα από την καμπύλη της θερμοκρασίας θεωρείται ως ξηρή. Η διάκριση αυτή σύμφωνα με τα ομβροθερμικά διαγράμματα θεωρείται περισσότερο κατατοπιστική από τους αριθμοδείκτες και αποδίδει περισσότερο την πραγματική οικολογικά ξηρή περίοδο, αν συνυπολογιστούν παράγοντες όπως αποταμιεύματα του εδάφους σε διαθέσιμο νερό, μορφολογικές και φυσικές ιδιότητες του εδάφους, καθώς και το βάθος του.

Γράφημα 1 : Ετήσιο Ομβροθερμικό Διάγραμμα Gausse (Μ.Σ. Αγρινίου 1958 – 2010)

Στην περιοχή μελέτης, με βάση το ανωτέρω διάγραμμα, οι οικολογικά ξηρές ημέρες για την περίοδο 1958-2010 υπολογίζονται μεταξύ 150 και 200 (ξεκινούν τέλη Μαρτίου και τελειώνουν μέσα Οκτωβρίου), στοιχείο που καταδεικνύει ότι το βιοκλίμα της περιοχής μελέτης είναι ξηρό θερμομεσογειακό.

Χιόνι – Παγετός – Χαλάζι – Ομίχλη – Καταιγίδα

- Παγετοί εμφανίζονται περίπου 13 ημέρες το χρόνο και είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι για τις καλλιέργειες.
- Ημέρες χιονιού δεν παρατηρούνται σχεδόν καθόλου, οι ημέρες με χαλάζι είναι επίσης λίγες το χειμώνα και την άνοιξη (4,1), όπως και οι ημέρες με ομίχλη (6,17).
- Αρκετά συχνά παρατηρούνται καταιγίδες (40 ημέρες).

- Ο μέσος ετήσιος αριθμός νεφοσκεπών ημερών ανέρχεται σε 69,5 και αυτός των ημερών με ηλιοφάνεια σε 104,85.

Πίνακας 11: Ημέρες χιονιού, καταιγίδας, με χαλάζι, με ομίχλη, με παγωνιά (Μ.Σ. Αγρινίου 1958 – 2010)

ΜΗΝΑΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΧΙΟΝΙΟΥ	ΗΜΕΡΕΣ ΚΑΤΑΙΓΙΔΑΣ	ΗΜΕΡΕΣ ΜΕ ΧΑΛΑΖΙ	ΗΜΕΡΕΣ ΜΕ ΟΜΙΧΛΗ	ΗΜΕΡΕΣ ΜΕ ΠΑΓΩΝΙΑ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	0,69	2,25	0,50	0,31	6,00
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	0,41	2,82	0,65	1,06	3,53
ΜΑΡΤΙΟΣ	0,06	2,78	0,72	1,06	1,22
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	0,00	2,56	0,44	0,61	0,00
ΜΑΙΟΣ	0,00	4,06	0,25	0,63	0,00
ΙΟΥΝΙΟΣ	0,00	3,27	0,27	0,00	0,00
ΙΟΥΛΙΟΣ	0,00	3,40	0,13	0,00	0,00
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	0,00	1,69	0,08	0,00	0,00
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	0,00	3,71	0,18	0,18	0,00
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	0,00	4,40	0,07	0,33	0,00
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	0,06	5,00	0,29	1,12	0,53
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	0,31	4,31	0,56	0,88	2,07
Σύνολο	1,53	40,25	4,14	6,17	13,35

Ανεμολογικά στοιχεία

Με βάση τα ετήσια ανεμολογικά στατιστικά στοιχεία του σταθμού του Αγρινίου προκύπτει ότι οι επικρατούντες άνεμοι είναι Ανατολικοί για τους μήνες Σεπτέμβριο έως Μάρτιο και Δυτικοί για τους μήνες Απρίλιο έως Αύγουστο. Η ένταση των ανέμων κυμαίνεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μεταξύ 4 και 6 κόμβων, δηλ. πολύ ασθενείς.

6.4. ΥΔΑΤΑ

6.4.1. Υδρογραφικό δίκτυο

Όπως έχει προαναφερθεί, η περιοχή της Δ.Ε. Μενιδίου εντάσσεται σε δύο ευρύτερες Λεκάνες Απορροής: το μεγαλύτερο τμήμα της (ανατολικό, κεντρικό και βόρειο) στη Λεκάνη Απορροής Αράχθου (GR14), και δύο μικρά τμήματά της (δυτικά και νότια) στη Λεκάνη Απορροής Αχελώου (GR15) (βλ. Χάρτη 1).

Επικεντρώνοντας περισσότερο στην περιοχή μελέτης, παρατηρούμε ότι αυτή διαιρείται σε τέσσερις επιμέρους λεκάνες απορροής. Δύο κατάντη του Όρους Μακρυνόρους που αποτελεί τον κύριο υδροκρίτη και δύο ανάντη αυτού. Ξεκινώντας από τον Αμβρακικό κόλπο, η πρώτη λεκάνη κατάντη του Μακρυνόρους ορίζεται βόρεια του οικισμού του Μενιδίου και νότια της Λαγκάδας και αποστραγγίζεται σε ένα ρέμα το

οποίο διερχόμενο νότια του οικισμού Μαρλέσι εκβάλλει στην περιοχή της Αλυκής στον Αμβρακικό κόλπο. Η δεύτερη λεκάνη κατάντη του Μακρυνόρους ορίζεται βόρεια της Λαγκάδας και του Μαρλεσίου και νότια της Βαλμάδας και της Χρυσορράχης, αποστραγγίζεται στο ρέμα Κατσούλη το οποίο με διεύθυνση ΝΑ – ΒΔ εκβάλλει στην περιοχή της Αλυκής στον Αμβρακικό κόλπο. Η περιοχή ανάντη του Μακρυνόρους έχει μια λεκάνη απορροής στα βορειοδυτικά και μια στα βορειοανατολικά. Η βορειοδυτική λεκάνη ορίζεται στα βόρεια της Χρυσορράχης και δυτικά της Χρυσοπηγής, αποστραγγίζεται στο ρέμα Διπόταμο, το οποίο διέρχεται με διεύθυνση ΒΑ – ΝΔ εκβάλλει στην περιοχή της Αλυκής στον Αμβρακικό κόλπο. Η βορειοανατολική λεκάνη αφορά το υπόλοιπο τμήμα της περιοχής μελέτης και αποστραγγίζεται στον Ίναχο ποταμό στα ανατολικά αυτής.

Σε ό,τι αφορά τα επιφανειακά ύδατα, παρότι από τη Δ.Ε. Μενιδίου δεν διέρχεται κάποιο σημαντικό ποτάμι με συνεχή ροή, απαντώνται πολλά ρέματα, τα οποία, όπως προαναφέρθηκε, αποστραγγίζουν την υδρολογική λεκάνη δυτικά του όρους Μακρυνόρους στην περιοχή του Αμβρακικού κόλπου και την υδρολογική λεκάνη ανατολικά του όρους Μακρυνόρους στον ποταμό Ίναχο που εκβάλλει στην τεχνητή λίμνη του Καστρακίου. Το κυριότερο ρέμα της Δ.Ε. (ρέμα Κατσούλη) διασχίζει το κεντρικό και νότιο τμήμα της από τα ανατολικά προς τα δυτικά. Νοτιότερα αυτού έχουμε το ρέμα Μπαλαμπάνη με παρόμοια διεύθυνση (παράλληλα προς την ακτογραμμή) που συμβάλλει στο ρέμα «Κατσούλη» στην περιοχή της Συκούλας, ενώ βορειότερα, με διεύθυνση Β-Ν συναντώνται τα ρέματα «Μεγδένη» και «Μαγγαναριά». Πρόκειται για τα σημαντικότερα από μια σειρά παράλληλων ρεμάτων που έρχονται από τα ορεινά και τροφοδοτούν το κεντρικό ρέμα της Δ.Ε. (Κατσούλη ή Μαντάνη). Εξάλλου στο βόρειο άκρο της περιοχής μελέτης δεσπόζει η παρουσία του μεγάλου ρέματος του Διπόταμου, με διεύθυνση Β.Α. – Ν.Δ., που λειτουργεί ως φυσικό σύνορο της Δ.Ε. Μενιδίου, με την Π.Ε. Άρτας και την Περιφέρεια Ηπείρου. Και το ρέμα αυτό, όπως τα περισσότερα ρέματα της Δ.Ε., εκβάλλει στο δυτικό μέρος του όρμου της Κόπρυνας, στον Αμβρακικό κόλπο. Ποιοτικά στοιχεία για τα κυριότερα ρέματα της περιοχής μελέτης (Διπόταμο και Κατσούλη) μπορούν να αντληθούν από το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (1^η Αναθεώρηση – ΦΕΚ 4664/Β/2017). Τα στοιχεία αυτά παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 12: Επιφανειακά Ποτάμια Υδατικά Σώματα στην περιοχή μελέτης

Όνομασία	Μαντάνη ή Κατσούλη Ρ. (Κωδ. EL0514R000102049N)	Διπόταμο Ρ. (Κωδ. EL0514R000100048N)
Λεκάνη Απορροής Ποταμού	Άραχθος	Άραχθος
Έκταση Λεκάνης (km ²)	69,84	124,97
Έκταση Ανάντη Λεκάνης (km ²)	69,85	194,81
Μέση Ετήσια Φυσικοποιημένη Απορροή (hm ³)	53,75	149,92
Μέσος Ετήσιος Όγκος Απολήψεων Ύδρευσης και Άρδευσης	-	-
Προστατευόμενες Περιοχές	- Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού	- Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού
Είδος και Ένταση Πίεσης	<ul style="list-style-type: none"> - Συγκέντρωση Οργανικού Φορτίου και Θρεπτικών (Χαμηλή Πίεση) - Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ουσίες προτεραιότητας (Χαμηλή Πίεση) - Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ειδικούς ρύπους (Χαμηλή Πίεση) - Ρυπασμένοι Χώροι (Χαμηλή Πίεση) - Θερμοηλ. Σταθμοί, Ορυχεία, Μεταλλεία (Χαμηλή Πίεση) - Απολήψεις Ύδατος (Χαμηλή Πίεση) 	<ul style="list-style-type: none"> - Συγκέντρωση Οργανικού Φορτίου και Θρεπτικών (Χαμηλή Πίεση) - Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ουσίες προτεραιότητας (Υψηλή Πίεση) - Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ειδικούς ρύπους (Μέτρια Πίεση) - Ρυπασμένοι Χώροι (Χαμηλή Πίεση) - Θερμοηλ. Σταθμοί, Ορυχεία, Μεταλλεία (Χαμηλή Πίεση) - Απολήψεις Ύδατος (Υψηλή Πίεση)
Συνολική Ένταση Πίεσης	Χαμηλή	Χαμηλή
Εκτίμηση Κινδύνου Μη Επίτευξης Στόχων Οδηγίας	ΟΧΙ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ	ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ
Χημική Κατάσταση	Καλή	Καλή
Οικολογική Κατάσταση	Κακή (Επίπεδο εμπιστοσύνης: Χαμηλό)	Κακή (Επίπεδο εμπιστοσύνης: Υψηλό)
Συνολική Κατάσταση	Καλή	Κακή

6.4.2. Ακτές

Όπως προαναφέρθηκε, η Δ.Ε. Μενιδίου τοποθετείται στο βόρειο άκρο της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και βρέχεται από το βορειοανατολικό κομμάτι του Αμβρακικού κόλπου, και πιο συγκεκριμένα από το ανατολικό (και μεγαλύτερο) τμήμα του όρμου της Κοπραίνης. Το συνολικό μήκος των ακτών της Δ.Ε. φτάνει τα 4,5 km. Το μεγαλύτερο μέρος των ακτών αυτών είναι απόκρημνες, με πιο σημαντική εξαίρεση την ακτή του όρμου του Μενιδίου. Η συγκεκριμένη παραλία (παραλία Μενιδίου) συμπεριλαμβάνεται (κωδικός GRBW049125007) στο «Πρόγραμμα παρακολούθησης ποιότητας νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας», το οποίο, μεταξύ άλλων, προωθεί την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/7/ΕΚ, σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης). Βασικό αντικείμενο του Προγράμματος είναι η θέσπιση του Μητρώου Ταυτοτήτων Υδάτων Κολύμβησης, το οποίο συνιστά μια καινοτόμο προσέγγιση, με βασικό στόχο την ενημέρωση των πολιτών και την παροχή χρήσιμων στοιχείων για την σύγκριση και την επιλογή ακτών κολύμβησης. Η ταυτότητα των υδάτων κολύμβησης παρέχει πληροφορίες για τις φυσικές και γεωγραφικές συνθήκες της περιοχής της ακτής, για τα υδρολογικά χαρακτηριστικά των υδάτων κολύμβησης, καθώς και για την αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων ρύπανσης στην περιοχή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου, τόσο η παράκτια ζώνη, όσο και ο θαλάσσιος πυθμένας της παραλίας του Μενιδίου είναι πετρώδεις, με ψιλό βότσαλο. Η παράκτια ζώνη της ακτής είναι τροποποιημένη λόγω του συνεχές τοιχίου αντιστήριξης που μειώνει αισθητά το χερσαίο μέτωπο της. Η θαλάσσια βιοποικιλότητα περιλαμβάνει φαιοφύκη, λειμώνες θαλάσσιων φανερόγαμων και κνιδόζωα (μέδουσα). Η κολυμβητική ακτή αποτελεί το παράλιο τμήμα ενός κλειστού κόλπου, μήκους 670 m. Το μήκος της ακτής είναι 500 m, το μέσο πλάτος είναι 5 m και ο προσανατολισμός είναι νοτιοδυτικός. Τα κολυμβητικά ύδατα στα πρώτα μέτρα έχουν βάθος κανονικό, ο πυθμένας παρουσιάζει ήπια κλίση και η ισοβαθής των 5 m παρατηρείται σε απόσταση περίπου 25 m από την ακτή. Τμήμα της παραλίας είναι οργανωμένο και διαθέτει υποδομές εξυπηρέτησης των λουομένων όπως, ομπρέλες, ξαπλώστρες, ντους και καλάθια απορριμμάτων. Ο μέγιστος αριθμός λουομένων εκτιμάται σε 300 άτομα. Πλησίον της περιοχής κολύμβησης βρίσκεται χώρος ελλιμενισμού αλιευτικών πλεούμενων, στην εξωτερική πλευρά του οποίου έχουν τοποθετηθεί προστατευτικοί φυσικοί ογκόλιθοι για προστασία από τους βόρειους και βορειοανατολικούς ανέμους.

Παρακάτω, παρουσιάζεται ο έλεγχος της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης της παραλίας Μενιδίου (στο πλαίσιο του προαναφερόμενου Προγράμματος), κατά τις τελευταίες κολυμβητικές περιόδους, αλλά και παλαιότερα (για τα έτη που υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία):

Πίνακας 13: Ποιότητα νερού παραλίας Μενιδίου (2015 – 2020)

Πίνακας 14: Ποιότητα νερού παραλίας Μενιδίου (1990 – 2006)

Έτος	Σύνολο Δειγμάτων	Κατηγορία Μικροβ/κής Ποιότητας	Κατηγορία Φυσικοχημικής Ποιότητας
1990	2	GI	IS
1991	14	OC	A
1992	15	GI	A
1993	13	GI	A
1994	12	GI	A
1995	13	GI	A
1996	13	GI	A
1997	13	GI	A
1998	21	EI	A
1999	12	GI	A
2000	12	GI	A
2001	12	GI	A
2002	12	GI	A
2003	12	GI	A
2004	12	GI	A
2005	12	GI	A
2006	12	GI	A

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

(GI): Τα νερά της κολύμβησης πληρούν τις Επιθυμητές (G) και τις Υποχρεωτικές (I) τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ, σε επίπεδο μικροβιολογικής ποιότητας.

(EI): Τα νερά της κολύμβησης πληρούν τις Υποχρεωτικές (I) τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ, σε επίπεδο μικροβιολογικής ποιότητας.

(OC): Τα νερά της κολύμβησης δεν πληρούν τις Υποχρεωτικές (I) τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ, αλλά αυτό αποδίδεται σε τυχαία ή περιστασιακή επιβάρυνση του σημείου αυτού.

(A): Τα νερά της κολύμβησης πληρούν τις Υποχρεωτικές (I) τιμές της Οδηγίας 76/160/ΕΟΚ, σε επίπεδο φυσικοχημικής ποιότητας.

(IS): Η συχνότητα δειγματοληψίας δεν κρίνεται ικανή για την εξαγωγή ασφαλούς συμπεράσματος, σχετικά με την ποιότητα των νερών.

Όπως παρατηρείται από τους παραπάνω Πίνακες, η ποιότητα των νερών της παραλίας του Μενιδίου κινείται σε εξαιρετικά επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Οι εξαιρέσεις είναι αρκετά παλιές, το 1991 (κάτω και από τα υποχρεωτικά όρια ασφαλείας) και το 1998 (κάτω από τα ικανοποιητικά όρια), οπότε και παρατηρήθηκαν κάποιες περιστασιακές επιβαρύνσεις της ποιότητας των νερών, οι οποίες αποδίδονται στη μη επεξεργασία των αστικών λυμάτων που αποδεχόταν μέχρι σήμερα ο παράκτιος υδάτινος αποδέκτης και στη γεωργική δραστηριότητα της ευρύτερης περιοχής (χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων κλπ.).

Το Πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες» αποτελεί πρωτοβουλία της διεθνούς οργάνωσης Fee (Foundation for Environmental Education), που στην Ελλάδα εκπροσωπείται από την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ), και απονέμει ετήσια τιμητική διάκριση σε καθαρές ακτές, κατάλληλα οργανωμένες και με περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένη διαχείριση. Μέχρι σήμερα, η παραλία του Μενιδίου δεν έχει καταφέρει να συγκεντρώσει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, ώστε να βραβευτεί με «γαλάζια σημαία».

Με πρόσφατη Απόφαση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (26435/1663 – ΦΕΚ 217/Δ/15-5-2008) έγινε ο καθορισμός ορίων Αιγιαλού – Παραλίας σε ένα σημαντικό τμήμα της παραλίας εντός των διοικητικών ορίων της Δ.Ε. Μενιδίου.

Τέλος, εκτός από την παραλία του Μενιδίου, στα δυτικά όρια της Δ.Ε. (θέση «Ράμμα»), υπάρχει παραλία κατάλληλη για λασποθεραπεία.

6.4.3. Αμβρακικός Κόλπος

Ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης είναι η άμεση γειτνίαση και αλληλεπίδρασή της με τα νερά του Αμβρακικού Κόλπου, μια περιοχή ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας, που περιλαμβάνεται εν συνόλω στο εθνικό σκέλος του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 (βλ. υποκεφάλαιο 6.5.1). Για την οικολογική κατάσταση των υδάτων του Αμβρακικού Κόλπου αντλούνται στοιχεία από τις 1^{ες} Αναθεωρήσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου (ΦΕΚ 4681/Β/2017 και 4664/Β/2017, αντίστοιχα). Σύμφωνα με τα εν λόγω Σχέδια, ο Αμβρακικός Κόλπος διαιρείται σε δύο Επιφανειακά Παράκτια Υδατικά Σώματα, με βάση τα διοικητικά όρια των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Ηπείρου: Νότιος Αμβρακικός Κόλπος (Κωδ. EL0415C0009N) και Βόρειος Αμβρακικός Κόλπος (Κωδ. EL0513C0007N), ενώ τα ποιοτικά στοιχεία τους παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 15: Επιφανειακά Παράκτια Υδατικά Σώματα στην περιοχή μελέτης

Όνομασία	Νότιος Αμβρακικός Κόλπος (Κωδ. EL0415C0009N)	Βόρειος Αμβρακικός Κόλπος (Κωδ. EL0513C0007N)
Έκταση (km ²)	279,5	141,9
Ευπρόσβλητες Περιοχές	- Ευπρόσβλητη σε νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης Ζώνη	- Ευπρόσβλητη σε νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης Ζώνη
Προστατευόμενες Περιοχές	- Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού	- Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού
Είδος και Ένταση Πίεσης	- Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ουσίες προτεραιότητας (Υψηλή Πίεση) - Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ειδικούς ρύπους (Υψηλή Πίεση) - Ρυπασμένοι Χώροι (Χαμηλή Πίεση) - Θερμοηλ. Σταθμοί, Ορυχεία, Μεταλλεία (Χαμηλή Πίεση) - Δυναμικότητα Μονάδων Αφαλάτωσης (Χαμηλή Πίεση) - Πλήθος λιμανιών ανά 10km Ακτογραμμής (Χαμηλή Πίεση) - Πλήθος μαρίνων ανά 5km Ακτογραμμής (Χαμηλή Πίεση)	- Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ουσίες προτεραιότητας (Υψηλή Πίεση) - Βιομηχανικές Μονάδες που σχετίζονται με ειδικούς ρύπους (Υψηλή Πίεση) - Ρυπασμένοι Χώροι (Χαμηλή Πίεση) - Θερμοηλ. Σταθμοί, Ορυχεία, Μεταλλεία (Χαμηλή Πίεση) - Δυναμικότητα Μονάδων Αφαλάτωσης (Χαμηλή Πίεση) - Πλήθος λιμανιών ανά 10km Ακτογραμμής (Χαμηλή Πίεση) - Πλήθος μαρίνων ανά 5km Ακτογραμμής (Χαμηλή Πίεση)
Συνολική Ένταση Πίεσης	Υψηλή	Υψηλή
Εκτίμηση Κινδύνου Μη Επίτευξης Στόχων Οδηγίας	ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ	ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ
Χημική Κατάσταση	Καλή (Επίπεδο εμπιστοσύνης: Μέτριο)	Καλή (Επίπεδο εμπιστοσύνης: Μέτριο)
Οικολογική Κατάσταση	Ελλιπής (Επίπεδο εμπιστοσύνης: Υψηλό)	Ελλιπής (Επίπεδο εμπιστοσύνης: Υψηλό)
Συνολική Κατάσταση	Ελλιπής	Μέτρια

6.4.4. Υπόγεια Ύδατα

Σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (1^η Αναθεώρηση – ΦΕΚ 4664/Β/2017), μεγάλο τμήμα της περιοχής μελέτης βρίσκεται πάνω από το Υπόγειο Υδατικό Σύστημα «Σύστημα υδροφοριών π. Άραχθου» (EL0500240). Το Σύστημα διασχίζεται από τα δύο σημαντικά ρέματα της περιοχής μελέτης (Μαντάνη και Διπόταμο).

Στο Σύστημα αυτό, που αναπτύσσεται στα στρώματα του φλύσχη, συναντώνται επιμέρους μικρές υδρογεωλογικές ενότητες, οι οποίες εκφορτίζονται μέσω πηγών σε διαφορετικά υψόμετρα. Οι πηγές αυτές καλύπτουν τοπικές ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης. Οι υδροφορίες αναπτύσσονται στον μανδύα αποσάθρωσης του φλύσχη, εντός των κροκαλοπαγών και ψαμμιτών και στις ζώνες κερματισμού.

Η ποσότητα των απολήψεων από το υδατικό σύστημα είναι πολύ μικρότερη από τη μέση ετήσια τροφοδοσία του. Οι απολήψεις αυτές δεν επηρεάζουν τα συνδεδεμένα επιφανειακά συστήματα ή οικοσυστήματα. Από την επεξεργασία των μετρήσεων στάθμης και παροχής, δεν προκύπτουν ενδείξεις υπεράντλησης του ΥΥΣ. Η διακύμανση της στάθμης και παροχής ακολουθεί γενικώς το ρυθμό φυσικής εκφόρτισης και τροφοδοσίας του Συστήματος.

Αναφορικά με τις πιέσεις που δέχεται, μικρό μόνο τμήμα του υπόγειου υδατικού συστήματος αποτελεί καλλιεργήσιμη γη, ενώ το υπόλοιπο είναι δασική έκταση. Δεν έχουν επισημανθεί προβλήματα διάχυτων ή σημειακών πιέσεων στην επιφάνεια του υπόγειου υδατικού συστήματος. Το υδατικό σύστημα χρησιμοποιείται για άντληση ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση. Η απουσία σημαντικών σημειακών και διάχυτων πιέσεων, η περιορισμένη έκταση των αγροτικών δραστηριοτήτων, η απουσία εκτεταμένης οικιστικής ανάπτυξης, το έντονο ανάγλυφο είναι οι κύριοι παράγοντες που συμβάλουν στην καλή κατάσταση των υπόγειων υδάτων του συστήματος. Συμπερασματικά, οι μεμονωμένες πρόσφατες μετρήσεις μαζί με τις παλαιότερες, σε συνδυασμό με τη μη διαφοροποίηση του καθεστώτος των πιέσεων στο διάστημα αυτό, οδηγούν στη διαπίστωση ότι το υπόγειο υδατικό σύστημα EL0500240 βρίσκεται σε καλή ποιοτική – χημική κατάσταση. Κανένα από τα σημεία δεν υπερβαίνει την ανώτερη αποδεκτή τιμή και δεν έχει διαγνωσθεί καμία τάση ρύπανσης.

6.5. ΧΛΩΡΙΔΑ – ΠΑΝΙΔΑ – ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η έκταση της Δ.Ε. Μενιδίου καλύπτεται κυρίως από πυκνή και συνεχή, μακκία βλάστηση (αείφυλλοι, πλατύφυλλοι θάμνοι όπως πουρνάρι, αριά, κουμαριά κ.ά.). Με την άνοδο του υψομέτρου, εμφανίζονται ποικιλόμορφα δασικά οικοσυστήματα, με κυριότερα τα δάση του Θεριακησίου, της Χρυσοπηγής και της Φλωριάδος, όπου κυριαρχεί η πλατύφυλλη δρυς. Γενικά, η περιοχή μελέτης παρουσιάζει έντονα δασικό χαρακτήρα, καθώς περιλαμβάνει 55.000 στρ. δασών (51%) και 37.500 στρ. ημιορεινών και ορεινών βοσκότοπων (35%), οπότε το 86% της έκτασής της καλύπτεται από δασοσκεπείς, μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις και βοσκότοπους. Στην ευρύτερη περιοχή δεσπόζουν τα δημόσια δασικά συμπλέγματα «Δυτικού Βάλτου» (βόρεια και ανατολική περιοχή της Δ.Ε.) και «Ρουπακιάς – Μέγα Λόγγου» (ανατολική περιοχή της Δ.Ε.), οι εκτάσεις των οποίων εναλλάσσονται, κατά μείζονα λόγο, με ιδιωτικές καλλιεργούμενες εκτάσεις. Τέλος, σε ό,τι αφορά την παράκτια, θαλάσσια βιοποικιλότητα, αυτή περιλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, φαιοφύκη, λειμώνες θαλάσσιων φανερόγαμων και κνιδόζωα (μέδουσες).

Σε ό,τι αφορά τις προστατευόμενες περιοχές, η Δ.Ε. Μενιδίου περιλαμβάνει τμήματα από την Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) του δικτύου Natura 2000, με την ονομασία « ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΑΡΑΧΘΟΥ, ΚΑΜΠΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ)» - GR2110001 και τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του δικτύου Natura 2000, με την ονομασία «ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ» - GR2110004. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι εντός των διοικητικών ορίων της περιοχής μελέτης, στο βορειοανατολικό άκρο της, περιλαμβάνεται και μία αμελητέα έκταση (≈32 στρεμμάτων ήτοι το 0,02% της έκτασης της Δ.Ε.) που αποτελεί τμήμα της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του δικτύου Natura 2000, με την ονομασία «ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΧΕΛΩΟΥ ΚΑΙ ΟΡΗ ΒΑΛΤΟΥ» - GR2110006. Τέλος, τμήμα της περιοχής μελέτης εντάσσεται στον υγρότοπο Ramsar με την ονομασία «ΚΟΛΠΟΣ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ» - 3GR009.

6.5.1. Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2110001

Η Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) με την ονομασία «ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ, ΚΑΤΩ ΡΟΥΣ ΑΡΑΧΘΟΥ, ΚΑΜΠΗ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ)» (GR2110001) και καταλαμβάνει μια συνολική έκταση περίπου 600.000 στρεμμάτων. Το χερσαίο τμήμα της που περιλαμβάνεται εντός των ορίων της Δ.Ε. Μενιδίου είναι πολύ περιορισμένο (≈ 1.000 στρ.), ενώ μετά την αναθεώρηση του Εθνικού Καταλόγου το 2017 (ΚΥΑ 50743/2017, ΦΕΚ 4432/Β/2017), η Ζώνη επεκτάθηκε και στο νότιο τμήμα του Αμβρακικού Κόλπου, καταλαμβάνοντας όλη την υδάτινη περιοχή που βρίσκεται σε επαφή με το παραλιακό τμήμα της περιοχής μελέτης.

Ο Αμβρακικός κόλπος είναι μια κλειστή θάλασσα, που επικοινωνεί με το Ιόνιο μόνο από το στενό της Πρέβεζας. Αποτελεί ένα από τα πιο πολύπλοκα μωσαϊκά υγροτόπων στην Ελλάδα, καθώς εντοπίζονται 16 τύποι φυσικών ενδιαιτημάτων, σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Οι περισσότερες λιμνοθάλασσες απαντώνται στο βόρειο τμήμα του Αμβρακικού κόλπου, καθώς έχουν σχηματιστεί από την προσχλωσιγενή δράση των ποταμών Αράχθου και Λούρου. Ένα ακόμα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής αποτελούν οι λουρονησίδες που έχουν δημιουργηθεί μεταξύ των λιμνοθαλασσών και του Αμβρακικού κόλπου. Κύριο «οικοδομικό» υλικό αποτελούν τα κελύφη νεκρών οστράκων που παρασυρμένα από τα θαλάσσια ρεύματα, συσσωρεύονται σχηματίζοντας επιμήκεις νησίδες.

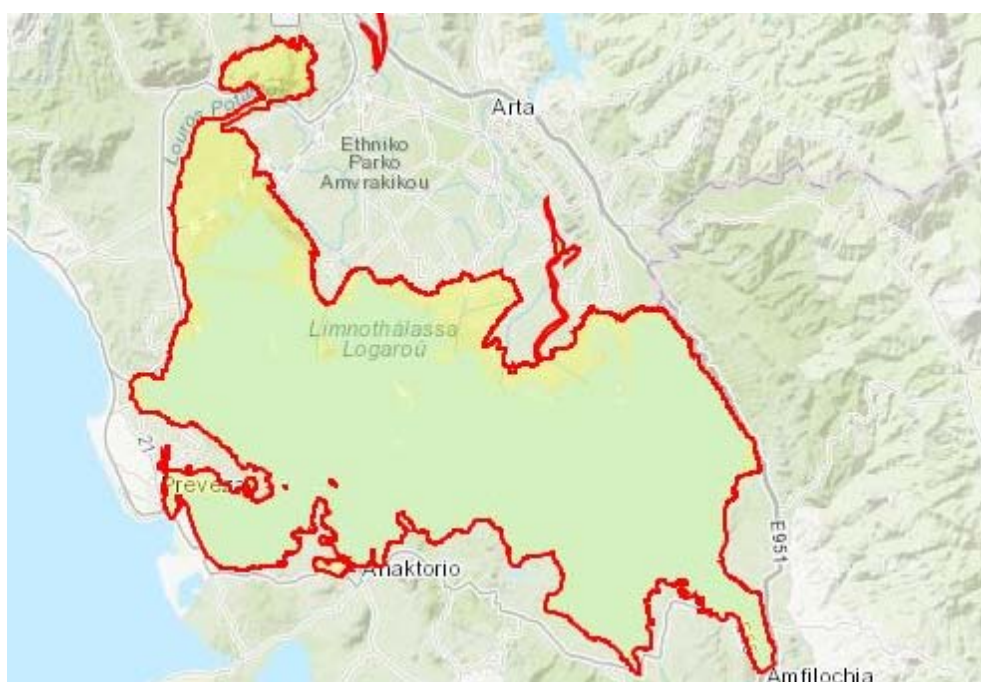
Σχετικά με τη χλωρίδα της περιοχής αυτής, πρέπει να αναφερθεί πως η μεγάλη έκταση των καλαμιώνων κατά μήκος του Λούρου είναι μία από τις μεγαλύτερες συνεχόμενες ζώνες καλαμιώνων στην Ελλάδα, ενώ το φυλλοβόλο δάσος στο λόφο Μαυροβούνι θεωρείται ένα σπάνιο, ελληνικό οικοσύστημα. Άλλες αξιόλογες φυτοκοινωνίες που εμφανίζονται στην περιοχή αφορούν ομάδες μονοετούς βλάστησης στο όριο πλημμυρίδας και άμπωτης, μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες, διάσπαρτους υποβαθμισμένους πουρναρότοπους, φρύγανα και αφάνες, δάση με άριες, δάση στοές με ασημόλευκες και ασημοϊτιές, πλατανοδάση κ.ά. Τα πολυάριθμα παρόχθια δάση που εμφανίζονται εδώ θεωρούνται

υπολείμματα αρχαίων υδρόβιων δασών, ενώ οι γύρω λόφοι καλύπτονται από μεσογειακούς θαμνώνες. Σημαντικές εκτάσεις έχουν αποξηρανθεί και αποδοθεί στην καλλιέργεια. Σπάνια φυτικά είδη που ενδημούν στην περιοχή είναι ο νερόκρινος, το λευκό νούφαρο, ο νερόφραξος και ο κρίνος της θάλασσας.

Παρά τα προβλήματα υποβάθμισης που παρατηρούνται στον Αμβρακικό κόλπο, η ευρύτερη περιοχή εξακολουθεί να είναι πλούσια σε ψάρια και σε πουλιά. Αξίζει να σημειωθεί πως ένα κοπάδι ρινοδελφίνια ζει μόνιμα και ψαρεύει μέσα στον κόλπο, ενώ εδώ παρατηρείται και η μεγαλύτερη συγκέντρωση παπιών και φαλαριδών (μέγιστος μέσος όρος: 145.000 πουλιά). Άλλα σπάνια ζώα που απαντώνται στην περιοχή είναι φίδια (όπως οχιά, σαπίτης, σπιτόφιδο, σαΐτα και λαφιιάτης), χελώνες (ονυχοχελώνα, κρασπεδοχελώνα, σικτική νεροχελώνα, γραμμωτή νεροχελώνα και θαλασσοχελώνα) και σαύρες (τρανόσαυρα, σμαραγδόσαυρα, σαύρα της Πίνδου κ.ά.). Τα στοιχεία που αφορούν την орνιθοπανίδα της περιοχής αναφέρονται διεξοδικά στο επόμενο Κεφάλαιο, όπου περιγράφεται η Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR2540007.

Σημειώνεται ότι, από τους οικοτόπους της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ που εμφανίζονται στην ΕΖΔ, στην περιοχή μελέτης απαντώνται μόνο οι εξής (μη προτεραιότητας):

- Οικότοπος 9320: Δάση ελιάς και χαρουπιάς. Ο οικοτόπος περιλαμβάνει τα θερμο-μεσογειακά δάση, κυριαρχούμενα από τα δενδρώδη είδη *Olea europaea ssp sylvestris*, *Ceratonia siliqua*, *Pistacia lentiscus*, *Myrtus communis*.
- Οικότοπος 1160: Αβαθείς κολπίσκοι και κόλποι. Ο οικοτόπος περιλαμβάνει εκτεταμένες επιφανειακές εγκοιλώσεις της ακτής, οι οποίες δεν δέχονται τόσο μεγάλη επίδραση από γλυκά νερά, ενώ είναι σε γενικές γραμμές προφυλαγμένες από τη δράση των κυμάτων.

Χάρτης 15: Όρια Ειδικής Ζώνης Διατήρησης GR2110001

Τέλος, αναφορικά με τους κινδύνους, η περιοχή δέχεται έντονες επιδράσεις από τις ανθρώπινες δραστηριότητες (αγροτική εντατικοποίηση, αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εξορυκτικές δραστηριότητες, αντλήσεις υπογείων υδάτων κ.ά.). Ειδικότερα, η διαχείριση των υδάτινων και άλλων πόρων της περιοχής δεν φαίνεται να χαρακτηρίζεται από αειφορικά στοιχεία, κάτι που αποτελεί και το σημαντικότερο κίνδυνο για τη διατήρηση του ιδιαίτερου, οικολογικού χαρακτήρα της.

6.5.2. Υγρότοπος Ramsar 3GR009

Ένα μεγάλο κομμάτι της ΕΖΔ GR2110001 (που αναφέρθηκε προηγουμένως), συνολικής έκτασης 236.490 στρεμμάτων, που περιλαμβάνει τις τρεις μεγάλες λιμνοθάλασσες (Τσουκαλιό, Ροδιά και Λογαρού), τον βάλτο της Ροδιάς, εκτεταμένους αλμυρόβαλτους (Δέλτα Αράχθου) και πλημμυριζόμενες εκτάσεις στο Λούρο έχει κηρυχθεί Υγροβιότοπος Ραμσάρ Διεθνούς Σημασίας, (κωδικός 3GR009, «Κόλπος Αμβρακικού», ημερομηνία κήρυξης: 4-7-1990). Η σύμβαση για τους Υγροβιότοπους Διεθνούς Σημασίας υπεγράφη στις 2-2-1971 στην περσική πόλη Ραμσάρ και άρχισε να ισχύει στις 21-12-1975. Η Ελλάδα υπέγραψε τη συγκεκριμένη Σύμβαση και την επικύρωσε με το Ν.Δ. 191/74.

Σύμφωνα με την ανωτέρω Σύμβαση «υγρότοποι είναι φυσικές ή τεχνητές περιοχές αποτελούμενες από έλη γενικώς (marshes), από μη αποκλειστικώς ομβροδίατα έλη με τυρφώδες υπόστρωμα (fen) από τυρφώδεις γαίες (peatland) ή από νερό. Οι περιοχές αυτές είναι μονίμως ή προσωρινώς κατακλυζόμενες με νερό, το οποίο είναι στάσιμο ή ρέον, γλυκό, υφάλμυρο ή αλμυρό. Οι περιοχές αυτές επίσης περιλαμβάνουν και εκείνες που καλύπτονται με θαλασσινό νερό, το βάθος του οποίου κατά τη ρηχία (άμπωτη) δεν υπερβαίνει τα έξι μέτρα». Πρόκειται δηλαδή για περιοχές όπου το νερό, το έδαφος και ο αέρας βρίσκονται σε στενή γειτονία και αλληλεπίδραση και με τη βοήθεια της ηλιακής ενέργειας δημιουργούν μεγάλη ποικιλία οικολογικών συνθηκών. Αυτές με τη σειρά τους ευνοούν την ύπαρξη και ανάπτυξη μιας εξίσου μεγάλης ποικιλίας σε είδη χλωρίδας και πανίδας που συνδέονται μεταξύ τους δημιουργώντας ένα θαυμαστό αλλά και ταυτόχρονα ευάλωτο οικοσύστημα. Κατά την ίδια Σύμβαση στους υγρότοπους μπορεί να περιλαμβάνονται και οι «παρόχθιες ή παράκτιες ζώνες που συνορεύουν με υγρότοπους ή με νησιά ή με θαλάσσιες υδατοσυλλογές και που είναι βαθύτερες μεν από έξι μέτρα κατά τη ρηχία, αλλά βρίσκονται μέσα στα όρια του υγρότοπου όπως αυτός καθορίζεται παραπάνω». Οι βασικές προϋποθέσεις για το χαρακτηρισμό ενός υγροβιότοπου ως Διεθνούς Σημασίας είναι:

- I. να φιλοξενεί το 1% του μεταναστευτικού πληθυσμού ενός υδρόβιου είδους σε αριθμό τουλάχιστον 100 ατόμων.
- II. να σταματούν εκεί τουλάχιστον 10.000 πάπιες.
- III. να υπάρχουν φυτά και ζώα που βρίσκονται σε εξαφάνιση.

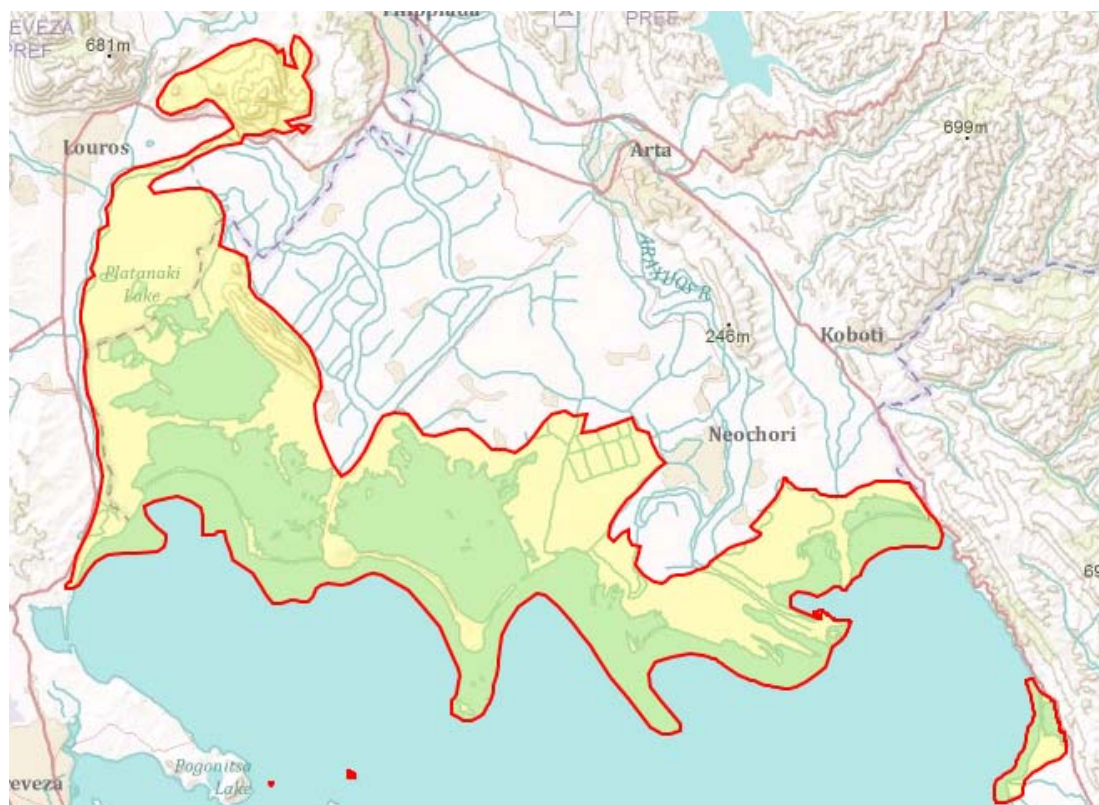

Χάρτης 16: Όρια Υγροβιότοπου Ramsar 3GR009

Ένα τμήμα της παραλιακής ζώνης της Δ.Ε. έχει χαρακτηριστεί ως Γ' ζώνη Ramsar, που συνιστά την εξωτερική, περιφερειακή ζώνη του προστατευόμενου υγρότοπου και η οποία δεν διέπεται από αυστηρούς περιβαλλοντικούς όρους (ήπια προστασία). Η περιοχή αυτή περιλαμβάνεται από το δρόμο προς Ελαιοχώριο, που συναντά το δρόμο προς Πλακωτή – Ανοιξιάτικο, μέχρι τη συμβολή με το δρόμο Αμφιλοχία – Μενίδι, ενώ δυτικά ορίζεται από το δρόμο Αμφιλοχία – Μενίδι. Το θαλάσσιο όριο ορίζεται από την ισοβαθή των 6 μέτρων. Οι πλησιέστεροι στη Δ.Ε. υγρότοποι της συνολικής προστατευόμενης από τη σύμβαση Ramsar περιοχής του Αμβρακικού κόλπου είναι η λιμνοθάλασσα του Κατάφουρκου (νότια) και το βόρειο μέρος του όρμου της Κόπραινας (βόρεια). Είναι, γενικά, προφανές πως το ενιαίο και σύνθετο οικοσύστημα που ορίζει ο Αμβρακικός κόλπος, θεωρούμενος συνολικά ως ένας μεγάλος υγροβιότοπος (ο μεγαλύτερος της χώρας), επηρεάζει άμεσα και τη Δ.Ε. Μενιδίου, αποτελώντας αναπόσπαστο και κεφαλιώδες κομμάτι του περιβαλλοντικού και τοπιολογικού χαρακτήρα του.

6.5.3. Ζώνη Ειδικής Προστασίας GR2110004

Η Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), μικρό μέρος (≈ 300 στρ.) της οποίας βρίσκεται εντός των ορίων της Δ.Ε. Μενιδίου φέρει το όνομα «ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ» (GR2110004) και έχει συνολική έκταση περίπου 235.000 στρέμματα.

Χάρτης 17: Όρια Ζώνης Ειδικής Προστασίας GR2110004

Η ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού είναι γνωστή για την εξαιρετική της σημασία για την ορνιθοπανίδα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αποτελεί κόμβο για το κύριο μεταναστευτικό μονοπάτι πολλών ειδών της ορνιθοπανίδας. Από τα πτηνά της περιοχής έξι είναι τα πιο εμβληματικά. Αυτά είναι:

- Ο Αργυροπελεκάνος, εμβληματικό είδος που είναι ένα από τα πιο βαριά πτηνά που μπορούν και πετάνε. Δημιουργεί τις φωλιές του στο εσωτερικό των λιμνοθαλασσών, σε απομονωμένες και καλά προφυλαγμένες φυσικές νησίδες.
- Ο Ήταυρος, ένα κρυπτικό είδος ερωδιού, ζει μες στα καλάμια, με τέλεια παραλλαγή. Θρέφει στην περιοχή θρύλους και παραμύθια, καθώς λέγεται και ...το «θερίο του Βάλτου». Το κάλεσμά του είναι ένας χαμηλόσυχνος ήχος, που ακούγεται σε μεγάλες αποστάσεις και μοιάζει με κόρνα πλοίου.
- Δύο αετοί, εναλλάξ επισκέπτες της περιοχής, ο Στικταετός και ο Κραυγαετός. Εδώ ζει και ένα σπάνιο και αυστηρώς προστατευόμενο είδος πάπιας, η Βαλτόπαπια. Είδος με υψηλές οικολογικές απαιτήσεις σε ενδιαίτημα και ευαίσθητο στην όχληση. Πρόκειται για λίγα άτομα σε πανελλαδικό επίπεδο που στον Αμβρακικό φιλοξενούνται και αναπαράγονται κυρίως στον καλαμιώνα της Ροδιάς. Ο καλαμιώνας της Ροδιάς είναι ο μεγαλύτερος αμιγής καλαμιώνας της Ελλάδας και είναι σημαντικό ενδιαίτημα για διάφορα είδη, ορνιθοπανίδας κυρίως.
- Τέλος, η Λαγγόνα ένα μικρό ψαροφάγο πουλί. Πολλοί τη μπερδεύουν με τον Κορμοράνο, όμως είναι μικρότερη σε μέγεθος και έχει πιο «λεπτή» φυσιογνωμία. Επίσης, στην περιοχή φωλιάζουν

σταχτοτσικνιάδες, λευκοτσικνιάδες, κρυπτοτσικνιάδες, νυχτοκάρακες, χουλιαρομούτες, χαλκόκοτες, καλαμοκανάδες, βουτηχτάρια, φαλαρίδες και πολλά άλλα είδη υδρόβιων πτηνών και αρπακτικών πτηνών εξαρτημένων από τους υγροτόπους.

Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που υπάρχουν στη περιοχή είναι αντίστοιχοι με αυτούς που αναφέρθηκαν για την ΕΖΔ GR2110001. Ειδικότερα, η λαθροθηρία προκαλεί σοβαρές αρνητικές επιδράσεις στους πληθυσμούς των πτηνών.

Επισημαίνεται ότι αυτή την περίοδο αναμένεται να δημοσιευθεί σε διαβούλευση η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη και το Σχέδιο Διαχείρισης για περιοχές Natura 2000 των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων.

6.5.4. Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού Κόλπου

Η ευρύτερη περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου, με τα χαρακτηριστικά και τις θεσμοθετήσεις που περιγράφηκαν προηγουμένως, αποτέλεσαν (Φεβρουάριος 2004) το αντικείμενο ειδικής μελέτης με τίτλο «Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη της Προστατευόμενης Περιοχής του Αμβρακικού Κόλπου», η οποία κατέληξε στο βασικό συμπέρασμα ότι «τα έλη και οι λιμνοθάλασσες του Αμβρακικού κόλπου αποτελούν το μεγαλύτερο ενιαίο υγρότοπο της Ελλάδας, όπου έχει διαπιστωθεί η παρουσία μεγάλης ποικιλίας ειδών πανίδας και ιδίως ορνιθοπανίδας, που περιλαμβάνονται στους καταλόγους των σπάνιων, απειλούμενων με εξαφάνιση και υπό προστασία ειδών». Αποτέλεσμα της Μελέτης ήταν η κήρυξη της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού Κόλπου ως Εθνικό Πάρκο (ΚΥΑ 11989/2008, ΦΕΚ 123/Δ/21-3-2008, «Χαρακτηρισμός των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών του Αμβρακικού κόλπου ως Εθνικού Πάρκου και καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών»). Η συγκεκριμένη Απόφαση ορίζει το τελικό κανονιστικό πλαίσιο περιβαλλοντικών όρων και περιορισμών για την ευρύτερη περιοχή, με βάση όλους τους προϋπάρχοντες θεσμοθετημένους περιβαλλοντικούς χαρακτηρισμούς που αναφέρονται σε αυτήν. Έτσι, ως εθνικό πάρκο ορίζεται μια περιοχή 1.300 km² περίπου, για την οποία καθορίζονται αυστηροί περιβαλλοντικοί όροι και περιορισμοί, που διέπουν ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως η ιχθυοκαλλιέργεια, η αλιεία, το κυνήγι και η κτηνοτροφία. Αξίζει να σημειωθεί πως η περιοχή αυτή καταλαμβάνει χερσαίες και θαλάσσιες εκτάσεις από τις Π.Ε. Πρέβεζας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας. Επιπρόσθετα, καθορίζεται στην ευρύτερη περιοχή, Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου, περιμετρικά του εθνικού πάρκου, στην οποία ανήκει ένα μεγάλο τμήμα της Δ.Ε. Μενιδίου. Στη Ζώνη αυτή, οι περιβαλλοντικοί όροι που καθορίζονται είναι σαφώς πιο ήπιοι σε σχέση με την περιοχή του εθνικού πάρκου και αφορούν:

- Την απαγόρευση των εγκαταστάσεων αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων με αποθηκευτική ικανότητα άνω των 300 m³, καθώς και των υποστηρικτικών υποδομών τους.
- Την απαγόρευση του διάπλου πλοίων που μεταφέρουν επικίνδυνες ουσίες και απόβλητα εντός του Αμβρακικού κόλπου.

- Το χαρακτηρισμό της Ζώνης Περιβαλλοντικού Ελέγχου ως χωρική αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης υγροτόπων Αμβρακικού.
- Την υποχρέωση διατύπωσης γνώμης του ανωτέρω φορέα κατά τη διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης και την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για οποιοδήποτε επιτρεπόμενο έργο ή δραστηριότητα στην εν λόγω Ζώνη.
- Τη ρύθμιση με απόφαση ετήσιας ισχύος, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια δασική υπηρεσία, μετά από πρόταση του Φορέα Διαχείρισης, για τη ρύθμιση της κυνηγετικής δραστηριότητας σε όλη την έκταση της Ζώνης Περιβαλλοντικού Ελέγχου, μετά την παρέλευση τριών ετών.

Σημειώνεται ότι με το ΦΕΚ 581/Δ/2022, πραγματοποιήθηκε διόρθωση στην οριοθέτηση 2 Ζωνών του Πάρκου, που δεν σχετίζονται με την περιοχή μελέτης.

Αναφορικά με τη Διαχείριση του Πάρκου, ο Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού ιδρύθηκε στις 27/8/2002 με το Ν.3044/2002, ως Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εποπτευόμενος από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και σύμφωνα με το Ν. 2742/99 έχει σκοπό: «τη διοίκηση και διαχείριση των περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ». Ειδικότερα, επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως της ορνιθοπανίδας που συντίθεται από αρκετά σημαντικά είδη, μερικά από τα οποία θεωρούνται παγκόσμια απειλούμενα. Το 2018, ο Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού μετονομάζεται σε Φορέα Διαχείρισης Αμβρακικού Κόλπου – Λευκάδας (Ν.4519/2018), ενώ το 2020, με το Ν. 4685/2020, ο Φορέας Διαχείρισης μετατράπηκε σε Μονάδα Διαχείρισης με νέα τροποποίηση των περιοχών αρμοδιότητας και τίτλο «Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κοιλιάδας Αχελώου και Αμβρακικού Κόλπου». Η νέα Μονάδα Διαχείρισης λειτουργεί με έδρα την Σαλαώρα Άρτας και υπάγεται στην Διεύθυνση Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (Τομέας Α) της Γενικής Διεύθυνσης του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) του ΥΠΕΝ.

6.5.5. Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Ι.Μ. Ρέθα – Ι.Μ. Λόγγος»

Στο νοτιοανατολικό κομμάτι της περιοχής μελέτης υφίσταται έκταση που έχει χαρακτηριστεί (ΦΕΚ 972/Β/2003) ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής, με την ονομασία «Καταφύγιο Άγριας Ζωής Ι.Μ. Ρέθα – Ι.Μ. Λόγγος». Η συνολική θεσμοθετημένη έκταση φτάνει τα 34.000 στρέμματα (τα 20.000 περίπου εκ των οποίων ανήκουν στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Μενιδίου) και υπάγεται στο Δασαρχείο Αμφιλοχίας. Σύμφωνα με τη σχετική Απόφαση, σκοπός του χαρακτηρισμού ήταν η «εξασφάλιση της δημιουργίας ευνοϊκών συνθηκών αναπαραγωγής, διαβίωσης, προστασίας και διαχείρισης των ειδών της άγριας πανίδας και αυτοφυούς χλωρίδας». Παράλληλα, με την ίδια Απόφαση, εγκρίθηκαν αυστηροί απαγορευτικοί όροι για την εν λόγω περιοχή, που σχετίζονται με τη θήρα, την καταστροφή της φυσικής βλάστησης, την

αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, τη ρύπανση υδάτινων πόρων και, γενικότερα, την εκτέλεση ενός μεγάλου αριθμού ανθρώπινων παρεμβάσεων, έργων και εργασιών.

6.5.6. Δασικές και Αναδασωτέες εκτάσεις

Αναφορικά με τις δασικές εκτάσεις στην περιοχή μελέτης, αναφέρεται ότι, με την υπ' αριθμ. 434321/24-11-2022 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δασών (ΦΕΚ 939/Δ/2022), κυρώθηκε ο δασικός χάρτης που περιλαμβάνει τη Δ.Ε. Μενιδίου, τα στοιχεία του οποίου παρουσιάζονται στο χάρτη Χ.4 που συνοδεύει την παρούσα Μελέτη.

Σχετικά με τις αναδασωτέες εκτάσεις, σύμφωνα με στοιχεία του Δασαρχείου Αμφιλοχίας, η κυριότερη αναδασωτέα έκταση στο έδαφος της Δ.Ε. Μενιδίου αφορά μία συνολική περιοχή 6.200 περίπου στρεμμάτων, η μεγάλη πλειοψηφία της οποίας αφορά την περιαστική ζώνη του οικισμού του Μενιδίου, στο νότιο και νοτιοδυτικό τμήμα της περιοχής μελέτης. Ειδικότερα, οριοθετείται ανατολικά από τις θέσεις «Ελαιοχώρι», «Μακριλάκι», «Καστρί» και «Παλιοκούλια», δυτικά από τη θάλασσα, τον οικισμό του Μενιδίου και την εθνική οδό Άρτα – Αμφιλοχία, βόρεια από τις θέσεις «Βοϊδολίβαδο», «Χάνι Μηλιώνη» και «Άγιος Κων/νος» και νότια από τις θέσεις «Κατσούλη» και «Μαράτσι». Αιτία για τον ανωτέρω χαρακτηρισμό (ΦΕΚ 767/Δ/10-11-2000) αποτέλεσε η μεγάλη πυρκαγιά που έπληξε τη Δ.Ε. Μενιδίου το καλοκαίρι του 2000. Πρέπει να σημειωθεί ότι το 2006, με το ΦΕΚ 88/Δ/13-2-2006, ένα πολύ μικρό τμήμα της παραπάνω έκτασης (περίπου 3,5 στρέμματα – στη θέση «Ζώη Μενιδίου») αποχαρακτηρίσθηκε από αναδασωτέο, προκειμένου να διανοιχθεί δρόμος προς θέση γεώτρησης, η οποία διεξήχθη στα πλαίσια γεωτεχνικής έρευνας και μελέτης για την Ιόνια Οδό (Σήραγγα Μενιδίου). Τέλος, σημειώνεται ότι, με το υπ' αριθμ. 71322/2433/12-6-2015 έγγραφό του, το Δασαρχείο Αμφιλοχίας εξέφρασε την πρόθεση να προβεί άμεσα σε εισήγηση για άρση του συνόλου της ανωτέρω αναδασωτέας έκτασης.

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται το σύνολο των εκτάσεων της Δ.Ε. Μενιδίου που έχουν κηρυχθεί αναδασωτέες:

Πίνακας 16: Αναδασωτέες εκτάσεις στη Δ.Ε. Μενιδίου

A/A	ΘΕΣΗ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΕΤΟΣ
1.	«Ελαιοχώρι ή Τσακνοχώρι Μακρυνόρους»	6.200	2000 (ΦΕΚ 767/Δ)
2.	«Σταυρός» Θεριακησίου	3,3	2007 (ΦΕΚ 89/Δ)
3.	«Πλακωτό» Φλωριάδας	1,56	2010 (ΦΕΚ 377/Δ)
4.	«Πλακωτή» Φλωριάδας	3,75	2011 (ΦΕΚ 111/Δ)
5.	«Σαντοτή» Φλωριάδας	2,17	2011 (ΦΕΚ 279/Δ)

6.6. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

6.6.1. Πληθυσμιακά Δεδομένα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού του 2011, ο συνολικός πληθυσμός της Δ.Ε. Μενιδίου ανέρχεται σε 2.032 κατοίκους, έναντι 2.237 το 2001 και 2.301 το 1991. Με βάση τα δεδομένα αυτά ο συνολικός πληθυσμός της παρουσίασε ελάχιστη μείωση (της τάξης του 0,28%) την περίοδο 1991-2001 και αντίστοιχα μικρή μείωση (της τάξης του 0,96%) την περίοδο 2001-2011. Την ίδια περίοδο (2001-2011) η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας γνώρισε πληθυσμιακή μείωση της τάξης του -6,1%, ενώ η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μείωση -5,7%.

Η Δ.Ε. Μενιδίου είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένη, με την πληθυσμιακή της πυκνότητα να ανέρχεται στους μόλις 19 κατοίκους ανά km², μικρότερη από το μισό της πληθυσμιακής πυκνότητας της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας (39 κάτοικοι ανά km²), αλλά και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (60 κάτοικοι ανά km²). Ο συνολικός πληθυσμός της Δ.Ε. Μενιδίου αντιστοιχεί περίπου στο 1% του πληθυσμού της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και στο 19,8% του πληθυσμού του Δήμου Αμφιλοχίας. Η Δ.Ε. Μενιδίου είναι η μικρότερη πληθυσμιακά Δημοτική Ενότητα του καλλικρατικού Δήμου Αμφιλοχίας (μετά τη Δ.Ε. Αμφιλοχίας με 10.264 κατοίκους και τη Δ.Ε. Ινάχου με 4760 κατοίκους), ενώ ο Δήμος Αμφιλοχίας αποτελεί τον 5^ο (από τους 7) πολυπληθέστερο Δήμο στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας (μετά τους Δήμους Αγρινίου, Ι.Π. Μεσολογγίου, Ναυπακτίας και Άκτιου – Βόνιτσας).

Πίνακας 17: Εξέλιξη πληθυσμού Τοπικών Κοινοτήτων Δ.Ε. Μενιδίου (ΕΛΣΤΑΤ)

Γεωγραφική Περιοχή	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛ.ΣΤΑΤ.					
	1991	2001	2011	ΜΕΡΜ 91-01	ΜΕΡΜ 01-11	ΜΕΡΜ 91-11
Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	2.301	2.237	2.032	-0,28%	-0,96%	-0,62%
Τ.Κ. Μενιδίου	1.421	1.466	1.333	0,31%	-0,95%	-0,32%
Μενίδι	869	984	852	1,25%	-1,43%	-0,10%
Βαλμάδα ⁽¹⁾	8	-	-	-	-	-
Ελαιοχώριο	59	30	25	-6,54%	-1,81%	-4,20%
Θεριακήσιο	180	157	182	-1,36%	1,49%	0,06%
Κατσούλι ⁽²⁾	-	35	26	-	-2,93%	-
Λαγκάδα	110	93	59	-1,66%	-4,45%	-3,07%
Μαρλέσιο	13	-	-	-	-	-
Συκούλα	182	167	189	-0,86%	1,25%	0,19%
Τ.Κ. Φλωριάδος	880	771	699	-1,31%	-0,98%	-1,14%
Φλωριάδα	140	140	127	0,00%	-0,97%	-0,49%
Ελαιόφυτο	116	82	47	-3,41%	-5,41%	-4,42%
Καθαροβούνι	114	94	64	-1,91%	-3,77%	-2,85%

Καστριώτισσα	64	55	62	-1,50%	1,21%	-0,16%
Παλαιά Φλωριάδα	84	67	70	-2,24%	0,44%	-0,91%
Παλαιόκαστρο ⁽²⁾	36	28	19	-2,48%	-3,80%	-3,14%
Χρυσοπηγή	194	206	231	0,60%	1,15%	0,88%
Χρυσορράχη	132	99	79	-2,84%	-2,23%	-2,53%

⁽¹⁾ Αποτελεί εγκαταλελειμμένο κατολισθαίνων οικισμό

⁽²⁾ Αποτελεί άτυπη οικιστική συγκέντρωση

Αναφορικά με τα πληθυσμιακά στοιχεία της απογραφής του 2021 που έχουν δημοσιευθεί από την ΕΛΣΤΑΤ, σημειώνεται ότι, μέχρι στιγμής, δεν έχουν καταστεί διαθέσιμα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού σε επίπεδο οικισμού, παρά μόνο Δημοτικής Ενότητας και Τοπικής Κοινότητας. Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης της παρούσας Μελέτης, συντάχθηκε ο παρακάτω Πίνακας, με σκοπό να διερευνηθούν – σε προκαταρκτικό στάδιο – οι εκτιμήσεις του Σχεδίου σχετικά με την πληθυσμιακή εξέλιξη της περιοχής μελέτης την περίοδο 2011-2031, συγκρινόμενα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για έτος 2021.

Πίνακας 17β: Εξέλιξη πληθυσμού Τοπικών Κοινοτήτων Δ.Ε. Μενιδίου (ΕΛΣΤΑΤ) – Σύγκριση με εκτιμήσεις Β2 Φάσης ΣΧΟΟΑΠ Μενιδίου

Γεωγραφική Περιοχή	Μόνιμος Πληθυσμός ΕΛ.ΣΤΑΤ.				Πληθυσμός Βάσει Εκτίμησης Μελετητή		
	1991	2001	2011	2021	ΜΕΡΜ 2011-2031	2021	2031
Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ	2.301	2.237	2.032	1.858		3.073	4.944
Τ.Κ. Μενιδίου	1.421	1.466	1.333	1.190		1.841	2.626
Μενίδι	869	984	852		2,5%	1.091	1.396
Βαλμάδα	8	-	-			-	
Ελαιοχώριο	59	30	25		9,5%	62	154
Θεριακήσιο	180	157	182		5,0%	296	483
Κατσούλι	-	35	26			-	
Λαγκάδα	110	93	59		3,0%	79	107
Μαρλέσιο	13	-	-		-	20	30
Συκούλα	182	167	189		4,5%	293	456
Τ.Κ. Φλωριάδος	880	771	699	668		1.232	2.318
Φλωριάδα	140	140	127		5,0%	207	337
Ελαιόφυτο	116	82	47		1,5%	55	63
Καθαροβούνι	114	94	64		4,0%	95	140
Καστριώτισσα	64	55	62		3,0%	83	112
Παλαιά Φλωριάδα	84	67	70		8,5%	158	358
Παλαιόκαστρο	36	28	19			-	
Χρυσοπηγή	194	206	231		8,0%	499	1077
Χρυσορράχη	132	99	79		5,5%	135	231

Από τα στοιχεία του Πίνακα, προκύπτει ότι ο εκτιμώμενος από το Σχέδιο μόνιμος πληθυσμός των Τ.Κ. Μενιδίου και Φλωριάδας για το 2021 (εφαρμόζοντας το Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής που έχει ληφθεί από το Σχέδιο, για 10 έτη), είναι μικρότερος από τα αντίστοιχα πραγματικά πληθυσμιακά μεγέθη, όπως αυτά δημοσιεύθηκαν από την ΕΛΣΤΑΤ. Κατά συνέπεια, δεν προκύπτει κάποια ανάγκη αναθεώρησης στις εκτιμώμενες από το Σχέδιο ανάγκες οικιστικών επεκτάσεων και εξυπηρητήσεων κοινωνικού εξοπλισμού.

6.6.2. Οικονομική δραστηριότητα – Απασχόληση

Ο ενεργός πληθυσμός της Δ.Ε. Μενιδίου αποτελεί περίπου το 38% του συνολικού πληθυσμού του, έναντι παρόμοιων ποσοστών (κοντά στο 40%) για την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και τη Χώρα. Ο Πρωτογενής τομέας, από άποψη απασχόλησης, είναι ο κυρίαρχος τομέας παραγωγής της Δ.Ε., ωστόσο στην πορεία των χρόνων βαίνει μειούμενος. Ακολουθεί ο τριτογενής που χαρακτηρίζεται από ανοδικές τάσεις, και τελευταίος ο δευτερογενής με σχετική σταθερότητα. Ο βασικότερος κλάδος οικονομικής δραστηριότητας της Δ.Ε. Μενιδίου, από άποψη πλήθους απασχολούμενων, είναι η γεωργία – κτηνοτροφία – θήρα – δασοκομία και ακολουθούν τα ξενοδοχεία – εστιατόρια, το εμπόριο – επισκευές και οι κατασκευές, ενώ υψηλή εξειδίκευση εμφανίζεται στις δραστηριότητες των ξενοδοχείων – εστιατορίων, της αλιείας, της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος – φυσικού αερίου – νερού, της γεωργίας – κτηνοτροφίας – θήρας – δασοκομίας και των μεταφορών – αποθήκευσης – επικοινωνίες.

Σε επίπεδο Τοπικών Κοινοτήτων, στην Τ.Κ. Φλωριάδος η μεγάλη πλειοψηφία των απασχολούμενων δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα και ειδικότερα στον κλάδο γεωργίας και κτηνοτροφίας. Στην Τ.Κ. Μενιδίου υπερτερεί ο τριτογενής τομέας (κυρίαρχος κλάδος: ξενοδοχεία – εστιατόρια) και ακολουθεί με μικρότερο ποσοστό από το αντίστοιχο της Τ.Κ. Φλωριάδος, ο πρωτογενής τομέας.

Πρωτογενής Τομέας

Η οικονομία της Δ.Ε. Μενιδίου στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος, παρά τις μειωτικές του τάσεις τα τελευταία χρόνια, παραμένει ο κυρίαρχος, από άποψη απασχόλησης, από τους τρεις παραγωγικούς τομείς. Κύριες απασχολήσεις του τομέα, με υψηλή μάλιστα συγκέντρωση – εξειδίκευση, είναι η γεωργία, με κυρίαρχη την παραγωγή βρώσιμης ελιάς, η κτηνοτροφία και η αλιεία. Η συνολική χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση της Δ.Ε. Μενιδίου ισοκατανέμεται μεταξύ των δύο Τοπικών Κοινοτήτων του. Στις καλλιεργούμενες εκτάσεις κυριαρχούν οι δενδροκαλλιέργειες, οι οποίες καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής καλλιεργούμενης γης της Δ.Ε. (κοντά στο 70%) Κυρίαρχη καλλιέργεια είναι τα ελαιόδενδρα, για την παραγωγή κυρίως βρώσιμης ελιάς. Τα μόνιμα λιβάδια και οι βοσκότοποι εμφανίζονται στη Δ.Ε. σε ποσοστό κοντά στο 10% των καλλιεργούμενων εκτάσεων και διακρίνονται σε ιδιωτικούς και δημόσιους. Οι ετήσιες καλλιέργειες αντιστοιχούν στο 11% περίπου των καλλιεργούμενων εκτάσεων της Δ.Ε., ενώ οι αγροναπαύσεις στο 4%, περιλαμβάνοντας εκτάσεις που

δύναται να καλλιεργηθούν αλλά δε καλλιεργούνται. Οι εκτάσεις όπου καλλιεργούνται αμπέλια και σταφιδάμπελα, είναι ελάχιστες, της τάξης των λίγων στρεμμάτων.

Η Δ.Ε. Μενιδίου, διαθέτει ένα αλιευτικό καταφύγιο, στον οικισμό του Μενιδίου. Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε., το 2005 υπήρχαν 20 μηχανοκίνητα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη (μέχρι 19HP), εκ των οποίων τα 10 ανήκουν σε επαγγελματίες αλιείς που εδρεύουν στο Μενίδι. Τα αλιευτικά σκάφη επιδίδονται στην παράκτια αλιεία, με βασικότερο αλίευμα τις γαρίδες και τις σαρδέλες και ετήσια ποσότητα αλιείας περίπου 10 τόνων.

Σε ό,τι αφορά την κτηνοτροφία της Δ.Ε. Μενιδίου, αυτή βασίζεται κυρίως στην αιγοπροβατοτροφία που αναπτύσσεται στους ορεινούς οικισμούς της, ενώ αναφορικά με την αλιεία η περιοχή μελέτης διαθέτει αλιευτικό καταφύγιο στον οικισμό του Μενιδίου, όπου δραστηριοποιούνται περί τους 10 επαγγελματίες αλιείς (με έδρα το Μενίδι), με αλιευτικά σκάφη, βασικότερο αλίευμα τις γαρίδες και τις σαρδέλες και ετήσια ποσότητα αλιείας περίπου 10 τόνων. Τέλος, σχετικά με τις υδατοκαλλιέργειες, σύμφωνα με στοιχεία του Γραφείου Αλιείας της Δ/σης Γεωργικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, στη Δ.Ε. λειτουργούν 3 μονάδες υδατοκαλλιεργειών.

Δευτερογενής Τομέας

Ο δευτερογενής τομέας είναι ο μικρότερος τομέας, από άποψη απασχόλησης, της Δ.Ε. Μενιδίου. Περιλαμβάνει τους κλάδους των μεταποιητικών βιομηχανιών, των κατασκευών και της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού. Μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης στον τομέα έχει ο κλάδος των κατασκευών, ακολουθεί ο κλάδος των μεταποιητικών βιομηχανιών και τελευταίος, αλλά με υψηλή συγκέντρωση – εξειδίκευση, ο κλάδος παροχής ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού.

Στη Δ.Ε. Μενιδίου δεν συναντώνται μεταποιητικές μονάδες για την επεξεργασία των τοπικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα πλην ενός σφαγείου πουλερικών στο Δ.Δ. Μενιδίου. Ειδικότερα, δεν λειτουργούν μονάδες για την επεξεργασία και τυποποίηση της βρώσιμης ελιάς που παράγεται στη Δ.Ε., και επομένως η παραγωγή, είτε πωλείται σε εμπόρους του Αγρινίου, είτε μεταφέρεται για μεταποίηση σε μονάδες της γειτονικής Δ.Ε. Κομποτίου.

Τριτογενής Τομέας

Ο τριτογενής τομέας είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος τομέας από άποψη απασχόλησης της Δ.Ε. Μενιδίου, εμφανίζοντας αυξητικές τάσεις υποσκέλισης του πρωτογενή ως κυρίαρχος τομέας απασχόλησης, φαινόμενο που εμφανίζεται και ευρύτερα τόσο στον καλλικρατικό Δήμο Αμφιλοχίας, όσο και στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, και μάλιστα σε μεγαλύτερο βαθμό. Ο τομέας περιλαμβάνει τους κλάδους του εμπορίου, των ξενοδοχείων και εστιατορίων, των μεταφορών – αποθήκευσης – επικοινωνιών, των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, της δημόσιας διοίκησης και άμυνας, της εκπαίδευσης, της υγείας και κοινωνικής μέριμνας και λοιπών υπηρεσιών. Μεγαλύτερο

ποσοστό απασχόλησης στον τομέα, αλλά και υψηλή συγκέντρωση – εξειδίκευση, έχει ο κλάδος των ξενοδοχείων – εστιατορίων, ενώ σημαντικό ποσοστό απασχόλησης παρουσιάζει ο κλάδος του εμπορίου και επισκευών και υψηλή συγκέντρωση – εξειδίκευση ο κλάδος των μεταφορών, αποθήκευσης και επικοινωνιών.

Στη Δ.Ε. Μενιδίου ο κλάδος των ξενοδοχείων και εστιατορίων απασχολεί κοντά στο 25% των δραστηριοποιούμενων στον τριτογενή τομέα, και περίπου 10% του συνολικού ενεργού πληθυσμού της Δ.Ε. Η Δ.Ε. Μενιδίου με περί τις 70 ξενοδοχειακές κλίνες από 2 ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες και βρίσκονται όλες στην Τ.Κ. Μενιδίου, κατέχει κοντά στο 2% επί του συνόλου των ξενοδοχειακών κλινών της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, ενώ η τουριστική προσφορά ενισχύεται και από 40 κλίνες σε ενοικιαζόμενα δωμάτια που βρίσκονται και πάλι αποκλειστικά στην Τ.Κ. Μενιδίου. Η περίοδος με τη μεγαλύτερη επισκεψιμότητα είναι οι μήνες Ιούλιος και Αύγουστος, με τη συντριπτική πλειοψηφία των τουριστών να είναι Έλληνες, κυρίως κάτοικοι κοντινών περιοχών. Ο οικισμός του Μενιδίου δέχεται κυρίως μονοήμερους επισκέπτες (χωρίς διαμονή), ενώ η διάρκεια παραμονής των τουριστών που διαμένουν είναι πολύ μικρή (2 με 3 διανυκτερεύσεις).

Εντός των ορίων της Δ.Ε. δεν λειτουργεί κάποια τράπεζα και ο κάτοικοι εξυπηρετούνται από υποκαταστήματα εκτός αυτής. Από πλευράς δημόσιας διοίκησης λειτουργεί δημαρχείο, ταχυδρομείο, λιμενικός σταθμός, αστυνομικός σταθμός καθώς και Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.).

6.7. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

6.7.1. Μνημεία Προϊστορικών και Ιστορικών Χρόνων

Γενικά, οι θέσεις με προϊστορικό και ιστορικό αρχαιολογικό ενδιαφέρον που παρατηρούνται στη Δ.Ε. Μενιδίου, αφορούν οχυρωματικές θέσεις που, στα ιστορικά χρόνια (κυρίως 5ο – 2ο αι. π.Χ.), αποτελούσαν σημαντικά σημεία των οχυρώσεων αρχαίων πόλεων της περιοχής:

«Αγριλιές» Μενιδίου

Μικρή οχύρωση σε λόφο στη θέση «Αγριλιές», βόρεια του οικισμού του Μενιδίου, ανατολικά της Εθνικής Οδού προς Άρτα. Τα κατάλοιπα που διατηρούνται ακόμα είναι δύο κυκλικοί πύργοι που ενώνονται με διπλό τείχος. Θεωρείται στρατηγικό σημείο οχύρωσης για την προστασία του σημαντικού παραλιακού περάσματος του Μενιδίου.

«Παλιοκούλια» Μενιδίου

Μικρή οχύρωση που βρίσκεται ανατολικά του Μενιδίου, επί του δρόμου προς Ελαιοχώρι, στη θέση «Παλιοκούλια». Θεωρείται υπόλειμμα του εξωτερικού περιβόλου της ακρόπολης με πέντε πύργους που βρισκόταν κατά την αρχαιότητα στην κορυφή του Μακρυνόρους και συνδεόταν προς τα νότια με ένα

μεγάλο τετράγωνο πύργο. Θεωρείται στρατηγικό σημείο οχύρωσης για την προστασία του σημαντικού παραλιακού περάσματος του Μενιδίου.

Καστριώτισσα

Οχύρωση βορειοδυτικά του οικισμού Καστριώτισσα, βόρεια του δρόμου Μαρλέσιο – Λαγκάδα.

Στις 3 παραπάνω ερειπωμένες οχυρώσεις, οι αρχαιολόγοι αναγνωρίζουν τα ερείπια των αρχαίων πόλεων Μικρή και Μεγάλη Ιδωμένη. Πρόκειται για την περιοχή που ο Αθηναίος Δημοσθένης κατέστρεψε τους Αμβρακίτες τον 5ο αιώνα π.Χ. και ο αρματολός Ίσκος με 40 πολεμιστές άντεξε στις επιθέσεις των Τούρκων.

Φλωριάδα

Σε απόσταση δύο περίπου χιλιομέτρων νοτιοδυτικά του οικισμού της Παλαιάς Φλωριάδας, στη θέση «Λιαξήρα» (νότια του δρόμου Κομπότι – Πατιόπουλο), στην κορυφή ενός λόφου που εποπτεύει την ευρύτερη περιοχή τόσο προς τον Αμβρακικό, όσο και προς το ορεινό εσωτερικό, σώζονται τα κατάλοιπα μίας αρχαίας οχύρωσης. Κατά τον Heuzey, ο οποίος την περιέγραψε για πρώτη φορά, ο περίβολος είχε σχήμα ακανόνιστου εξάγωνου και έφερε τετράγωνους πύργους στις κύριες γωνίες. Η οχύρωση ήταν ήδη τότε αρκετά κατεστραμμένη. Ο ίδιος είχε εντοπίσει ίχνη αρχαίων σπιτιών στη βόρεια πλευρά εκτός του περιβόλου, οπότε συμπεράνε ότι ο αντίστοιχος οικισμός βρισκόταν σε αυτή την πλευρά.

Θεριακήσι

Μικρή οχύρωση με αρχαία δεξαμενή ωειδούς σχήματος, στο λόφο Παλιόκαστρο, δυτικά (και σε εποπτεύουσα θέση) του σημερινού οικισμού του Θεριακησίου.

Πρέπει να σημειωθεί πως για καμία από τις ανωτέρω αρχαιότητες δεν έχει γίνει ειδική θεσμοθέτηση, ωστόσο, σύμφωνα με τον αρμόδιο φορέα (ΛΣΤ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων), προστατεύονται από το Ν. 3028/2002 «Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Έτσι, για οποιαδήποτε επέμβαση τόσο στα ορατά σημεία τους, όσο και στον περιβάλλοντα χώρο τους, απαιτείται η προηγούμενη έγκριση της ανωτέρω Εφορείας.

6.7.2. Μνημεία Βυζαντινών, Μεταβυζαντινών και Νεώτερων Χρόνων

Ναοί

▪ Απόστολος Παύλος

Ναός νεοτέρων χρόνων (κατασκευάσθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '50) που αποτελεί τη μητρόπολη του οικισμού του Μενιδίου, καθώς πρόκειται για το μοναδικό ναό που βρίσκεται εντός των ορίων του. Ο αρχιτεκτονικός τύπος του ανήκει στο λεγόμενο βυζαντινό ρυθμό ή εγγεγραμμένο σταυροειδή με τρούλο, δηλαδή ο κυρίως ναός έχει σχήμα σταυρού με τρούλο. Βέβαια, η σημερινή εκκλησία έχει υποστεί αλλαγές

στο αρχικό σχήμα της και ειδικότερα στα μέσα της δεκαετίας του '90 έγινε προσθήκη πρόναου, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών του ναού. Η αγιογράφηση του ναού έχει χωριστεί σε δύο φάσεις: Η πρώτη φάση περιελάμβανε την αγιογράφηση του τρούλου και της κόγχης του ιερού βήματος και πραγματοποιήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90. Η δεύτερη φάση περιλαμβάνει τον υπόλοιπο ναό και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Άλλα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ναού είναι το καμπαναριό και το ρολόι που είναι ενσωματωμένα στο βορειοδυτικό άκρο του, οι σχετικά μεγάλες κολόνες του και ο πέτρινος περίβολός του που ξεκίνησε να χτίζεται το 2003.

- *Κοσμάς ο Αιτωλός*

Ναός νεότερων χρόνων (έτος ανέγερσης: 1984) που βρίσκεται μέσα στον οικισμό του Ελαιοχωρίου.

- *Άγιος Γεώργιος*

Κοιμητηριακός ναός νεότερων χρόνων (έτος ανέγερσης: 1870) που βρίσκεται βόρεια του οικισμού του Ελαιοχωρίου.

- *Αγία Σωτήρα*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται βορειοανατολικά του οικισμού του Ελαιοχωρίου.

- *Άγιος Βελισάριος*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού της Λαγκάδας.

- *Άγιοι Ανάργυροι*

Πέτρινος ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Λαγκάδας.

- *Άγιος Κωνσταντίνος*

Ναός νεότερων χρόνων (έτος ανέγερσης: 1889) που βρίσκεται βόρεια του οικισμού του Μενιδίου, στο δρόμο προς το Ελαιοχώρι. Ανήκει στον τύπο της μονόκλιτης ξυλόστεγης βασιλικής, που αποτελεί ένα πολύ συνηθισμένο τύπο, ειδικά στην επαρχία. Το τέμπλο του ναού είναι ρωσικής τεχνοτροπίας, εκτείνεται περίπου ως το ταβάνι και οι εικόνες του είναι χαρακτηριστικά δείγματα λαϊκής τέχνης των αρχών του 20ου αιώνα, επιδιορθωμένες ωστόσο το 1951. Ο ναός αποτελούσε μέχρι τις αρχές του 1970 τον ενοριακό ναό του εγκαταλειμμένου πλέον συνοικισμού «Βοϊδολίβαδο», του οποίου οι κάτοικοι μετακινήθηκαν σταδιακά στο Μενίδι. Το εντυπωσιακό, ψηλό καμπαναριό του ναού είχε σώσει την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου πολλούς κατοίκους από τους βομβαρδισμούς των Γερμανών.

- *Άγιος Νικόλαος*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Συκούλας

- *Αγία Παρασκευή*

Κοιμητηριακός ναός νεότερων χρόνων (έτος ανέγερσης: 1911), που βρίσκεται μέσα στον οικισμό του Μαρλεσίου.

- *Κοίμηση της Θεοτόκου*

Ναός νεότερων χρόνων (έτος ανέγερσης: 1960) που βρίσκεται στον οικισμό της Πύλης.

- *Κοσμάς ο Αιτωλός*

Καθεδρικός ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται στον οικισμό του Καθαροβουνίου.

- *Μετόχι Κοσμά του Αιτωλού*

Μετόχι χτισμένο τα νεότερα χρόνια (1987), πάνω στο δρόμο Χρυσορράχη – Φλωριάδα, ανάμεσα στις μονές Συγγενών και Παναγιάς. Η ανέγερσή του έγινε για λόγους σηματοδότησης μιας θέσης με ιδιαίτερη βαρύτητα για τους θρύλους της περιοχής. Θεωρείται πως σε αυτό το σημείο μίλησε ο Κοσμάς ο Αιτωλός όταν επισκέφθηκε τη Φλωριάδα και σε αυτή τη θέση βρίσκεται το δέντρο (βελανιδιά) στο οποίο κάρφωσε ένα σιδερένιο σταυρό και που κάηκε αργότερα από κεραυνό (1939).

- *Άγιος Λουκάς*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται βορειοδυτικά του οικισμού της Φλωριάδας.

- *Άγιος Γεώργιος*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται στον οικισμό του Παλιόκαστρου.

- *Αγία Τριάδα*

Κοιμητηριακός ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Παλαιάς Φλωριάδας και αποτελεί τη μητρόπολη του Δήμου Μενιδίου

- *Άγιοι Απόστολοι*

Κοιμητηριακός ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Χρυσοπηγής.

- *Άγιος Ταξιάρχης*

Ναός νεότερων χρόνων (έτος ανέγερσης: 1904) που βρίσκεται μέσα στον οικισμό του Θεριακησίου.

- *Παναγιά*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται βορειοδυτικά του οικισμού του Θεριακησίου.

- *Άγιος Νικόλαος*

Κοιμητηριακός ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται στον οικισμό του Θεριακησίου.

- *Αγία Κυριακή*

Ναός νεότερων χρόνων που βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού του Θεριακησίου.

Μοναστήρια

- *Μονή Συγγενών*

Κοιμητηριακό μοναστήρι με κελιά, χτισμένο τα υστεροβυζαντινά χρόνια, στις αρχές του 18ου αιώνα (κατά το Σ. Παπακυριακού, έτος ανέγερσης: 1722), βόρεια του οικισμού της Χρυσορράχης. Είναι αφιερωμένο στη Γέννηση της Θεοτόκου. Διατηρούνται ακόμα κάποια κτίσματα κελιών – δείγματα της μοναχικής κοινοβιακής οργάνωσης, η οποία λειτούργησε κατά το παρελθόν στο μοναστήρι. Ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο της μονόχωρης βασιλικής. Έχει χαρακτηριστεί Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο (ΦΕΚ 712/Β/1986), με ζώνη προστασίας 50 μέτρων.

- *Μονή Παναγιάς (Κοίμησης της Θεοτόκου)*

Κοιμητηριακό μοναστήρι, χτισμένο τα υστεροβυζαντινά χρόνια, νότια του οικισμού της Φλωριάδας. Είναι γνωστό και ως Μονή Δρυμοναρίου (Δρυμονάρι = μικρό μοναστήρι μέσα στα δέντρα). Το καθολικό του μοναστηριού είναι κτισμένο σε διαφορετικά, τακτά διαστήματα, με το χώρο του κύριου ναού να είναι κτίσμα των αρχών του 17ου αιώνα – η παλαιότερη χρονολογία που σώζεται στο βημόθυρο είναι του 1639. Το μοναστήρι είναι περιμανδρωμένο, ανήκει στον τύπο της μονόχωρης βασιλικής και είναι κτισμένο με πελεκημένη σταχτιά πέτρα σε οριζόντιες στρώσεις, με τη βοήθεια κονιάματος. Οι δίρριχτες στέγες ήταν πλακοσκέπαστες, αν και τελευταία ο ναός σκεπάστηκε με κεραμίδι. Το ξύλινο ρομβόσχημα φάτνωμα της οροφής είναι βαμμένο με ζωηρά χρώματα (ζωγραφίστηκε το 1885). Εκτός από το ιερό και τον κύριο ναό, διαθέτει εσωσάρθηκα και εξωσάρθηκα, που βρίσκεται τέσσερα σκαλοπάτια χαμηλότερα, εξαιτίας της κλίσης του εδάφους. Συνεχόμενα με τον εξωσάρθηκα στα δυτικά υπάρχει κελί, κτίσματα που, μαζί με το κωδωνοστάσιο, αποτελούν μεταγενέστερα κτίσματα (1900). Στα βόρεια απαντώνται ερείπια παλαιότερων κελιών. Οι τοιχογραφίες του μοναστηριού έγιναν το 1740, σύμφωνα με την παλιά υπέρθυρη επιγραφή, κατά καιρούς όμως έγιναν επεμβάσεις και επιζωγραφίες (κυρίως την περίοδο 1860 – 1887). Έχει χαρακτηριστεί Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο (ΦΕΚ 683/Β/1986), με ζώνη προστασίας 100 μέτρων.

Τα δύο παραπάνω μοναστήρια, μαζί με τη Μονή Ρέθα (ανήκει στα διοικητικά όρια της Δ.Ε. Αμφιλοχίας), αποτελούν, ίσως, τα ιστορικότερα μνημεία ευρύτερης της περιοχής Βάλτου Ακαρνανίας – κατατάσσονται δε στη μεταβυζαντινή περίοδο της Τουρκοκρατίας. Παρουσιάζουν πολλά κοινά στοιχεία σε επίπεδο αρχιτεκτονικής, ζωγραφικής και ξυλογλυπτικής, ενώ και τα τρία είναι αφιερωμένα στην Παναγία. Η γεωγραφική θέση στην οποία έχουν κτισθεί σχηματίζει μια σχεδόν ευθεία γραμμή από βορρά προς νότο – βόρεια η Μονή Συγγενών, νότια η Μονή Δρυμοναρίου και νοτιότερα η Μονή Ρέθα. Τα πολλά παραπλήσια στοιχεία τους έχουν συνδεθεί με την παράδοση – θρύλο της περιοχής, σύμφωνα με την οποία τα τρία μοναστήρια έχουν κτισθεί ταυτόχρονα, πράγμα το οποίο φυσικά δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια.

Θέσεις Λαογραφικού – Αρχιτεκτονικού Ενδιαφέροντος▪ *Νερόμυλος – Νεροτριβή στην Παλαιά Φλωριάδα*

Κτιριακό συγκρότημα (νερόμυλος – νεροτριβή) που βρίσκεται μέσα στον οικισμό, πολύ κοντά στο Λαογραφικό Μουσείο και την κεντρική πλατεία του οικισμού. Πρόκειται για λιθόκτιστα κτίρια ορθογωνικής κάτοψης, που αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα τοπικής, λαϊκής αρχιτεκτονικής. Το κτίριο του νερόμυλου φέρει το χαρακτηριστικό τοξωτό άνοιγμα για τη δίοδο του νερού και στεγάζεται με ξύλινη σκεπή από σχιστόπλακες στο μεγαλύτερο μέρος της. Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο του συγκροτήματος είναι η τοποθέτηση της κανάλης της νεροτριβής εντός κτιρίου. Πρόκειται για το δεύτερο ισόγειο λιθόκτιστο κτίριο του συγκροτήματος, στον περιβάλλοντα χώρο του οποίου υπάρχουν ξύλινες κατασκευές για το άπλωμα και στέγνωμα των ρούχων. Το συγκρότημα είναι συνδεδεμένο με την ιστορική μνήμη των κατοίκων και αποτελεί μαρτυρία της παραγωγικής δραστηριότητας της περιοχής κατά την περίοδο της προβιομηχανικής οικονομικής οργάνωσης. Έχει κηρυχθεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με ζώνη προστασίας 50 μέτρων (ΦΕΚ 510/Β/2000).

▪ *Νερόμυλος στην Πύλη*

Βρίσκεται πολύ κοντά στο ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου, δίπλα στο παλιό Δημοτικό Σχολείο του οικισμού.

▪ *Ελαιοτριβείο*

Παλιό παραδοσιακό ελαιοτριβείο, κοντά στη θέση «Ζουρλοχώρι», νοτιοδυτικά της θέσης «Μέγας Στούρνος».

▪ *Μέγας Στούρνος*

Αρχιτεκτονικό σύνολο παλαιών κτισμάτων – μέρος παλαιού οικισμού στη θέση «Μέγας Στούρνος», με αξιόλογο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.

Εξάλλου, διάσπαρτα στον αστικό και εξωαστικό χώρο της Δ.Ε., συναντώνται και άλλα στοιχεία λαογραφικού ενδιαφέροντος, που αποτελούν μνημεία κυρίως της τοπικής αγροτικής δραστηριότητας και οικονομίας, όπως αλώνια, παλαιά ελαιοτριβεία, εγκαταλελειμμένες αγροτικές οικίες κλπ.

Θέσεις Ιστορικής Σημασίας▪ *Θέση Μάχης Λαγκάδας*

Η πλαγιά που απλώνεται νότια του οικισμού της Λαγκάδας, βόρεια του σημερινού ναού του Αγίου Βελισάριου, αποτέλεσε το θέατρο μιας σημαντικής μάχης της επανάστασης του 1821, με πρωταγωνιστή το Γεώργιο Καραϊσκάκη.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στη Δ.Ε. Μενιδίου δραστηριοποιούνται αρκετοί πολιτιστικοί και μορφωτικοί σύλλογοι, ενώ πραγματοποιείται πληθώρα πολιτιστικών εκδηλώσεων, με κορυφαίες τη «Βαρκαρόλα» στο

Μενίδι και τα «Χρυσοπηγιώτικα» στη Χρυσοπηγή. Επίσης, εντός της Π.Ε. Παλαιάς Φλωριάδας λειτουργεί λαογραφικό μουσείο.

6.8. ΤΟΠΙΟ

Τα κύρια τοπιολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης συνίστανται στις αγροτικές και τις δασώδεις εκτάσεις, οι οποίες διασχίζονται από πολυάριθμα ρέματα και αντίστοιχες παραρεμάτιες ζώνες, ενώ στο νοτιοανατολικό κομμάτι της Δ.Ε., η ακτογραμμή νότια του οικισμού του Μενιδίου, χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά αξιόλογα παραλιακά τοπία, με σχετικά περιορισμένη ανθρώπινη παρουσία (με εξαιρέσεις τις εγκαταστάσεις των υδατοκαλλιεργητικών μονάδων και την οικιστική συγκέντρωση «Κατσούλι»).

Στην περιοχή μελέτης δεν υφίστανται θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας του τοπίου. Ωστόσο, ενδεικτικά αναφέρεται πως θέση με ιδιαίτερη φυσική ομορφιά στη Δ.Ε. Μενιδίου, και προδιαγραφές ικανές για αντίστοιχη θεσμοθέτηση καθεστώτος προστασίας, συναντάται στη θέση «Μέγας Στούρνος». Πρόκειται για σημείο εξαιρετικής ομορφιάς με πυκνή βλάστηση, όπου δεσπόζει η παρουσία ενός εντυπωσιακού καταρράκτη, το οποίο επιπλέον συνδυάζει και λαογραφικό ενδιαφέρον λόγω του ομώνυμου οικιστικού συνόλου – απομεινάρι παλαιού οικισμού. Επίσης, εξίσου σπουδαίας αισθητικής αξίας είναι και τα δρυοδάση του Θεριακησίου, της Χρυσοπηγής και της Φλωριάδας. Τέλος, πολύ περιορισμένες εκτάσεις στο ανατολικό όριο της Δ.Ε. χαρακτηρίζονται από τα τοπιολογικά στοιχεία της λιμνοθάλασσας του Αμβρακικού Κόλπου.

Σε ό,τι αφορά τις περιπατητικές διαδρομές φυσιολατρικού χαρακτήρα, παρότι η Δ.Ε. Μενιδίου είναι μια ορεινή περιοχή με αρκετές δασικές εκτάσεις, το μόνο γνωστό δασικό μονοπάτι που είναι γνωστό στα όριά της, και είναι αποδεδειγμένα κατάλληλο για περιπατητική διαδρομή, βρίσκεται στην ορεινή περιοχή «Κουκκώνη», μεταξύ των οικισμών Χρυσορράχης και Φλωριάδας και έχει μήκος περίπου 2,5 km.

Z. ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

7.1. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Κατά την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από ένα σχέδιο, υπάρχει ένας σημαντικός βαθμός αβεβαιότητας, ο οποίος γενικά οφείλεται σε δύο λόγους:

- Ο γενικός χαρακτήρας των ρυθμίσεων ενός σχεδίου πολλές φορές δεν διαφωτίζει τα ειδικότερα ζητήματα που, κατά την εφαρμογή του σχεδίου, μπορεί να αποδειχθούν μεγάλης περιβαλλοντικής σημασίας.
- Το εύρος της περιοχής μελέτης ενδέχεται να περιορίσει την εμβάθυνση στην εξέταση ορισμένων περιβαλλοντικών μεταβολών με ιδιαίτερη σημασία.

Για τους παραπάνω λόγους, κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων, αρχικά προσδιορίζεται η πιθανότητα επηρεασμού κάποιου περιβαλλοντικού τομέα από μία ή περισσότερες προτάσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου. Στη φάση αυτή χρησιμοποιείται η μέθοδος των κρίσιμων ερωτήσεων του Οδηγού Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Αξιολόγησης (Πλαίσιο πολιτικής συνοχής 2007-2013), κατά την οποία ομογενή υποσύνολα του σχεδίου υποβάλλονται σε διαδικασία ερωτήσεων, ώστε να εκτιμηθεί η πιθανότητα, αλλά και ο προσανατολισμός της αλλαγής αναφορικά με έναν περιβαλλοντικό στόχο.

Η βασική διαφορά της παραπάνω μεθόδου, σε σχέση με τον τρόπο που χρησιμοποιείται στην παρούσα Μελέτη, είναι ότι οι κρίσιμες ερωτήσεις αλλάζουν αντικείμενο και στρέφονται από τους περιβαλλοντικούς στόχους στους περιβαλλοντικούς τομείς. Έτσι, δεν εξετάζεται ένας περιβαλλοντικός στόχος (π.χ. η βελτίωση της ποιότητας των υπόγειων υδάτων), αλλά οι περιβαλλοντικοί δείκτες με τους οποίους αυτός σχετίζεται (π.χ. σημειακή ρύπανση υδατικών πόρων). Με αυτόν τον τρόπο, οι περαιτέρω εκτιμήσεις εστιάζουν στις λεπτομερείς αιτίες των επιπτώσεων και προτείνονται τα κατάλληλα μέτρα.

Οι περιβαλλοντικοί τομείς που εξετάζονται βασίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της ΚΥΑ 107017/2006 (ΦΕΚ 1225/Β/2006) και είναι η βιοποικιλότητα (χλωρίδα – πανίδα), το έδαφος, οι υδατικοί πόροι, η ατμόσφαιρα, το κλίμα, η ενέργεια, ο πληθυσμός – ανθρώπινη υγεία, τα υλικά περιουσιακά στοιχεία – κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, η πολιτιστική – ιστορική – αρχιτεκτονική κληρονομιά, οι χρήσεις γης – αστικό περιβάλλον και το τοπίο. Τα κριτήρια για να εκτιμηθεί η πιθανότητα αλλαγών σε κάποιο περιβαλλοντικό δείκτη επιλέχθηκαν έτσι ώστε να εξετάζεται το εύρος της επηρεαζόμενης περιοχής, η πρωτογένεια των επιπτώσεων και η πιθανότητα μεταβολής τους. Ως εργαλείο για τα παραπάνω χρησιμοποιήθηκε ένας πίνακας κρίσιμων ερωτήσεων με βάση τον οποίο, έγινε η αρχική εκτίμηση των πιθανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις προτάσεις του Σχεδίου. Ο Πίνακας αυτός (*Πίνακας 19*) παρατίθεται στη συνέχεια:

Επεξηγήσεις:

- **+** **+**: εφόσον ο περιβαλλοντικός τομέας παρουσιάζει ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις,
- **+**: εφόσον ο περιβαλλοντικός τομέας παρουσιάζει θετικές επιπτώσεις,
- **-** **-**: εφόσον ο περιβαλλοντικός τομέας παρουσιάζει ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις,
- **-**: εφόσον ο περιβαλλοντικός τομέας παρουσιάζει αρνητικές επιπτώσεις,
- **0**: εφόσον ο περιβαλλοντικός τομέας δεν παρουσιάζει καμία επίπτωση
- **Π**: Πρωτογενής προέλευση επίπτωσης
- **Δ**: Δευτερογενής προέλευση επίπτωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ 19 - ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. ΜΕΝΙΔΙΟΥ)

Περιβαλλοντικοί Τομείς	Είδος και Ένταση Επίπτωσης	Προέλευση Επίπτωσης (πρωτογενής / δευτερογενής)	Χρονικός Ορίζοντας Εμφάνισης	Διάρκεια Εμφάνισης	Σχόλια και Μέτρα Αντιμετώπισης
Α. Βιοποικιλότητα - Χλωρίδα - Πανίδα					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα συμβάλλει στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας;	+	Π / Δ	Βραχυπρόθεσμος / Μακροπρόθεσμος	Μόνιμος	Η εισαγωγή αυστηρών περιορισμών της ανθρώπινης δραστηριότητας στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας (με κυριότερο την απαγόρευση της δόμησης), και στις Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, σε συνδυασμό με σειρά άλλων κατευθύνσεων που αφορούν την κατά προτεραιότητα προστασία των παρεμφερών περιοχών με εκπόνηση μελετών οριοθέτησης, η αντιμετώπιση του φαινομένου της υπερβόσκησης με εκπόνηση μελετών βοσκοικανότητας, η ίδρυση Περιβαλλοντικού Πάρκου (ενυδρείο) κ.ά. αναμένεται να έχουν άμεση και έμμεση θετική επίδραση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η επίδραση της εφαρμογής του Σχεδίου στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 δεν θεωρείται σημαντική, καθώς διατηρούνται εν ισχύ τα προβλεπόμενα από τη θεσμοθέτηση του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου.
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας;	+	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	
Οι προστατευόμενες περιοχές οικοτόπων (κυρίως Natura 2000) μπορεί να επηρεαστούν από την εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ;	0	-	-	-	
Β. Έδαφος					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στην προστασία των χαρακτηριστικών του εδάφους;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος / Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	Η προώθηση της οριοθέτησης των σημαντικότερων ρεμάτων της περιοχής μελέτης, η σταδιακή κατάργηση των απορροφητικών βόθρων, η προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης και ο δραστηκός περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης είναι οι σημαντικότερες κατευθύνσεις που αναμένεται να έχουν ιδιαίτερα θετική επίπτωση στην προστασία των εδαφών της περιοχής μελέτης.
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στην αειφόρο διαχείριση των αποβλήτων εστιάζοντας και στην αποκατάσταση των ΧΑΔΑ;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος / Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	

Περιβαλλοντικοί Τομείς	Είδος και Ένταση Επίπτωσης	Προέλευση Επίπτωσης (πρωτογενής / δευτερογενής)	Χρονικός Ορίζοντας Εμφάνισης	Διάρκεια Εμφάνισης	Σχόλια και Μέτρα Αντιμετώπισης
Γ. Υδατικοί Πόροι					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στην ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων ώστε να επιτευχθεί η "καλή οικολογική και χημική κατάσταση";	+	Π	Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	Η προώθηση της οριοθέτησης των σημαντικότερων ρεμάτων της περιοχής μελέτης, η σταδιακή κατάργηση των απορροφητικών βόθρων, η προώθηση της κατασκευής αποχετευτικών δικτύων (και πέραν του οικισμού του Μενιδίου), η προώθηση της βιολογικής γεωργίας / κτηνοτροφίας, η ορθολογική διαχείριση των οργανικών (κυρίως) αποβλήτων είναι οι σημαντικότερες κατευθύνσεις που αναμένεται να έχουν ιδιαίτερα θετική επίπτωση στην ποιότητα των υδατικών πόρων της περιοχής μελέτης. Επίσης, το Σχέδιο προβλέπει σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος της επάρκειας των υδατικών πόρων της Δ.Ε. (π.χ. έλεγχος απωλειών δικτύου, υδρογεωλογική μελέτη).
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στην προστασία της υδρομορφολογίας των ποτάμιων συστημάτων και στην αποφυγή πλημμυρών;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ μπορεί να επηρεάσει τον στόχο της επίτευξης επιθυμητής επάρκειας των υδατικών πόρων;	++	Π	Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα συμβάλλει στη μείωση της σημειακής ρύπανσης;	+	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	
Δ. Ατμόσφαιρα - Κλίμα - Ενέργεια					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ μπορεί να συμβάλλει στην μείωση των αέριων ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου;	+	Δ	Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	Έμμεσες θετικές επιπτώσεις στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης αναμένεται να έχει η προώθηση του μοντέλου της συμπαγούς πόλης, με το δραστικό περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης, η αποσυμφόρηση της Ε.Ο. «Αντίρριο - Ιωάννινα» στα τμήματα εντός των οικισμών Μενιδίου και Συκούλας λαμβάνοντας χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού, η βελτίωση - αναβάθμιση του οδικού δικτύου της Δ.Ε. κ.ά.
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ ενισχύει την παραγωγή ενέργειας με χρήση ΑΠΕ;	0	-	-	-	
Ε. Πληθυσμός - Ανθρώπινη Υγεία					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ μπορεί να επηρεάσει την πληθυσμιακή μεταβολή της Δ.Ε. Μενιδίου;	+	Δ	Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	Η κατάργηση τοπικών ασυμβατότητων χρήσεων γης (π.χ. κτηνοτροφικές μονάδες, κοιμητήρια) με την οργάνωση των χρήσεων των οικισμών, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις στις τεχνικές υποδομές (όπως εγκατάσταση αποχετευτικού δικτύου σε όλους τους οικισμούς, ανακατάταξη των εντός οικισμών τμημάτων της Ε.Ο. «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό, βελτίωση του οδικού δικτύου), αλλά και τις κοινωνικές υποδομές, αναμένεται να βελτιώσουν πρωτογενώς και άμεσα την ποιότητα ζωής των κατοίκων της περιοχής μελέτης. Η άμεση γειννίαση της χάραξης του νέου Αυτοκινητόδρομου της Ιόνιας Οδού με τον οικισμό του Ελαιχωριού, η διέλευση της γραμμής υψηλής τάσης της ΔΕΗ μέσα από οικιστικές περιοχές (Μενίδι, Συκούλα) και οι γεωλογικές συνθήκες ασφάλειας στους οικισμούς Λαγκάδα και Βαλμάδα αντιμετωπίζονται από το ΣΧΟΑΑΠ ως υφιστάμενες ή δυνητικές απειλές για την υγεία του πληθυσμού και προτείνονται επαρκή μέτρα
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα συμβάλλει στην βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων;	+	Δ	Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα συμβάλλει στην μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων για την υγεία;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα συμβάλλει στη μείωση του πληθυσμού που εκτίθεται σε θόρυβο;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	

Περιβαλλοντικοί Τομείς	Είδος και Ένταση Επίπτωσης	Προέλευση Επίπτωσης (πρωτογενής / δευτερογενής)	Χρονικός Ορίζοντας Εμφάνισης	Διάρκεια Εμφάνισης	Σχόλια και Μέτρα Αντιμετώπισης
ΣΤ. Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία - Κοινωνικό και Οικονομικό Περιβάλλον					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ μπορεί να συμβάλλει στην προστασία των υλικών περιουσιακών στοιχείων;	0	-	-	-	Η θεσμοθέτηση περιορισμών στην ανεξέλεγκτη παραγωγική δραστηριότητα με τον καθορισμό χρήσεων γης στον αστικό και τον εξωαστικό χώρο (π.χ. απαγόρευση νέας χωροθέτησης μεταποιητικών μονάδων που δεν σχετίζονται με την τοπική παραγωγή), αλλά και μέσω ειδικότερων μέτρων (π.χ. η προϋπόθεση μελέτης βιοσυννοήτων για την άσκηση εκτατικής βόσκησης σε συγκεκριμένες περιοχές) ενδέχεται να επιφέρει πρωτογενώς κάποιες αρνητικές επιπτώσεις στις θέσεις εργασίας της Δ.Ε. Σε δεύτερο επίπεδο, η οριστικοποίηση των επιτρεπόμενων χρήσεων στο σύνολο της περιοχής μελέτης, η βελτίωση των οδικών μεταφορικών υποδομών (λειτουργία Ιόνιας Οδού), καθώς και η ανάπτυξη της οικονομικής φυσιογνωμίας της Ενότητας που προτείνονται από το Σχέδιο αναμένεται να συμβάλουν μόνιμα στη βελτίωση των συνθηκών του τοπικού οικονομικού περιβάλλοντος.
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ μπορεί να συμβάλλει στη μείωση του δείκτη ανεργίας;	+ / -	Π / Δ	Βραχυπρόθεσμος / Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	
Ζ. Πολιτιστική - Ιστορική και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα συμβάλλει στην προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και του ιστορικού περιβάλλοντος;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	Η προστασία και ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος είναι μία από τις προτεραιότητες του Σχεδίου. Οι ευρύτερες περιοχές των σημαντικών πολιτιστικών μνημείων (θεσμοθετημένων και μη) χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Ειδικής Προστασίας και τίθενται υπό ειδικό καθεστώς όρων και περιορισμών της ανθρώπινης δραστηριότητας. Παράλληλα, προτείνεται σειρά μέτρων προστασίας και ανάδειξης για θέσεις λαογραφικού ενδιαφέροντος (π.χ. αποκατάσταση κτιρίων, διαμόρφωση μονοπατιών κ.ά.). Τέλος, η περιοχή μελέτης δεν περιλαμβάνει κάποιο οικισμό, αξιόλογης παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στην προστασία και ανάδειξη των αξιόλογων οικισμών;	0	-	-	-	

Περιβαλλοντικοί Τομείς	Είδος και Ένταση Επίπτωσης	Προέλευση Επίπτωσης (πρωτογενής / δευτερογενής)	Χρονικός Ορίζοντας Εμφάνισης	Διάρκεια Εμφάνισης	Σχόλια και Μέτρα Αντιμετώπισης
Η. Χρήσεις Γης - Αστικό Περιβάλλον					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα επηρεάσει τη ζήτηση γης για αστική ανάπτυξη;	+	Δ	Βραχυπρόθεσμος / Μεσοπρόθεσμος	Μόνιμος	Αναμένονται ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Σχεδίου σε θέματα ασυμβατότητας χρήσεων γης και αναβάθμισης αστικού περιβάλλοντος. Οι κυριότερες σχετικές προτάσεις αφορούν τη θεσμοθέτηση ορίων για τους στάσιμους οικισμούς της Δ.Ε. (αντί της ζώνης των 800 m), την πρόωθηση αστικών αναπλάσεων και δημιουργίας χώρων πρασίνου στους οικισμούς, καθώς και την πρόταση για ανακατάταξη των εντός οικισμών τμημάτων της Ε.Ο. «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό, που θα συμβάλλει, σε συνδυασμό με τη λειτουργία της Ιόνιας Οδού, στην οδική αποσυμφόρηση των οικισμών του Μενιδίου και της Συκούλας.
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ θα έχει επίπτωση στην ανάπτυξη των χρήσεων γης;	++	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	
Θ. Τοπίο					
Η εφαρμογή του ΣΧΟΑΑΠ μπορεί να έχει επίπτωση στην ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του τοπίου;	+	Π	Βραχυπρόθεσμος	Μόνιμος	Η εισαγωγή περιορισμών της ανθρώπινης δραστηριότητας στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας και στις Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, που διαθέτουν σπουδαία τοπιολογικά χαρακτηριστικά (ορεινά, αγροτικά, παραλιακά, παραρεμάτια κ.ά.), η ανάδειξη δικτύου περιπατητικών διαδρομών στο έδαφος της Δ.Ε., αλλά και ειδικότερες δράσεις, όπως η απαγόρευση της ανεξέλεγκτης διάνοιας αγροτικών δρόμων στον εξωαστικό χώρο κ.ά. αποτελούν προτάσεις του Σχεδίου όπου ενσωματώνεται η προστασία - ανάδειξη του τοπίου.

7.2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Στο στάδιο αυτό εκτίθενται εκτενέστερα τα χαρακτηριστικά των περιβαλλοντικών μεταβολών που στο προηγούμενο στάδιο εκτιμήθηκαν ως πιθανές και προσδιορίστηκαν επιγραμματικά τα κύρια χαρακτηριστικά τους.

Επιπτώσεις στη Βιοποικιλότητα, τη Χλωρίδα και την Πανίδα

Ο χαρακτηρισμός από το ΣΧΟΟΑΠ των τμημάτων της Ενότητας που έχουν τον καθοριστικότερο ρόλο στην οικολογική ισορροπία της περιοχής μελέτης (ορεινή περιοχή Μακρυνόρους όπου περιλαμβάνεται και το Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Ι.Μ. Ρέθα - Μ. Λόγγος», δασική περιοχή πλησίον οικισμού Μενιδίου, περιοχή Ζωνών Α και Β Περιβαλλοντικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου), παρουσιάζοντας τα πιο ευαίσθητα και ιδιαίτερα οικολογικά χαρακτηριστικά, ως Περιοχές Ειδικής Προστασίας, όπου εισάγονται αυστηροί όροι και περιορισμοί στην ανθρώπινη δραστηριότητα (με σπουδαιότερο όλων την απαγόρευση της εκτός σχεδίου δόμησης), εκτιμάται πως έχει θετική επίπτωση στο ευρύτερο ζήτημα που αφορά τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της περιοχής μελέτης. Σημειώνεται ότι, ειδικά για τις περιοχές των Ζωνών Α και Β του Περιβαλλοντικού Πάρκου, διατηρούνται επακριβώς οι προβλέψεις της σχετικής θεσμοθέτησης (ΦΕΚ 123/Δ/2008), τόσο σε επίπεδο οριοθέτησης, όσο και περιορισμού της ανθρώπινης δραστηριότητας. Αναφορικά με τη Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου του Εθνικού Πάρκου, που καλύπτει ένα μεγάλο μέρος της περιοχής μελέτης, αυτή – σε επίπεδο εξωαστικού χώρου – περιλαμβάνεται κατά κύριο λόγο σε Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, όπου οι περιορισμοί στην ανθρώπινη δραστηριότητα είναι σαφώς λιγότερο αυστηροί σε σχέση με τις Περιοχές Ειδικής Προστασίας (π.χ. η εκτός σχεδίου δόμηση περιορίζεται αλλά δεν απαγορεύεται), ωστόσο μπορούν να κριθούν επαρκείς.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερα θετική εκτιμάται ότι θα είναι η επίδραση στο ζήτημα της προστασίας της βιοποικιλότητας, από προτάσεις του ΣΧΟΟΑΠ όπως:

- Η οριοθέτηση των ρεμάτων της περιοχής μελέτης, με προτεραιότητα στα διερχόμενα από οικισμούς. Μάλιστα, ως μεταβατική διάταξη καθορίζονται ελάχιστες αποστάσεις δόμησης από τις όχθες των ρεμάτων, κατεύθυνση που, σε συνδυασμό με μια σειρά άλλων περιορισμών ανθρώπινης παρέμβασης που τίθενται, αναμένεται να έχει άμεσο θετικό αντίκτυπο στην προστασία της πανίδας και της χλωρίδας των ευαίσθητων παραρεμάτων περιοχών.
- Η αντιμετώπιση του φαινομένου της υπερβόσκησης με πρόωθηση ως προτεραιότητα για την εκτακτική βόσκηση στις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές την εκπόνηση μελέτης βοσκοϊκανότητας.
- Η απαγόρευση της άναρχης διάνοιξης αγροτικών οδών στον εξωαστικό χώρο, που αποτελεί μεγάλο πλήγμα για τη δασική βιοποικιλότητα της περιοχής μελέτης.
- Η δημιουργία Περιβαλλοντικού Πάρκου, με σκοπό την ανάδειξη και προβολή της πανίδας (θαλάσσιας και χερσαίας) που ενδημεί στις περιοχές του Αμβρακικού Κόλπου.

Επιπτώσεις στο Έδαφος

Θετική επίπτωση στο έδαφος της περιοχής μελέτης αναμένεται να έχουν συγκεκριμένες προτάσεις του ΣΧΟΟΑΠ, όπως:

- Η οριοθέτηση όλων των ρεμάτων της Ενότητας (με προτεραιότητα στα διερχόμενα από οικισμούς), η οποία θα εμποδίσει φαινόμενα διάβρωσης και γενικότερης υποβάθμισης των εδαφών. Μάλιστα, ως μεταβατική διάταξη καθορίζονται ελάχιστες αποστάσεις δόμησης από τις όχθες των ρεμάτων, ενώ άμεσα τίθεται σε εφαρμογή και μια σειρά απαγορεύσεων που αφορούν την οδική χρήση, την επιχωμάτωση, τη ρίψη απορριμμάτων, τη σκυροδέτηση κλπ., προς προστασία των παραρεμάτων περιοχών της Δ.Ε. Μενιδίου από φαινόμενα υποβάθμισης.
- Η προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης – αξιοποίησης, τόσο για τα οικιακά απορρίμματα, όσο και για τα οργανικά γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα στους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας, με σκοπό τη δραστική μείωση του ποσοστού των απορριμμάτων που καταλήγει στους εδαφικούς αποδέκτες, εντός ή εκτός των ορίων της Δ.Ε. (ΧΥΤΑ Στράτου).
- Η προώθηση της καλλιέργειας βιολογικών προϊόντων, με συνέπεια τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, που αποτελούν μία σημαντική πηγή ρύπανσης του εδάφους στην περιοχή μελέτης.
- Η σταδιακή κατάργηση των εν λειτουργία απορροφητικών βόθρων και η αντικατάστασή τους με δίκτυα αποχέτευσης σε όλους τους οικισμούς της Δ.Ε.

Εξάλλου, πηγή εδαφικής μόλυνσης αποτελεί η λειτουργία αγρο-κτηνοτροφικών (κυρίως) μονάδων που είναι εγκατεστημένα στη Δ.Ε. Μενιδίου, είτε εντός οικισμών, είτε σε περιαστικές – εξωαστικές περιοχές. Η βασική πρόβλεψη του ΣΧΟΟΑΠ που αφορά σε αυτά, είναι η οργάνωση των χρήσεων γης στον αστικό και τον εξωαστικό χώρο (κάτι που συνεπάγεται ότι η χωροθέτηση νέων τέτοιων μονάδων ή η επέκταση των υφιστάμενων δεν θα επιτρέπεται ανεξέλεγκτα σε όλο το έδαφος της Δ.Ε.), χωρίς ωστόσο να εισάγονται πιο παρεμβατικές ρυθμίσεις, όπως η σταδιακή απομάκρυνση παραγωγικών μονάδων από περιοχές που αυτές δεν θεωρούνται επιτρεπόμενες, ή η πρόταση καθορισμού συγκεκριμένων περιοχών ως Κτηνοτροφικά Πάρκα, Επιχειρηματικά Πάρκα κλπ. Ειδικά για τα Κτηνοτροφικά Πάρκα, τίθεται απλά από το Σχέδιο ως κατεύθυνση η αναζήτηση κατάλληλης περιοχής κατά προτεραιότητα στην ΠΕΠΔ 1 (βόρειο και ανατολικό κομμάτι της Δ.Ε.).

Τέλος, η εφαρμογή του ΣΧΟΟΑΠ στην περιοχή μελέτης, με τη σαφή και οριστική οριοθέτηση των επιτρεπόμενων χρήσεων και των περιοχών προς οικιστική ανάπτυξη θα έχει ευεργετικό αποτέλεσμα και σε ποσοτικό επίπεδο στην εδαφική συνιστώσα, καθώς θα μειωθούν δραστικά τα φαινόμενα κατασπατάλησης των εδαφικών πόρων. Ειδικότερα, βάσει του προτεινόμενου προτύπου οικιστικής οργάνωσης της Δ.Ε. Μενιδίου που εγκαθιδρύεται, οι οικιστικές πιέσεις που εκτιμώνται με έτος στόχο το 2031 κατευθύνονται εξ ολοκλήρου στις Περιοχές Οικιστικής Ανάπτυξης, οπότε προστατεύεται ο εξωαστικός χώρος από την εξάπλωση και διάχυση του οικιστικού ιστού (δραστικός περιορισμός εκτός σχεδίου δόμησης), με

αναμενόμενη συνέπεια τη μείωση έως και εξαφάνιση των περιπτώσεων καταπάτησης της γεωργικής γης και έμμεσες θετικές επιπτώσεις στην προστασία και μεσοπρόθεσμη βελτίωση των εδαφών.

Επιπτώσεις στους Υδατικούς Πόρους

Θετική επίπτωση στους υδατικούς πόρους της περιοχής μελέτης αναμένεται να έχουν συγκεκριμένες προτάσεις του ΣΧΟΟΑΠ, όπως:

- Η προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης – αξιοποίησης, τόσο για τα οικιακά απορρίμματα, όσο και για τα οργανικά γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα στους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας, με σκοπό τη δραστική μείωση του ποσοστού των απορριμμάτων που καταλήγει στους εδαφικούς αποδέκτες, εντός ή εκτός των ορίων της Δ.Ε. (ΧΥΤΑ Στράτου).
- Η προώθηση της καλλιέργειας βιολογικών προϊόντων, με συνέπεια τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, που αποτελούν μία σημαντική πηγή ρύπανσης των υπόγειων υδροφόρων της περιοχής μελέτης.
- Η σταδιακή κατάργηση των εν λειτουργία απορροφητικών βόθρων και η αντικατάστασή τους με δίκτυα αποχέτευσης σε όλους τους οικισμούς της Δ.Ε.
- Η μεταφορά των κοιμητηρίων που βρίσκονται εντός των οικισμών της Δ.Ε. Μενιδίου, σε ειδικά επιλεγμένες, με κυρίως υδρογεωλογικά κριτήρια, θέσεις, κατόπιν εκπόνησης των προβλεπόμενων από το Νόμο μελετών.

Εξάλλου, πηγή εδαφικής μόλυνσης αποτελεί η λειτουργία αγρο-κτηνοτροφικών (κυρίως) μονάδων που είναι εγκατεστημένα στη Δ.Ε. Μενιδίου, είτε εντός οικισμών, είτε σε περιστασικές – εξωαστικές περιοχές. Η βασική πρόβλεψη του ΣΧΟΟΑΠ που αφορά σε αυτά, είναι η οργάνωση των χρήσεων γης στον αστικό και τον εξωαστικό χώρο (κάτι που συνεπάγεται ότι η χωροθέτηση νέων τέτοιων μονάδων ή η επέκταση των υφιστάμενων δεν θα επιτρέπεται ανεξέλεγκτα σε όλο το έδαφος της Δ.Ε.), χωρίς ωστόσο να εισάγονται πιο παρεμβατικές ρυθμίσεις, όπως η σταδιακή απομάκρυνση παραγωγικών μονάδων από περιοχές που αυτές δεν θεωρούνται επιτρεπόμενες, ή η πρόταση καθορισμού συγκεκριμένων περιοχών ως Κτηνοτροφικά Πάρκα, Επιχειρηματικά Πάρκα κλπ. Ειδικά για τα Κτηνοτροφικά Πάρκα, τίθεται απλά από το Σχέδιο ως κατεύθυνση η αναζήτηση κατάλληλης περιοχής κατά προτεραιότητα στην ΠΕΠΔ 1 (βόρειο και ανατολικό κομμάτι της Δ.Ε.).

Σε επίπεδο επάρκειας των υδατικών πόρων της Δ.Ε. Μενιδίου, η εφαρμογή του ΣΧΟΟΑΠ εκτιμάται ότι θα έχει επίσης ιδιαίτερα θετική επίδραση, με προτάσεις που αφορούν την εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης για τον προσδιορισμό των εκμεταλλεύσιμων ποσοτήτων νερού της Δημοτικής Ενότητας, την τοποθέτηση συστημάτων ελέγχου απωλειών δικτύου, την προώθηση συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης στις καλλιέργειες, τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων άρδευσης, την εφαρμογή μέτρων προστασίας των πηγών και γεωτρήσεων υδροληψίας και τη διοργάνωση εκδηλώσεων για την ενημέρωση αγροτών σε θέματα εξοικονόμησης νερού.

Επιπτώσεις στην Ατμόσφαιρα, το Κλίμα και την Ενέργεια

Η περιβαλλοντική συνιστώσα που αφορά την ατμοσφαιρική ρύπανση, την κλιματική αλλαγή και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας δεν αναμένεται να παρουσιάσει άμεσα κάποια επίπτωση από την εφαρμογή των προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ. Ωστόσο, δευτερογενώς, μπορούν να παρατηρηθούν σημαντικά οφέλη:

- Το πολεοδομικό πρότυπο ανάπτυξης που προτείνεται (και βασίζεται στο μοντέλο της «συμπαγούς πόλης»), συμβάλλει έμμεσα στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και στην ενεργειακή εξοικονόμηση, μέσω της ενίσχυσης επιλεγμένων οικιστικών περιοχών για τη διαμόρφωση βιώσιμων οικιστικών ενοτήτων (λιγότερο ενεργοβόρες και κοστοβόρες υποδομές, μείωση αναγκών συχνών μετακινήσεων με Ι.Χ. κλπ.)
- Η προστασία, ανάδειξη αλλά και ενίσχυση του αστικού και περιαστικού πρασίνου, που λαμβάνει σημαντική θέση στις πολεοδομικές προτεραιότητες του ΣΧΟΟΑΠ, συμβάλλει στον περιορισμό των ατμοσφαιρικών ρύπων και στη συγκράτηση των αιωρούμενων σωματιδίων.
- Στον τομέα των μεταφορικών υποδομών, η προστασία των αστικών και περιαστικών περιοχών από τη διαμπερή και υπερτοπικού χαρακτήρα κυκλοφορία (ανακατάταξη των εντός οικισμών τμημάτων της Εθνικής Οδού «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό, ώστε αυτή να αποκτήσει χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού, σε συνδυασμό με τη λειτουργία της Ιόνιας Οδού), αλλά και η βελτίωση – αναβάθμιση του οδικού δικτύου της περιοχής μελέτης, θα έχουν σαφώς θετικές επιπτώσεις στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που σχετίζονται με τον τομέα των μεταφορών.

Επιπτώσεις στον Πληθυσμό και την Ανθρώπινη Υγεία

Ισχυρά θετικές εκτιμάται ότι θα είναι οι επιδράσεις και σε αυτή τη συνιστώσα από την εφαρμογή των προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ, τόσο σε πρωτογενές, όσο και σε δευτερογενές επίπεδο. Στην πρώτη περίπτωση, το ΣΧΟΟΑΠ περιλαμβάνει σειρά δράσεων που θα βελτιώσουν σχετικά άμεσα τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων, όπως:

- Σταδιακή κατάργηση τοπικών ασυμβατοτήτων χρήσεων γης (π.χ. κτηνοτροφικές μονάδες, κοιμητήρια εντός οικιστικών περιοχών), που προκαλούν υποβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.
- Παρεμβάσεις στις τεχνικές υποδομές (όπως ολοκλήρωση της εγκατάστασης δικτύων ομβρίων σε όλη τη Δ.Ε., με προτεραιότητα στους οικισμούς που βρίσκονται εντός της Ζώνης Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, ανακατάταξη των εντός οικισμών τμημάτων της Εθνικής Οδού «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό ώστε αυτή να αποκτήσει χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού, βελτίωση ποιότητας οδικού δικτύου) και τις κοινωνικές υποδομές (στο πλαίσιο της κάλυψης των πολεοδομικών σταθερότυπων).

Παράλληλα, σε γενικότερο επίπεδο, η συνολική εφαρμογή του προτεινόμενου προτύπου οικιστικής οργάνωσης της Δ.Ε. Μενιδίου εκτιμάται ότι θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής και την

κοινωνική συνοχή, μέσω της προστασίας του εξωαστικού χώρου και την ενθάρρυνση της ανάπτυξης σε οργανωμένους υποδοχείς. Ειδικότερα:

- Η προσπάθεια κάλυψης της πληθυσμιακής ανάπτυξης και των οικιστικών αναγκών μέσα στην ήδη θεσμοθετημένη αστική γη και της αποτροπής κατάληψης του περιαστικού και εξωαστικού χώρου, οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις στο δίκτυο των ελεύθερων χώρων και των χώρων πρασίνου σε συνάρθρωση με τις θέσεις αρχαιολογικής και λαογραφικής σημασίας, η ορθολογική αξιολόγηση της κατανομής των κοινοχρήστων χώρων στους οικισμούς, συμβάλλουν άμεσα στην αποφυγή ανεπιθύμητων μεταβολών της οικιστικής και πληθυσμιακής πυκνότητας και διαμορφώνουν ένα καθόλα «αξιοβίωτο» οικιστικό περιβάλλον.
- Η προστασία των οικοσυστημάτων, η ορθολογική διαχείριση των υδάτων και των εδαφών και όλες οι προτάσεις για την ελαχιστοποίηση των υφιστάμενων περιβαλλοντικών πιέσεων (π.χ. ορθολογικότερη διαχείριση απορριμμάτων), μειώνουν τις πιθανότητες έκθεσης του πληθυσμού σε περιβαλλοντικούς κινδύνους.

Η άμεση γειτνίαση του υπό κατασκευή Αυτοκινητόδρομου της Ιόνιας Οδού με τον οικισμό του Ελαιοχωρίου αντιμετωπίζεται από το ΣΧΟΟΑΠ ως μία σημαντική, εν δυνάμει απειλή για την υγεία του πληθυσμού (έκθεση σε υψηλά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου), οπότε προτείνονται μέτρα αντιμετώπισης (καθορισμός ζώνης πρασίνου, ελάχιστες αποστάσεις κτιρίων από αυτοκινητόδρομο). Ως αντίστοιχη απειλή για την ανθρώπινη υγεία (έκθεση σε καρκινογόνο ακτινοβολία) αναγνωρίζεται και η διέλευση της γραμμής υψηλής τάσης μέσα από οικιστικές περιοχές (Μενίδι, Συκούλα), με το Σχέδιο να προτείνει μέτρα αντιμετώπισης, όπως η υπογειοποίηση των συγκεκριμένων τμημάτων της γραμμής. Τέλος, για την πρόληψη των γεωλογικών κινδύνων στην περιοχή μελέτης, το Σχέδιο υιοθετεί τις προτάσεις τις Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας. Ειδικά για τους οικισμούς Βαλμάδα και Λαγκάδα, όπου έχουν καταγραφεί έντονα κατολισθητικά φαινόμενα στο παρελθόν, το Σχέδιο αντιμετωπίζει το ζήτημα ως δυνητική απειλή για την ανθρώπινη ασφάλεια, και θέτει σε προτεραιότητα τα απαιτούμενα έργα προστασίας που έχουν προταθεί από τις αντίστοιχες έρευνες του ΙΓΜΕ ή, σε περίπτωση που αυτό κριθεί οικονομικά ασύμφορο, προτείνει τη μεταφορά των οικισμών.

Επιπτώσεις στα Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία και το Κοινωνικό – Οικονομικό Περιβάλλον

Η οριστική οργάνωση των χρήσεων στο σύνολο της περιοχής μελέτης (εντός και εκτός οικισμών) εκτιμάται ότι θα αποτελέσει ένα ισχυρό υπόβαθρο για την παράλληλη και μη ανταγωνιστική ανάπτυξη των τοπικών παραγωγικών τομέων, με την απαλοιφή ασυμβατοτήτων και συγκρούσεων χρήσεων γης και την πρόκριση της οργανωμένης ανάπτυξης έναντι σημειακών χωροθετήσεων. Ειδικότερα, η προστασία των γεωργικών εκτάσεων από μη συμβατές χρήσεις (ιδιαίτερα στην ΠΕΠΔ 2), σε συνδυασμό με κατευθύνσεις όπως η αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα με την αύξηση των βιολογικών εκμεταλλεύσεων και η διασύνδεση μεταξύ της αγροτικής παραγωγής και της τοπικής μεταποιητικής δραστηριότητας, αναμένεται να επιφέρουν

ισχυρά θετική επίδραση στον πρωτογενή τομέα. Παράλληλα, οι κατευθύνσεις ανάδειξης και προστασίας του φυσικού και πολιτισμικού πλούτου που τίθενται σε προτεραιότητα από το Σχέδιο αναμένεται να προσδώσουν στη Δ.Ε. Μενιδίου μια φυσιογνωμία ιδιαίτερα πρόσφορη για την ανάπτυξη οικοτουριστικών επενδύσεων και δράσεων, με ποιοτικά, ανταγωνιστικά στοιχεία όπως ο εμπλουτισμός του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με πολύμορφες θεματικές (θρησκεία, άθληση, περιήγηση, γευσιγνωσία, ιστορία κλπ.). Επίσης, άμεση αναβάθμιση του κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος και των υλικών περιουσιακών στοιχείων στην περιοχή μελέτης εκτιμάται ασφαλώς ότι θα επιφέρει η λειτουργική οργάνωση, δικτύωση και, σε δεύτερη φάση, πολεοδόμηση των οικισμών, η οποία, σε συνδυασμό με τη βελτίωση / αναβάθμιση των τεχνικών και των κοινωνικών υποδομών, θα διαμορφώσει ένα βιώσιμο, αειφορικό και αρμονικό πλαίσιο ανάπτυξης της ανθρώπινης, κοινωνικο-οικονομικής δραστηριότητας. Ειδικά στο θέμα των υποδομών, ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στις προτάσεις του ΣΧΟΟΑΠ που αφορούν στη βελτίωση του οδικού δικτύου της περιοχής μελέτης, η οποία αναμένεται να επιδράσει ευεργετικά στην αναβάθμιση των μεταφορικών συνθηκών και, κατά συνέπεια, των ευρύτερων συνθηκών οικονομικής ανάπτυξης (π.χ. μεταφορά αγροτικών προϊόντων, πρόσβαση – μετακίνηση επισκεπτών κλπ.), σε συνδυασμό, προφανώς, με την τεράστια αναπτυξιακή ώθηση που αναμένεται να προσδώσει στην ευρύτερη περιοχή μελέτης η λειτουργία της Ιόνιας Οδού.

Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η απαγόρευση νέας χωροθέτησης ασύμβατων παραγωγικών χρήσεων (π.χ. μεταποιητικές μονάδες που δεν σχετίζονται με την τοπική παραγωγή, κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικισμών), ως συνέπεια του καθορισμού χρήσεων γης στον αστικό και τον εξωαστικό χώρο της περιοχής μελέτης, και, γενικότερα, η θεσμοθέτηση περιορισμών στην παραγωγική δραστηριότητα σε συγκεκριμένες περιοχές (π.χ. η προϋπόθεση μελέτης βοσκοϊκανότητας για την άσκηση εκτατικής βόσκησης σε συγκεκριμένες περιοχές, αποτροπή επέκτασης καλλιεργειών στις παραρεμάτιες περιοχές), ενδέχεται να επιφέρουν πρωτογενώς αρνητικές επιπτώσεις στις θέσεις εργασίας της περιοχής μελέτης – κλίμα, ωστόσο, που αναμένεται να αναστραφεί άμεσα, όταν η τοπική και ευρύτερη κοινωνία προσαρμοσθεί στις νέες συνθήκες.

Θα πρέπει, τέλος, να προστεθεί εδώ ότι το Σχέδιο δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην αντιστροφή του φαινομένου της μεταφοράς των τοπικών προϊόντων εκτός της Δ.Ε. για μεταποίηση, αποκλείοντας ουσιαστικά τη χωροθέτηση νέας μεταποιητικής δραστηριότητας που δεν σχετίζεται με την τοπική παραγωγή στον εξωαστικό χώρο της περιοχής μελέτης. Πρόκειται για μια κατεύθυνση που εκτιμάται ότι, μεσο-μακροπρόθεσμα τουλάχιστον, θα αποτελέσει μεγάλη τόνωση για το οικονομικό περιβάλλον της Δ.Ε. Μενιδίου.

Επιπτώσεις στην Πολιτιστική, Ιστορική και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά

Σαν γενική εκτίμηση μπορεί να αναφερθεί ότι η προστασία και η ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής μελέτης είναι μία από τις βασικές προτεραιότητές του Σχεδίου, καθώς με συγκεκριμένες

προτάσεις προβλέπεται η προστασία, διατήρηση και ανάδειξη όλων των σημαντικών πολιτιστικών πόρων της περιοχής μελέτης, περιλαμβανομένων των μη θεσμοθετημένων. Ειδικότερα, για όλες τις θέσεις ιδιαίτερης αρχαιολογικής ή λαογραφικής σημασίας, είτε αυτές αποτελούν κηρυγμένα μνημεία (π.χ. Μονές Συγγενών και Δρυμοναρίου), είτε απλά έχουν εντοπισθεί αλλά όχι θεσμοθετηθεί (π.χ. αρχαίες οχυρώσεις κοντά στον οικισμό του Μενιδίου), το Σχέδιο προτείνει να αποτελέσουν επίκεντρα Περιοχών Ειδικής Προστασίας, για το ακριβές εύρος των οποίων, μαζί με τους αντίστοιχους όρους και περιορισμούς, θα αποφασίσει η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Παράλληλα, για τα εντοπισμένα μνημεία που δεν διαθέτουν θεσμικό προστατευτικό καθεστώς, τίθεται σε άμεση προτεραιότητα η θεσμοθέτησή τους, ενώ – μέχρι τότε – για την προστασία τους καθίστανται υπεύθυνη η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού (π.χ. για περιπτώσεις έγκρισης χωροθέτησης δραστηριότητας πλησίον αυτών). Εξάλλου, άλλες προτάσεις του Σχεδίου που σκοπεύουν στην προστασία και ανάδειξη του τοπικού πολιτιστικού αποθέματος είναι η ανάδειξη περιπατητικών μονοπατιών πολιτιστικού και φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, η εκπόνηση έργων βελτίωσης οδών σύνδεσης ορεινών οικισμών και σημαντικών πολιτιστικών πόρων, η αποκατάσταση και αξιοποίηση ιστορικών κτιρίων αρχιτεκτονικής, λαογραφικής και πολιτιστικής σημασίας κλπ.

Τέλος, βάσει συνολικότερης θεώρησης, η γενική κατεύθυνση του ΣΧΟΟΑΠ προς τις ήπιες, εναλλακτικές μορφές τουρισμού θεματικού χαρακτήρα και διευρυμένης χωρικής και χρονικής κλίμακας (στοιχεία που αποτελούν προτεραιότητες και του υπερκείμενου εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού) αναμένεται να επιδράσει ευεργετικά στην ανάδειξη του πολιτισμικού αποθέματος της περιοχής μελέτης, καθιερώνοντάς το ως ένα από τα αναπτυξιακά της πλεονεκτήματα. Φυσικά, το θετικό πρόσημο της ανωτέρω επίδρασης τελεί υπό τη βασική προϋπόθεση ότι τηρείται η κείμενη νομοθεσία κατά την κατασκευή νέων έργων και δραστηριοτήτων – ζήτημα για το οποίο είναι ιδιαίτερα κρίσιμη η συνεργασία με την κεντρική και τις περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, προκειμένου να διασφαλίζονται όλες οι προβλεπόμενες νόμιμες ενέργειες και περιορισμοί, σε περιπτώσεις εντοπισμού νέων θέσεων αρχαιολογικού και ιστορικού ενδιαφέροντος ή προστασίας εντοπισμένων μνημείων.

Επιπτώσεις στις Χρήσεις Γης και το Αστικό Περιβάλλον

Αναμένονται ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του Σχεδίου σε θέματα ασυμβατότητας χρήσεων γης και ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος. Ο οριστικός καθορισμός του τι επιτρέπεται και τι όχι, σε κάθε περιοχή της Δ.Ε. Μενιδίου, συνδυαζόμενος με την εφαρμογή βασικών μέτρων προστασίας και ανάδειξης του φυσικού και του πολιτισμικού περιβάλλοντος, θα εξαλείψει σταδιακά τις εστίες συγκρούσεων και ασυμβατοτήτων χρήσεων γης (π.χ. κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικιστικών περιοχών κλπ.), και θα προσδώσει στην κάθε υποπεριοχή την επιθυμητή της φυσιογνωμία και τον αναπτυξιακό της ρόλο. Παράλληλα, η εγκαθίδρυση του μοντέλου οικιστικής οργάνωσης που προωθεί το Σχέδιο, όπως αυτό θα εκφρασθεί μέσα από την ιεράρχηση των οικισμών και την απόδοση των ρόλων τους, τη ρύθμιση ειδικών

πολεοδομικών θεμάτων, όπως η θεσμοθέτηση ορίων για τους στάσιμους οικισμούς⁴, την προώθηση αναπλάσεων και δημιουργίας κοινόχρηστων χώρων / αστικού πρασίνου, τη βελτίωση – συμπλήρωση των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών για την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων, θεωρείται δεδομένο ότι θα συνεισφέρει στον τελικό στόχο της δημιουργίας «αξιοβίωτων πόλεων» που θα μπορούν να συμβάλλουν στην ανάσχεση του αστυφιλικού φαινομένου.

Τέλος, ισχυρά θετική αναμένεται να είναι η επίδραση στο αστικό περιβάλλον των οικισμών του Μενιδίου και της Συκούλας από την προτεινόμενη ανακατάταξη των αντίστοιχων τμημάτων της Εθνικής Οδού «Αντίρριο - Ιωάννινα» σε Επαρχιακή Οδό, ώστε αυτή να αποκτήσει χαρακτήρα επιπέδου εξυπηρέτησης οικισμού και να αποσυμφορηθούν κυκλοφοριακά οι περιοχές απ' όπου διέρχεται, σε συνδυασμό με τη λειτουργία της Ιόνιας Οδού.

Επιπτώσεις στο Τοπίο

Οι κυριότερες προτάσεις του Σχεδίου που σχετίζονται με την προστασία του τοπίου αφορούν την εισαγωγή περιορισμών της ανθρώπινης δραστηριότητας στις Περιοχές Ειδικής Προστασίας και στις Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, όπου συναντώνται τα πιο αξιόλογα τοπία της περιοχής μελέτης (ορεινές περιοχές και περιοχές του Πάρκου του Αμβρακικού Κόλπου στις ΠΕΠ, αγροτικές και παραλιακές περιοχές κυρίως στις ΠΕΠΔ), την ανάδειξη δικτύου περιπατητικών διαδρομών, αλλά και ειδικότερες δράσεις, όπως η απαγόρευση της ανεξέλεγκτης διάνοιξης αγροτικών δρόμων στον εξωαστικό χώρο κ.ά. Παράλληλα, τονίζεται πως η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για συγκεκριμένα προτεινόμενα έργα του Σχεδίου (π.χ. βελτίωση ορεινού οδικού δικτύου), απαιτείται να λάβει πολύ σοβαρά υπ' όψιν το ζήτημα της προστασίας του τοπίου. Τέλος, στρατηγικές κατευθύνσεις όπως η ρύθμιση των χρήσεων γης και ο περιορισμός της εκτός σχεδίου δόμησης (ιδιαίτερα με τον καθορισμό ορίων για τους στάσιμους οικισμούς), η προστασία του εξωαστικού χώρου από ασύμβατες χρήσεις, η προστασία της γεωργικής γης και η στοχευόμενη ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, η προστασία των δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων κ.ά. αναμένεται να έχουν έμμεσα ιδιαίτερα θετική επίδραση στην προστασία και τη διατήρηση του τοπίου στη Δ.Ε. Μενιδίου.

⁴ Οι στάσιμοι οικισμοί δομούνται σύμφωνα με το Π.Δ. 6-12-1982 (ΦΕΚ 588/Δ/1982), με βάση το οποίο, η δομήσιμη επιφάνειά τους ορίζεται σε ακτίνα 800 μέτρων από το κέντρο του οικισμού (συνολική έκταση 200 Ha), με αποτέλεσμα σε μία εκτεταμένη περιοχή να υπάρχει η δυνατότητα για διάσπαρτη και ανεξέλεγκτη δόμηση με όρους εντός σχεδίου, υπονομεύοντας τόσο το πρότυπο της «συμπαγούς πόλης» όσο και το μοντέλο του βιώσιμου οικισμού.

7.3. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων στη Βιοποικιλότητα, τη Χλωρίδα και την Πανίδα

Όπως προαναφέρθηκε, η προστασία της βιοποικιλότητας είναι ένας στόχος που καλύπτεται σε χωροταξικό επίπεδο από τη Μελέτη ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου. Σαν γενική παρατήρηση θα μπορούσε να τεθεί ότι το Σχέδιο δεν αντιμετωπίζει με τον πιο ριζοσπαστικό τρόπο (απαγόρευση) την εκτός σχεδίου δόμηση (παρότι οι προτάσεις του σαφώς την περιορίζουν σε μεγάλο βαθμό), ενώ δεν περιλαμβάνεται πρόταση για τη σταδιακή απομάκρυνση υφιστάμενων χρήσεων που καθορίζονται από το Σχέδιο ως μη επιτρεπόμενες σε συγκεκριμένες περιοχές (π.χ. ΠΕΠ ή ΠΕΠΔ). Τέτοια, χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η συγκέντρωση μεταποιητικών μονάδων στο δυτικό όριο της Δ.Ε. (πεδινή έκταση δυτικά της Εθνικής Οδού), σε περιοχή που, μάλιστα, συνορεύει άμεσα με τη Ζώνη Β του Περιβαλλοντικού Πάρκου του Αμβρακικού Κόλπου. Για την έκταση αυτή, που χαρακτηρίζεται από το ΣΧΟΟΑΠ ως Περιοχή Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, σε επίπεδο μεταποίησης προτείνεται μεν να επιτρέπονται μόνο οι μονάδες χαμηλής όχλησης που σχετίζονται με την τοπική παραγωγή, ωστόσο δεν προβλέπεται σταδιακή απομάκρυνση των υφιστάμενων μονάδων που δεν πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια. Μια τέτοια πρόβλεψη θα μπορούσε να συνεισφέρει στην προστασία των πιο ευαίσθητων οικολογικά περιοχών, όπως η ανωτέρω, έστω και αν, για λόγους μεταβατικότητας, συνδυαζόταν με την προϋπόθεση της ύπαρξης μια θεσμοθετημένης, κατάλληλης περιοχής – αποδέκτη σε κοντινή απόσταση (π.χ. Επιχειρηματικό Πάρκο σε όμορη Δ.Ε.), ως νέος τόπος εγκατάστασης.

Άλλες πιο εξειδικευμένες παρατηρήσεις που θα μπορούσαν να γίνουν ως προς την ενίσχυση της προστασίας της βιοποικιλότητας από την παρούσα Μελέτη, αφορούν ζητήματα όπως:

- Αντιμετώπιση του φαινομένου της λαθροθηρίας
- Ενίσχυση της προστασίας των δασικών εκτάσεων της Δ.Ε. Μενιδίου από πυρκαγιές.

Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων στο Έδαφος και στους Υδατικούς Πόρους

Όπως προαναφέρθηκε, μία από τις σημαντικότερες επιβαρύνσεις του εδάφους και των υδατικών πόρων της περιοχής μελέτης προέρχεται από κτηνοτροφικές, κυρίως, εγκαταστάσεις που είναι εγκατεστημένες τόσο στον εξωαστικό, όσο και στον οικιστικό χώρο της Δ.Ε. Μενιδίου και, σε ορισμένες περιπτώσεις, λειτουργούν με πλημμελή τήρηση περιβαλλοντικών όρων, κατά βάση στο επίπεδο της διαχείρισης των αποβλήτων τους. Η αντιμετώπιση του προβλήματος από το ΣΧΟΟΑΠ γίνεται κυρίως σε χωροταξικό επίπεδο, με έμφαση στη σκοπιά των επιπτώσεων στον ανθρώπινο πληθυσμό, στην ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος, και στην προστασία των οικολογικά πιο σημαντικών περιοχών. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην τήρηση των περιβαλλοντικών όρων αδειοδότησης των εγκαταστάσεων, καθώς και στην ανάπτυξη συστημάτων ανακύκλωσης για τα κτηνοτροφικά, οργανικά απόβλητα. Προκειμένου για τη συμπληρωματική ενίσχυση της αντιμετώπισης του ζητήματος από την παρούσα Μελέτη, τίθενται οι εξής προτάσεις:

- Καθορισμός συγκεκριμένης περιοχής ως Κτηνοτροφικό Πάρκο. Πρόκειται για προτεραιότητα του υπερκείμενου περιφερειακού σχεδιασμού, ενώ και το Σχέδιο θέτει ως κατεύθυνση την αναζήτηση κατάλληλης περιοχής κατά προτεραιότητα στην ΠΕΠΔ 1 (βόρειο και ανατολικό κομμάτι της Δ.Ε.), χωρίς ωστόσο να προβαίνει σε συγκεκριμένη οριοθέτηση. Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα μιας τέτοιας θεσμοθέτησης, που προϋποθέτει την εκπόνηση σχετικών μελετών βοσκοϊκανότητας των υποψήφιων περιοχών, είναι η αποτελεσματικότερη διαχείριση των κτηνοτροφικών αποβλήτων, με ελαχιστοποίηση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης, σε σχέση με τη διάσπαρτη και συχνά ανεξέλεγκτη λειτουργία κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων στον εξωαστικό και τον αστικό χώρο.
- Σε αντίθεση με την οργάνωση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας, το Σχέδιο δεν θέτει κάποια κατεύθυνση για την οργάνωση της μεταποιητικής δραστηριότητας, καθώς δεν εκτιμά ότι μπορεί να βρεθεί περιοχή εντός της Δ.Ε. Μενιδίου με τις κατάλληλες προϋποθέσεις για χωροθέτηση αντίστοιχου οργανωμένου υποδοχέα (π.χ. Επιχειρηματικό Πάρκο). Θα μπορούσε ωστόσο να τεθεί η πρόβλεψη της μετεγκατάστασης ορισμένων μεταποιητικών μονάδων της περιοχής μελέτης (π.χ. μέσης και υψηλής όχλησης ή μη σχετιζόμενων με την τοπική παραγωγή), αποκλειστικά στην περίπτωση που ένας τέτοιος υποδοχέας θεσμοθετηθεί σε όμορη Δ.Ε. (π.χ. Δ.Ε. Κομποτίου) ή σε συγκεκριμένη, κοντινή απόσταση.
- Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει για τις υδατοκαλλιεργητικές μονάδες που λειτουργούν στην περιοχή μελέτης, κάτι που απουσιάζει από το Σχέδιο. Και εδώ, όπως και σε ορισμένες κτηνοτροφικές και μεταποιητικές μονάδες της περιοχής μελέτης, παρατηρούνται φαινόμενα πλημμελούς τήρησης περιβαλλοντικών όρων, στοιχείο που θα πρέπει να αντιμετωπισθεί κατά προτεραιότητα. Παράλληλα, όπως και στις άλλες παραγωγικές δραστηριότητες, εκτιμάται ότι θα πρέπει να τεθεί ως κατεύθυνση η σταδιακή απομάκρυνση και μετεγκατάστασή τους σε κοντινό, οργανωμένο υποδοχέα (π.χ. ΠΟΑΥ εντός της ΠΑΥ Αμβρακικού που είναι χωροθετημένη σε όχι μακρινή απόσταση), μια προτεραιότητα που τίθεται σαφώς και από υπερκείμενα Πλαίσια σχεδιασμού, στη λογική της απελευθέρωσης των αναπτυξιακών προοπτικών της παραλιακής ζώνης, αλλά και του περιορισμού της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης.
- Σχετικά με τη λειτουργία του αλιευτικού καταφυγίου στο Μενίδι, προτείνεται η έμφαση στην εφαρμογή της ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης των αποβλήτων των σκαφών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
- Αναφορικά με το λατομικό χώρο αδρανών υλικών στη θέση «Παλιοκούλια», σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της μίσθωσης του χώρου από την Κοινοπραξία «EURO IONIA», τίθεται η προτεραιότητα της προώθησης και ολοκλήρωσης της πλήρους αποκατάστασης της ευρύτερης έκτασης.
- Για τα μη οριοθετημένα ρέματα, και μέχρι την οριοθέτησή τους, προτείνεται η αύξηση της ελάχιστης απόστασης δόμησης στα 25 μέτρα από την όχθη του ρέματος, τόσο για τις εντός, όσο και για τις εκτός σχεδίου περιοχές.

Σχετικά με την επάρκεια των υδατικών πόρων, με δεδομένη την ενδεχόμενη αύξηση της ζήτησης για νερό που μπορεί να επιφέρει η ανάπτυξη νέας οικιστικής και παραγωγικής δραστηριότητας (τουρισμός, κτηνοτροφία, μεταποίηση τοπικών προϊόντων) στην περιοχή μελέτης μέσω της εφαρμογής του ΣΧΟΟΑΠ, και συμπληρωματικά στις προτάσεις του Σχεδίου, εκτιμάται ότι θα πρέπει να διερευνηθούν πρόσθετοι τρόποι αύξησης της τοπικής προσφοράς νερού, με προγραμματισμό νέων υδρευτικών έργων, σε συνάρτηση βέβαια με τις γεωλογικές, περιβαλλοντικές, υδρογεωλογικές και υδρολογικές συνθήκες που ισχύουν σε κάθε μικροπεριοχή. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι οι υφιστάμενες ανάγκες της Δημοτικής Ενότητας για ύδρευση και άρδευση υπερκαλύπτονται από τους υφιστάμενους υδατικούς πόρους, ενώ προκύπτουν και σημαντικές περισσείες νερού. Η υπερεπάρκεια αυτή δίνει τη δυνατότητα μελλοντικού σχεδιασμού, προκειμένου να καλυφθούν μελλοντικές αντίστοιχες ανάγκες.

Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων στην Ατμόσφαιρα, το Κλίμα και την Ενέργεια

Στην περιοχή μελέτης παρατηρείται μηδαμινή εκδήλωση ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη συστημάτων παραγωγής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, και οι προτάσεις του ΣΧΟΟΑΠ δεν περιλαμβάνουν προτάσεις προς αυτή την κατεύθυνση. Στην παρούσα Μελέτη, προτείνεται η διερεύνηση δυνατότητας χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ, με αυστηρό γνώμονα την εναρμόνιση με τα οικολογικά, τοπιολογικά και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά κάθε υποπεριοχής της Δ.Ε. Μενιδίου. Τέτοιου τύπου εγκατάσταση θα μπορούσε να αφορά την ενεργειακή αξιοποίηση των οργανικών, γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων, ενώ, στο ίδιο πλαίσιο (και παρότι δεν ανήκει στις ΑΠΕ), θα μπορούσε να διερευνηθεί η δυνατότητα εγκατάστασης μικρών υδροηλεκτρικών μονάδων στη Δ.Ε. Μενιδίου, με δεδομένο πως η περιοχή μελέτης διαθέτει μεγάλο αριθμό ρεμάτων αξιόλογης ροής, αλλά και έντονες κλίσεις.

Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων στον Πληθυσμό και την Ανθρώπινη Υγεία

Με δεδομένο πως, όπως προαναφέρθηκε, τα όποια ζητήματα συγκεκριμένων, δυνητικών απειλών της υγείας του πληθυσμού προσδιορίζονται πλήρως και αντιμετωπίζονται επαρκώς στο πλαίσιο του ΣΧΟΟΑΠ, η συνεισφορά της παρούσας Μελέτης περιορίζεται στην ενίσχυση των σχετικών κατευθύνσεων, μέσω εξειδίκευσης – αυστηροποίησης των προτάσεων του Σχεδίου. Ειδικότερα:

- Σε ό,τι αφορά την πρόληψη των γεωλογικών κινδύνων και των πλημμυρικών φαινομένων, προτείνεται η αξιοποίηση των σχετικών προτάσεων της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας
- Για τη γραμμή υψηλής (150 kV) που διέρχεται και μέσα από οικιστικές περιοχές, και μέχρι την υλοποίηση της πρότασης του Σχεδίου για υπογειοποίηση κατ' ελάχιστον των κρίσιμων τμημάτων της γραμμής, προτείνεται η επέκταση της ζώνης απαγόρευσης δόμησης από τα 20 και 25 m εκατέρωθεν αντίστοιχα (που προτείνει το ΣΧΟΟΑΠ και είναι υποχρεωτικό σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία) στα 50 m εκατέρωθεν, για λόγους πρόσθετης εξασφάλισης, τουλάχιστον σε πρώτη φάση. Προτείνεται επίσης η περαιτέρω διερεύνηση του θέματος με τη διενέργεια εξειδικευμένων μετρήσεων (Έλεγχος Ηλεκτρομαγνητικής Επιβάρυνσης) στις επίμαχες οικιστικές περιοχές του Μενιδίου και της Συκούλας,

βάσει των οποίων θα αποφασισθεί αν απαιτείται διεύρυνση της ανωτέρω ζώνης. Σχετικά με το θέμα, αξίζει να σημειωθεί ότι η επιστημονική του διερεύνηση ακόμα συνεχίζεται και ενώ ήδη έχουν διατυπωθεί προτάσεις για αύξηση του υποχρεωτικού ορίου των 20 m στην ελληνική νομοθεσία.

- Αναφορικά με το ζήτημα των οικισμών Λαγκάδα και Βαλμάδα, και το ιστορικό των έντονων κατολισθητικών φαινομένων που αυτοί διαθέτουν, σε συνέχεια των αντίστοιχων γεωτεχνικών ερευνών που έχουν εκπονηθεί από το ΙΓΜΕ (1979 και 1987, αντίστοιχα), η παρούσα Μελέτη προτείνει να ακολουθηθεί η διαδικασία της παρ. 4.1 του άρθρου 22 του Ν.4258/2014, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 64 του Ν.4602/2019, η οποία αφορά – μεταξύ άλλων – οικισμούς που στο παρελθόν έχουν χαρακτηρισθεί ως κατολισθαίνοντες. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, ως βασική προϋπόθεση για την έκδοση άδειας δόμησης εντός των ορίων των επίμαχων οικισμών, προβλέπεται η εκπόνηση ειδικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας με αντικείμενο την εξέταση του συνόλου της πληγείσας και επαπειλούμενης περιοχής και τον καθορισμό των τμημάτων αυτής που είναι κατάλληλα για δόμηση ή κατάλληλα υπό προϋποθέσεις για δόμηση.
- Αναφορικά με το ζήτημα της άμεσης επαφής του νέου αυτοκινητοδρόμου της Ιόνιας Οδού με οικιστικές περιοχές της Συκούλας και του Ελαιοχωρίου, στην ίδια κατεύθυνση των σχετικών προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ (καθορισμός ζώνης πρασίνου, τήρηση ελάχιστης απόστασης κτιρίων από αυτοκινητόδρομο), προτείνεται, προτείνονται επιπλέον τα εξής:
 - Για την περιοχή της Συκούλας, το κύριο πρόβλημα είναι η αντιμετώπιση της ακουστικής ρύπανσης. Η βασικότερη μέθοδος ελάττωσης του θορύβου σε οικιστικές περιοχές που βρίσκονται κοντά σε μεγάλες σημειακές ή γραμμικές πηγές θορύβου είναι η συνεχής επέμβαση στο χώρο που παρεμβάλλεται ανάμεσα στον πομπό και το δέκτη (κάτοικο), με την τοποθέτηση ηχοπετασμάτων. Επιπρόσθετα, παραλλάσσοντας και εξειδικεύοντας τη ζώνη πρασίνου που αναφέρει γενικά το Σχέδιο, για τα τμήματα του αυτοκινητοδρόμου που διέρχονται πλησίον του οικισμού προτείνεται μία ζώνη προστασίας (buffer zone) πλάτους > 20m, παράλληλα των ορίων της οδού, όπου θα ελέγχονται οι σχετικές χρήσεις.
 - Για την περιοχή του Ελαιοχωρίου, το κύριο ζήτημα εστιάζεται στο ότι η τυπική διατομή της Ιόνιας Οδού στο σημείο διέλευσής της από τον οικισμό παρουσιάζει ορύγματα ύψους της τάξης των 12-15 m, τα οποία βρίσκονται σε ελάχιστη απόσταση από κατοικημένες περιοχές (βλ. *Χάρτη 15*). Για την αντιμετώπιση του πολύ σοβαρού αυτού προβλήματος, και με δεδομένο ότι η τροποποίηση της χάραξης της οδού δεν είναι πλέον δυνατή, προτείνεται η εφαρμογή της μεθόδου του ανοιχτού ορύγματος («Cut & Cover»), σε κατάλληλο μήκος και θέση ώστε να εξασφαλίζεται η αισθητική και λειτουργική συνέχεια του οικισμού του Ελαιοχωρίου στον εξωαστικό – περιαστικό χώρο. Επιπρόσθετα, προτείνεται και η σύνταξη των απαιτούμενων γεωλογικών και γεωτεχνικών μελετών

για να καλυφθεί το ενδεχόμενο ανάγκης επιπλέον μέτρων προστασίας του οικισμού του Ελαιοχωρίου (π.χ. αναβαθμίδες, αποστραγγιστικές τάφροι κ.α.).

Χάρτης 18: Διέλευση Ιόνιας Οδού από περιοχή οικισμού Ελαιοχωρίου (με μπλε χρώμα απεικονίζονται τα ορύγματα εκατέρωθεν του άξονα της οδού)

Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων στην Πολιτιστική, Ιστορική και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά

Προς ενίσχυση των κατευθύνσεων και των προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ για την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Δ.Ε. Μενιδίου, και με έμφαση στη δημιουργία διαδρομών πολιτισμού και πολυθεματικής οικοτουριστικής ανάπτυξης (φυσιολατρικός, οικολογικός, θρησκευτικός, πολιτιστικός, περιηγητικός κ.ά. τουρισμός), η παρούσα Μελέτη προτείνει τη χάραξη περιπατητικής διαδρομής που θα συνδέει τους δύο σημαντικότερους πολιτιστικούς πόλους της Δ.Ε. Μενιδίου (Μονές Συγγενών και Δρυμοναρίου), με ενδιάμεσο σταθμό το Μετόχι του Κοσμά του Αιτωλού – μία θέση με ιδιαίτερο βάρος στη λαογραφία της περιοχής. Στόχος της πρότασης είναι η καθιέρωση της συγκεκριμένης διαδρομής ως μια υπερτοπικής εμβέλειας αναπτυξιακή «ραχοκοκαλιά» που θα επιτύχει τη δικτύωση των κυριότερων πολιτιστικών μνημείων της περιοχής μελέτης, εμπλουτισμένα με φυσικά τοπία (κυρίως δασώδεις και αγροτικές εκτάσεις) υψηλής αισθητικής αξίας.

Αντιμετώπιση των επιπτώσεων στις Χρήσεις Γης και το Αστικό Περιβάλλον

Μία από τις προτεραιότητες του Σχεδίου είναι η προστασία της παραλιακής ζώνης της Δ.Ε. νότια του οικισμού του Μενιδίου από την άναρχη οικιστική και παραγωγική δραστηριότητα (π.χ. άναρχη εκτός σχεδίου δόμηση, χωροθέτηση νέων υδατοκαλλιεργητικών μονάδων), με ταυτόχρονη απελευθέρωση των αναπτυξιακών προοπτικών της. Στην κατεύθυνση αυτή, η παραλιακή ζώνη διαχωρίζεται σε Περιοχές Ειδικής Προστασίας, όπου απαγορεύεται η δόμηση και δίνεται προτεραιότητα στη διατήρηση του περιβάλλοντος

και του παράκτιου τοπίου, και σε Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης, όπου συγκεντρώνεται η πλειοψηφία της ανθρώπινης παρουσίας (καλλιεργήσιμες εκτάσεις, οικιστική δραστηριότητα – περιλαμβάνεται η οικιστική συγκέντρωση «Κατσούλι», μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας) και ουσιαστικά, κατευθύνεται η οικιστική ανάπτυξη με χαρακτήρα τουρισμού – αναψυχής, με αποκλεισμό ασύμβατων χρήσεων, όπως π.χ. η μεταποίηση. Στόχος του Σχεδίου είναι αφενός η ανάσχεση της γραμμικής δόμησης στις ευαίσθητες παράκτιες περιοχές και αφετέρου η ενθάρρυνση της ανάπτυξης της δόμησης σε συγκεκριμένους υποδοχείς αντί της διάσπαρτης δόμησης, η εξασφάλιση αποθέματος για μελλοντικές πολεοδομήσεις καθώς και η αποτελεσματική χωροθέτηση των υποδομών (π.χ. οδικό δίκτυο, δίκτυα ενέργειας).

Η παρούσα Μελέτη συμφωνεί με τις ανωτέρω κατευθύνσεις, διότι σαφώς αναδεικνύουν τις αναπτυξιακές προοπτικές όλου του παράκτιου μετώπου (και, μέσω αυτού, του συνόλου της Δ.Ε., καθώς πρόκειται αναμφίβολα για το πιο δυναμικό της τμήμα), ωστόσο εκτιμά ότι η αντιμετώπιση των υφιστάμενων ασύμβατων χρήσεων, και κυρίως των υδατοκαλλιεργητικών μονάδων, θα μπορούσε να είναι πιο ριζοσπαστική. Ειδικότερα, εκτιμάται ότι μία πρόταση σταδιακής απομάκρυνσης των υφιστάμενων μονάδων υδατοκαλλιέργειας και μετεγκατάστασής τους σε κοντινό, οργανωμένο υποδοχέα (π.χ. ΠΟΑΥ εντός της ΠΑΥ Αμβρακικού που είναι χωροθετημένη σε όχι μακρινή απόσταση) – πρόταση που ευθυγραμμίζεται και με υπερκείμενα Πλαίσια σχεδιασμού – αν και βραχυπρόθεσμα πιθανόν να προκαλέσει αρνητικό αντίκτυπο στο οικονομικό περιβάλλον της Δ.Ε., θα επιταχύνει τη διαδικασία απελευθέρωσης των αναπτυξιακών προοπτικών της παραλιακής ζώνης και θα της προσδώσει αμεσότερα το επιθυμητό, αναπτυξιακό της προφίλ.

Επιπρόσθετα, και πάντα στη λογική της ενίσχυσης – εξειδίκευσης των κατευθύνσεων του Σχεδίου για την παραλιακή ζώνη, προτείνεται η δημιουργία παραλιακής πεζοπορικής διαδρομής τουρισμού – αναψυχής (με διερεύνηση της δυνατότητας συμπλήρωσής της και με ποδηλατόδρομο), παράλληλα με την ακτογραμμή, με έναρξη το νότιο όριο του οικισμού του Μενιδίου, πέρασμα από τη θέση του προτεινόμενου από το Σχέδιο Περιβαλλοντικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου, και κατάληξη στην οικιστική συγκέντρωση «Κατσούλι».

Αντιμετώπιση των Επιπτώσεων στο Τοπίο

Γενικεύοντας το πνεύμα των προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ, για την προστασία των τοπίων, κυρίως μικρής κλίμακας, της περιοχής μελέτης, εκτιμάται ως σημαντική η μέριμνα για το σεβασμό προς τα ιδιαίτερα τοπιολογικά χαρακτηριστικά κάθε υποπεριοχής, η οποία πρέπει να δοθεί στη φάση της κατασκευής (κυρίως), αλλά και λειτουργίας του συνόλου των έργων και εγκαταστάσεων που θα χωροθετηθούν, κατά βάση, στον εξωαστικό χώρο της Ενότητας.

H. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, το αντικείμενο του παρόντος Κεφαλαίου είναι η αναφορά και περιγραφή στοιχείων της κανονιστικής πράξης περιβαλλοντικής έγκρισης του υπό εξέταση Προγράμματος (Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης Δ.Ε. Μενιδίου). Ουσιαστικά, περιγράφονται σε πιο εξειδικευμένο και θεσμικό επίπεδο τα συμπεράσματα του προηγούμενου κεφαλαίου, προκειμένου να ενσωματωθούν στην κανονιστική πράξη ως η περιβαλλοντική συνιστώσα που θα λαμβάνεται υπ' όψιν στην αδειοδότηση – έλεγχο κάθε μελλοντικής ανθρώπινης δραστηριότητας στην περιοχή μελέτης.

Σε γενικές γραμμές, το Κεφάλαιο αυτό συνίσταται στις προτάσεις – κατευθύνσεις – μέτρα για την πρόληψη, περιορισμό και, κατά το δυνατόν, αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αναμένονται από την εφαρμογή του Σχεδίου, και στην περιγραφή του συστήματος παρακολούθησης (monitoring) των συγκεκριμένων επιπτώσεων, στην πορεία του χρόνου.

8.1. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Η κανονιστική πράξη θα περιλαμβάνει συνοπτικά τα μέτρα και τις κατευθύνσεις, στα οποία έχει καταλήξει η μελέτη του ΣΧΟΟΑΠ. Όπως έχει προαναφερθεί, η εξεταζόμενη μελέτη (ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου) έχει ενσωματώσει πολύ ικανοποιητικά την περιβαλλοντική παράμετρο, τόσο στις προτεινόμενες κατευθύνσεις, όσο και ευρύτερα στη διαμόρφωση του χωρικού πρότυπου οργάνωσης της περιοχής μελέτης, με αποτέλεσμα οι άμεσες και έμμεσες περιβαλλοντικές επιπτώσεις που αναμένονται από την εφαρμογή του να είναι ισχυρά θετικές. Αρνητικές επιπτώσεις αναμένεται να ασκηθούν στο επίπεδο της υλοποίησης νέων έργων και δραστηριοτήτων στο έδαφος της Δ.Ε. Μενιδίου, οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης κάθε προτεινόμενης δραστηριότητας και μέσω της εφαρμογής βέλτιστων τεχνικών κατά τη φάση δημιουργίας έργων και εγκαταστάσεων. Με τον τρόπο αυτό, καθορίζονται συγκεκριμένα όρια στη διάθεση ρυπογόνων ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα και το έδαφος, στην παραγωγή και διαχείριση των αποβλήτων, στην αλλοίωση του τοπίου κ.ά., τα οποία ενσωματώνονται στην Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων κάθε έργου ή δραστηριότητας, και είναι υποχρεωτικό να τηρούνται. Παράλληλα, θεωρείται αναγκαίο, αναφορικά με την κατασκευή και λειτουργία μεγάλων έργων υποδομής, να υλοποιούνται με ακρίβεια οι απαιτούμενες κατά περίπτωση συνοδευτικές μελέτες, στις οποίες περιγράφονται με σαφήνεια οι κατευθύνσεις, οι περιορισμοί και τα μέτρα που προκύπτει από τα δεδομένα ότι απαιτούνται για την ελαχιστοποίηση των ευρύτερων επιπτώσεων που αναπόφευκτα θα έχει η κατασκευή και λειτουργία ενός έργου μεγάλης κλίμακας. Επί τη βάση των ανωτέρω, η παρούσα Μελέτη λειτουργεί σε συμπληρωματικό

επίπεδο, με την εισήγηση αφενός κάποιων επιπρόσθετων, κρίσιμων περιβαλλοντικών κατευθύνσεων και αφετέρου συγκεκριμένων, στοχευμένων δράσεων:

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Γενικά

- Κατά τον σχεδιασμό των έργων και δραστηριοτήτων που αφορούν την υλοποίηση του Σχεδίου, να λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις, όροι και περιορισμοί των θεσμοθετημένων γενικών, ειδικών και περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων
- Κατά την υλοποίηση των δράσεων – προτάσεων του ΣΧΟΟΑΠ, να δίνεται, κατά το δυνατόν, έμφαση στα έργα που θα επιφέρουν, μεταξύ των άλλων στόχων τους, και θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, και αυτά να προκρίνονται έναντι άλλων που θα επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις.
- Κατά την εξειδίκευση και εφαρμογή του ΣΧΟΟΑΠ, η περιβαλλοντική προστασία να αποτελεί βασική συνιστώσα, ισότιμη με τις οικονομικές και κοινωνικές επιδιώξεις.
- Να αποφεύγεται η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού παρεμβάσεων σε μια περιοχή, με στόχο την αποφυγή της συσσώρευσης αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Να υπάρχει κατάλληλη ενημέρωση, σε επίπεδο προκηρύξεων και προσκλήσεων εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ώστε τα αναπτυξιακά έργα να ενσωματώνουν την παράμετρο της περιβαλλοντικής συμβατότητας.
- Να ενσωματώνονται κριτήρια βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων, στην εφαρμογή των δράσεων του ΣΧΟΟΑΠ.

Βιοποικιλότητα, Χλωρίδα, Πανίδα

- Κατά τον σχεδιασμό των έργων και δραστηριοτήτων που αφορούν την υλοποίηση του Σχεδίου, να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:
 - Η διασφάλιση κατά το δυνατόν των φυσικών διεργασιών, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων καθώς και η ποικιλομορφία, ιδιαιτερότητα ή μοναδικότητά τους.
 - Η απορρέουσα από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία υποχρέωση της χώρας για την προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας.
 - Οι κατευθύνσεις, όροι και περιορισμοί που προβλέπονται από Π.Δ. ή ΚΥΑ χαρακτηρισμού περιοχών της περιοχής εφαρμογής του Σχεδίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με σημαντικότερη την ΚΥΑ 11989/2008 (ΦΕΚ 123/Δ/21-3-2008) που αφορά την κήρυξη του Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού.
- Για τις περιοχές που ανήκουν ή επηρεάζουν άμεσα την Ειδική Ζώνη Διατήρησης GR2110001 και τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας GR2110006 και GR2110004, να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των έργων και δραστηριοτήτων που αφορούν την πραγματοποίηση του Σχεδίου, τα ακόλουθα:
 - Η οικολογική σημασία της εκάστοτε περιοχής υλοποίησης των παραπάνω.
 - Τα στοιχεία χαρακτηρισμού της εκάστοτε περιοχής

- Τα είδη χλωρίδας ή πανίδας και οι τύποι οικοτόπων που έχουν καταγραφεί στις εν λόγω περιοχές υπό καθεστώς προστασίας (π.χ. Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ όπως εκάστοτε ισχύουν).
- Η ακεραιότητα και η συνεκτικότητα της κάθε Ζώνης, καθώς και οι σκοποί διατήρησής της.
- Για την αποτελεσματικότερη προστασία της βιοποικιλότητας, των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, να τηρούνται τα ακόλουθα:
 - Να δίνεται προτεραιότητα στην προώθηση εκείνων των δράσεων που ενισχύουν της προστασία και ανάδειξη φυσικών ενδιαιτημάτων.
 - Κατά τη διαδικασία πολεοδόμησης περιοχών, να ενσωματώνονται κριτήρια προστασίας της βιοποικιλότητας.
 - Να αξιοποιείται η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων του ΣΧΟΟΑΠ για την αποφυγή ή μείωση επιπτώσεων σε φυσικές περιοχές, περιοχές του δικτύου Natura 2000 και βιοτόπους.
- Για την αποτελεσματικότερη προστασία των δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων:
 - Στο πλαίσιο εφαρμογής του Σχεδίου να λαμβάνεται μέριμνα για την μικρότερη δυνατή επέμβαση στα δάση και στις δασικές εκτάσεις και να συντάσσονται ειδικές μελέτες αποκατάστασης του περιβάλλοντος.
 - Σε περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων προς υλοποίηση σε εκτάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της δασικής νομοθεσίας, και ασχέτως των προβλεπόμενων από το Σχέδιο χρήσεων για την περιοχή υλοποίησής τους, θα πρέπει είτε να γίνει προσαρμογή αυτών στις προβλέψεις της δασικής νομοθεσίας, είτε να επιτραπεί η υλοποίησή τους κατόπιν τήρησης των προβλεπόμενων από τη δασική νομοθεσία διαδικασιών. Παράλληλα, επιβάλλεται η λήψη μέτρων αποκατάστασης των χώρων διατάραξης μετά από εκπόνηση ειδικών φυτοτεχνικών μελετών, οι οποίες θα προβλέπουν και θα προτείνουν ήπιες και συμβατές με την ευρύτερη δασική περιοχή και τις επικρατούσες σταθμολογικές συνθήκες, παρεμβατικές δράσεις δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες ανάπτυξης και εξέλιξης των οικοτόπων και ενδιαιτημάτων των περιοχών.
 - Για το δασικό ή μη χαρακτήρα των δασικών εκτάσεων της περιοχής μελέτης, ισχύει ο κυρωμένος δασικός χάρτης της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας (υπ' αριθμ. 434321/2022 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δασών, ΦΕΚ 939/Δ/2022). Οι μη χαρακτηρισμένες περιοχές θα εξετάζονται κατά περίπτωση από τις αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες, σύμφωνα με την εκάστοτε δασική νομοθεσία.
- Να ενθαρρύνεται η υιοθέτηση γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων, με στόχο την υποστήριξη της γενετικής ποικιλότητας στη γεωργία.

Έδαφος

- Να ενθαρρύνονται προτάσεις για χωροθέτηση – υλοποίηση δράσεων και παρεμβάσεων του ΣΧΟΟΑΠ σε κατάλληλες περιοχές, με γνώμονα την αξιοποίηση των υποβαθμισμένων περιοχών και την προστασία των παραγωγικών γαιών και των ποικιλόμορφων φυσικών αναγλύφων.
- Να προωθούνται δράσεις ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, για την μείωση του συνολικού όγκου των προς διάθεση αποβλήτων.
- Να υλοποιούνται έργα, δράσεις και παρεμβάσεις για την προώθηση της χρήσης καθαρών τεχνολογιών, πρακτικών μείωσης στερεών αποβλήτων και αποφυγής διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων, ελαιωδών ουσιών, αλάτων, ή άλλων ρύπων στο έδαφος.
- Για τη χωροθέτηση των προβλεπόμενων στο ΣΧΟΟΑΠ χρήσεων (οικιστικών και παραγωγικών), να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για να αποφεύγονται οποιοδήποτε είδους εδαφικές αστοχίες (εδαφικές ροές, καταπτώσεις βράχων κλπ.)

Υδατικοί πόροι

- Η εφαρμογή του ΓΠΣ να μην επιβαρύνει την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υπόγειων υδατικών συστημάτων, τα οποία αναπτύσσονται στην περιοχή.
- Οποιοδήποτε έργο αξιοποίησης υδατικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση του υδάτινου περιβάλλοντος, αλλά και ο προγραμματισμός των έργων που σχετίζονται με την εφαρμογή της τροποποίησης του ΓΠΣ να είναι συμβατά με τα Αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ηπείρου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (ΦΕΚ 4664/Β/2017 και ΦΕΚ 4681/Β/2017, αντίστοιχα)
- Κατά το στάδιο σχεδιασμού και χωροθέτησης των έργων του ΣΧΟΟΑΠ, να δίνεται προσοχή στην αποφυγή σημαντικών επιπτώσεων στο υδατικό περιβάλλον λόγω ρύπανσης ή μεταβολών του υδρογραφικού δικτύου.
- Τα έργα αξιοποίησης υδάτινων πόρων να αξιολογούνται με γνώμονα της περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις και να δίνεται προτεραιότητα στα πιο φιλικά στο περιβάλλον.
- Να επιλέγονται οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές για την ελαχιστοποίηση των υγρών αποβλήτων από τις παραγωγικές δραστηριότητες, καθώς και για τη συλλογή και επεξεργασία τους.
- Να ενθαρρύνονται προτάσεις περιβαλλοντικής επιχειρηματικότητας στον τομέα της διαχείρισης και προστασίας των υδάτινων πόρων.
- Να προωθούνται, κατά το δυνατόν, προτάσεις που σχετίζονται με τη χρήση τεχνολογιών ανακύκλωσης και εξοικονόμησης νερού. Γενικότερα, να εντατικοποιηθούν οι δράσεις και πολιτικές που αφορούν τη βιώσιμη χρήση των υδάτων της περιοχής.

- Να οργανωθούν εκ μέρους των τοπικών φορέων πρωτοβουλίες ενημέρωσης των κατοίκων και των επισκεπτών σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις ρύπανσης εδαφικών και υδάτινων αποδεκτών από την ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων – αποβλήτων στο περιβάλλον.
- Κατά την διαδικασία οριοθέτησης των ρεμάτων της περιοχής του Σχεδίου, να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:
 - Να προωθηθούν άμεσα οι οριοθετήσεις των μη οριοθετημένων ρεμάτων της περιοχής, με προτεραιότητα στα εντός οικιστικών υποδοχέων τμήματά τους.
 - Κατά την οριοθέτηση και τον καθορισμό ζωνών προστασίας να λαμβάνονται υπόψη: ο ενιαίος χαρακτήρας έκαστου υδατορέματος (υδραυλική και οικολογική συνέχεια των διαφόρων τμημάτων του) συμπεριλαμβανομένων και των τμημάτων του εκτός της περιοχής εφαρμογής του Σχεδίου, και η αναγκαιότητα προστασίας της φυσικής τους οντότητας. Ειδικότερα για τα εντός οικισμών τμήματα υδατορεμάτων ο καθορισμός ζωνών προστασίας θα πρέπει να αποσκοπεί στην αξιοποίησή τους ως περιοχών αναψυχής, με διατήρηση όμως κατά το δυνατόν των στοιχείων του φυσικού χαρακτήρα τους (π.χ. φυσική βλάστηση).
 - Η οριοθέτηση των υδατορεμάτων να γίνει με τρόπο που να μην προϋποθέτει διευθέτηση με κάλυψη τμημάτων τους, ή έντονες επεμβάσεις που συνεπάγονται σοβαρή περιβαλλοντική τους υποβάθμιση, όπως επένδυση της διατομής τους με σκυρόδεμα, ευθυγραμμίσεις εκτεταμένων τμημάτων κλπ. Σε περιπτώσεις τμηματικής οριοθέτησης θα πρέπει να επιλέγεται περίοδος επαναφοράς που να επιτρέπει την ομαλή μετάβαση προς τα ανάντη και κατάντη τμήματά τους. Ειδικότερα για τα τμήματα εντός ορίων οικισμών ή πολεοδομικών σχεδίων, η οριοθέτηση θα πρέπει να γίνεται με περίοδο επαναφοράς τουλάχιστον πενήνταετίας, εκτός εάν οι αντικειμενικές συνθήκες καθιστούν αναγκαστική την επιλογή μικρότερης περιόδου επαναφοράς.
 - Σε περιπτώσεις εργασιών διευθέτησης ρεμάτων θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα αντιδιαβρωτικά και αντιπλημμυρικά στα ανάντη των ρεμάτων, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή των λεκανών απορροής, προς αποφυγή και αποτροπή χειμαρρικών φαινομένων, πλημμυρών και διάβρωσης εδαφών στα κατάντη και πεδινά τμήματα.

Ατμόσφαιρα, Κλίμα, Ενέργεια

- Στα κριτήρια επιλογής και προώθησης δράσεων να εισαχθούν προβλέψεις ορθής ενεργειακής διαχείρισης και εξοικονόμησης ενέργειας.
- Να ενθαρρύνεται στις επιχειρήσεις η χρήση καθαρών τεχνολογιών και πιο «πράσινων» καυσίμων, η εγκατάσταση συστημάτων αντιρρύπανσης και η υιοθέτηση συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας.
- Να ενθαρρύνεται η κατασκευή βιοκλιματικών κτιρίων, κατά τα παραδοσιακά, αρχιτεκτονικά και μορφολογικά, τοπικά πρότυπα, καθώς και η χρήση φωτοβολταϊκών συστημάτων παραγωγής ενέργειας στις μικρής κλίμακας επιχειρήσεις της Ενότητας. Στην ίδια κατεύθυνση, να προωθηθεί η πολιτική εξοικονόμησης

ενέργειας στα δημόσια κτίρια, με έμφαση στη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (φωτοβολταϊκά), και διερεύνηση ένταξης της Ενότητας σε σχετικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πληθυσμός, Ανθρώπινη υγεία

- Να προωθηθεί η εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, για να ελαχιστοποιηθεί η περιβαλλοντική όχληση από την παραγωγή κάθε είδους αποβλήτων.
- Να προωθηθεί η εκπόνηση προγραμμάτων πρόληψης και διαχείρισης έκτακτων, ατυχηματικών καταστάσεων.

Πολιτιστική, Ιστορική και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά

- Να διασφαλίζεται εκ των προτέρων ότι η υλοποίηση των προτεινόμενων από το ΣΧΟΟΑΠ δράσεων και έργων δεν θα ενέχει κινδύνους υποβάθμισης θέσεων και περιοχών πολιτισμικού ενδιαφέροντος.
- Να αξιοποιούνται οι δυνατότητες δράσεων ανάπτυξης του τουριστικού τομέα, για την προστασία και ανάδειξη θέσεων και περιοχών πολιτισμικού ενδιαφέροντος.
- Να αποφεύγεται η χωροθέτηση ασύμβατων έργων και δραστηριοτήτων σε οριοθετημένες περιοχές πολιτισμικού ενδιαφέροντος, όπως και οχλουσών δραστηριοτήτων πλησίον τέτοιων περιοχών.
- Να λαμβάνεται μέριμνα ώστε, κατά τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε περιοχές και χώρους εκδηλώσεων πολιτισμικού ενδιαφέροντος, να μην αλλοιώνεται η ακεραιότητα του πολιτισμικού περιβάλλοντος.
- Να ενθαρρύνονται τουριστικές δραστηριότητες που εντάσσονται στο φυσικό περιβάλλον και αναδεικνύουν την τοπική, πολιτιστική κληρονομιά, έναντι αυτών που ενισχύουν φαινόμενα μαζικού τουρισμού τα οποία ενέχουν κινδύνους υποβάθμισης των φυσικών – πολιτιστικών πόρων και δεν συμβαδίζουν με την προωθούμενη από το Σχέδιο οικοτουριστική φυσιογνωμία της περιοχής μελέτης.

Τοπίο

- Να λαμβάνονται μέτρα αποκατάστασης του τοπίου σε περιπτώσεις υποβάθμισης από δράσεις – έργα του ΣΧΟΟΑΠ.
- Να δίνεται προτεραιότητα στην εγκατάσταση έργων και δραστηριοτήτων σε οργανωμένους χώρους ή θεσμοθετημένες περιοχές, με γνώμονα την ελάχιστη δυνατή αλλοίωση του αστικού και αγροτικού τοπίου.
- Η διαθεσιμότητα δημόσιας γης σε υφιστάμενο οικιστικό περιβάλλον να αξιοποιείται κατά προτεραιότητα για τη δημιουργία ελεύθερων χώρων και χώρων πρασίνου.
- Να δίνεται προτεραιότητα σε δράσεις του ΣΧΟΟΑΠ που θα αναστρέψουν την υποβάθμιση περιοχών του αστικού και του εξωαστικού χώρου, όπως οικιστικές αναπλάσεις, δημιουργία – αξιοποίηση ελεύθερων χώρων κλπ.

ΔΡΑΣΕΙΣ

- Να υιοθετηθούν τα μέτρα και οι δράσεις που προβλέπονται από το εγκεκριμένο Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, και αφορούν τους τομείς προτεραιότητας που σχετίζονται με την περιοχή μελέτης (ορεινές δασικές εκτάσεις και παράκτιες περιοχές με θερινό τουρισμό), καθώς και τον τομέα της αντιπλημμυρικής προστασίας για τις περιοχές της Δ.Ε. Μενιδίου που βρίσκονται εντός Ζώνης Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).
- Να υιοθετηθούν τα μέτρα και οι δράσεις που προβλέπονται από το νέο Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2021-2030 (ΦΕΚ 83/Α/2022), από το νέο Νόμο για την Ανακύκλωση (Ν. 4819/2021, ΦΕΚ 129/Α/2021) και από τη Μελέτη Αναθεώρησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 4175/Β/2016). Ενδεικτικά αναφέρεται ο καθορισμός κινήτρων και αντικινήτρων, οικονομικών ή μη, για τους παραγωγούς αποβλήτων, τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τους Ο.Τ.Α., η δημιουργία κεντρικών πράσινων σημείων, κέντρων επαναχρησιμοποίησης υλικών, η διοργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης που απευθύνονται στο ευρύ κοινό με επιτυχημένα παραδείγματα προγραμμάτων πρόληψης, που θα απευθύνονται κυρίως σε τρεις βασικές ομάδες χρηστών (καταναλωτές/ νοικοκυριά, εμπόριο και βιομηχανία), η χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών σε 4 ρεύματα (χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό), η χωριστή συλλογή των κλωστοϋφαντουργικών και των επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων, η χωριστή συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας σε διακριτά ρεύματα σε δημοτικές αθλητικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, βρεφονηπιακούς σταθμούς, η προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης κλπ.
- Να υιοθετηθούν τα μέτρα που τίθενται από το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υ.Δ. Ηπείρου (ΦΕΚ 2684/Β/2018), ιδιαίτερα για τις παραρεμάτιες ζώνες και την πεδινή έκταση γύρω από τους οικισμούς Συκούλα και Μαρλέσι που περιλαμβάνονται σε Ζώνη Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ).
- Να υιοθετηθούν τα βασικά και τα συμπληρωματικά μέτρα που τίθενται από τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (1^η Αναθεώρηση - ΦΕΚ 4664/Β/2017) και Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (1^η Αναθεώρηση - ΦΕΚ 4681/Β/2017). Ειδικότερα, τα βασικά μέτρα αφορούν κυρίως τις ενέργειες που προκύπτουν από την Κοινοτική νομοθεσία περί περιβαλλοντικής προστασίας (Οδηγία 2006/118/ΕΚ για την Προστασία Υπόγειων Υδάτων από τη Ρύπανση και την Υποβάθμιση, Οδηγίες 76/160/ΕΟΚ, 2006/7/ΕΚ για τα Ύδατα Κολύμβησης, Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/47/ΕΚ για τις Περιοχές Natura 2000, Οδηγίες 80/778/ΕΟΚ, 98/83/ΕΚ για το Πόσιμο Νερό κ.ά.), καθώς και από την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, με έμφαση στα ΥΣ που εκτιμάται ότι βρίσκονται σε κίνδυνο μη επίτευξης των Στόχων της Οδηγίας. Ενδεικτικά μέτρα που αφορούν τα Υδατικά Συστήματα της περιοχής μελέτης:

- Εφαρμογή ειδικού προγράμματος ελέγχου παρουσίας δραστικών ουσιών η χρήση των οποίων δεν επιτρέπεται σε φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
 - Παρακολούθηση της ανοξικότητας που παρατηρείται στον Αμβρακικό κόλπο και της χρονικής εξέλιξης που εμφανίζει αυτή η διαστρωμάτωση.
 - Λήψη πρωτοβουλιών για τη σύναψη περιβαλλοντικής συμφωνίας μεταξύ του Φορέα Διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής του υδροτοπικού συστήματος Αμβρακικού και φορέων των αγροτών και των κτηνοτρόφων για τον περιορισμό των επιπτώσεων της γεωργίας στην κατάσταση των υδροτοπικών οικοσυστημάτων.
 - Λήψη πρωτοβουλιών για τη σύναψη περιβαλλοντικής συμφωνίας μεταξύ του Φορέα Διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής υδροτοπικού συστήματος Αμβρακικού και φορέων των αλιέων και των ιχθυοκαλλιεργειών για τον περιορισμό τυχόν επιπτώσεων της εκτατικής και εντατικής ιχθυοκαλλιέργειας στην κατάσταση των μεταβατικών και παράκτιων ΥΣ και οικοσυστημάτων.
 - Προσδιορισμός επιλεγμένων περιοχών λήψης φερτών υλικών για τις ανάγκες τεχνικών έργων.
 - Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, για θέματα νέων τεχνολογιών, σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών, θεμάτων προστασίας περιβάλλοντος, ευφορίας των γεωργικών εδαφών κ.λπ.
 - Εκπόνηση μελετών επαναχρησιμοποίησης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για όλες τις υφιστάμενες ΕΕΑ τριτοβάθμιας επεξεργασίας.
- Να προβλεφθεί η σταδιακή απομάκρυνση των ασύμβατων παραγωγικών δραστηριοτήτων, στις ζώνες (εντός και εκτός οικισμών), όπου από το Σχέδιο θεωρούνται μη επιτρεπόμενες, με προτεραιότητα:
- στις κτηνοτροφικές μονάδες εντός οικισμών
 - στις μεταποιητικές μονάδες μέσης – υψηλής όχλησης ή μη σχετιζόμενες με την τοπική παραγωγή, στο δυτικό όριο της Δ.Ε. (πεδινή έκταση δυτικά της Εθνικής Οδού που συνορεύει άμεσα με τη Ζώνη Β του Περιβαλλοντικού Πάρκου του Αμβρακικού Κόλπου), με την προϋπόθεση ότι θα μετεγκατασταθούν σε κατάλληλο, θεσμοθετημένο υποδοχέα (Επιχειρηματικό Πάρκο) σε όμορη Δ.Ε.
 - στις μονάδες υδατοκαλλιέργειας που λειτουργούν στην περιοχή μελέτης, με κατεύθυνση τη μετεγκατάστασή τους σε ΠΟΑΥ της ΠΑΥ Αμβρακικού.

Επισημαίνεται ότι, ειδικά για τον τομέα των υδατοκαλλιεργειών, το Αναθεωρημένο Περιφερειακό Πλαίσιο ΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 845/Δ/2020) περιλαμβάνει τους εξής περιβαλλοντικούς όρους:

- Εξασφάλιση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη χωρική διάρθρωση της υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας σύμφωνα με τους βασικούς στόχους του Γενικού και Ειδικού Πλαισίου για την ορθολογική διαχείριση του χώρου, την προστασία των ευαίσθητων φυσικών πόρων και του τοπίου.

- Προώθηση του εξορθολογισμού της χωροθέτησης των υδατοκαλλιεργειών με ενίσχυση της οργανωμένης λειτουργίας των μονάδων έναντι της σημειακής χωροθέτησης
- Στο νέο Σχέδιο Διαχείρισης για τις περιοχές Natura 2000 των Περιφερειών Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, που θα περιλαμβάνει και την ευρύτερη περιοχή μελέτης, να περιληφθεί η σύνταξη εξειδικευμένων τοπικών σχεδίων δράσης για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων φαινομένων, με προτεινόμενες προτεραιότητες τη λαθροθηρία και τις πυρκαγιές.
- Σε ό,τι αφορά την προστασία των δασικών περιοχών της Δ.Ε. Μενιδίου, να αξιοποιηθούν κατευθύνσεις όπως:
 - Κατάρτιση σχεδίων δράσης με άξονα την αντιμετώπιση και πρόληψη δασικών πυρκαγιών σε συνεργασία με τις αρμόδιες δασικές αρχές. Καλλιέργεια ποικίλων δασών που είναι πιο ανθεκτικά στις επιθέσεις επιβλαβών οργανισμών και παρουσιάζουν μικρότερο κίνδυνο ανάφλεξης. Εφαρμογή συστημάτων παρακολούθησης. Σχεδιασμός εργασιών για την «οχύρωση» των δασικών οικοσυστημάτων πριν την έναρξη της κάθε αντιπυρικής περιόδου, με ήπιες δασοπονικές τεχνικές (π.χ. καθαρισμοί, απομάκρυνση καύσιμης ύλης κλπ.). Κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης πυρκαγιών ανά περιοχή, σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς (δασικές αρχές κλπ.), χαρτών προσδιορισμού διαδρομών, πηγών νερού και τρόπου μεταφοράς κλπ. Ενίσχυση του εθελοντισμού στη δασοπυρόσβεση και φύλαξη. Ενεργητική παρακολούθηση κατάστασης δασικών οικοσυστημάτων, όπως αναφλεξιμότητας τους, ποσότητας καύσιμης ύλης, υγρασίας κλπ, με χρήση σύγχρονων μεθόδων (π.χ. αξιοποίηση δικτύου επίγειων αισθητήρων, χρήση καμερών λήψης αεροφωτογραφιών στα φάσμα του υπέρυθρου σε τακτικές προγραμματισμένες πτήσεις και ανάλυση τους με κατάλληλο λογισμικό, κλπ).
 - Κατάρτιση σχεδίων δράσης με άξονα την αποκατάσταση και προστασία δασικών περιοχών που έχουν πληγεί από πυρκαγιές σε συνεργασία με τις αρμόδιες δασικές αρχές. Στα σχέδια αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνονται άμεσες ενέργειες για την κήρυξη αναδασώσεων, την ανάδειξη των σχετικών περιοχών – όπου απαιτείται λόγω απειλών – σε «ζώνες αυξημένης εποπτείας και ελέγχου» για την πρόληψη παράνομων ενεργειών. Επίσης, θα πρέπει να προβλέπονται άμεσα έργα συγκράτησης των εδαφών και τον περιορισμό φαινομένων διάβρωσης. Η πορεία αναγέννησης των πληγέντων περιοχών θα πρέπει να εποπτεύεται με περιοδικούς ελέγχους.
- Να εξειδικευθεί, με καθορισμό συγκεκριμένης περιοχής, η κατεύθυνση του Σχεδίου περί διερεύνησης της δυνατότητας χωροθέτησης, κατά προτεραιότητα στην ΠΕΠΔ 1, ΠΟΑΠΔ Κτηνοτροφίας (Κτηνοτροφικού Πάρκου) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2742/1999, μετά από σύνταξη ειδικών μελετών για τη βοσκοϊκανότητα της περιοχής, τη φέρουσα ικανότητα σε σταβλισμένες και ημι-σταβλισμένες κτηνοτροφικές μονάδες και την επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων.

- Να προωθηθεί η κατάρτιση καταγραφής των μελλοντικών αναγκών ύδρευσης των οικισμών και των παραγωγικών δραστηριοτήτων, και αντίστοιχου προγράμματος εξασφάλισης των αναγκών αυτών. Στο πλαίσιο αυτό να διερευνηθεί η σκοπιμότητα προγραμματισμού νέων υδρευτικών έργων, όπως διάνοιξη νέων γεωτρήσεων, δέσμευση χειμερινών επιφανειακών απορροών, κατασκευή φραγμάτων ή λιμνοδεξαμενών, εφόσον βέβαια οι γεωλογικές, περιβαλλοντικές, υδρογεωλογικές και υδρολογικές συνθήκες το επιτρέπουν.
- Μέχρι την πλήρη εφαρμογή της κατεύθυνσης του ΣΧΟΟΑΠ για μελέτη και κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων για όλες τις Πολεοδομικές Ενότητες της Δ.Ε. Μενιδίου, σε μεταβατικό στάδιο να κατασκευάζονται μόνο στεγανοί και όχι απορροφητικοί βόθροι.
- Ειδικά για τα κοιμητήρια της περιοχής μελέτης, και στο πλαίσιο της πρόβλεψης του ΣΧΟΟΑΠ για τήρηση των νόμιμων αποστάσεων ή την κατάργηση / μεταφορά τους, να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση, κατά τη χωροθέτηση νέων ή την επέκταση υφιστάμενων κοιμητηρίων, στην αυστηρή τήρηση των περιβαλλοντικών όρων – περιορισμών και της διαδικασίας που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία (συνοδευτικές γεωλογικές, υδρογεωλογικές και περιβαλλοντικές μελέτες κλπ.). Επιπρόσθετα, να προωθηθεί η κατασκευή δικτύου αποστράγγισης τόσο περιμετρικά όσο και εντός των υφιστάμενων κοιμητηρίων, κυρίως αυτών που γειτνιάζουν με άξονες του υδρογραφικού δικτύου, με σκοπό τη συλλογή και αποχέτευση των επιφανειακών υδάτων μακριά από το χώρο του κοιμητηρίου και τη διάθεσή τους σε ειδικό χώρο για περαιτέρω επεξεργασία.
- Σε εξειδίκευση της κατεύθυνσης του Σχεδίου περί προώθησης της ανακύκλωσης των οργανικών γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων στους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας, να διερευνηθεί, με την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών σκοπιμότητας, η δυνατότητα εγκατάστασης βιώσιμων μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης οργανικών αποβλήτων, καθώς και μικρών υδροηλεκτρικών έργων.
- Σχετικά με την πρόληψη ή μετριασμό των γεωλογικών κινδύνων, καθώς και για τον έλεγχο και την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων που αποτελούν εν δυνάμει απειλές της ανθρώπινης υγείας στην περιοχή μελέτης, να αξιοποιηθούν οι σχετικές κατευθύνσεις της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας, όπως (συνοπτική αναφορά):
 - Προτείνεται, σύμφωνα και με το διαχωρισμό της περιοχής μελέτης σε ζώνη ευνοϊκών συνθηκών, ζώνη μέτριων συνθηκών, ζώνη οριακών συνθηκών και ζώνη δυσμενών συνθηκών, η ιεραρχική επιλογή των περιοχών για δόμηση, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση τους στις ζώνες: καταρχήν κατάλληλες περιοχές για δόμηση, καταρχήν κατάλληλες περιοχές υπό προϋποθέσεις και καταρχήν ακατάλληλες περιοχές, η οποία θα εξασφαλίζει την τεχνικώς ασφαλέστερη και τεχνικοοικονομικά πλεονεκτικότερη επιλογή.

- Προτείνεται η ταχύτερη προώθηση των διαδικασιών οριοθέτησης των ρεμάτων, για να εξασφαλιστεί η ασφαλής διόδευση των πλημμυρικών τους απορροών, η περιβαλλοντική τους προστασία, καθώς και η αποτροπή αυθαίρετων παρεμβάσεων στην κοίτη τους, για τις οποίες προτείνεται ούτως ή άλλως η άμεση απαγόρευση τους.
- Για την αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων μετά από την εκδήλωση έντονων βροχοπτώσεων είναι απαραίτητη η συντήρηση και η εξασφάλιση της καλής λειτουργίας των υφιστάμενων υδραυλικών έργων, κυρίως κατά την υγρή περίοδο.

Επιπρόσθετα, ειδικά για τους οικισμούς Λαγκάδα και Βαλμάδα, και το ιστορικό των έντονων κατολισθητικών φαινομένων που αυτοί διαθέτουν, σε συνέχεια των αντίστοιχων γεωτεχνικών ερευνών που έχουν εκπονηθεί από το ΙΓΜΕ (1979 και 1987, αντίστοιχα), προτείνεται η διαδικασία της παρ. 4.1 του άρθρου 22 του Ν.4258/2014, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 64 του Ν.4602/2019, η οποία θέτει ως βασική προϋπόθεση για την έκδοση άδειας δόμησης εντός των ορίων των επίμαχων οικισμών, προβλέπεται η εκπόνηση ειδικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας με αντικείμενο την εξέταση του συνόλου της πληγείσας και επηρεαζόμενης περιοχής και τον καθορισμό των τμημάτων αυτής που είναι κατάλληλα για δόμηση ή κατάλληλα υπό προϋποθέσεις για δόμηση.

- Μέχρι την υλοποίηση της πρότασης του ΣΧΟΟΑΠ περί υπογειοποίησης / απομάκρυνσης του τμήματος της γραμμής υψηλής τάσης που διέρχεται από οικιστικές περιοχές, προτείνεται η επέκταση της απαγόρευσης κάθε δόμησης σε ζώνη 50 m εκατέρωθεν των γραμμών υψηλής και υπερυψηλής τάσης και των πυλώνων της (από 20 και 25 m εκατέρωθεν αντίστοιχα που προτείνει το ΣΧΟΟΑΠ και είναι υποχρεωτικό σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία). Επιπρόσθετα, να προωθηθεί η διενέργεια εξειδικευμένων μετρήσεων (Έλεγχος Ηλεκτρομαγνητικής Επιβάρυνσης) στις επίμαχες οικιστικές περιοχές του Μενιδίου και της Συκούλας, βάσει των οποίων θα αποφασισθεί αν απαιτείται διεύρυνση της ανωτέρω ζώνης.
- Να αντιμετωπισθεί ενεργά το ζήτημα της άμεσης επαφής του αυτοκινητοδρόμου της Ιόνιας Οδού με τις οικιστικές περιοχές της Συκούλας και του Ελαιοχωρίου. Ειδικότερα, για το ζήτημα της ακουστικής ρύπανσης προτείνεται να τοποθετηθούν ηχοπετάσματα που θα παρεμβάλλονται μεταξύ της πηγής του θορύβου και των κατοικιών, ενώ για τη γενική προστασία των οικισμών, προτείνεται η δημιουργία μίας ζώνης προστασίας (buffer zone) πλάτους > 20m, παράλληλα των ορίων της οδού, όπου θα ελέγχονται οι σχετικές χρήσεις. Τέλος, ειδικά για την περιοχή του Ελαιοχωρίου, λόγω της άμεσης γειτνίασης των ορυγμάτων του αυτοκινητόδρομου με κατοικημένες περιοχές, προτείνεται η εφαρμογή της μεθόδου του ανοιχτού ορύγματος («Cut & Cover»), σε κατάλληλο μήκος και θέση ώστε να εξασφαλίζεται η αισθητική και λειτουργική συνέχεια του οικισμού στον εξωαστικό – περιαστικό χώρο.
- Να προωθηθούν εργασίες ανάδειξης πεζοπορικής διαδρομής πολιτιστικού και λαογραφικού ενδιαφέροντος, που θα συνδέει τις Μονές Συγγενών και Δρυμοναρίου με ενδιάμεσο σταθμό το Μετόχι του

Κοσμά του Αιτωλού, καθώς και περιπατητικής διαδρομής τουρισμού – αναψυχής (με διερεύνηση της δυνατότητας συμπλήρωσής της και με ποδηλατόδρομο), παράλληλα με την ακτογραμμή της περιοχής μελέτης, με έναρξη το νότιο όριο του οικισμού του Μενιδίου, πέρασμα από τη θέση του προτεινόμενου από το Σχέδιο Περιβαλλοντικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου, και κατάληξη στην οικιστική συγκέντρωση «Κατσούλι».

8.2. ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΔΕΙΚΤΕΣ

Η παρακολούθηση – έλεγχος (monitoring) τίθεται ως σημαντική έννοια της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΠΕ), προκειμένου να υπάρχει η δυνατότητα να εκτιμούνται εκ των υστέρων ζητήματα όπως η ακρίβεια της πρόβλεψης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η συμβολή του Σχεδίου στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων, η αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων μέτρων αντιμετώπισης, η ύπαρξη επιπλέον δυσμενών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η ανάγκη λήψης επιπρόσθετων διορθωτικών μέτρων.

Για την διαδικασία της παρακολούθησης υπεύθυνη είναι η Αρχή Σχεδιασμού, η οποία θα πρέπει να μεριμνά για τη συγκέντρωση των σχετικών πληροφοριών από τους τελικούς αποδέκτες των δράσεων του ΣΧΟΟΑΠ, με τη συνεργασία και υποστήριξη κάθε Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, με αρμοδιότητα παρακολούθησης περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων στον τομέα τους.

Είναι δεδομένο πως σε πολλές περιπτώσεις είναι δύσκολο να αποτιμηθούν μεμονωμένα οι επιπτώσεις επιμέρους έργων του Σχεδίου, ιδιαίτερα όταν αυτά αποτελούν μέρη ευρύτερων πολιτικών και δράσεων μεγαλύτερης κλίμακας. Το προτεινόμενο σύστημα παρακολούθησης περιλαμβάνει τη μέτρηση δεικτών που μπορούν να διασφαλίσουν μια αξιόπιστη σχέση μεταξύ της συνολικής εφαρμογής του ΣΧΟΟΑΠ και της αντίστοιχης, πιθανής περιβαλλοντικής επίπτωσης. Στη συνέχεια, η σύνταξη ετήσιων εκθέσεων παρακολούθησης επί τη βάση των παραπάνω ελέγχων – μετρήσεων θα επιτρέψει τη δυνατότητα λήψης διορθωτικών μέτρων, σε περίπτωση που αυτό τεκμηριωθεί απαραίτητο.

Η επιλογή των δεικτών γίνεται ανά περιβαλλοντικό θεματικό πεδίο, καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μία περιβαλλοντική συνιστώσα – όπως αυτές διαχωρίστηκαν προηγούμενα στο επίπεδο της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων:

Βιοποικιλότητα, Χλωρίδα, Πανίδα

Η απογραφή και η αξιολόγηση της βιοποικιλότητας στον ελληνικό χώρο ξεκίνησε ουσιαστικά το 1994, σε εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, με την υλοποίηση του προγράμματος «Καταγραφή, Αναγνώριση, Εκτίμηση και Χαρτογράφηση των Τύπων Οικοτόπων και των Ειδών Χλωρίδας και Πανίδας της Ελλάδας (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)», στα αποτελέσματα του οποίου βασίσθηκε το μεταγενέστερο (1999-2001) πρόγραμμα του ΥΠΕΧΩΔΕ «Αναγνώριση και περιγραφή των τύπων οικοτόπων σε περιοχές ενδιαφέροντος για τη διατήρηση της φύσης». Η θεσμοθετική ολοκλήρωση των παραπάνω προγραμμάτων, με το Νόμο της

Βιοποικιλότητας (Ν. 3937/2011) οδήγησε στον τελικό καθορισμό των περιοχών του ελληνικού χώρου που εντάχθηκαν στο δίκτυο Natura 2000. Για καθεμία από τις περιοχές αυτές (συμπεριλαμβανομένης της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης GR2110001, που ανήκει εν τμήματι στην περιοχή μελέτης) υπάρχει τοπογραφική απεικόνιση ορίων (κλίμακα 1:25.000) και Πληροφοριακό Δελτίο (Datashet) με αναλυτικά στοιχεία, το οποίο ανανεώνεται σε ετήσια βάση με τη βοήθεια, κυρίως, ελληνικών ακαδημαϊκών φορέων.

Για την παρακολούθηση της ορνιθοπανίδας (καθώς μικρά τμήματα της περιοχής μελέτης περιλαμβάνονται στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας GR2110006 και GR2110004), σημαντική πηγή αποτελούν οι δημοσιεύσεις και οι εξειδικευμένες έρευνες της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, οι οποίες παρουσιάζονται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Στο επίπεδο της παρούσας μελέτης, κομβικό ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κοιλιάδας Αχελώου και Αμβρακικού Κόλπου, η οποία δύναται να οργανώσει την παρακολούθηση ερωτημάτων – δεικτών της περιοχής μελέτης (το μεγαλύτερο μέρος της οποίας ανήκει στη Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου του Πάρκου), που μπορούν να συσχετισθούν με τις δράσεις του ΣΧΟΟΑΠ.

Προτεινόμενοι δείκτες:

- Μεταβολή πληθυσμών χλωρίδας και πανίδας (με έμφαση στα προστατευόμενα είδη).
- Μεταβολές στη βιοποικιλότητα.
- Μεταβολές στις εκτάσεις των οικοτόπων.
- Μεταβολές στην έκταση των δασικών περιοχών, με έμφαση στην πορεία αναγέννησης των πληγέντων από πυρκαγιά περιοχών.
- Βαθμός κατάτμησης οικοσυστημάτων από τη χωροθέτηση έργων και δραστηριοτήτων.
- Έκταση αποκατεστημένων / επαναφυτεμένων περιοχών μέσω φύτευσης (π.χ. εγκαταλειμμένα λατομεία, πρώην ΧΑΔΑ).

Υδατικοί πόροι

Σε εθνικό επίπεδο, από το 2011 (ΦΕΚ 2017/Β/2011) βρίσκεται σε λειτουργία το Εθνικό Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Ποιότητας και Ποσότητας των Υδάτων της Χώρας. Με το ίδιο νομοθέτημα καθορίστηκαν οι θέσεις των αντίστοιχων μετρητικών σταθμών, καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές και τα ελάχιστα κριτήρια για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2009/90/ΕΚ, η οποία βασίσθηκε στην αρχική Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Όπως έχει προαναφερθεί, η συγκεκριμένη Οδηγία εισάγει τη λογική της αξιολόγησης της ποιότητας των υδατινών σωμάτων (επιφανειακών, μεταβατικών, παράκτιων και υπόγειων) σε συνάρτηση με τη χρήση τους και εισάγει τη λογική της οικολογικής κλιμακωτής διαβάθμισης (εξαιρετική, καλή, μέτρια, ελλιπής, κακή), με βάση χημικούς, βιολογικούς και υδρομορφολογικούς δείκτες, αντί της προϊσχύουσας διάκρισης σε επιτρεπτό / μη επιτρεπτό, βάσει οριακών τιμών αποκλειστικά χημικών παραμέτρων. Γενικός

στόχος, επί του οποίου δίνεται η δυνατότητα τεκμηριωμένων εξαιρέσεων, η επίτευξη τουλάχιστον της καλής χημικής και καλής οικολογικής κατάστασης σε όλα τα υδάτινα σώματα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το Πρόγραμμα, που υπάγεται στην αρμοδιότητα του ΥΠΕΚΑ, υλοποιεί την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών των εσωτερικών, μεταβατικών, παράκτιων και υπόγειων υδάτων της χώρας και περιλαμβάνει 2000 θέσεις δειγματοληψιών και μετρήσεων, με μετρήσεις τόσο χημικών όσο και βιολογικών παραμέτρων.

Με δεδομένο ότι καμία από τις ανωτέρω θέσεις δεν περιλαμβάνεται στο έδαφος της περιοχής μελέτης, εκτιμάται ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα δίκτυο σημείων ελέγχου των επιφανειακών, ποτάμιων και υπόγειων υδατικών συστημάτων της Δ.Ε. Μενιδίου, με προτεραιότητα σε σημεία πιθανής υψηλής επιβάρυνσης από μεταποιητικές και κτηνοτροφικές μονάδες, κοιμητήρια, αποκατεστημένος ΧΑΔΑ Μενιδίου κλπ., προκειμένου για την παρακολούθηση της ποσότητας και της ποιότητάς τους, σε συσχέτιση με την εφαρμογή των αντίστοιχων προτάσεων του Σχεδίου (απομάκρυνση κοιμητηρίων εντός οικισμών, εκλογίκευση χρήσης φυτοφαρμάκων – λιπασμάτων, προώθηση βιολογικής γεωργίας, εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης κλπ.). Η διεξαγωγή δειγματοληψιών προτείνεται να γίνεται τουλάχιστον 2 φορές το χρόνο (μία σε περίοδο χαμηλής και μία σε περίοδο υψηλής στάθμης), ενώ η ανάλυση των δεικτών θα δείξει την πρόοδο στην επίτευξη των στόχων του ΣΧΟΟΑΠ που σχετίζονται με την ποσότητα (υδρευτική επάρκεια) και την ποιότητα των υδάτων της περιοχής μελέτης. Ταυτόχρονα, θα μπορεί να αξιολογηθεί τεκμηριωμένα, σε ποιοτικό και ποσοτικό επίπεδο, η θετική επίπτωση συγκεκριμένων δράσεων του ΣΧΟΟΑΠ, όπως είναι η ορθολογική αντιμετώπιση των οργανικών αποβλήτων και η σταδιακή απομάκρυνση των κοιμητηρίων από τους οικισμούς. Παράλληλα, σε δεύτερο επίπεδο, προτείνεται η διεξαγωγή συστηματοποιημένων ελέγχων της ποιότητας του νερού ύδρευσης σε όλους τους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας.

Προτεινόμενοι δείκτες:

- Ποιότητα πόσιμου νερού: Ο δείκτης αναφέρεται στην τιμή συγκεκριμένων φυσικοχημικών παραμέτρων του πόσιμου νερού και στη σύγκριση των τιμών τους με εθνικές και διεθνώς καθορισμένες οριακές τιμές.
- Κατά κεφαλή ζήτηση νερού: Ο λόγος των συνολικών απολήψεων νερού προς τον πληθυσμό της χώρας σε μία δεδομένη χρονική στιγμή παρέχει ένα μέτρο της μέσης ζήτησης νερού για την κάλυψη των αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας που είναι άμεσα συγκρίσιμο με δεδομένα άλλων περιοχών.
- Ένταση χρήσης νερού στη γεωργία: Η ένταση χρήσης νερού στη γεωργία υπολογίζεται ως ο λόγος της κατανάλωσης αρδευτικού νερού προς τη συνολική αρδευόμενη έκταση. Εκφράζει ένα ποσοτικό μέτρο για την εξάρτηση του γεωργικού τομέα από τη χρήση υδατικών πόρων και είναι άμεσα συγκρίσιμο με τις επιδόσεις περιοχών.

- Απολήψεις νερού: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη των ετήσιων απολήψεων νερού από επιφανειακά και υπόγεια νερά και υποδηλώνει την πίεση που υφίστανται τα διαθέσιμα αποθέματα.

Τέλος, σε ό,τι αφορά την ποιότητα των παράκτιων υδάτων της περιοχής μελέτης, όπως έχει προαναφερθεί η παραλία του Μενιδίου είναι ήδη ενταγμένη στο «Πρόγραμμα παρακολούθησης ποιότητας νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας» και η ποιότητα των υδάτων της παρακολουθείται συστηματικά από το 1990, με τις μετρήσεις του Προγράμματος να επαναλαμβάνονται ετήσια, κατά τη διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου, από το Μάιο έως τον Οκτώβρη. Μάλιστα, σε περίπτωση εμφάνισης φαινομένων ρύπανσης των υδάτων ή επιβάρυνσης του περιβάλλοντος της ακτής κολύμβησης, ενεργοποιείται μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης για την πρόληψη και την ασφάλεια των λουομένων. Ο αρμόδιος φορέας διαχείρισης τέτοιων καταστάσεων είναι ο Δήμος Αμφιλοχίας. Στις επανορθωτικές ενέργειες περιλαμβάνονται:

- Ενημέρωση του κοινού για την ρύπανση και την εκτιμώμενη διάρκεια αυτής.
- Έκδοση απόφασης προσωρινής διακοπής της κολύμβησης (εάν κριθεί απαραίτητο από τις αρμόδιες Υπηρεσίες).
- Συνέχιση της παρακολούθησης των υδάτων, σύμφωνα με το αντίστοιχο πρόγραμμα παρακολούθησης που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της Οδηγίας 2006/7/Ε.Κ., και λήψη πρόσθετου δείγματος, προκειμένου να επιβεβαιωθεί ότι το περιστατικό έχει λήξει. Σε περίπτωση που το πρόγραμμα παρακολούθησης προβλέπει λήψη δείγματος στην περίοδο εμφάνισης της βραχυπρόθεσμης ρύπανσης, το δείγμα αυτό μπορεί να εξαιρεθεί και να αντικατασταθεί από ένα πρόσθετο δείγμα, το οποίο θα ληφθεί 7 ημέρες μετά την εξάλειψη του φαινομένου.

Έδαφος

Κρίνεται ως απαραίτητος ο τακτικός έλεγχος της εδαφικής ρύπανσης (οργανικές ουσίες κλπ.) σε διαφορετικές θέσεις κοντά σε μεταποιητικές και κτηνοτροφικές μονάδες, ώστε να ελέγχεται πιθανή εδαφική υποβάθμιση – ρύπανση από τα απόβλητα των εγκαταστάσεων.

Επίσης, η παρακολούθηση του δείκτη του ποσοστού των στερεών αποβλήτων που ανακυκλώνεται, αποτελεί αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης του περιβαλλοντικού στόχου του ΣΧΟΟΑΠ που σχετίζεται με τη μείωση του όγκου των στερεών αποβλήτων που καταλήγουν στον εδαφικό αποδέκτη.

Προτεινόμενοι δείκτες:

- Κίνδυνος οξίνισης εδαφών – διάβρωση εδαφών: Περιγράφεται η διαχρονική εξέλιξη της έκτασης και του ποσοστού των καλλιεργειών που απειλούνται από την οξίνιση του εδάφους. Ο δείκτης διάβρωσης των εδαφών είναι απαραίτητος για την κατάρτιση διαχειριστικών σχεδίων βελτίωσης και συνεισφέρει ουσιαστικά στις επεμβάσεις πρόληψης πλημμυρικών φαινομένων, αλλά και του φαινομένου της ερημοποίησης.

- Έκταση γεωργικής γης και ποσοστό βιολογικών καλλιεργειών: Ο δείκτης αυτός περιγράφει τις μεταβολές στις χρήσεις γης, αλλά και τη στροφή ή όχι προς τις βιολογικές καλλιέργειες που έχουν άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα των εδαφών.
- Ποσοστό παραγόμενων αποβλήτων που καταλήγουν σε ΧΥΤΑ.

Ατμόσφαιρα, Κλίμα, Ενέργεια

Προτείνεται η τακτική διεξαγωγή ελέγχου των αερίων ρύπων, των καθορισμένων δεικτών ποιότητας της ατμόσφαιρας και του θορυβικού περιβάλλοντος, με έμφαση σε ευαίσθητες θέσεις όπως τα σημεία των οικισμών που βρίσκονται κοντά σε οδικά τμήματα με μεγάλη κυκλοφορία, εντός αναπτυσσόμενων οικιστικών περιοχών ή περιοχών με οχλούσες χρήσεις. Επιπρόσθετα, προτείνεται η δημιουργία βάσης δεδομένων με σκοπό την παρακολούθηση της εξέλιξης δεδομένων που αφορούν την παραγόμενη και την καταναλισκόμενη ενέργεια στην περιοχή μελέτης.

Προτεινόμενοι δείκτες:

- Εκπομπές αερίων ρύπων: Ο δείκτης εκφράζει τη συνολική ποσότητα των ετήσιων εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων. Σκοπός του δείκτη είναι η συνολική αποτύπωση των εκπομπών των αερίων ρύπων στους οποίους αναφέρεται η σχετική νομοθεσία.
- Συμμετοχή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή: Ο δείκτης παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των ΑΠΕ στο σύνολο της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας και πληροφορεί για την πορεία προσαρμογής της χώρας με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας.
- Διείσδυση φυσικού αερίου και βιοκαυσίμων: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διείσδυση του φυσικού αερίου στον οικιακό, εμπορικό και βιομηχανικό τομέα. Επίσης υπολογίζει την κατανάλωση βιοκαυσίμων ως ποσοστό επί της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στις μεταφορές. Ο δείκτης πληροφορεί για την εξέλιξη του αριθμού συνδέσεων φυσικού αερίου των καταναλωτών ανά τομέα.
- Εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών για θέρμανση νερού: Ο δείκτης παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη της εγκατεστημένης επιφάνειας ηλιακών συλλεκτών παράλληλα με την παραγόμενη ενέργεια σε GWh. Η χρήση ηλιακών συλλεκτών συμβάλλει άμεσα στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των ΑΠΕ στο σύνολο της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης και έμμεσα στη μεγιστοποίηση της συμβολής των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή λόγω υποκατάστασης ηλεκτρικής ενέργειας με ηλιακή.
- Ριζικά ανακαινιζόμενα και νέα κτίρια χαμηλών ενεργειακών απαιτήσεων: Ο δείκτης πληροφορεί για τον αριθμό των νέων ή των ριζικά ανακαινιζόμενων κτιρίων, τα οποία πληρούν τις προδιαγραφές του ΚΕΝΑΚ και παρουσιάζει τη διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού «βιοκλιματικών» κτιρίων στο σύνολο του κτιριακού αποθέματος.

Χρήσεις γης

Μια πρώτη, μακροσκοπικού τύπου, παρακολούθηση των μεταβολών των χρήσεων γης της Ενότητας μπορεί να επιτυγχάνεται από την ενημέρωση των δορυφορικών δεδομένων της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε.

Σε δεύτερο επίπεδο, σχετικοί έλεγχοι μπορούν να διεξάγονται και από τη Δημοτική Αρχή – λειτουργία για την οποία θα ήταν απαραίτητη η εγκατάσταση ενός Συστήματος Γεωγραφικών Πληροφοριών (GIS). Ένα τέτοιο Σύστημα θα μπορούσε να διαχειριστεί την παρακολούθηση των μεταβολών οποιασδήποτε χωρικής και περιγραφικής πληροφορίας αφορά τη Δημοτική Ενότητα, όπως είναι η ποσοτική και ποιοτική μεταβολή των χρήσεων γης, η καταγραφή των υλοποιούμενων έργων υποδομής και πολλά άλλα.

Προτεινόμενοι δείκτες:

- Μεταβολές χρήσεων γης (επιφάνεια και %).
- Ανθρωπογενείς χρήσεις: Εκτάσεις Α' και Β' κατοικίας, βιομηχανικές περιοχές (με επιμέρους διαφοροποιήσεις αναλόγως του βαθμού όχλησης) - αναψυχής, γεωργική γη, κτηνοτροφικές ζώνες, ειδικές εγκαταστάσεις υποδομών, μεταφορικά δίκτυα, κλπ. είναι στοιχεία που απαιτούνται για την επαρκή αξιολόγηση των πιέσεων στις χρήσεις γης, αλλά και της ποιότητας των εδαφικών πόρων.
- Φυσικές περιοχές - αδόμητες εκτάσεις: Δασικές εκτάσεις, προστατευόμενα και μη οικοσυστήματα κλπ.
- Υδάτινες επιφάνειες: Λίμνες, ποταμοί και ρέματα, υγρότοποι.

Πολιτιστική, Ιστορική και Αρχιτεκτονική Κληρονομιά

Ο βαθμός επίτευξης του στόχου της ανάδειξης – τουριστικής αξιοποίησης των πολιτιστικών (αρχαιολογικών, λαογραφικών κ.ά.) πόρων της Δ.Ε. Μενιδίου δύναται να παρακολουθείται, σε επίπεδο εκτίμησης, μέσω μέτρησης δεικτών όπως τα έργα ανάδειξης και αναστήλωσης μνημείων, οι τουριστικές αδειοδοτήσεις ήπιων μορφών θεματικού τουρισμού που σχετίζονται με τον πολιτισμό, η επισκεψιμότητα των μνημείων κ.ά.

Προτεινόμενοι δείκτες:

- Αριθμός / ποσοστό μνημείων που εντάχθηκαν σε πρόγραμμα αποκατάστασης / ανάδειξης εντός του έτους.
- Αριθμός / ποσοστό διατηρητέων κτιρίων που αποκαταστάθηκαν εντός του έτους.
- Αριθμός επισκεπτών αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων.
- Αριθμός χώρων φιλοξενίας καλλιτεχνικών εκδηλώσεων.

Θ. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, στο Κεφάλαιο αυτό γίνεται μνεία των τυχόν δυσκολιών (π.χ. τεχνικά ελαττώματα ή έλλειψη τεχνογνωσίας ή δυσχέρεια στην εξεύρεση πληροφοριών) που προέκυψαν κατά την εκπόνηση της Μελέτης.

Κατά τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας ΣΜΠΕ δεν παρουσιάσθηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες.

I. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

Στην ενότητα αυτή καταγράφονται οι πρόσθετες, βασικές μελέτες και έρευνες, οι οποίες προτείνεται να εκπονηθούν μετά την έγκριση του ΣΧΟΟΑΠ, και πριν την έγκριση έργων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν από την εφαρμογή του Σχεδίου, στην κατεύθυνση της περιβαλλοντικής προστασίας της περιοχής μελέτης. Οι μελέτες αυτές, οι οποίες παρατίθενται στη συνέχεια σε ενδεικτικό επίπεδο, εκτιμάται ότι θα ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των έργων του ΣΧΟΟΑΠ, συμβάλλοντας και στην παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεών του:

Μελέτη για τη Δημιουργία Ενιαίου Συστήματος Παρακολούθησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΣΧΟΟΑΠ

Σε συνέχεια του προηγούμενου Κεφαλαίου, και λαμβάνοντας υπ' όψιν την (ολική ή μερική) έλλειψη σχετικών στοιχείων, προτείνεται η υλοποίηση της παραπάνω Μελέτης. Όπως έχει προαναφερθεί, υφιστάμενα δίκτυα παρακολούθησης (κυρίως του ΥΠΕΚΑ για τα ύδατα) καλύπτουν κάποιο μέρος της παρακολούθησης των δεκτών, αλλά συνολικά υπάρχει έλλειμμα πληροφοριών, σε επίπεδο δεικτών, γεωγραφικής κάλυψης και χρονικού ορίζοντα.

Εξάλλου, πολλά από τα υπάρχοντα δίκτυα παρακολούθησης εκτιμάται πως θα ήταν καλύτερο να λειτουργήσουν συμπληρωματικά στην παραπάνω Μελέτη, καθότι αφορούν το σύνολο της χώρας και δεν θα είναι εύκολη η σύνδεσή τους με την αποτελεσματικότητα των δράσεων του ΣΧΟΟΑΠ.

Σε κάθε περίπτωση, το αντικείμενο της μελέτης μπορεί να περιλαμβάνει:

- Καταγραφή των υφιστάμενων δικτύων παρακολούθησης.
- Καταγραφή των απαιτήσεων παρακολούθησης που προκύπτουν από τις δράσεις του ΣΧΟΟΑΠ.
- Γεωγραφικός και χρονικός σχεδιασμός προγράμματος παρακολούθησης.

Εγκατάσταση Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (GIS) Δ.Ε. Μενιδίου

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά πολύτιμο εργαλείο διαχείρισης χωρικών και περιγραφικών δεδομένων, βάσει του οποίου θα μπορούσε εύκολα να οργανωθεί η παρακολούθηση φυσικών και ανθρωπογενών παραμέτρων (π.χ. χρήσεις γης), τόσο σε επίπεδο περιγραφικής – αριθμητικής πληροφορίας, όσο και χωρικής κατανομής. Για τα παραπάνω προϋποτίθεται η συλλογή των απαιτούμενων πληροφοριών, η επεξεργασία τους και η οργάνωσή τους σε βάση δεδομένων. Εν συνεχεία, οι δυνατότητες ανάλυσης (παραγωγή νέων δεδομένων) και παρουσίασης (παραγωγή χαρτών) του Συστήματος είναι, στην πράξη, απεριόριστες.

Υδρογεωλογική Μελέτη (Μελέτη ολοκληρωμένης διαχείρισης υδατικών πόρων Δ.Ε. Μενιδίου)

Πρόκειται για μια Μελέτη που προτείνεται από το ΣΧΟΟΑΠ και θα αποτελέσει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση του υδρολογικού συστήματος της περιοχής μελέτης και, κυρίως, των αλληλεπιδράσεων αυτού με τα οικοσυστήματα και τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ειδικότερα, κύριο αντικείμενο της Μελέτης είναι ο προσδιορισμός των εκμεταλλεύσιμων ποσοτήτων νερού στη Δ.Ε. Μενιδίου, η κατάρτιση καταγραφής των μελλοντικών αναγκών ύδρευσης των οικισμών, άρδευσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων, οικολογικών παροχών των οικοσυστημάτων κλπ., και η εκπόνηση αντίστοιχου προγράμματος δράσεων και παρεμβάσεων, με στρατηγική σκόπευση στη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη εξασφάλιση της βιώσιμης κάλυψης των αναγκών αυτών. Πιθανές δράσεις και παρεμβάσεις που μπορούν να βασισθούν στην Υδρογεωλογική Μελέτη είναι ο προγραμματισμός νέων υδρευτικών έργων, όπως διάνοιξη νέων γεωτρήσεων, δέσμευση χειμερινών επιφανειακών απορροών, κατασκευή φραγμάτων ή λιμνοδεξαμενών κ.ά.

Μελέτη αστικών αποβλήτων

Πρόκειται για κατεύθυνση του υπερκείμενου περιφερειακού σχεδιασμού. Με τη Μελέτη αυτή θα καθοριστούν προτεραιότητες, υποδομές και πρόγραμμα υλοποίησης, πρόγραμμα παρακολούθησης, δόμηση βάσεων δεδομένων και κριτήρια άσκησης σχετικής πολιτικής. Στα πλαίσια αυτής της Μελέτης, είτε με ανεξάρτητη μελέτη, θα πρέπει να καθορισθούν τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις διάθεσης επεξεργασμένων λυμάτων σε αποδέκτες. Για τους αποδέκτες που θα δέχονται επεξεργασμένα απόβλητα, εκτός από τα ποιοτικά κριτήρια, θα πρέπει να προσδιοριστεί και η φέρουσα ικανότητα τους, δηλαδή τα συνολικά φορτία που θα μπορούν να δεχτούν. Παράλληλα θα πρέπει να προβλέπεται περίοδος επαναξιολόγησης των συνθηκών και πρόγραμμα παρακολούθησης της ποιότητας των αποδεκτών.

Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων

Πρόκειται για μια υποχρεωτική κατεύθυνση που τίθεται από το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων προς τους Δήμους, ως αποκλειστική αρμοδιότητά τους. Στόχος των Σχεδίων είναι η, σε επίπεδο Δήμου, μείωση του όγκου των απορριμμάτων μέσω της ενημέρωσης, της επαναχρησιμοποίησης και της επέκτασης της ανακύκλωσης. Πρόκειται για την εφαρμογή ενός νέου μοντέλου διαχείρισης των απορριμμάτων, που αφορά την αποκεντρωμένη διαχείριση, με έμφαση στην προδιαλογή των υλικών. Κεντρική ιδέα είναι η διαχείριση του μεγαλύτερου μέρους των απορριμμάτων να γίνεται σε επίπεδο Δήμου, με συνέπεια τη δραστική μείωση των απορριμμάτων που παραμένουν σε σύμμεικτη μορφή και οδηγούνται σε επεξεργασία και τελική διάθεση. Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, κάθε Δήμος θα πρέπει να αναπτύξει τις δικές του δράσεις, στη βάση ενός συνολικού σχεδίου και όχι αποσπασματικά, στην κατεύθυνση των τριών βασικών προτεραιοτήτων της ιεραρχίας (πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση – κομποστοποίηση).

Μελέτη σκοπιμότητας - βιωσιμότητας για εγκατάσταση επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων

Η επεξεργασία των οργανικών αποβλήτων είναι μια διαδικασία ιδιαίτερα διαδεδομένη στην Ευρώπη, όπου αποκτά κατά τόπους πολύμορφες εκφάνσεις. Ενταγμένη στο πλαίσιο του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων, αλλά επεκτεινόμενη και πέρα από τα αστικά, οργανικά απορρίμματα, η συγκεκριμένη Μελέτη αφορά στη διερεύνηση της βιωσιμότητας μιας ή περισσότερων εξειδικευμένων εγκαταστάσεων, όπου θα συγκεντρώνονται οργανικά απόβλητα (βιοαποδομήσιμα οικιακά απόβλητα, γεωργο-κτηνοτροφικά απόβλητα κλπ.), τα οποία, με την κατάλληλη επεξεργασία θα μπορούσαν να μετατραπούν σε βιομάζα κατάλληλη για την παραγωγή βιοκαυσίμων, ειδών λιπασμάτων, εδαφοβελτιωτικών υλικών κλπ. Σε δεύτερο επίπεδο, θα μπορούσε να διερευνηθεί η δυνατότητα χρησιμοποίησης της βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας (βιοκαυσίμων) που θα κάλυπτε μέρος των δημοτικών ενεργειακών αναγκών (π.χ. δημοτικά απορριμματοφόρα).

Μελέτες που προτείνονται από την Προκαταρκτική Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε.Μενιδίου

Στο πλαίσιο της Προκαταρκτικής Μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας που συνοδεύει τη Μελέτη ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Μενιδίου, προτείνονται οι ακόλουθες Μελέτες:

- Για τη δόμηση των περιοχών που παρουσιάζουν κατά τόπους κινητικά φαινόμενα με τη μορφή θραύσεων, απαιτείται να διεξάγεται πρώτα λεπτομερή γεωλογική μελέτη και γεωτεχνική έρευνα, για τον έλεγχο του εδάφους και την πρόταση ειδικής θεμελίωσης, όπου απαιτείται.
- Επίσης για την αποφυγή πλημμυρικών φαινομένων μετά από την εκδήλωση έντονων βροχοπτώσεων πρέπει, πριν την περαιτέρω δόμηση, αλλά και εντός των οικισμών, να συνταχθούν υδραυλικές μελέτες και να κατασκευαστούν τα απαραίτητα έργα υποδομής, για την ομαλή παροχέτευση των ομβρίων υδάτων.
- Η δόμηση εντός της ζώνης των 250 m περιμετρικά των υφιστάμενων κοιμητηρίων μπορεί να επιτραπεί μόνο με την εξασφάλιση των ενδεδειγμένων γεωλογικών και περιβαλλοντικών συνθηκών, έτσι ώστε να μην δημιουργηθούν φαινόμενα ρύπανσης εδάφους, επιφανειακών και υπόγειων νερών, από την οποία θα διακινδυνεύει το γεωπεριβάλλον, αλλά και οι ίδιοι οι χρήστες της δομημένης ζώνης. Έτσι, στην περίπτωση κατά την οποία το πλάτος της ζώνης αυτής μειωθεί για λόγους πολεοδόμησης ή για λόγους επέκτασης του νεκροταφείου, θα απαιτηθεί η εκπόνηση των μελετών που προβλέπονται από την ΥΑ 268882/5769/98 ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. (ΦΕΚ 838/Δ/1988).

Μελέτες Γεωλογικής Καταλληλότητας για τους οικισμούς Λαγκάδα και Βαλμάδα

Προτείνεται η εκπόνηση δύο εξειδικευμένων Μελετών Γεωλογικής Καταλληλότητας με αντικείμενο την εξέταση του συνόλου της πληγείσων και επαπειλούμενων περιοχών των δύο οικισμών όπου έχουν

παρατηρηθεί τα κατολισθητικά φαινόμενα, και τον καθορισμό των τμημάτων που είναι κατάλληλα για δόμηση ή κατάλληλα υπό προϋποθέσεις για δόμηση.

Μελέτη Ελέγχου Ηλεκτρομαγνητικής Επιβάρυνσης

Πρόκειται για μελέτη που αφορά στη διενέργεια εξειδικευμένων μετρήσεων στις επίμαχες οικιστικές περιοχές του Μενιδίου και της Συκούλας, βάσει των οποίων θα αποφασισθεί αν απαιτείται διεύρυνση της ζώνης αποκλεισμού της δόμησης εκατέρωθεν των γραμμών υψηλής και υπερυψηλής τάσης.

Γεωλογικές – Γεωτεχνικές Μελέτες Ιόνιας Οδού

Πρόκειται για μελέτες που απαιτείται να πραγματοποιηθούν προκειμένου για την προστασία των οικιστικών περιοχών (κυρίως του οικισμού του Ελαιοχωρίου) που βρίσκονται σε άμεση επαφή με τη χάραξη της Ιόνιας Οδού.

ΙΑ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μελέτες – Αναπτυξιακά προγράμματα περιφερειακού – εθνικού επιπέδου

- Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2021 – 2025 (ΦΕΚ 1806/Β/2022)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027 και Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014 – 2020
- Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα για την περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου «ΑΝΑΣΑ» (ΦΕΚ 1273/Β/2010)
- Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΦΕΚ 4893/Β/2019)
- Πρόγραμμα Αντιμετώπισης Ειδικών Περιβαλλοντικών Προβλημάτων και Συστήματος Λειτουργίας και Διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής του Αμβρακικού κόλπου, ΥΠΕΧΩΔΕ (1996-2000).
- Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ) (ΦΕΚ 149/Α/2016)
- Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠΕΣΠΚΑ) της Περιφέρειας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (2022)
- Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΦΕΚ 182/Β/2021)
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων (ΕΣΣΠΔΑ) (ΦΕΚ 2706/Β/2015)
- Εθνικό Πρόγραμμα Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων 2021-2030 (ΦΕΚ 83/Α/2022)
- Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία (Νοέμβριος 2021)
- Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) (ΦΕΚ 185/Α/2020)
- Αναθεώρηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 4175/Β/2016)
- Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (1^η Αναθεώρηση, ΦΕΚ 4664/Β/2017)
- Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας (1^η Αναθεώρηση, ΦΕΚ 4681/Β/2017)
- Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (ΦΕΚ 2684/Β/2018)
- 1η Αναθεώρηση Προκαταρκτικής Αξιολόγησης Κινδύνων Πλημμύρας (2019)
- Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2021-2030 (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης κατά της Ερημοποίησης (ΦΕΚ 974/Β/2001)
- Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα της Ελλάδας και Σχέδιο Δράσης (ΦΕΚ 2383/Β/2014)
- Εθνική Στρατηγική για τα Δάση (ΦΕΚ 5351/Β/2018)

Χωροταξικά Σχέδια εθνικού – περιφερειακού επιπέδου

- Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128/Α/2008)
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β/2008 και ΦΕΚ 85/Α/2010)
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β/2011)
- Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 1138/Β/2009 και 3155/Β/2013)
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ 1470/Β/2003 και ΦΕΚ 845/Δ/2020)
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ηπείρου (ΦΕΚ 1451/Β/2003 και ΦΕΚ 286/ΑΑΠ/2018)

Ευρωπαϊκές πολιτικές

- Ανακοίνωση της Ε.Ε. COM (2001) 264: «Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο, Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη»
- «Ευρώπη 2020»: Στρατηγική για την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.
- «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»: Ο στόχος της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050
- Ανακοίνωση της Ε.Ε. COM (2005) 44: «Ευρωπαϊκή Θεματική Στρατηγική για την Ατμοσφαιρική Ρύπανση»
- Ανακοίνωση της Ε.Ε. COM (2013) 918: «Πρόγραμμα «Καθαρός αέρας» για την Ευρώπη
- Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2008/98/ΕΚ και 2018/851/ΕΚ για τη διαχείριση των αποβλήτων
- Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη διαχείριση των υδατικών πόρων
- Ευρωπαϊκή Οδηγία 2007/60/ΕΚ («Αξιολόγηση και Διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας»)
- Ευρωπαϊκή Οδηγία 92/43/ΕΟΚ («για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας»)
- Ευρωπαϊκές Οδηγίες 79/409/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΟΚ για την προστασία της ορνιθοπανίδας
- Ανακοίνωση της Ε.Ε. COM (2020) 380: «Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 σχετικά με την επαναφορά της φύσης στη ζωή μας»
- Ανακοίνωση της Ε.Ε. COM (2010) 672 «Η ΚΑΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020: η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά τη διατροφή, τους φυσικούς πόρους και το έδαφος»

Νομοθεσία

- Ν.4936/2022, ΦΕΚ 105/Α/2022 («Εθνικός Κλιματικός Νόμος»)

- Ν.4042/2012, ΦΕΚ 24/Α/2012 («Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής»)
- Ν.4819/2021, ΦΕΚ 129/Α/2021 («Νόμος για την Ανακύκλωση»)
- Π.Δ. 51/2007, ΦΕΚ 54/Α/2007 («Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000»)
- ΚΥΑ 31822/1542/Ε103, ΦΕΚ 1108/Β/2010 («Αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2007/60»)
- Ν.3937/2011, ΦΕΚ 60/Α/31-3-2011 («Διατήρηση της Βιοποικιλότητας»)
- ΚΥΑ 50743/2017, ΦΕΚ 4432/Β/2017 («Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000»)
- ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε.103/2010, ΦΕΚ 1495/Β/2010 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103, ΦΕΚ 415/Β/2012
- Ν. 4685/2020, ΦΕΚ 92/Α/2020 («Εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών 2018/844 και 2019/692 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις»)
- Νόμος 3827/2010, ΦΕΚ 30/Α/2010 («Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου»)
- ΚΥΑ 11989/2008, ΦΕΚ 123/Δ/2008 (Κήρυξη Εθνικού Πάρκου Αμβρακικού Κόλπου)
- ΥΑ 10788/2004, ΦΕΚ 285/Δ/2004 («Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών»)
- Π.Δ. 59/2018, ΦΕΚ 114/Α/2018 («Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης»)
- Ν. 4315/2014, ΦΕΚ 269/Α/2014 («Πράξεις εισφοράς σε χρήμα – Ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις και άλλες διατάξεις»)
- Ν. 4280/2014, ΦΕΚ 159/Α/2014 («Περιβαλλοντική αναβάθμιση και ιδιωτική πολεοδόμηση – Βιώσιμη ανάπτυξη οικισμών, Ρυθμίσεις δασικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις»)
- Ν. 4276/2014, ΦΕΚ 155/Α/2014 («Απλούστευση διαδικασιών λειτουργία τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις»)
- Ν. 4269/2014, ΦΕΚ 142/Α/2014 («Χωροταξική και Πολεοδομική μεταρρύθμισης – Βιώσιμη ανάπτυξη»)

- Ν. 4258/2014, ΦΕΚ 94/Α/2014 («Διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις»), όπως τροποποιήθηκε με το Ν.4602/2019, ΦΕΚ 45/Α/2019
- Ν. 4056/2012, ΦΕΚ 52/Α/2012 («Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και άλλες διατάξεις»)
- Ν. 4042/2012, ΦΕΚ 24/Α/2012 («Ποινική προστασία του περιβάλλοντος - – Ρύθμιση θεμάτων ΥΠΕΚΑ»)
- Ν.4014/2011, ΦΕΚ 209/Α/2011 («Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος»)
- Π.Δ. 6-10-78, ΦΕΚ 538/Δ/78 («Περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών»)
- Π.Δ. 24-5-85, ΦΕΚ 270/Δ/1985 («Τροποποίηση των όρων και περιορισμών δόμησης των γηπέδων των κειμένων εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων των πόλεων και εκτός των ορίων των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών»)
- Π.Δ. 6-12-1982, ΦΕΚ 588/Δ/1982 («Καθορισμός όρων και περιορισμών δομήσεως οικισμών της χώρας - Όροι-περιορισμοί δόμησης οικισμών μέχρι 500 κατοίκους με εξαιρέσεις»)
- Ν. 998/1979, ΦΕΚ 289/Α/1979 («Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας»)

Ιστοσελίδες

- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) – www.statistics.gr
- Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία - www.hnms.gr
- Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) - www.rae.gr
- Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) – www.admie.gr
- ΦΙΛΟΤΗΣ - ΒΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΥΣΗ – filotis.itia.ntua.gr
- Ενημερωτική Ιστοσελίδα - www.agrinionews.gr
- Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) – www.necca.gov.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΤΟΠΙΟ

Φ1 – Δασική περιοχή νότια της Παλαιάς Φλωριάδας

Φ2 – Ρέμα «Κατσούλη» στη θέση «Πύλη»

Φ3 – Δασώδης πλαγιά ανατολικά της Φλωριάδας

Φ4 – Δασώδης πλαγιά νότια της θέσης «Παλαιόκαστρο»

Φ5 – Αγροτικό τοπίο στο Καθαροβούνι

Φ6 – Παραλιακό τοπίο νότια του οικισμού του Μενιδίου

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Φ7 – Μονή Συγγενών

Φ8 – Μονή Παναγίας (Δρυμοναρίου)

Φ9 – Μετόχι Κοσμά του Αιτωλού

Φ10 – Αρχαία οχύρωση ανατολικά της Φλωριάδας

Φ11 – Ερείπια παλαιού δημοτικού σχολείου στη θέση «Πύλη»

Φ12 – Αρχαία οχύρωση στη θέση «Παλιοκούλια» Μενιδίου

ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Φ13 – Πανοραμική άποψη οικισμού Μενιδίου

Φ14 – Κεντρική πλατεία στο Θεριακήσι

Φ15 – Οικιστική συγκέντρωση «Κατσούλι»

Φ16 – Παραλία Μενιδίου

Φ17 – Αλιευτικό καταφύγιο στο Μενίδι

Φ18 – Πλατεία Παλαιάς Φλωριάδας

Φ19 – Ιόνια Οδός

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

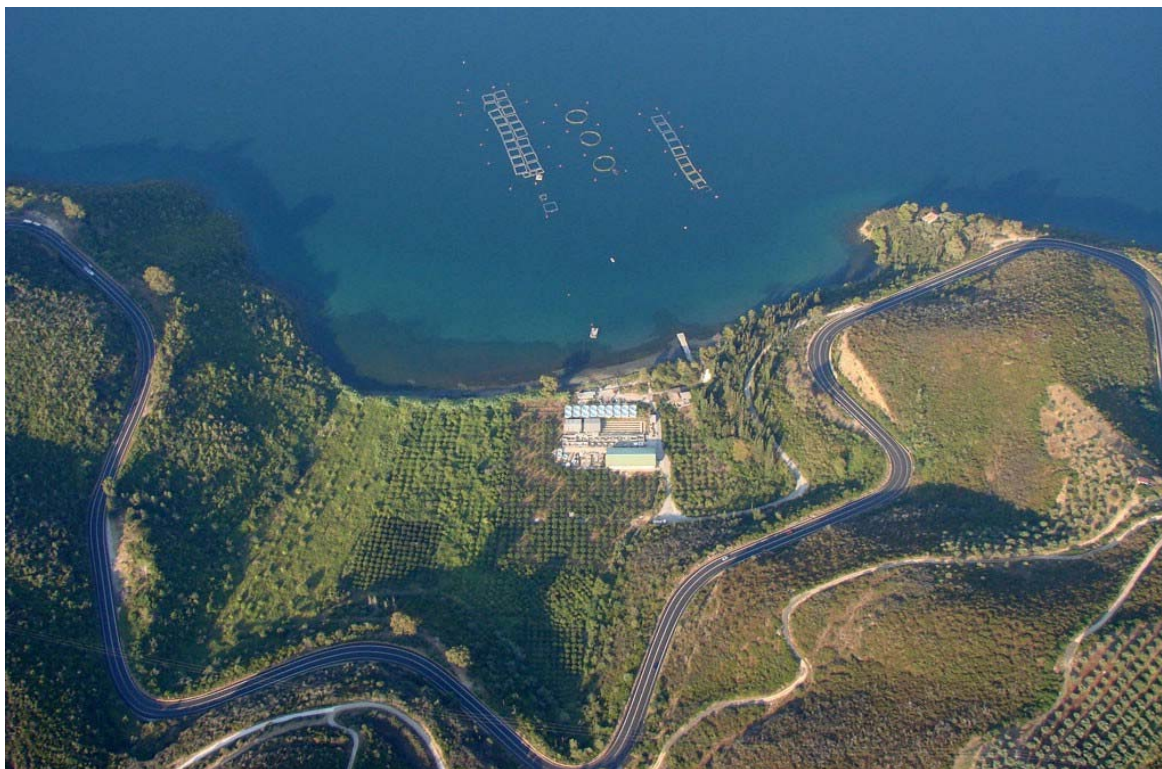
Φ20 – Καλλιέργειες στην Καστριώτισσα

Φ21 – Ελαιοκαλλιέργειες στο Μαρλέσι

Φ22 – Αλιευτικά σκάφη στο Μενίδι

Φ23 – Μονάδες υδατοκαλλιέργειας νότια του Μενιδίου

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΙΕΣΕΙΣ

Φ24 – Απορρίμματα στη θέση «Παλιοκούλια» Μενιδίου

Φ25 – Πανοραμική άποψη του δανειοθαλάμου αδρανών υλικών στη θέση «Παλιοκούλια» Μενιδίου

Φ26 & Φ27 – Διέλευση Γραμμών Υψηλής Τάσης ΔΕΗ από τον οικισμό του Μενιδίου